

PRAWO O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH

**PRZEPISY ZWIĄZKOWE,
UPOSAŻENIA, NALEŻNOŚCI, DIETY**

Według stanu na dzień 15.1 1948 r.

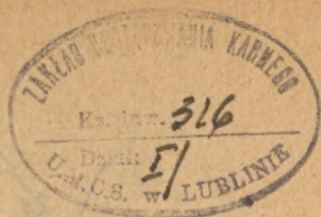

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

1 9 4 8

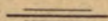

1009122242

PRAWO O USTROJU SĄDÓW Powszechnych

**PRZEPISY ZWIĄZKOWE,
UPOSAŻENIA, NALEŻNOŚCI, DIETY**

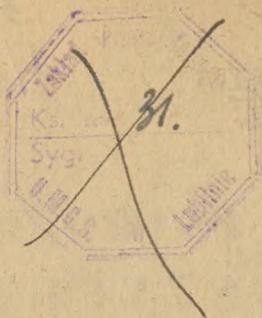
21

Według stanu na dzień 15.1 1948 r.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

1 9 4 8 r.

Z polecenia Ministra Sprawiedliwości
L. szkol. 3704/47

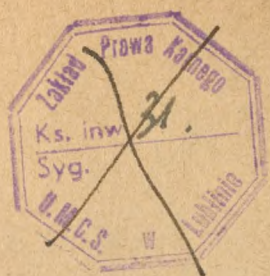
0001353
UNIWERSYTET JARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji
w Lublinie
Ks. inw. L-316
Syg.

PRAWO O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH

z dnia 6.II 1928 r.

Tekst jednolity w brzmieniu obwieszczenia Min. Sprawiedl.
z dnia 15.XI 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863/32 r.

Zmiany: Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 804/32, Dz. U. R. P. Nr 30,
poz. 220/37, Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 213/38, Dz. U. R. P.
Nr 89, poz. 609/38, Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7/44, Dz. U. R. P.
Nr 9, poz. 47/44, Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 56/44, Dz. U. R. P.
Nr 15, poz. 84/44, Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 46/45, Dz. U. R. P.
Nr 11, poz. 54/45, oraz Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 386/47.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 15 listopada 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863).

W SPRAWIE OGŁOSZENIA JEDNOLITEGO TEKSTU PRAWA O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH.

Na podstawie art. 85 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r., zmieniającego niektóre przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 73, poz. 661), ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r., zawierającego „Prawo o ustroju sądów powszechnych” (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93), z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 4 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 5, poz. 43) i rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej: z dnia 24 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 626), z dnia 23 sierpnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 73, poz. 661) oraz z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 734).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 6 lutego 1928 r.

PRAWO O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 445) postanawiam, co następuje:

D Z I A Ł I.

S A D Y

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. § 1 Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych i kar-
nych sprawują sądy powszechne:

sądy grodzkie¹⁾ oraz sędziowie pokoju²⁾,

sądy okręgowe,

sądy apelacyjne i

Sąd Najwyższy.

§ 2. Sądy wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Sądy powszechne nie sprawują wymiaru sprawiedliwości
w sprawach, przekazanych ustawami szczególnymi innym sądom lub
władzom.

Art. 2. § 1. Sąd Najwyższy ma siedzibę w **Warszawie**³⁾.

§ 2. Tworzenie i znoszenie sądów grodzkich, okręgowych i ape-
lacyjnych, ustalenie i zmiana ich okręgów następuje w drodze ustawy.

¹⁾ Patrz też dekret z dnia 22.II. 1946 r. Prawo o Sądach Obywatelskich (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64). Stopniowe uruchamianie tych sądów rozpoczęto od 1 stycznia 1948 r.

²⁾ Ustępy o sądach i sędziach pokoju uchylone zostały ustawą z dnia 9.IV 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 213), która została z kolei uchylona przez dekret z dnia 15.VIII 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7), sądy pokoju nie zostały jednak przywrócone.

³⁾ Obecnie tymczasowo w Łodzi (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 35 z 1945 r.).

§ 3¹⁾ Zmianę granic okręgu sądu grodzkiego i okręgowego może zarządzić także Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, jednakże taka zmiana nie może być połączona z przeniesieniem sędziego bez jego zgody w stan spoczynku lub na inne miejsce służbowe. Zmianę siedziby sądu może zarządzić Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

§ 4²⁾. Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia postanawia, dla których gmin mają być ustanowieni sędziowie pokoju, ustala ich okręgi i siedziby, oraz stanowi o ich znoszeniu.

Art. 3. § 1. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia w siedzibie sądu grodzkiego tworzyć dla okręgów jednego lub kilku sądów grodzkich stałe wydziały zamiejscowe sądu okręgowego.

§ 2. Równocześnie z utworzeniem wydziału zamiejscowego, Minister Sprawiedliwości wyznacza członków tego wydziału spośród sędziów właściwego sądu okręgowego oraz sędziów sądu grodzkiego w siedzibie wydziału, zasięgnąwszy uprzednio opinii kolegium administracyjnego sądu okręgowego.

§ 3. Zniesienie wydziału zamiejscowego nastąpić może w drodze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i powoduje przejście członków wydziału zamiejscowego do siedziby sądu okręgowego.

Art. 4. § 1. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia tworzyć w sądach okręgowych osobne sądy dla nieletnich w siedzibie i poza siedzibą sądu okręgowego, oraz określać granice okręgów sądów dla nieletnich.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia przekazać rozpoznawanie spraw karnych dotyczących nieletnich, jednemu sądowi grodzkiemu dla kilku okręgów tych sądów.

Art. 5. § 1. Minister Sprawiedliwości oznaczy w drodze rozporządzenia w każdym sądzie okręgowym liczbę sędziów śledczych oraz ich siedziby.

§ 2. Minister Sprawiedliwości wyznacza siedziby sędziom śledczym danego sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii kolegium administracyjnego tego sądu.

§ 3. W razie zniesienia stanowiska sędziego śledczego w danej miejscowości, można wyznaczyć sędziemu śledczemu, który je zajmował, inną siedzibę na obszarze danego sądu okręgowego.

§ 4. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia oznaczyć w sądach apelacyjnych liczbę sędziów śledczych do spraw wyjątkowego znaczenia.

Art. 6. Sąd może spełniać czynności poza swoją siedzibą, a w razie konieczności — i poza swoim okręgiem, jeżeli wymaga tego dobro wy-

1) W brzmieniu ustawy z dnia 14.IV 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 220).

2) t. c. g. l. ony, patrz uwagę 2 pod art. 1.

miaru sprawiedliwości lub jeżeli przez to oszczędzi się znacznie na kosztach.

Art. 7. Minister Sprawiedliwości może zarządzić odbywanie poza siedzibą sądu stałych roków sądów okręgowych i sądów grodzkich.

Art. 8. Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia oznaczy urzędy, mające prowadzić rejestry skazanych, oraz sposób prowadzenia tych rejestrów¹⁾.

Art. 9. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia powierzyć prowadzenie ksiąg gruntowych, rejestrów handlowych i innych, przekazane ustawami sądom grodzkim, jednemu z nich dla kilku okręgów tych sądów.

Art. 10. Językiem sądowym jest język polski. Używanie innych języków określają ustawy szczególne.

R o z d z i a ł II.

Sądy grodzkie.

Art. 11. § 1. Sąd grodzki składa się z jednego sędziego lub większej liczby sędziów. Sędzia grodzki, a jeśli jest ich więcej — jeden z sędziów sądu grodzkiego, wyznaczony przez prezesa właściwego sądu apelacyjnego, sprawuje kierownictwo sądu grodzkiego.

§ 2. Prezes sądu apelacyjnego może odwołać wyznaczenie sędziego grodzkiego do sprawowania kierownictwa.

Art. 12²⁾. Sądy grodzkie rozpoznają sprawy, powierzone im przez ustawy postępowania sądowego i ustawy szczególne, oraz, o ile ustawy inaczej nie stanowią, — środki odwoławcze od orzeczeń sędziów pokoju.

Art. 13. § 1. Sądy grodzkie są obowiązane spełniać poszczególne czynności sądowe na żądanie innych sądów, zarówno powszechnych jak i szczególnych, oraz w wypadkach przez ustawy przepisanych — na żądanie innych władz państwowych.

§ 2. Sądy grodzkie są obowiązane udzielać pomocy sądowej również na żądanie sądów zagranicznych, o ile wzajemność jest zapewniona; żądanie pomocy sądowej, skierowane przez Ministra Sprawiedliwości, ma moc obowiązującą dla sądu wezwanego.

§ 3. O spełnienie czynności należy zwracać się do sądu grodzkiego, w którego okręgu czynność ma być spełniona

¹⁾ Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 2.III 1946 r. o rejestrze i statystyce osób skazanych (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 70), zmiana: Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 425 z 1947 r.).

²⁾ Patrz uwagę 2 pod art. 1.

Art. 14. Sprawy, należące do zakresu działania sądów grodzkich, rozpoznaje jeden sędzia.

Art. 15¹⁾. § 1. Sędziowie pokoju rozpoznają sprawy powierzone im przez ustawy postępowania sądowego lub ustawy szczególne.

§ 2. Jeżeli dla danej miejscowości nie ustanowiono sędziego pokoju, sprawy należące do jego właściwości rozpoznaje sąd grodzki.

R o z d z i a ł I I I.

Sądy okręgowe.

Art. 16. Sąd okręgowy składa się z prezesa, jednego lub kilku wiceprezesów, oraz sędziów.

Art. 17. Sądy okręgowe dzielą się na wydziały.

Art. 18. Sądy okręgowe rozpoznają sprawy, powierzone im przez ustawy postępowania sądowego i ustawy szczególne, oraz, o ile ustawy inaczej nie stanowią, — środki odwoławcze od orzeczeń sądów grodzkich wydanych w pierwszej instancji i od postanowień sędziów śledczych.

Art. 19. Sądy okręgowe rozpoznają w pierwszej instancji sprawy nie należące do właściwości innych sądów.

Art. 20. Uchylony.

Art. 21. § 1. Sądy okręgowe, którym podlegają miejscowości o znacznie większym ruchu handlowym, rozpoznają w pierwszej instancji sprawy handlowe, wymienione w ustawach, w składzie jednego sędziego okręgowego, który przewodniczy i dwóch sędziów handlowych.

§ 2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, oznaczy sądy okręgowe, w których mają być tworzone wydziały handlowe.

Art. 22. § 1. Sprawy karne, należące do zakresu działania sądów dla nieletnich, rozpoznaje jeden sędzia.

§ 2. W sprawach osób nieletnich sędzia ten bierze udział w składzie sądu okręgowego, rozpoznającego środki odwoławcze od orzeczeń sądów grodzkich.

Art. 23. § 1. We wszystkich innych sprawach, prócz wymienionych w art. 21—22, sądy okręgowe orzekają w składzie trzech sędziów, o ile ustawy inaczej nie stanowią²⁾.

§ 2. W składzie sądzącym sądu okręgowego może brać udział zastępco jeden sędzia grodzki, który nie może być jednak przewodniczącym.

¹⁾ Patrz uwagę 2 pod art. 1.

²⁾ Patrz art. XLV przep. upr. K. P. C. zmieniony nowelą ogłoszoną w Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 28 z 1945 r.

Art. 24. § 1. Sąd okręgowy z udziałem przysięgłych jako sąd przysięgłych, składa się z trybunału i ławy przysięgłych¹⁾.

§ 2. Trybunał składa się z przewodniczącego i 2-ch sędziów okręgowych.

§ 3. Ława przysięgłych składa się z dwunastu przysięgłych.

Art. 25 — 30²⁾.

R o z d z i a ł IV.

Sądy apelacyjne.

Art. 31. Sąd apelacyjny składa się z prezesa, jednego lub kilku wiceprezesów, oraz sędziów.

Art. 32. Sądy apelacyjne dzielą się na wydziały.

Art. 33. Sądy apelacyjne rozpoznają środki odwoławcze od orzeczeń sądów okręgowych, o ile ustawy inaczej nie stanowią, oraz orzekają w sprawach przekazanych im przez ustawy.

Art. 34. Sądy apelacyjne orzekają w składzie trzech sędziów, o ile ustawy inaczej nie stanowią.

R o z d z i a ł V.

Sąd Najwyższy.

Art. 35. Sąd Najwyższy składa się z pierwszego prezesa, prezesów i sędziów.

Art. 36. Sąd Najwyższy dzieli się na izby: cywilną i karną.

Art. 37³⁾. Sąd Najwyższy rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów apelacyjnych, o ile ustawy inaczej nie stanowią, oraz w wypadkach wskazanych w ustawach — środki odwoławcze od orzeczeń sądów okręgowych i sądów przysięgłych; nadto Sąd Najwyższy orzeka w innych sprawach, przekazanych mu przez ustawy.

Art. 38. Regulamin Sądu Najwyższego oznacza, do której izby należeć będą, prócz spraw cywilnych lub karnych, inne jeszcze sprawy, przekazanie przez ustawy Sądowi Najwyższemu⁴⁾.

Art. 39. § 1. Sąd Najwyższy orzeka w składzie trzech sędziów.

§ 2. W sprawach karnych oraz w tych sprawach cywilnych, w których wymaga tego przepis szczególny, Sąd Najwyższy orzeka po wysłuchaniu wniosków prokuratora. W innych sprawach przedstawienie wniosku zależy od uznania prokuratora.

¹⁾ Patrz dekret z dnia 15.VIII 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7).

²⁾ Art. 25 — 30 Prawa o U. S. P. uchylone zostały dekretem z dn. 23.X 1944 r. (Dz.U.R.P. Nr 9, poz. 47).

³⁾ W brzmieniu dekretu z dnia 15.VIII 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7).

⁴⁾ Regulamin Sądu Najwyższego (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 189 z 1947 r.) na str. 149.

Art. 40. § 1. Skład sądzący może przedstawić zasadę prawną budzącą wątpliwość do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów, po czym uchwaloną zasadę można wpisać do księgi zasad prawnych.

§ 2. Jeżeli w innej sprawie jakiegokolwiek skład sądzący zamierza odstąpić od zasady prawnej, wpisanej do księgi, wówczas przedstawia daną zasadę do rozstrzygnięcia całej izbie, po czym uchwaloną zasadę wpisuje się do księgi zasad prawnych. Do powzięcia uchwał izby wymagana jest obecność przynajmniej połowy jej członków, a w każdym razie nie mniej niż dziesięciu sędziów.

§ 3. Jeżeli skład sądzący w jednej izbie zamierza odstąpić od zasady prawnej, wpisanej do księgi innej izby, rozstrzygnięcie następuje na zgromadzeniu ogólnym. Uchwały zgromadzenia ogólnego wpisuje się do ksiąg obu izb.

§ 4. Odstąpienie od zasady prawnej, ustalonej przez izbę lub zgromadzenie ogólne, nastąpić może tylko w drodze ponownego rozstrzygnięcia izby względnie zgromadzenia ogólnego.

Art. 41. § 1. Sąd Najwyższy w składzie całej izby, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, pierwszego prezesa lub prezesa danej izby, wyjaśnia przepisy prawne, które budzą wątpliwość lub których stosowanie wywołało rozbieżność w orzecznictwie; izba może przedstawić zagadnienie prawne pod rozpoznanie zgromadzenia ogólnego.

§ 2. Uchwały izby lub zgromadzenia ogólnego wpisuje się do ksiąg zasad prawnych.

Art. 42. Sąd Najwyższy wydaje zbiór swoich orzeczeń, zawierających rozstrzygnięcie zasadniczych zagadnień prawnych.

Art. 43. § 1. Materiał prawny do orzecznictwa Sądu Najwyższego zbiera Biuro orzecznictwa, złożone z osób posiadających kwalifikacje na stanowiska sędziowskie.

§ 2. Ustrój Biura określi regulamin Sądu Najwyższego, który może członkom Biura powierzyć ponadto inne czynności pomocnicze.

R o z d z i a ł VI.

Spory o właściwość.

Art. 44. § 1. Spory o właściwość między sądami równorzędnymi rozstrzyga ostatecznie sąd bezpośrednio przełożony nad sądem, który pierwszy wszczął spór.

§ 2. Orzeczenie sądu wyższego w przedmiocie właściwości wiąże sąd niższy, nawet należący do innego okręgu.

Art. 45. § 1. O ile ustawy lub przepisy szczególne inaczej nie stanowią, spory o właściwość między sądami powszechnymi a sądami szcze-

głównymi rozstrzyga przełożony nad sądem powszechnym sąd apelacyjny, a spory o właściwość między sądami szczególnymi — Sąd Najwyższy. Prawomocne orzeczenie sądu powszechnego, że dana sprawa nie należy do zakresu działania sądów powszechnych, wiąże sąd szczególny.

§ 2. Przepis powyższy nie narusza w niczym postanowień ustawy z dnia 25 listopada 1925 r. o Trybunale Kompetencyjnym (Dz. U. R. P. Nr 126, poz. 897).

Art. 46. § 1. Spory, powstałe między sądami grodzkimi wskutek odmowy udzielenia pomocy sądowej, rozstrzyga ostatecznie sąd okręgowy przełożony nad sądem, do którego się o pomoc zwrócono.

§ 2. Żądanie pomocy sądowej, skierowane przez sąd przełożony, wiąże sąd grodzki.

§ 3. W razie odmowy udzielenia pomocy sądowej na żądanie innego sądu wyższego, rozstrzyga ostatecznie sąd apelacyjny przełożony nad sądem, do którego się o pomoc zwrócono.

R o z d z i a ł VII.

Zgromadzenie ogólne i kolegium administracyjne.

Art. 47. § 1. Zgromadzenie ogólne składa się ze wszystkich sędziów danego sądu. Sędziowie są obowiązani brać udział w zgromadzeniu ogólnym, z wyjątkiem sędziów pełniących czynności poza siedzibą sądu. Przewodniczy prezes sądu.

§ 2. Przepisy o zgromadzeniu ogólnym nie mają zastosowania w sądach grodzkich.

Art. 48. Najpóźniej w listopadzie każdego roku zgromadzenie ogólne Sądu Najwyższego, sądu apelacyjnego oraz sądu okręgowego wybiera na rok następny ze swego grona trzech członków i trzech zastępców do kolegium administracyjnego. Ponadto w skład kolegium administracyjnego wchodzi: prezes sądu, jako przewodniczący, oraz powołani przez niego dwaj członkowie zgromadzenia ogólnego.

Art. 49. § 1. Posiedzenia zgromadzenia ogólnego winny być tak zwolnywane, aby umożliwić obecność sędziom, obowiązany do udziału w posiedzeniach. Do powzięcia uchwał zgromadzenia ogólnego wymagana jest obecność przynajmniej połowy jego członków. Kolegium administracyjne rozpoznaje sprawy w pełnym składzie.

§ 2. Uchwały zgromadzenia ogólnego i kolegium administracyjnego zapadają większością głosów. Przewodniczący głosuje na równi z innymi członkami; w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

§ 3. Prokurator bierze udział bez głosu stanowczego w zgromadzeniu ogólnym i w kolegium administracyjnym i ma prawo stawiania wniosków.

Art. 50. Uchylony.

Art. 51. Uchylony.

R o z d z i a ł VIII.

Podział czynności.

Art. 52. § 1. Kolegium administracyjne najpóźniej w listopadzie każdego roku ustala na podstawie wniosku prezesa podział czynności na rok kalendarzowy następny lub na okres dłuższy, o ile ustawy szczególne to stanowią, a w razie potrzeby — także w ciągu roku. Prezes sądu oznaczy zakres czynności własny i wiceprezesów.

§ 2. Podział czynności obejmuje również wyznaczanie sędziów jednostkowych, ich zastępców, oraz zastępców sędziów śledczych, ustalanie kolejności tych zastępstw, tudzież wyznaczanie składu sędziowskiego, powołanego do orzekania w sprawach określonych w art. 102 § 2 lit. c) i w art. 110 lit. c).

§ 3. Podział czynności w sądach grodzkich ustala kolegium administracyjne sądu okręgowego, po rozpoznaniu wniosku sędziego, sprawującego kierownictwo sądu grodzkiego.

Art. 53¹⁾. § 1. Kolegium administracyjne sądu okręgowego corocznie w październiku ustala terminy roków sądów przysięgłych na następny rok kalendarzowy, wyznacza na rok ten potrzebną liczbę sędziów okręgowych i ich zastępców, oraz zawiadamia o tym prezesa sądu apelacyjnego.

§ 2. W razie potrzeby, prezes sądu apelacyjnego może na przedstawienie kolegium administracyjnego sądu okręgowego wyznaczyć, poza ustalonym rozkładem termin nadzwyczajny roków sądu przysięgłych.

Art. 54. Uchylony.

Art. 55. W sądach okręgowych, w których będą utworzone sądy dla nieletnich, kolegium administracyjne danego sądu wyznacza na lat trzy jednego lub kilku sędziów i jednego lub kilku zastępców do każdego sądu dla nieletnich.

Art. 56. Wątpliwości co do wykonania podziału czynności rozstrzyga ostatecznie kierownik sądu.

Art. 57. § 1. Sędziego może zastąpić bądź sędzia tego samego sądu, bądź równorzędnego, bądź wyższego, bądź bezpośrednio niższego.

¹⁾ Patrz art. 2 dekretu z dnia 15.VIII 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7).

§ 2. W składzie sądzącym może brać udział tylko jeden sędzia innego sądu. Sędzia sądu niższego nie może być przewodniczącym.

§ 3. W wypadkach nagłych kierownik sądu powoła zastępcę z poza liczby sędziów, wyznaczonych do zastępstwa według podziału czynności. Sędziów śledczych wolno powoływać tylko do uzupełnienia składu sądzącego i nie ponad miarę, zakreśloną przez prezesa właściwego sądu apelacyjnego, a co do sędziów śledczych do spraw wyjątkowego znaczenia — przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 58. § 1. Do rozpraw, które przypuszczalnie czas dłuższy trwać będą, prezes sądu może powołać sędziego dodatkowego.

§ 2. W naradzie i głosowaniu sędzia ten bierze udział tylko w razie, gdy jeden z członków ustąpi ze składu sądzącego.

Art. 59. Spełnienie czynności przez innego sędziego niż ten, który był do niej powołany według podziału czynności, nie wpływa na jej ważność.

R o z d z i a ł VIII¹⁾

Ferie sądowe.

Art. 59¹. Ferie sądowe trwają od 1 lipca do 15 sierpnia włącznie.

Art. 59². W czasie ferii sądowych rozprawy odbywają się tylko w sprawach, na które ferie sądowe nie mają wpływu.

Art. 59³. § 1. Podczas ferii sądowych nie biegną terminy.

§ 2. Terminy, których początek przypadałby w okresie ferii rozpoczynają się z pierwszym dniem po feriach; poza tym, jeżeli część terminu przypadałaby w okresie ferii, to całą tę część obliczoną według dni, przenosi się na czas poferyjny.

§ 3. Przepisy §§ 1 i 2 nie mają zastosowania do terminów rocznych i dłuższych. Jeżeli jednak koniec takiego terminu przypadałby w okresie ferii, wówczas termin kończy się z upływem miesiąca po feriach.

Art. 59⁴. § 1. Ferie sądowe nie mają wpływu na postępowanie:

- a) karne,
- b) niesporne (incydentalne),
- c) hipoteczne,
- d) upadłościowe i układowe,
- e) egzekucyjne i zabezpieczające,
- f) sporne w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przenosi 300 złotych, oraz bez względu na wartość przedmiotu sporu, w sprawach, należących do właściwości sądów pracy, choćby toczyły się w sądzie powszechnym, o alimenty, o ochro-

¹⁾ Dodany ustawą z dnia 14.IV 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 220).

nę zakłóconego lub przywrócenie utraconego posiadania, o wydanie lub odebranie przedmiotu najmu lub dzierżawy, w sprawach z postępowania nakazowego i o zabezpieczenie dowodów.

§ 2. Sąd może na wniosek strony uznać na posiedzeniu niejawnym każdą sprawę za pilną i nie stosować do niej przepisów o feriach sądowych. Od takiego postanowienia nie ma środka odwoławczego.

R o z d z i a ł IX.

Utrzymanie powagi sądu.

Art. 60. § 1. Przewodniczący sądu może upomnieć osobę, która narusza powagę, spokój lub porządek czynności sądowych, a po bezskutecznym upomnieniu może ją wydalic

§ 2. Uczestników sprawy sąd może wydalic tylko wtedy, gdy, mimo uprzedzenia o skutkach prawnych ich nieobecności, nadal zachowują się niewłaściwie.

Art. 61. § 1. W razie cięższego naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych, albo ubliżenia sądowi, innej władzy lub osobom biorącym udział w sprawie, sąd może skazać winnego na grzywnę do trzystu złotych¹⁾ lub na karę pozbawienia wolności do trzech dni; osobie uwięzionej można wymierzyć kary, przewidziane w przepisach więziennych.

§ 2. Skazanie jest natychmiast wykonalne i nie uchyla odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej.

§ 3. O ukaranie osoby, podlegającej sądownictwu wojskowemu, sąd zwraca się do władz wojskowych.

Art. 62. § 1. Grzywny wpływają na rzecz Skarbu Państwa.

§ 2. W razie niemożności ściągnięcia grzywny, zamienia się ją na karę pozbawienia wolności do trzech dni.

Art. 63. Zarządzenia porządkowe przewodniczącego oraz kary porządkowe wymierzane przez sąd nie mają zastosowania do sędziów, na leżących do składu sądu, i do prokuratora, a kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary przewidzianej w art. 62 § 2 — do adwokata, jako rzecznika strony w danej sprawie.

Art. 64. Sąd może wydalic z sali publiczność z powodu niewłaściwego jej zachowania się.

Art. 64¹. Sędziemu, dokonywającemu czynności sądowej jednoosobowo, służą prawa przewodniczącego i sądu, przewidziane w art. 60—64

¹⁾ W myśl art. 1 i 2 dekretu z dn. 16. XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 312) wysokość górnej granicy grzywnien podwyższono 10-krotnie.

Administracja sądowa i nadzór.

Art. 65. Czynności administracji sądowej pełnią kierownicy sądów. Mogą oni powoływać do współdziałania w czynnościach administracyjnych, nie wyłączając nadzorczych, swoich zastępców, a w poszczególnych wypadkach — sędziów.

Art. 66. Kierownikami sądów są:

- w Sądzie Najwyższym — pierwszy prezes;
- w sądach apelacyjnych i okręgowych — prezesi tych sądów;
- w sądach grodzkich — sędziowie sprawujący kierownictwo tych sądów.

Art. 67. § 1. Zastępcą kierownika sądu jest najstarszy służbą prezes, wiceprezes lub sędzia.

§ 2. W razie przerwy w urzędowaniu kierownika sądu, zastępcę wyznaczyć może:

- a) Minister Sprawiedliwości — w stosunku do wszystkich sądów, spośród sędziów tego samego albo innego równorzędnego lub wyższego sądu;
- b) kierownicy sądów — w stosunku do sądów, nad którymi pełnią nadzór, spośród sędziów danego sądu albo sądów równorzędnych lub wyższych swego okręgu.

Art. 68. O starszeństwie służbowym prezesów, wiceprezesów lub sędziów, zajmujących stanowisko równorzędne w tym samym sądzie, rozstrzygają następujące dane w wymienionej poniżej kolejności:

- a) czas spędzony na danym stanowisku;
- b) czas spędzony w tej samej lub wyższej grupie uposażenia;
- c) ogólny czas służby na stanowiskach sędziowskich, prokurator-skich lub referendarskich w Ministerstwie Sprawiedliwości i w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;
- d) wreszcie wiek.

Art. 69. § 1. Na czele każdej izby Sądu Najwyższego stoi prezes Sądu Najwyższego.

§ 2. Na czele wydziału w sądzie apelacyjnym lub okręgowym stoi prezes, wiceprezes lub sędzia.

Art. 70.¹⁾ Nadzór nad sądami i sędziami pełnią:

- a) kierownik sądu — nad swoim sądem, sędzia grodzki, sprawujący kierownictwo sądu grodzkiego — także nad sędziami pokoju swego okręgu;

¹⁾ Patrz uwagi 1 i 2 pod art. 1.

b) prezes sądu okręgowego — nad sądami grodzkimi **wraz z sędziami pokoju swego okręgu²⁾**;

c) prezes sądu apelacyjnego — nad sądami okręgowymi i grodzkimi **wraz z sędziami pokoju swego okręgu²⁾**.

Art. 71. § 1. Naczelný nadzór nad wszystkimi sądami i sędziami sprawuje Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Minister Sprawiedliwości wykonywa nadzór ten osobiście, przez Podsekretarza Stanu lub przez delegowanych sędziów instancji równorzędnych lub wyższych.

Art. 72. § 1. Osoby powołane do nadzoru (art. 65, 70, 71) mają prawo żądać wyjaśnień, wglądać w czynności i usuwać oczywiste usterki, oraz z powodu dostrzeżonych przewinień kierować sprawy do sądu dyscyplinarnego, nadto Minister Sprawiedliwości oraz prezesi, co do sądów podległych ich nadzorowi, mają prawo uchylać zarządzenia administracyjne, niezgodne z prawem oraz zarządzenia niezgodne z regulaminami lub innymi przepisami porządkowymi.

§ 2. Osoby powołane do nadzoru mogą być obecne na rozprawie, toczącej się przy drzwiach zamkniętych.

§ 3. Kierownicy sądów, w granicach służącego im nadzoru, tudzież Minister Sprawiedliwości mogą, w razie dostrzeżenia uchybienia, zwrócić na nie uwagę oraz żądać usunięcia skutków uchybienia.

§ 4. Nadzór nie może wkraczać w dziedzinę, w której w myśli art. 64 ust. (3) ustawy konstytucyjnej¹⁾ sędziowie są niezawisli.

Art. 73. W stosunku do urzędników i niższych funkcjonariuszów sądowych mają zastosowanie ogólne przepisy o służbie cywilnej, dotyczące nadzoru służbowego.

Art. 74. § 1. Minister Sprawiedliwości kontroluje działalność służbową władz powołanych do nadzoru, deleguje osoby wymienione w art. 71 do okresowych wizytacji w drodze nadzoru zarządzeń.

§ 2. Minister Sprawiedliwości wydaje przepisy co do okresowych wizytacji sądów okręgowych i grodzkich **wraz z sędziami pokoju²⁾** przez prezesów sądów przełożonych.

Art. 75. Każdy sąd wyższy o spostrzeżonych przez siebie usterekach w urzędowaniu sądu niższego zawiadamia osobę powołaną do nadzoru.

Art. 76. § 1. Sąd wyższej instancji, w razie dostrzeżenia przy rozstrzyganiu środków odwoławczych oczywistej obrazy przepisów ustawowych w postępowaniu sądu niższej instancji, władny jest — niezależnie od uprawnień służących mu z mocy ustaw postępowania sądowego — stwier-

¹⁾ W brzmieniu ustawy z dnia 14.IV 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 220. Obecnie ob. art. 77 Konstytucji z dn. 17.III 1921 r. i art. 24 ust. 2 ustawy Konstyt. z dn. 19.II 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 71).

²⁾ Patrz uwagę 2 pod art. 1.

dział uchybienie i wytknąć je właściwemu sądowi. Na żądanie, sąd niższy obowiązany jest udzielić wyjaśnień. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie ma wpływu na daną sprawę.

§ 2. O wytknięciu uchybienia sąd wyższy zawiadamia kierownika właściwego sądu, a w wypadkach ważniejszych — ponadto Ministra Sprawiedliwości.

Art. 77. Sąd Najwyższy władny jest na wniosek pierwszego prokuratora unieważnić orzeczenie, wydane przez sąd w sprawie, która ze względu na osobę lub przedmiot nie podlega orzecznictwu sądów powszechnych, albo wydane w sprawie karnej bądź przez sąd rzeczowo niewłaściwy, wyjąwszy, gdy sprawę rozpoznawał sąd wyższego rzędu niż właściwy, — bądź przez sąd, w którego składzie uczestniczyła osoba, nieuprawniona do wydawania wyroków.

Art. 78. § 1. Minister Sprawiedliwości wyda w drodze rozporządzeń regulaminy¹⁾, w których określi tryb wewnętrznego urzędowania Sądu Najwyższego, sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich, oraz sędziów pokoju²⁾.

§ 2. Minister Sprawiedliwości oznaczy w drodze rozporządzenia, przepływie jakiego czasu i pod jakimi warunkami akta spraw sądowych będą w całości lub w części niszczone lub przekazywane archiwom naukowym³⁾.

D Z I A Ł I I.

SĘDZIOWIE.

R o z d z i a ł I.

Niezawistość sędziowska.

Art. 79. Sędziowie są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Art. 80. Niezawistość sędziego nie wyłącza obowiązku spełniania zleceń w zakresie administracji sądowej, wydanych w granicach uprawnień władzy, dającej zlecenie. Sędzia ma prawo żądać, ażeby mu zlecenie doręczono na piśmie.

Art. 81⁴⁾. § 1. Sędzia nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej, sądowej lub administracyjnej, bez zezwolenia właściwego

1) Regulamin Sądu Najwyższego (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 189 z 1947 r.) na str. 149.

Regulamin ogólny wewn. urzęd. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 905, z 1932 r.).

Regulamin wewn. urzęd. w sprawach karnych (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 909 z 1932 r.).

Regulamin wewn. urzęd. w sprawach cyw. (Dz. U. R. P. Nr 114, poz. 941 z 1932 r.).

Regulamin wewn. urzędowania sądów obywatelskich, oraz sądów grodz. i okr. w sprawach rozpoznawanych przez sądy obyw. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 437 z 1947 r.), na str. 229.

2) Patrz uwagę 2 pod art. 1.

3) Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 2.VI 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 335).

4) W brzmieniu ustawy z dnia 14.IV 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 220).

sądu dyscyplinarnego ani zatrzymany bez nakazu sądu, chyba że został schwytany na gorącym uczynku. Aż do wydania uchwały, zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, wolno przedsięwziąć tylko czynności nie cierpiące zwłoki.

§ 2. Do czasu rozstrzygnięcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności — właściwy sąd dyscyplinarny władny jest zażądać niezwłocznego zwolnienia zatrzymanego sędziego.

§ 3. W ciągu 7 dni od doręczenia uchwały, odmawiającej zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, służy władzy lub osobie, która wniosła o zezwolenie oraz prokuratorowi dyscyplinarnemu skarga do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji.

§ 4. Sądy dyscyplinarne wydają uchwały, przewidziane w niniejszym artykule, na posiedzeniu niejawnym, po wysłuchaniu prokuratora dyscyplinarnego.

R o z d z i a ł II.

Objęcie stanowiska.

Art. 82. Na stanowisko sędziego może być mianowany ten, kto:

- a) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich;
- b) jest nieskazitelnego charakteru;
- c) ma dwadzieścia pięć lat ukończonych;
- d) włada językiem polskim w słowie i w piśmie;
- e) ukończył uniwersyteckie studia prawnicze z przepisanyhmi w Polsce egzaminami;
- f) odbył aplikację sądową;
- g) złożył egzamin sędziowski.

Art. 83. Od wymagań, wymienionych w art. 82 pod f) i g), wolni są:

- a) profesorowie i docenci nauk prawnych na polskich uniwersytetach państwowych;
- b) adwokaci i stali urzędnicy referendarscy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;
- c) oficerowie korpusu sądowego, którzy są lub byli sędziami, albo prokuratorami lub podprokuratorami wojskowymi¹⁾.

Art. 84. Nikt nie może zostać sędzią w tym sądzie, w którym jest już sędzią lub prokuratorem jego krewny do czwartego lub powinowaty do drugiego stopnia włącznie. W razie późniejszego powstania powinowactwa pomiędzy sędziami lub prokuratorami jednego sądu, ten, który

¹⁾ Patrz dekret z dnia 22.I 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 33), na str. 62.

zawarł związek małżeński tworzący powinowactwo, powinien być przeniesiony na inne równorzędne stanowisko.

Art. 85.¹⁾ Od kandydatów na sędziów, mających zająć stanowiska w sądach okręgowych, apelacyjnych lub w Sądzie Najwyższym, oprócz warunków wymienionych w art. 82 i 83, wymaga się ponadto odbycia określonej liczby lat służby na stanowiskach sędziowskich lub prokuratorskich, a mianowicie:

- a) od kandydatów na sędziów okręgowych — najmniej trzech lat,
- b) od kandydatów na prezesów lub wiceprezesów sądów okręgowych oraz wiceprezesów i sędziów apelacyjnych — najmniej 6 lat;
- c) od kandydatów na prezesów sądów apelacyjnych oraz na sędziów Sądu Najwyższego — najmniej 9 lat;
- d) od kandydatów na prezesa Sądu Najwyższego — najmniej 12 lat.

Art. 86.¹⁾ Przepis art. 85 ma odpowiednie zastosowanie do sędziów i prokuratorów wojskowych.

Art. 87. § 1. Postanowienia art. 85 mają odpowiednie zastosowanie do urzędników referendarskich Ministerstwa Sprawiedliwości i Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz do oficerów korpusu sądowego, wymienionych w art. 83 pod lit. c), odpowiadających warunkom art. 82 i 83. Prócz wymogów art. 82 i 83, urzędnik lub oficer winien przesłużyć w wypadku art. 85 pod a) — trzy lata co najmniej w szóstym stopniu służbowym, w wypadku art. 85 pod b) — trzy lata co najmniej w piątym stopniu służbowym lub sześć lat w szóstym stopniu służbowym, w wypadku art. 85 pod c) — sześć lat najmniej w piątym stopniu służbowym, w wypadku art. 85 ust. 2 — trzy lata najmniej w czwartym stopniu służbowym. Okresy służby przebyte na stanowiskach równorzędnych w myśl art. 85 i 87 oblicza się łącznie. We wszystkich tych wypadkach winien urzędnik lub oficer przesłużyć ogółem wymienioną w art. 85 liczbę lat służby sędziowskiej, prokuratorskiej, albo takąż samą liczbę lat służby referendarskiej w Ministerstwie Sprawiedliwości lub w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej lub oficerskiej w korpusie sądowym na stanowisku najmniej szóstego stopnia służbowego.

§ 2. Osoby, wymienione w § 1, można mianować na stanowiska prezesów i wiceprezesów, jeżeli na stanowiskach sędziego lub prokuratora sądów powszechnych przesłużyły co najmniej trzy lata.

Art. 88²⁾. Przy obliczaniu lat służby wymienionej w art. 85, jeden rok pracy zawodowej na stanowisku adwokata zastępuje jeden rok służby sędziowskiej lub prokuratorskiej

1) W brzmieniu dekrety z dnia 8.III 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 54).

2) Patrz uwagę pod art. 85; czas wykonywania adwokatury w okresie okupacji nie podlega zaliczeniu (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 54 z 1945 r.).

- Art. 89.¹⁾** Sędzią Sądu Najwyższego może ponadto zostać:
- a) profesor prawa na polskim uniwersytecie państwowym;
 - b) sędzia Najwyższego Trybunału Administracyjnego;

Art. 90. Sędziów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Sprawiedliwości, przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Art. 91²⁾. O każdym wolnym stanowisku sędziego obwieszcza się niezwłocznie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Art. 92³⁾. § 1. Na każde wolne stanowisko sędziego okręgowego kolegium administracyjne tego sądu wskaże najpóźniej po upływie dwóch tygodni od chwili obwieszczenia trzech najodpowiedniejszych kandydatów spośród osób, które zgłosiły swą kandydaturę lub wyraziły zgodę na objęcie stanowiska.

§ 2. Prezes sądu okręgowego prześle uchwałę kolegium administracyjnego prezesowi sądu apelacyjnego, z wymienieniem kwalifikacji wybranych kandydatów, przedstawiając jednocześnie wszystkich kandydatów oraz swą opinię co do kandydata, którego uważa za najodpowiedniejszego.

Art. 93³⁾. § 1. Kolegium administracyjne sądu apelacyjnego w ciągu siedmiu dni po otrzymaniu uchwały kolegium administracyjnego sądu okręgowego wyraża swą opinię o kandydatach wskazanych w uchwale, przy czym ze swej strony może ponadto wskazać z podaniem motywów innych jeszcze kandydatów spośród osób, które zgłosiły swą kandydaturę lub wyraziły zgodę na objęcie stanowiska.

§ 2. Opinię kolegium administracyjnego sądu apelacyjnego wraz z uchwałą kolegium administracyjnego sądu okręgowego prezes sądu apelacyjnego przesyła bezzwłocznie Ministrowi Sprawiedliwości, przedstawiając jednocześnie wszystkich kandydatów oraz swą opinię co do kandydata, którego uważa za najodpowiedniejszego.

Art. 94³⁾. Przepisy art. 92 i 93 mają zastosowanie do sposobu przedstawiania kandydatów na stanowiska sędziów apelacyjnych z tą zmianą, że czynności sądu okręgowego wykona sąd apelacyjny, sądu zaś apelacyjnego — Sąd Najwyższy.

Art. 95³⁾. Na każde wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego kolegium administracyjne tego sądu wskaże najpóźniej po upływie dwóch tygodni od chwili obwieszczenia trzech kandydatów. Pierwszy prezes

¹⁾ Patrz uwagę pod art. 85.

²⁾ Do czasu wstąpienia nowych granic okręgów sądowych na terenie całego Państwa przepisów art. 91–96 prawa o U.S.P. zgodnie z dekretem z dnia 4.XI 1944 r. (Dz.U.R.P. Nr 11, poz. 58) nie stosuje się.

³⁾ Moc obowiązującą art. 95, 96 prawa o U. S. P. zawieszono zgodnie z dekretem z dnia 22.X 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 386), do 31.XII 1949 r.).

Sądu Najwyższego przesyła Ministrowi Sprawiedliwości uchwałę kolegium administracyjnego, przedstawiając jednocześnie wszystkich kandydatów oraz swą opinię co do kandydata, którego uważa za najodpowiedniejszego.

Art. 96.¹⁾ § 1. Minister Sprawiedliwości przedstawia do mianowania na stanowiska sędziów okręgowych, apelacyjnych i Sądu Najwyższego jednego z kandydatów wskazanych przez sądy.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może przedstawić do mianowania na stanowiska sędziów okręgowych i apelacyjnych także kandydatów spośród innych osób, odpowiadających warunkom art. 82 do 88, lecz ogólna liczba dokonanych w ten sposób w ciągu roku mianowań nie może przewyższać jednej dziesiątej części przeciętnej liczby mianowań z ostatniego trzylecia, obliczonej oddzielnie dla sądów okręgowych i apelacyjnych.

§ 3. Minister Sprawiedliwości może przedstawić do mianowania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego także kandydata, nie wskazanego przez Sąd Najwyższy spośród osób, odpowiadających warunkom art. 82 do 89, lecz liczba sędziów, w ten sposób mianowanych, nie może przekroczyć jednej dziesiątej części całego składu Sądu Najwyższego.

Art. 97. Przepisy art. 91—96 nie mają zastosowania do nominacji prezesów i wiceprezesów.

Art. 98. § 1. Stosunek służbowy zawiązuje się z chwilą doręczenia urzędowego zawiadomienia o mianowaniu.

§ 2. Sędzia powinien się zgłosić w celu objęcia stanowiska u kierownika właściwego sądu w ciągu dni czternastu od dnia otrzymania urzędowego zawiadomienia o mianowaniu, o ile władza nie oznaczyła terminu krótszego. Osoba, która przechodzi z innego stanowiska w służbie państwowej na stanowisko sędziowskie, powinna się zgłosić w ciągu dni czternastu od dnia zwolnienia od obowiązków poprzedniej służby.

§ 3. Nieusprawiedliwione niezgłoszenie się najpóźniej dnia czternastego po otrzymaniu zawiadomienia o mianowaniu lub po zwolnieniu od poprzedniej służby daje Ministrowi Sprawiedliwości prawo postawienia wniosku o unieważnienie nominacji.

Art. 99. Na sędziego, który bezpośrednio przedtem był w służbie państwowej, wszelkie prawa i obowiązki związane z jego stanowiskiem sędziowskim przechodzą z chwilą zwolnienia go od poprzedniej służby, w innych wypadkach — z chwilą objęcia stanowiska, o ile szczególnie przepisy nie zawierają odmiennych postanowień.

Art. 100. § 1. Obejmując stanowisko, sędzia składa wobec prezesa sądu właściwego lub kierownika sądu, w którym jest mianowany, przysięgę, której brzmienie i formę składania określi rozporządzenie Prezy-

¹⁾ Moc obowiązującą art. 95, 96 prawa o U. S. P. zawieszono zgodnie z dekretem z dnia 22.X 1947 t. (Dz.U. R. P. Nr 65, poz. 386) do 31.XII. 1949 r.

denta Rzeczypospolitej, wydane na podstawie uchwały Rady Ministrów¹⁾.

§ 2. Sędzia, przechodzący z jednego stanowiska sędziowskiego na drugie, ponownej przysięgi nie składa.

Art. 101. § 1. Prezes właściwego sądu prowadzi dla każdego sędziego osobny wykaz służbowy, zawierający istotne dane dotyczące jego stosunków osobistych i służbowych.

§ 2. Sposób prowadzenia tych wykazów określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości²⁾.

R o z d z i a ł III.

Zmiana stanowiska.

Art. 102. § 1. Mianowanie sędziego na inne stanowisko lub przeniesienie go na inne miejsce służbowe może nastąpić tylko za jego zgodą, przy odpowiednim zastosowaniu art. 91—98.

§ 2. Przepis ten nie dotyczy wypadków przeniesienia:

- a) z powodu zwinienia stanowiska, wywołanego postanowioną w drodze ustawy zmianą ustroju sądownictwa, lub zniesienia danego sądu;
- b) z powodu powstałego powinowactwa pomiędzy sędziami, lub sędziami a prokuratorami danego sądu;
- c) dla dobra wymiaru sprawiedliwości lub powagi stanowiska sędziowskiego na podstawie orzeczenia sądu wyższego, powziętego w składzie trzech sędziów tegoż sądu na posiedzeniu niejawnym na wniosek prezesa sądu właściwego, a w stosunku do prezesa — na wniosek prezesa sądu wyższego, po wysłuchaniu zainteresowanego sędziego, jeżeli na wezwanie się stawia.
- d) w drodze dyscyplinarnej.

§ 3. Przeniesienie sędziego w wypadkach objętych niniejszym artykułem zarządza Minister Sprawiedliwości.

Art. 103. Przeniesienie stałe lub czasowe siedziby sądu powoduje tym samym zmianę miejsca służbowego sędziów tegoż sądu.

Art. 104. W razie przeniesienia sędziego do innej miejscowości, należy mu się zwrot kosztów przeniesienia, z wyjątkiem wypadku, gdy przeniesienie sędziego nastąpiło w drodze wyroku dyscyplinarnego.

Art. 105. § 1. Delegować sędziego za jego zgodą do zastępczego pełnienia w innym sądzie obowiązków sędziego, prokuratora lub czynności administracyjnej, albo do czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości, mo-

¹⁾ Obecnie obowiązujący tekst przysięgi dla sędziów i urzędników ogłoszony został w Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 94 z 1944 r., patrz str. 64.

²⁾ Patrz Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 383 z 1931 r. i Nr 104, poz. 937 z 1928 r. na str. 129.

że tylko Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii kolegium administracyjnego właściwego sądu.

§ 2. W nagłych wypadkach Minister Sprawiedliwości może i bez opinii kolegium administracyjnego delegować sędziego za jego zgodą i po wysłuchaniu kierownika właściwego sądu, jednakże na czas nie dłuższy niż trzy miesiące.

§ 3. O ile chodzi o czynności sędziowskie w okręgu tego samego sądu apelacyjnego, prawo wymienione w § 2 służy także prezesowi sądu apelacyjnego.

§ 4. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego nawet wbrew jego woli, jednakże na czas nie dłuższy niż trzy miesiące w ciągu trzech lat.

Art. 106. W razie powołania sędziego do czasowej służby wojskowej, przywiązane do jego stanowiska prawa i obowiązki służbowe pozostają w czasie trwania tej służby w zawieszeniu. Sędzia zatrzymuje jednak swoje stanowisko, a czas służby wojskowej wlicza się całkowicie do jego służby cywilnej czynnej. Należyne w tym czasie uposażenia określają osobne przepisy.

Art. 107. Sędzia, którego stanowisko zwinęto w myśl art. 102 § 2 lit. a), przeniesiony zostaje na inne równorzędne stanowisko. Aż do tego czasu sędzia może być delegowany w tym samym charakterze do innego sądu bez ograniczeń wskazanych w art. 105 § 4, lub otrzymuje zwolnienie od zajęć z prawem pobierania całkowitego uposażenia.

Art. 108. Sędzia ma prawo przejść w stan spoczynku na własne żądanie:

- a) bez względu na wiek, jeżeli z powodu ułomności cielesnej albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolny do służby;
- b) bez względu na zdolność do służby, gdy przekroczył sześćdziesiąt lat życia;
- c) gdy uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego i ukończył pięćdziesiąt pięć lat życia.

Art. 109. Sędzia przechodzi w stan spoczynku z urzędu:

- a) gdy ukończył siedemdziesiąt lat życia;
- b) wskutek wyroku sądu dyscyplinarnego.

Art. 110. Sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku z urzędu:

- a) gdy z powodu choroby lub zwolnienia od zajęć dla poratowania zdrowia nie pełnił służby dłużej niż rok; za przerwę uważane będą tylko te okresy czynnej służby, które wynoszą co najmniej połowę czasu, spędzonego poprzednio poza służbą z powyższych powodów;

- b) gdy z powodu ułomności cielesnej albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolny do służby;
- c) w interesie wymiaru sprawiedliwości na podstawie orzeczenia sądu wyższego, powziętego w składzie trzech sędziów tegoż sądu na posiedzeniu niejawnym na wniosek prezesa sądu właściwego, a w stosunku do prezesa — na wniosek prezesa sądu wyższego, po wysłuchaniu zainteresowanego sędziego, jeżeli na wezwanie się stawia;
- d) gdy sędzia, zwolniony od zajęć w myśl art. 107, nie otrzyma w ciągu roku nowego stanowiska.

Art. 111. § 1. Władzą naczelną w stosunku do sędziów, w rozumieniu art. 26 i nast. ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr 6, poz. 46)¹⁾, jest Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Przeniesienie w stan spoczynku w wypadkach, wskazanych w art. 108 pod a) i w art. 110 pod a) i b) niniejszego prawa, może nastąpić tylko na podstawie orzeczenia kolegium administracyjnego sądu wyższego. Tryb postępowania określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości²⁾.

R o z d z i a ł IV.

Zrzeczenie się stanowiska.

Art. 112 § 1. Sędzia może zrzec się zajmowanego stanowiska bez podania powodów, jednak opuścić stanowisko może dopiero po otrzymaniu urzędowego zawiadomienia o zwolnieniu go przez Ministra Sprawiedliwości.

§ 2. Odmowa zwolnienia może tylko wówczas nastąpić, jeżeli sędzia pozostaje pod sądem dyscyplinarnym lub karnym, albo jeżeli nie dopełnił zaległych zobowiązań służbowych.

Art. 113. Zrzeczenie się stanowiska sędziego obejmuje też zrzeczenie się wszelkich praw, wynikających ze stosunku służbowego.

R o z d z i a ł V.

P r a w a.

Art. 114. § 1. Sędzia grodzki, który nie przesłużył dziesięciu lat, ma prawo do pięcioletniego, inni zaś sędziowie — do sześcioty-

¹⁾ Patrz uwagę na str. 29.

²⁾ Patrz rozporządzenia Min. Sprawiedl.: Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 135 z 1930 r. oraz Nr 110, poz. 905 z 1932 r. na str. 123.

godniowego wypoczynku w każdym roku kalendarzowym, w zasadzie w okresie feryj sądowych, a ponadto ze szczególnie ważnych powodów może uzyskiwać zwolnienie od zajęć na terminy określone.

§ 2. Terminy wypoczynku oznacza:

sędziom — kolegium administracyjne właściwego sądu,
sędziom, sprawującym kierownictwo sądów grodzkich — prezes sądu okręgowego,
prezesom sądów okręgowych — prezes sądu apelacyjnego,
prezesom sądów apelacyjnych i pierwszemu prezesowi Sądu Najwyższego — Minister Sprawiedliwości.

§ 3. Zwolnienia od zajęć udziela sędziom prezes sądu właściwego, prezesom sądów okręgowych — prezes sądu apelacyjnego, prezesom sądów apelacyjnych i pierwszemu prezesowi Sądu Najwyższego — Minister Sprawiedliwości. Ze zwolnienia od zajęć na czas do siedmiu dni może korzystać kierownik sądu lub wydziału zamiejscowego w wypadkach nagłych, zawiadamiając o tym jednocześnie władzę właściwą do udzielenia zwolnienia. Z zachowaniem tychże warunków sędzia, sprawujący kierownictwo sądu grodzkiego, może udzielać zwolnienia od zajęć sędziom grodzkim.

§ 4. Zwolnienie od zajęć na czas dłuższy niż sześć tygodni w danym roku kalendarzowym wymaga zgody Ministra Sprawiedliwości.

Art. 115. Jeżeli tego wymagają nadzwyczajne i niecierpiące zwłoki względy służbowe, władza, która udzieliła zwolnienia od zajęć lub oznaczyła termin wypoczynku, może je w każdej chwili odwołać, z wyjątkiem wypadku choroby, stwierdzonej urzędowym świadectwem lekarskim. Z tych samych powodów Minister Sprawiedliwości może zawiesić wypoczynki. Sędziemu należy zwrócić koszty podróży spowodowane odwołaniem, a skoro okoliczności na to pozwolą — umożliwić mu dalsze korzystanie z wypoczynku lub z udzielonego zwolnienia od zajęć.

Art. 116 i 117¹⁾

Art. 118. Sędziowie korzystają z praw służących urzędnikom państwowym, o ile niniejsze prawo inaczej nie stanowi.

R o z d z i a ł VI.

Obowiązki.

Art. 119. Sędzia obowiązany jest służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązki swego zawodu wypełniać zgodnie z ustawami i gorliwie, poświęcając im całą swą wiedzę i doświadczenie.

¹⁾ Uchylone przez art. II przep. uprow. praw.o o sąd. post. egzek. (Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 804 z 1932 r.).

Art. 120. § 1. Sędzia obowiązany jest zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których poza jawną rozprawą sądową powziął wiadomość ze względu na swoje stanowisko sędziowskie.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy sędzia składa zeznanie jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru Państwa albo takiemu ważnemu interesowi prywatnemu, który nie jest sprzeczny z celami wymiaru sprawiedliwości.

§ 3. Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić sędziego tylko Minister Sprawiedliwości.

§ 4. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po opuszczeniu służby.

Art. 121¹⁾. Sędzia powinien w służbie i poza służbą strzec powagi sądu i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności sędziego. Nie wolno mu brać udziału w takich wystąpieniach, które mogłyby osłabiać zaufanie do jego bezstronności albo wierności względem ustroju lub władz demokratycznych Państwa Polskiego.

Art. 122. Jeżeli sędzia nie może pełnić swych obowiązków z powodu choroby lub innej uzasadnionej przyczyny, powinien o tym niezwłocznie zawiadomić kierownika sądu, a na jego żądanie złożyć odpowiednie dowody lub wyjaśnienia.

Art. 123. § 1. Sędzia powinien mieszkać w siedzibie sądu.

§ 2. Na wyjątek od powyższej zasady może wyrazić zgodę pierwszy prezes Sądu Najwyższego, jeżeli chodzi o sędziów tego Sądu, co do innych zaś sędziów — prezes właściwego sądu apelacyjnego.

Art. 124. Sędziemu nie wolno obok piastowanego stanowiska sędziowskiego zajmować żadnego urzędu państwowego, z wyjątkiem stanowisk: profesora, docenta i lektora w szkołach akademickich, o ile zajmowanie takiego stanowiska nie przeszkadza w pełnieniu obowiązków sędziowskich.

Art. 125. § 1. Sędziemu nie wolno oddawać się zajęciom ubocznym, któreby przeszkadzały w pełnieniu jego obowiązków sędziowskich albo mogły uchybiać jego godności lub zachwiać zaufanie do jego bezstronności.

§ 2. Sędziemu nie wolno brać osobistego udziału w prowadzeniu przedsiębiorstwa finansowego, przemysłowego lub handlowego, ani należeć do rady nadzorczej takiego przedsiębiorstwa, choćby stanowiło w całości lub w części jego własny majątek.

¹⁾ W brzmieniu dekretu z dnia 14.III 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 46)

§ 3. Kolegium administracyjne właściwego sądu może sędziemu zezwolić na branie udziału w prowadzeniu spółdzielni, przeznaczonej dla sędziów, prokuratorów lub urzędników sądowych.

Art. 126. § 1. O zamiarze oddania się zajęciu ubocznemu sędzia powinien niezwłocznie zawiadomić prezesa właściwego sądu. Jeżeli prezes uważa, że dane zajęcie uboczne podpada pod zakaz art. 124 lub 125, sprawę rozstrzyga kolegium administracyjne.

§ 2. Prezes sądu apelacyjnego lub okręgowego powinien zawiadomić o swoim zamiarze oddania się zajęciu ubocznemu Ministra Sprawiedliwości, który może odmówić zgody na to zajęcie.

Art. 127. § 1. Sędzia powinien wnosić w drodze służbowej wszelkie żądania, przedstawienia i zażalenia w sprawach osobistych, związanych z jego stanowiskiem.

§ 2. W żadnym razie sędzia nie powinien w takich sprawach zwracać się do instytucji i osób postronnych, ani też podawać tych spraw do wiadomości publicznej.

Art. 128. § 1. Sędziowie przy rozprawach używają togi i biretu, jako stroju urzędowego.

§ 2. Szczegóły tego stroju, tudzież strój lub odznaki sędziów przy czynnościach urzędowych poza rozprawą określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości¹⁾.

R o z d z i a ł VII.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 129. § 1. Za przewinienia służbowe i uchybienia godności urzędu sędziowie ulegają karze dyscyplinarnej.

§ 2. Sędzia odpowiada także za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska sędziowskiego, jeżeli przez nie uchybił obowiązkom piastowanego wówczas urzędu państwowego lub okazał się niegodnym stanowiska sędziowskiego.

Art. 130. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) upomnienie;
- b) nagana;
- c) przeniesienie na inne miejsce służbowe na koszt skazanego;
- d) usunięcie ze stanowiska prezesa lub wiceprezesa sądu;

¹⁾ Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 15.XI 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 872) na str. 143.

- e) przeniesienie w stan spoczynku;
- f) wydalenie ze służby sędziowskiej.

Art. 131. Kara nagany pociąga ze sobą wstrzymanie posunięcia do wyższego uposażenia przez trzy lata.

Art. 132. Usunięcie ze stanowiska prezesa lub wiceprezesa sądu pociąga za sobą przeniesienie skazanego na koszt własny na stanowisko sędziego sądu równorzędnego, z utratą dodatków połączonych z jego dotychczasowym stanowiskiem.

Art. 132¹. W wypadku dyscyplinarnego przeniesienia na inne miejsce służbowe przepisy art. 91—96 nie mają zastosowania.

Art. 133. Z karą przeniesienia w stan spoczynku sąd połączy zmniejszenie uposażenia emerytalnego najwyżej o pięćdziesiąt procent. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd może zastosować karę przeniesienia w stan spoczynku bez zmniejszenia uposażenia.

Art. 134. § 1. Skazanie na wydalenie pociąga za sobą utratę tytułu sędziowskiego i wszelkich praw ze stosunku służbowego wynikających.

§ 2. Sąd może jednak w drodze wyjątku przedstawić Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o przyznanie rodzinie skazanego zasiłku na zasadach, wskazanych w art. 23 punkt 2 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr 6, poz. 46).¹⁾

Art. 135. § 1. Sędziego, będącego w stanie spoczynku, można pociągnąć do odpowiedzialności dyscyplinarnej za przewinienia dyscyplinarne popełnione zarówno w czasie służby czynnej, jak i w stanie spoczynku.

§ 2. W tym wypadku mogą być orzeczone kary następujące:

- a) upomnienie;
- b) nagana;
- c) zmniejszenie uposażenia emerytalnego najwyżej o dwadzieścia pięć procent;
- d) pozbawienie prawa używania tytułu sędziego z pozbawieniem lub ze zmniejszeniem uposażenia emerytalnego najmniej o dwadzieścia pięć procent; w razie pozbawienia uposażenia ma zastosowanie przepis art. 134 § 2.

Art. 136. § 1. Jeżeli od chwili przewinienia do chwili wszczęcia postępowania dyscyplinarnego upłynęło pięć lat, postępowanie

¹⁾ Obecnie: Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 160 z 1934 r.; zmiana: Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 248 z 1945 r. i Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 2 z 1947 r.

dyscyplinarne nie może być wszczęte, a w razie wszczęcia — należy je umorzyć.

§ 2. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa karnego, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej, niż przedawnienie karne.

Art. 137. § 1. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołane są sądy następujące:

- a) sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego, orzekający w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów apelacyjnych w sprawach przeciw sędziom, zajmującym stanowiska w sądach okręgowych i grodzkich danego okręgu apelacyjnego;
- b) sąd dyscyplinarny wyższy, orzekający w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów Sądu Najwyższego w sprawach przeciw sędziom, zajmującym stanowiska w sądach apelacyjnych i w Sądzie Najwyższym, tudzież w drugiej instancji w sprawach rozpoznanych przez sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego;
- c) Najwyższy Sąd Dyscyplinarny, orzekający w drugiej instancji w składzie pięciu sędziów Sądu Najwyższego w sprawach rozpoznanych w pierwszej instancji przez sąd dyscyplinarny wyższy.

§ 2. Właściwość sądu określa stanowisko sędziego, zajmowane w chwili wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, choćby obwiniony po wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego objął stanowisko uzasadniające właściwość innego sądu. Właściwość sądu dla sędziego w stanie spoczynku określa stanowisko sędziego zajmowane w chwili przejścia w stan spoczynku.

§ 3. Spory o właściwość rozstrzyga Najwyższy Sąd Dyscyplinarny na posiedzeniu niejawnym.

Art. 138. § 1. Przewodniczącym Sądu dyscyplinarnego okręgu apelacyjnego jest prezes sądu apelacyjnego.

§ 2. Członków sądu dyscyplinarnego w liczbie dziewięciu sędziów, w tym trzech zastępców przewodniczącego, wybiera zgromadzenie ogólne sądu apelacyjnego.

Art. 139. § 1. Przewodniczącym sądu dyscyplinarnego jest prezes Sądu Najwyższego.

§ 2. Członków sądu dyscyplinarnego wyższego w liczbie dziewięciu, w tym trzech zastępców przewodniczącego, wybiera zgromadzenie ogólne Sądu Najwyższego.

Art. 140. § 1. Przewodniczącym Najwyższego Sądu Dyscyplinarnego jest pierwszy prezes Sądu Najwyższego.

§ 2. Członków Najwyższego Sądu Dyscyplinarnego w liczbie dziesięciu, w tym zastępcę przewodniczącego, wybiera zgromadzenie ogólne Sądu Najwyższego.

Art. 141. § 1. Członków sądów dyscyplinarnych wybiera zgromadzenie ogólne przed końcem każdego roku na rok następny. W razie potrzeby uzupełnienie składu może nastąpić w ciągu roku.

§ 2. Skład sąduzący dla poszczególnej sprawy wyznacza przewodniczący sądu dyscyplinarnego.

Art. 142. Orzeczenia sądu zapadają większością głosów. Przewodniczący głosuje ostatni.

Art. 143. § 1. Przed powzięciem jakiegokolwiek orzeczenia sąd wysłucha wniosków prokuratora dyscyplinarnego.

§ 2. Prokuratorem dyscyplinarnym w sądzie dyscyplinarnym okręgu apelacyjnego jest prokurator apelacyjny, w wyższym sądzie dyscyplinarnym — prokurator Sądu Najwyższego, wyznaczony przez pierwszego prokuratora, w Najwyższym Sądzie Dyscyplinarnym — pierwszy prokurator Sądu Najwyższego.

§ 3. Prokuratora dyscyplinarnego może zastąpić inny prokurator, wyznaczony przez niego dla określonej sprawy.

Art. 144. Posiedzenia sądu odbywają się w obecności protokolanta, którym w sądzie dyscyplinarnym okręgu apelacyjnego powinien być wyznaczony przez prezesa sądu apelacyjnego sędzia lub aplikant, w sądzie zaś dyscyplinarnym wyższym i w Najwyższym Sądzie Dyscyplinarnym — członek Biura orzecznictwa wyznaczony przez pierwszego prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 145. Obwiniony może przybrać obrońcę spośród sędziów lub prokuratorów.

Art. 146. § 1. Postępowanie dyscyplinarne jest tajne.

§ 2. Podczas rozprawy, prócz osób biorących udział w sprawie, mogą być obecni dwaj mężowie zaufania, wybrani przez obwinionego lub obwinionych spośród sędziów lub prokuratorów.

§ 3. Orzeczenia dyscyplinarne można podawać do wiadomości publicznej jedynie po ich uprawomocnieniu się, na podstawie uchwały sądu dyscyplinarnego, za zezwoleniem Ministra Sprawiedliwości.

Art. 147. § 1. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, władza nadzorcza przedstawia sądowi dyscyplinarnemu, po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności koniecznych do ustalenia znamion przewinienia, przy czym obwinionemu należy dać możliwość złożenia wyjaśnień.

§ 2. Właściwy sąd dyscyplinarny na posiedzeniu niejawnym rozpoznaje wniosek i w razie uwzględnienia go wydaje uchwałę, którą wszczyna postępowanie dyscyplinarne. W uchwale należy dokładnie oznaczyć zarzuty, mające być przedmiotem postępowania.

§ 3. Sąd może, przed powzięciem uchwały o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, zarządzić wyświetlenie stanu sprawy za pośrednictwem wyznaczonego sędziego albo właściwego kierownika sądu.

§ 4. Przeciw uchwale, oddalającej wniosek o wszczęcie postępowania, prokuratorowi dyscyplinarnemu służy w ciągu siedmiu dni od dnia doręczenia skarga do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji, który rozstrzyga na posiedzeniu niejawnym.

Art. 148. Wszczynając postępowanie dyscyplinarne, sąd może zarządzić odrazu rozprawę lub polecić przeprowadzenie śledztwa.

Art. 149. Sędzia wyznaczony do przeprowadzenia śledztwa bada okoliczności sprawy i zbiera dowody; świadków i znawców w razie potrzeby przesłuchuje pod przysięgą.

Art. 150. Sędzia wyznaczony do przeprowadzenia śledztwa może rozciągnąć badanie na zarzuty niewyszczególnione w uchwale, wszczynającej postępowanie dyscyplinarne.

Art. 151. Na żądanie sędziego, wyznaczonego do przeprowadzenia śledztwa, sądy oraz inne władze państwowe i samorządowe obowiązane są udzielać pomocy.

Art. 152. § 1. Po ukończeniu śledztwa, sędzia wyznaczony przesyła akta prokuratorowi dyscyplinarnemu w celu przedstawienia wniosku. Przed odesłaniem sędzia powinien dać obwinionemu lub jego obrońcy możliwość przejrzenia akt i poczynienia wyciągów.

§ 2. Prokurator i obwiniony mogą składać wnioski o uzupełnienie śledztwa.

Art. 153. Sąd dyscyplinarny, po otrzymaniu wniosku prokuratora, na posiedzeniu niejawnym:

- a) zarządza, w miarę potrzeby, uzupełnienie śledztwa;
- b) zarządza wyznaczenie rozprawy i rozstrzyga o potrzebie wezwania świadków i znawców;
- c) wydaje wyrok skazujący, jeżeli wymierza tylko karę upomnienia;
- d) umarza postępowanie dyscyplinarne.

Art. 154. § 1. W uchwale zarządzającej wyznaczenie rozprawy sąd oznacza dokładnie zarzuty, mające stanowić jej przedmiot.

§ 2. Odpis uchwały doręcza się prokuratorowi i obwinionemu.

Art. 155. § 1. W razie skazania bez rozprawy na karę upomnienia, odpis wyroku z uzasadnieniem doręcza się prokuratorowi i obwinionemu, którzy mogą w ciągu siedmiu dni od daty doręczenia zażądać przeprowadzenia rozprawy.

§ 2. W razie takiego żądania, wyrok poprzedni uważa się za niebyły.

Art. 156. § 1. Odpis uchwały, umarzającej postępowanie dyscyplinarne, wraz z uzasadnieniem doręcza się prokuratorowi, któremu służy skarga w ciągu dni siedmiu od daty doręczenia. Skargę rozstrzyga sąd dyscyplinarny drugiej instancji na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. Po uprawomocnieniu się uchwały doręcza się jej odpis obwinionemu.

Art. 157. § 1. Przewodniczący wyznacza dzień rozprawy i zawiadamia o nim prokuratora, obwinionego i obrońcę, oraz wzywa powołanych do rozprawy świadków i znawców.

§ 2. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

Art. 158. Wnioski prokuratora i obwinionego w przedmiocie dowodów, przedstawione przed rozprawą, sąd rozpoznaje na posiedzeniu niejawnym.

Art. 159. § 1. Rozprawę rozpoczyna odczytanie uchwały zarządzającej jej wyznaczenie, po czym następuje przesłuchanie obwinionego. Akta dochodzeń i śledztwa można odczytać, według uznania sądu, w całości lub w części. Sąd zarządzi bezpośrednie przeprowadzenie dowodów, jakich dostarczyły dochodzenia i śledztwo lub które dopuszczono później, jeżeli to uzna za potrzebne.

§ 2. Rozprawę kończą przemówienia prokuratora i obrońcy, po czym obwinionemu służy głos ostatni.

Art. 160. Jeżeli w toku rozprawy ujawni się nowe przewinienie, sąd może wydać co do niego wyrok tylko za zgodą prokuratora i obwinionego lub jego obrońcy. W braku zgody należy wszcząć osobne postępowanie.

Art. 161. W naradzie i głosowaniu uczestniczą wyłącznie sędziowie orzekający.

Art. 162. § 1. Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi w razie wyroku skazującego obwiniony, w innych wypadkach — Skarb Państwa.

§ 2. Sąd ma prawo, uwzględniając sposób obrony obwinionego i jego stosunki majątkowe, zwolnić go od zwrotu całości lub części kosztów.

Art. 163. § 1. Sąd opiera wyrok na dowodach ujawnionych w toku rozprawy.

§ 2. Sentencję wyroku, sporządzoną bezpośrednio po głosowaniu, podpisują wszyscy sędziowie, po czym przewodniczący ją ogłasza.

§ 3. Wyrok z uzasadnieniem należy sporządzić w ciągu siedmiu dni i niezwłocznie doręczyć prokuratorowi i obwinionemu.

Art. 164. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół, który zawiera wymienienie składu sądu i osób obecnych na rozprawie oraz przedstawienie przebiegu rozprawy z podaniem treści zeznań świadków i opinii znawców. Protokół podpisują przewodniczący i protokolant.

Art. 165. § 1. Od wyroku sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji służy obwinionemu odwołanie, jeżeli go skazano na karę przewidzianą w art. 130 pod lit. c)—f), prokuratorowi zaś dyscyplinarnemu, jeżeli wnosil o wymierzenie kary przewidzianej w art. 130 pod lit. c)—f), a sąd obwionego uniewinnił lub skazał na karę łagodniejszą od żądanej.

§ 2. Odwołanie składa się w sądzie, który rozpoznawał sprawę w pierwszej instancji, w ciągu siedmiu dni od daty doręczenia wyroku.

Art. 166. § 1. Sąd odwoławczy na posiedzeniu niejawnym:

a) odrzuca odwołanie, jako niedopuszczalne, spóźnione lub niepodpisane przez osobę uprawnioną, albo

b) zarządza wyznaczenie rozprawy odwoławczej.

§ 2. Do postępowania odwoławczego mają odpowiednie zastosowanie przepisy o postępowaniu w pierwszej instancji. Sąd odwoławczy może zlecić uzupełnienie materiału dowodowego przez sędziego, którego wyznaczy sąd dyscyplinarny pierwszej instancji.

Art. 167. § 1. W razie śmierci obwinionego przed uprawomocnieniem się wyroku, sąd umarza postępowanie.

§ 2. Jeżeli obwiniony w toku postępowania występuje ze służby sędziowskiej, postępowanie dyscyplinarne toczy się dalej, przy czym w razie, gdy obwiniony przechodzi do innej służby państwowej, adwokatury, notariatu lub służby samorządowej, sąd przesyła wyrok jego zwierzchności.

Art. 168. § 1. Po uprawomocnieniu się wyroku, przewodniczący sądu pierwszej instancji przesyła odpis wyroku z uzasadnieniem Ministrowi Sprawiedliwości, nadto — właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego, a o ile chodzi o sędziów Sądu Najwyższego — pierwszemu prezesowi.

§ 2. Wykonanie wyroku należy do Ministra Sprawiedliwości, a co do kar wymienionych w art. 130 pod lit. a) oraz b) i w art. 135 § 2 pod lit. a) oraz b) — do prezesa sądu apelacyjnego lub pierwszego prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 169. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego może nastąpić na wniosek właściwej władzy nadzorczej, jeżeli umorzenie sprawy albo wydanie wyroku nastąpiło wskutek przestępstwa karnego, albo jeżeli w ciągu pięciu lat od umorzenia lub wyroku wyjdą na jaw nowe okoliczności lub dowody, które mogą uzasadnić skazanie lub wymierzenie kary surowszej.

Art. 170. § 1. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na korzyść skazanego może nastąpić nawet po jego śmierci, jeżeli wyjdą na jaw nowe okoliczności lub dowody, które mogą uzasadnić uniewinnienie lub wymierzenie kary łagodniejszej.

§ 2. W razie śmierci skazanego, wnioski o wznowienie przedstawiać mogą: żona skazanego, jego krewni w linii prostej oraz prokurator.

Art. 171. § 1. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego składa się do sądu, który rozpoznawał sprawę w pierwszej instancji, najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od chwili powzięcia przez uprawnionego do wniosku wiadomości o okolicznościach wymienionych w art. 169 lub 170.

§ 2. Sąd rozpoznaje wniosek na posiedzeniu niejawnym, po zażądaniu pisemnego oświadczenia strony przeciwnej i przeprowadzeniu w razie potrzeby śledztwa.

§ 3. Uchwały w przedmiocie wznowienia ulegają zaskarżeniu w ciągu siedmiu dni od doręczenia. Sąd dyscyplinarny drugiej instancji rozstrzyga skargę na posiedzeniu niejawnym.

§ 4. Wznawiając postępowanie, sąd może zarządzić wstrzymanie wykonania wyroku.

Art. 172. Jeżeli dopuszczono wznowienie na korzyść skazanego, w nowym wyroku nie można wymierzyć kary surowszej.

Art. 173. Jeżeli nowy wyrok jest korzystniejszy dla obwinionego, Skarb Państwa zwraca to, co obwiniony lub uprawnieni do zaopatrzenia członkowie jego rodziny stracili z uposażenia lub zaopatrzenia wskutek poprzedniego skazania, a, stosownie do uznania sądu, również kosztą poprzedniego postępowania dyscyplinarnego.

Art. 174. Jeżeli przewinienie zawiera cechy przestępstwa karnego, sąd wydaje uchwałę w myśl art. 81, co nie wstrzymuje toku postępowania dyscyplinarnego.

Art. 175. § 1. Po prawomocnym zakończeniu postępowania karnego przeciw sędziemu, sąd karny przesyła akta właściwemu sądowi dyscyplinarnemu pierwszej instancji. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie było wszczęte, sąd dyscyplinarny poweźmie uchwałę, czy należy je wszcząć, choćby sąd karny wydał wyrok uniewinniający; przepis art. 147 § 4 ma tu zastosowanie.

§ 2. Jeżeli przeciw sędziemu zapadł prawomocny wyrok karny, pociągający za sobą w myśl ustawy utratę stanowiska, sąd dyscyplinarny zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, który zarządza wydalenie skazanego ze służby, chociażby już wykonano wyrok dyscyplinarny skazujący na karę łagodniejszą niż wydalenie, a jeżeli w wykonaniu wyroku dyscyplinarnego przeniesiono już skazanego w stan spoczynku, Minister Sprawiedliwości zarządza pozbawienie go prawa używania tytułu sędziowskiego z pozbawieniem uposażenia emerytalnego.

§ 3. Przepisy art. 134 mają i w tym wypadku zastosowanie. Wniosek na zasadzie art. 134 § 2 może przedstawić sąd dyscyplinarny, który zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o wyroku karnym.

Art. 176. § 1. Odpis prawomocnego wyroku skazującego na karę dyscyplinarną dołącza się do akt osobowych i zamieszcza o nim wzmiankę w wykazie służbowym.

§ 2. Po upływie pięciu lat od daty uprawomocnienia się wyroku dyscyplinarnego, orzekającego kary przewidziane w art. 130 pod a) — d), Minister Sprawiedliwości na wniosek skazanego zarządza sporządzenie nowego wykazu służbowego z opuszczeniem wzmianki o wyroku dyscyplinarnym, jeżeli w ciągu tego okresu nie było innego wyroku skazującego.

Art. 177. § 1. Jeżeli miejsce pobytu obwinionego jest nieznane i nie da się bez szczególnych trudności ustalić, wszelkie pisma doręcza się jego obrońcy, którego w razie potrzeby wyznaczyć należy z urzędu.

§ 2. W razie wyroku skazującego, zapadłego w warunkach § 1, obwiniony może w ciągu miesiąca od daty, kiedy się o nim dowiedział, zażądać wznowienia postępowania, choćby nie zachodziły warunki wymienione w art. 170.

§ 3. Przepis art. 170 § 2 ma odpowiednie zastosowanie.

Art. 178. Podanie wysłane pocztą lub telegraficznie uważa się za wniesione w dniu oddania w polskim urzędzie pocztowym lub telegraficznym.

Art. 179. § 1. Sąd dyscyplinarny drugiej instancji na posiedzeniu niejawnym może na prośbę obwinionego przywrócić termin chybiony.

§ 2. Wniosek o przywrócenie terminu składa się wraz z odwołaniem lub skargą do sądu pierwszej instancji w ciągu siedmiu dni po ustaniu przeszkody.

Art. 180. Pisma dotyczące postępowania dyscyplinarnego są wolne od wszelkich opłat.

Art. 181. O ile przepisy rozdziału niniejszego nie zawierają odmiennych postanowień, mają odpowiednie zastosowanie przepisy ustawy postępowania karnego.

R o z d z i a ł VIII.

Zawieszenie w czynnościach służbowych.

Art. 182. Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji na posiedzeniu niejawnym może zawiesić w czynnościach służbowych sędziego:

- a) przeciw któremu wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne;
- b) przeciw któremu wszczęto postępowanie sądowe o ubezwłasnowolnienie;
- c) któremu ogłoszono upadłość.

Art. 183. § 1. Jeżeli sędziego zaaresztowano z powodu schwytania na gorącym uczynku, albo jeżeli ze względu na rodzaj czynu sędziego powaga sądu lub istotne interesy służby wymagają natychmiastowego usunięcia go od wykonywania obowiązków służbowych, władza nadzorcza może zarządzić natychmiastową przerwę w czynnościach służbowych sędziego aż do postanowienia sądu dyscyplinarnego.

§ 2. O zarządzeniu tym należy jednocześnie zawiadomić sąd dyscyplinarny pierwszej instancji, który powinien niezwłocznie wydać uchwałę w przedmiocie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych.

Art. 184. § 1. Podczas zawieszenia sędzia nie może uzyskać wyższego szczebla uposażenia.

§ 2. Na czas trwania zawieszenia z powodu postępowania karnego lub dyscyplinarnego, sąd dyscyplinarny może ograniczyć uposażenie sędziego, nie więcej jednak niż do połowy.

Art. 185. Zawieszenie ustaje samo przez się z chwilą prawomocnego ukończenia postępowania dyscyplinarnego, jeżeli sąd dyscyplinarny nie uchyli go wcześniej.

Art. 186. Uchwały w przedmiocie zawieszenia ulegają zaskarżeniu w ciągu siedmiu dni od doręczenia; skarga nie wstrzymuje wykonania. Skargę rozstrzyga sąd dyscyplinarny drugiej instancji na posiedzeniu niejawnym.

Art. 187. § 1. W razie umorzenia postępowania, wydania wyroku uniewinniającego, albo skazania na upomnienie, sędziemu zwraca się zatrzymaną część uposażenia, a szczeble uposażenia liczy mu się tak, jak gdyby zawieszenia nie było.

§ 2. W razie skazania na wydalenie ze służby sędziowskiej lub na przeniesienie w stan spoczynku zatrzymana część uposażenia przechodzi na rzecz Skarbu Państwa. W innych wypadkach sąd stanowi w wyroku, czy zatrzymana część uposażenia ma być sędziemu zwrócona (§ 1), czy też przechodzi na rzecz Skarbu Państwa.

§ 3. W wypadku przeniesienia w stan spoczynku okresu zawieszenia nie wlicza się do czasu służby.

R o z d z i a ł IX.

Przepis ogólny.

Art. 188. W przepisach działu niniejszego przez wyrażenie ogólne: „sędzia” rozumie się także prezesów i innych sędziów zajmujących stanowiska kierowników; przez wyrażenie: „właściwy sąd” — ten sąd, do którego sędzia należy, a dla sędziów grodzkich — sąd okręgowy. Przez: „sąd wyższy” rozumie się, w stosunku do sędziów apelacyjnych

lub Sądu Najwyższego — Sąd Najwyższy, a w innych wypadkach — sąd apelacyjny.

D Z I A Ł III¹⁾

Sędziowie pokoju.

Art. 189 — 208.

D Z I A Ł IV.

Sędziowie handlowi.

Art. 209. § 1. Sędziów handlowych mianuje Minister Sprawiedliwości na trzy lata, po wysłuchaniu opinii Ministra Przemysłu i Handlu, spośród osób proponowanych przez właściwe izby przemysłowo-handlowe.

§ 2. Sędziów handlowych może zwolnić przed upływem trzylecia Minister Sprawiedliwości, bądź na własne ich żądanie, bądź na podstawie orzeczenia kolegium administracyjnego sądu apelacyjnego.

Art. 210. Sędzią handlowym może być ten, kto posiada obywatelstwo polskie, korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, jest nieskazitelnego charakteru, ukończył trzydzieści lat życia, włada językiem polskim w słowie i piśmie, oraz posiada praktyczną znajomość obrotu handlowego i zwyczajów handlowych.

Art. 211. Sędziowie handlowi składają przysięgę sędziowską przed prezesem sądu okręgowego.

Art. 212. Sędziowie handlowi pełnią swe obowiązki bezpłatnie.

Art. 213. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi prawa i obowiązki oraz odpowiedzialność dyscyplinarną sędziów handlowych, a w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu — tryb ich powoływania²⁾.

D Z I A Ł V³⁾.

Przysięgli.

Art. 214 — 230.

D Z I A Ł VI.

Prokuratura.

Art. 231. Prokurator stoi na straży ustaw.

W czynnościach swoich prokurator podlega zleceniom swej zwierzchności, kierując się równą dla wszystkich bezstronnością.

Art. 232. Naczelnym Prokuratorem jest Minister Sprawiedliwości

¹⁾ Patrz uwagę 2 pod art. 1.

²⁾ Patrz rozporz. z dnia 24.XII 1928 r. (Dz.U.R.P. Nr 104, poz. 939 i 940 na str. 197 i 200).

³⁾ Uchylony przez dekret z dnia 23.X 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 47) zawierający nowe przepisy dotyczące przysięgłych.

Art. 233. § 1. Przy Sądzie Najwyższym są czynni: pierwszy prokurator i podprokuratorowie Sądu Najwyższego; przy sądach apelacyjnych — prokuratorowie i wiceprokuratorowie apelacyjni; przy sądach okręgowych — prokuratorowie, wiceprokuratorowie i podprokuratorowie okręgowi.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może ustanowić przy poszczególnych sądach grodzkich podprokuratorów okręgowych.

Art. 234. Przełożony prokuratury może przedsięwziąć czynności, należące do zakresu działania prokuratury, we wszystkich sądach podlegającego mu okręgu.

Art. 235. § 1. Prawo nadzoru i kierownictwa służy:

- a) Ministrowi Sprawiedliwości, jako Naczelnemu Prokuratorowi, — w stosunku do wszystkich prokuratur;
- b) pierwszemu prokuratorowi Sądu Najwyższego — w stosunku do prokuratorów przy tymże sądzie;
- c) prokuratorom apelacyjnym i okręgowym — w stosunku do prokuratorów, wiceprokuratorów i podprokuratorów podległych im okręgów.

§ 2. W tym względzie stosuje się ogólne przepisy ustawy o służbie cywilnej, dotyczące nadzoru służbowego.

Art. 235¹. § 1. Pierwszy prokurator Sądu Najwyższego władny jest:

- a) cofnąć środek odwoławczy, założony do Sądu Najwyższego przez prokuratora sądu niższego;
- b) stwierdzić oczywiste uchybienie, dostrzeżone przy badaniu środków odwoławczych, założonych przez prokuratora sądu niższego, oraz wytknąć je właściwemu prokuratorowi.

§ 2. O wytknięciu uchybienia pierwszy prokurator zawiadamia Naczelnego Prokuratora.

Art. 236. Na stanowisko prokuratora może być mianowany ten, kto odpowiada warunkom określonym w art. 82 i 83.

Art. 237. Nikt nie może zostać prokuratorem przy tym sądzie, w którym jest już sędzią lub prokuratorem jego krewny do czwartego lub powinowaty do drugiego stopnia włącznie. W razie późniejszego powstania powinowactwa pomiędzy sędziami lub prokuratorami jednego sądu, ten, który zawarł związek małżeński tworzący powinowactwo, winien być przeniesiony na inne równorzędne stanowisko.

Art. 238. § 1. Podprokuratorów okręgowych mianuje Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Wszystkich innych prokuratorów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Sprawiedliwości, przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Art. 239. § 1. Stosunek służbowy zawiązuje się z chwilą doręczenia urzędowego zawiadomienia o mianowaniu.

§ 2. Prokurator powinien się zgłosić w celu objęcia stanowiska u swego bezpośredniego zwierzchnika w ciągu dni czternastu od dnia otrzymania urzędowego zawiadomienia o zamianowaniu, o ile władza nie oznaczyła terminu krótszego. Osoba, która przechodzi z innego stanowiska w służbie państwowej na stanowisko prokuratorskie, powinna się zgłosić w ciągu dni czternastu od dnia zwolnienia od obowiązków poprzedniej służby.

§ 3. Nieusprawiedliwione niezgłoszenie się najpóźniej dnia czternastego po otrzymaniu zawiadomienia o nominacji, lub po zwolnieniu od poprzedniej służby, daje Ministrowi Sprawiedliwości prawo unieważnienia nominacji lub postawienia wniosku o unieważnienie nominacji w zależności od trybu w jakim nastąpiło mianowanie.

Art. 240. § 1. Obejmując stanowisko, prokurator składa wobec bezpośredniego zwierzchnika przysięgę, której brzmienie i formę składania określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, wydane na podstawie uchwały Rady Ministrów.

§ 2. Prokurator, przechodzący z jednego stanowiska prokuratorskiego na drugie, ponownej przysięgi nie składa.

Art. 241. § 1. Prokurator przy właściwym sądzie prowadzi dla każdego podwładnego mu prokuratora osobny wykaz służbowy, zawierający istotne dane dotyczące jego stosunków osobistych i służbowych.

§ 2. Sposób prowadzenia tych wykazów określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości¹⁾.

Art. 242. § 1. Jeżeli dobro służby tego wymaga, Minister Sprawiedliwości może przenieść lub delegować prokuratora do innej miejscowości.

§ 2. Delegację na czas do sześciu tygodni może zarządzić również przełożony danej prokuratury.

§ 3. Prokurator apelacyjny może przenosić do innej miejscowości w okręgu tego samego sądu okręgowego wiceprokuratorów i podprokuratorów.

Art. 243. § 1. Przepisy art. 67, 68, 104, 106—110, 111 § 1, 112, 113, 116—118, 120, 121, 124, 127 i 128 mają odpowiednie zastosowanie do prokuratorów.

§ 2. W wypadkach wskazanych w art. 110 pod lit. a), b), c) Minister Sprawiedliwości zarządzi przejście lub przeniesienie prokuratora w stan spoczynku z urzędu, zasięgając jedynie opinii prokuratora apela-

¹⁾ Patrz rozporz. z dnia 24 XII. 1928 r. (Dz.U.R.P. Nr 104, poz. 937) umieszczone w zbiorze niniejszym na str. 129.

cyjnego względnie pierwszego prokuratora Sądu Najwyższego. Nie zasięga się opinii w wypadkach dotyczących pierwszego prokuratora Sądu Najwyższego lub prokuratora apelacyjnego. W wypadku art. 110 lit. c) należy dać zainteresowanemu prokuratorowi możność złożenia wyjaśnień.

§ 3. Minister Sprawiedliwości może zarządzić przeniesienie z urzędu w stan spoczynku prokuratora, który ukończył sześćdziesiąt lat życia i uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego.

§ 4¹⁾. Prokurator, przeniesiony z urzędu w stan spoczynku na podstawie art. 110 lit. c), otrzymuje odprawę w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia, jeżeli nie uzyskał prawa do uposażenia emerytalnego.

Art. 244. § 1. Władza bezpośrednio i pośrednio przełożona ma prawo wytykać podległym prokuratorom niewłaściwości w urzędowaniu lub zachowaniu się oraz niedbalstwo w służbie.

§ 2. W razie dostrzeżenia uchybień drobniejszych, nie dających jeszcze podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, bezpośredni przełożony może udzielać prokuratorowi upomnienia, stosując odpowiednie przepisy dotyczące urzędników państwowych.

Art. 245. § 1. Do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego przeciw prokuratorom mają zastosowanie przepisy art. 129—187 niniejszego prawa, z poniższymi zmianami.

§ 2. W skład sądu dyscyplinarnego okręgu apelacyjnego oraz sądu dyscyplinarnego wyższego na miejsce jednego sędziego wchodzi jeden prokurator, w skład zaś Najwyższego Sądu Dyscyplinarnego, na miejsce dwóch sędziów wchodzi dwaj prokuratorowie.

§ 3. Minister Sprawiedliwości wyznacza na dany rok kalendarzowy po dwóch prokuratorów dla każdego sądu dyscyplinarnego, a dla Najwyższego Sądu Dyscyplinarnego — czterech prokuratorów, spośród których prokurator apelacyjny lub pierwszy prokurator Sądu Najwyższego wyznacza prokuratorów do składu sądującego w poszczególnej sprawie.

Art. 246. O ile nadzwyczajne względy służbowe nie stoją temu na przeszkodzie, podprokurator okręgowy ma prawo do pięcioletniego, inni zaś prokuratorowie — do sześcioletniego wypoczynku w każdym roku, w zasadzie w okresie feryj sądowych, a ponadto ze szczególnie ważnych powodów mogą uzyskiwać zwolnienie od zajęć na terminy określone.

Art. 247. § 1. Terminy wypoczynku oznacza oraz zwolnienia od zajęć udziela:

¹⁾ W brzmieniu ustawy z dnia 14. IV 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 220).

- a) co do pierwszego prokuratora Sądu Najwyższego i prokuratorów apelacyjnych — Minister Sprawiedliwości;
- b) co do prokuratorów Sądu Najwyższego — pierwszy prokurator;
- c) co do wszystkich innych — prokurator apelacyjny.

§ 2. Ze zwolnienia od zajęć na czas do siedmiu dni może korzystać przełożony prokuratury lub oddziału zamiejscowego w wypadkach nagłych, zawiadamiając o tym zwierzchnika właściwego do udzielenia zwolnienia. Z zachowaniem tych warunków prokurator okręgowy może udzielać zwolnienia od zajęć wiceprokuratorom i podprokuratorom okręgowym. Art. 114 § 4 i art. 115 mają odpowiednie zastosowanie.

Art. 248. Prokurator obowiązany jest służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązki swego zawodu wypełniać zgodnie z ustawami i gorliwie, poświęcając im całą swą wiedzę i doświadczenie.

Art. 249. Prokurator obowiązany jest z całą ścisłością wykonywać polecenia swej zwierzchności; może jednak odstąpić od nich przy składaniu ustnych wniosków i oświadczeń na rozprawie, o ile na niej ujawniły się nowe okoliczności, które zmieniły dotychczasowy stan sprawy. W tych wypadkach powinien jednak w miarę możliwości uzyskać uprzednio zgodę swego bezpośredniego zwierzchnika.

Art. 250. Jeżeli prokurator nie może pełnić swych obowiązków z powodu choroby lub innej uzasadnionej przyczyny, powinien o tym niezwłocznie zawiadomić swego bezpośredniego zwierzchnika, a na jego żądanie — złożyć odpowiednie dowody lub wyjaśnienia.

Art. 251. Prokurator powinien mieszkać w miejscowości przez zwierzchność mu wyznaczonej, podać do wiadomości swego bezpośredniego zwierzchnika swój adres i zawiadomić go niezwłocznie o każdej zmianie adresu.

Art. 252. § 1. Prokuratorowi nie wolno oddawać się zajęciom ubocznym, któreby przeszkadzały w pełnieniu jego obowiązków urzędowych, albo mogły uchybiać jego godności lub zachwiać zaufanie w jego bezstronność.

§ 2. Prokuratorowi nie wolno brać osobistego udziału w prowadzeniu przedsiębiorstwa finansowego, przemysłowego lub handlowego, ani należeć do rady nadzorczej takiego przedsiębiorstwa, choćby stanowiło w całości lub w części jego własny majątek.

§ 3. Bezpośredni zwierzchnik może prokuratorowi pozwolić na branie udziału w prowadzeniu spółdzielni, przeznaczonej dla sędziów, prokuratorów lub urzędników sądowych.

Art. 253. Zezwolenia na zajęcie uboczne udziela:

- a) pierwszemu prokuratorowi Sądu Najwyższego i prokuratorom apelacyjnym — Minister Sprawiedliwości;

b) prokuratorom Sądu Najwyższego — pierwszy prokurator tego Sądu;

c) wszystkim innym prokuratorom — prokurator apelacyjny.

Art. 254. W przepisach działu niniejszego przez wyrażenie ogólne: „prokurator” rozumie się także pierwszego prokuratora, wiceprokuratorów i podprokuratorów.

D Z I A Ł VII.

Aplikanci sądowi.

Art. 255¹⁾. § 1. Aplikantów sądowych mianuje i zwalnia prezes sądu apelacyjnego.

§ 2. Prezes sądu apelacyjnego może według swego uznania zwolnić aplikanta sądowego po złożeniu egzaminu sędziowskiego, przełożeniem egzaminu sędziowskiego wtedy tylko, gdy uzna, że aplikant ze względu na swoje postępowanie przed rozpoczęciem aplikacji lub w czasie aplikacji nie odpowiada godności aplikanta sądowego, albo, że nie pełni gorliwie swych obowiązków.

§ 3. Decyzję prezesa wydaną w myśl § 2 może zmienić tylko Minister Sprawiedliwości, według swego uznania.

§ 4. Z prawa przewidzianego w § 2 może również korzystać Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii właściwego prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 256. Aplikantem sądowym może zostać ten, kto odpowiada warunkom wymienionym w art. 82 pod a), b), d), e).

Art. 257. § 1. Aplikacja sądowa polega na zaznajomieniu się ze wszystkimi działami czynności sędziego i prokuratora oraz z czynnościami sekretariatów sądowych i prokuratorskich.

§ 2. Aplikanta sądowego można również delegować na czas określony do urzędu władzy administracji ogólnej celem zaznajomienia go z czynnościami tej władzy w zakresie orzecznictwa karnego.

Art. 258. § 1. Aplikacja sądowa trwa trzy lata.

§ 2. Do trzechlecia prezes sądu apelacyjnego może wliczyć nie więcej niż jeden rok aplikacji pozasądowej u adwokata, notariusza lub w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, albo referendarskiej służby administracyjnej lub w charakterze asystenta w sądownictwie wojskowym.

§ 3. Minister Sprawiedliwości może do trzechlecia aplikacji sądowej zaliczyć z wymienionej wyżej aplikacji lub służby, prócz jednego

¹⁾ W brzmieniu ustawy z dnia 14.IV 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 220).

roku w całości — o ile zaliczenie takie nie nastąpiło już w myśl § 2 — nadto dalsze dwa lata za jeden jeszcze rok aplikacji sądowej.

Art. 259. Egzamin sędziowski dzieli się na ustny i piśmienny. Przedmiotem jego są wszystkie dziedziny prawa, których znajomość jest potrzebna na stanowisku sędziego i prokuratora.

Art. 260¹⁾. § 1. Aplikanta, który złożył egzamin sędziowski, Minister Sprawiedliwości może mianować asesorem sądowym.

§ 2. Prezes sądu apelacyjnego może powierzyć asesorowi sądowemu na oznaczony przeciąg czasu pełnienie czynności sędziowskich, nie wyłączając śledztw. W zakres czynności sędziowskich asesora nie może wchodzić wydawanie wyroków. Asesorowi, wyznaczonemu do prokuratury, prokurator apelacyjny może poruczyć pełnienie czynności prokuratorskich.

Art. 261. § 1. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości²⁾ określi organizację aplikacji sądowej, egzaminu sędziowskiego, skutki niezłożenia egzaminu w ciągu pewnego czasu po ukończeniu aplikacji, prawa i obowiązki aplikantów i asesorów tudzież ich odpowiedzialność dyscyplinarną. Asesorzy mają prawo do czterotygodniowego wypoczynku w każdym roku kalendarzowym.

§ 2. Asesorzy, którym powierzono pełnienie czynności sędziowskich, nie mogą być w tym okresie czasu bez ich zgody przeniesieni w stan spoczynku, ani na inne miejsce służbowe (art. 66 ustawy konstytucyjnej³⁾).

D Z I A Ł VIII.

Sekretariaty, urzędnicy, komornicy i niżsi funkcjonariusze sądowi i prokuratorscy.

Art. 262. § 1. Sekretariaty sądów składają się z sekretarzy sądowych, urzędników kancelaryjnych i innych funkcjonariuszów.

§ 2. Prokuratury mają sekretariaty odrębne od sekretariatów sądowych.

Art. 263. § 1. W sądach grodzkich urzędują komornicy do pełnienia czynności egzekucyjnych i innych, wskazanych w ustawach.

§ 2. W sądach są czynni woźni sądowi.

Art. 264. § 1. Sekretarzom sądowym lub prokuratorskim tudzież komornikiem może być mianowany każdy, kto odpowiada warunkom

1) W brzmieniu ustawy z dnia 14.IV. 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 220).

2) Patrz rozporz. z dnia 25.X 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 825, na str. 273, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 168 z 1935 r., (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 220 z 1946 r.), oraz Instrukcję z dnia 4.I 1945 r. umieszczoną na str. 283.

3) Patrz uwagę pod art. 72.

wymaganym dla objęcia urzędów państwowych, odbył służbę przygotowawczą i złożył przepisany egzamin.

§ 2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi szczególne warunki dopuszczenia do służby, poza warunkami ogólnymi przewidzianymi w przepisach o państwowej służbie cywilnej, zakres egzaminu, skutki niezłożenia egzaminu w ciągu pewnego czasu po ukończeniu służby przygotowawczej, władze mianujące i tryb mianowania, wreszcie co do komorników¹⁾ — także ich prawa i obowiązki oraz odpowiedzialność dyscyplinarną.

§ 3. Od odbycia służby przygotowawczej i złożenia egzaminu wolni są aplikanci sądowi, którzy odbyli roczną aplikację.

§ 4. Aplikantowi sądowemu, mianowanemu sekretarzem sądowym lub prokuratorskim, wlicza się do okresu aplikacji czas służby na tych stanowiskach.

Art. 265. § 1. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi ustrój i zakres działania sekretariatów sądowych, sekretariatów prokuratorskich oraz innych urzędów administracji sądowej (rachuby, depozytów sądowych itd.), tudzież warunki szczególne przyjęcia urzędników kancelaryjnych i innych funkcjonariuszów, poza ogólnymi warunkami przewidzianymi w przepisach o państwowej służbie cywilnej.

§ 2. W wypadkach określonych ustawami sekretarze spełniają samoistnie niektóre czynności sędziowskie. Jeżeli strona nie poprzestaje na rozstrzygnięciu sekretarza, orzeknie sędzia lub sąd, do którego sekretarz należy. Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie do sekretarzy prokuratorskich.

§ 3. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi strój urzędowy lub odznaki urzędników, komorników i niższych funkcjonariuszów sądowych tudzież prokuratorskich przy czynnościach urzędowych²⁾.

Art. 266. Uchylony.

Art. 267. O ile ustawy inaczej nie stanowią, mają zastosowanie do sekretarzy, urzędników kancelaryjnych i innych funkcjonariuszów sądowych oraz prokuratorskich, tudzież do komorników i woźnych sądowych przepisy, dotyczące urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych.

Art. 268. Przy sądach mogą być ustanowieni biegli sądowi i tłumacze przysięgli. Bliższe w tym względzie postanowienia wyda Minister Sprawiedliwości³⁾.

¹⁾ Rozporz. z dnia 1.XII 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 107, poz. 886, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 77 z 1939 r.). Patrz str. 303.

²⁾ Patrz Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 81 z 1936 r. i Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 872 z 1932 r. na str. 143 i 330.

³⁾ Patrz Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 943 i 945 z 1928 r. na str. 313 i 316.

D Z I A Ł I X.

Przepisy przechodnie i końcowe.

R o z d z i a ł I.

O przekształceniu dotychczasowych sądów i prokuratur oraz stanowisk w sądownictwie.

Art. 269. § 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego prawa dotychczasowe sądy stają się sądami o ustroju przewidzianym przez prawo niniejsze, a mianowicie: sądy powiatowe (łącznie z ławniczymi) i sądy pokoju — sądami grodzkimi, dotychczasowe sądy okręgowe — sądami okręgowymi, sądy apelacyjne — sądami apelacyjnymi, a Sąd Najwyższy — Sądem Najwyższym o nowym ustroju.

§ 2. Rozprawę rozpoczętą sąd ukończy w składzie określonym dotychczasowymi przepisami.

Art. 270. Minister Sprawiedliwości dokona w drodze rozporządzenia pierwszego ustalenia siedzib i okręgów sądów grodzkich na obszarze całego Państwa, a na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie władny jest w ciągu lat dziesięciu od dnia wejścia w życie niniejszego prawa tworzyć i znosić sądy grodzkie, zmieniać ich siedziby i okręgi, tudzież przekazywać rozpoznawanie spraw karnych, należących do właściwości sądów grodzkich, jednemu sądowi grodzkiemu dla kilku okręgów tych sądów.

Art. 271¹⁾. Na obszarze, na którym obowiązuje prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomości o przywilejach i hipotekach z 1818 r., oraz prawo o przywilejach i hipotekach z 1825 r.²⁾ znosi się starowiska pisarzy hipotecznych.

§ 2. Z dotychczasowych wydziałów hipotecznych przy sądach grodzkich i okręgowych tworzy się w tychże sądach oddziały hipoteczne sądów grodzkich i wydziały hipoteczne sądów okręgowych³⁾.

§ 3. Czynności, przewidziane dla pisarza hipotecznego w wyżej wymienionych ustawach oraz przepisach uzupełniających, pełnią w oddziale hipotecznym Sądu Grodzkiego jeden lub więcej sędziów okręgowych. Należności, przewidziane taksą dla pisarzy hipotecznych⁴⁾, pobiera się na rzecz Skarbu Państwa w sposób ustalony dla opłat sądowych.

Rozpoznanie i zatwierdzenie aktów notarialnych i czynności hipotecznych należy zamiast do zwierzchności hipotecznej do sędziego

1) W brzmieniu dekretu z dnia 14. III 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 47), i z dnia 4. XI 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 56).

2) Uchylone przez dekret z dnia 11. X 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 321), przep. wpr. prawo rzeczowe i prawo o księgach wiecz.

3) Patrz uwagę 3 na str. 69.

4) Obecnie należności te uregulowane są przepisami o opłatach sądowych w sprawach cywilnych (dekret z dnia 12. XII 1946 r. Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 382).

oddziału (wydziału) hipotecznego na zasadach przewidzianych dla zwierzchności hipotecznej.

§ 4. Zarówno dotychczasowi pisarze hipoteczni jak i pracownicy, zatrudnieni pomocniczo w kancelariach hipotecznych, pełnią i nadal swe czynności, otrzymując za faktyczne ich wykonywanie do czasu uzyskania nominacji, przyjęcia w charakterze pracownika kontraktowego względnie zwolnienia, wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, odpowiadające wysokości uposażenia sędziów, urzędników lub funkcjonariuszów sądowych, właściwych dla tych czynności. Zwolnienia tego, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, udzielić może odnośnie pisarzy hipotecznych Minister Sprawiedliwości, odnośnie zaś innych pracowników — prezes sądu apelacyjnego. Zwolnieni pisarze hipoteczni otrzymują, jeżeli nie posiadają nabytych uprzednio praw emerytalnych, jednorazową odprawę w wysokości dziewięciomiesięcznego wynagrodzenia sędziego grodzkiego względnie sędziego okręgowego.

§ 5. Minister Sprawiedliwości władny jest na obszarze wymienionym w § 1 tworzyć nowe oddziały hipoteczne sądów grodzkich i wydziały hipoteczne sądów okręgowych¹⁾ oraz zmieniać ich okręgi w zakresie spraw hipotecznych.

Art. 272. § 1. Na obszarze sądu apelacyjnego w Wilnie oraz sądów okręgowych w Łucku i Równem z chwilą wejścia w życie niniejszego prawa znosi się urząd zastępcy starszego notariusza i ustaje rejestracja praw do nieruchomości na podstawie ustawy notarialnej 1866 r.

§ 2. Dotychczasowe archiwa zastępców starszych notariuszów przechodzą w zawiadywanie właściwych pisarzy hipotecznych.

§ 3. Minister Sprawiedliwości wyda przepisy wykonawcze o regulacji hipotecznej nieruchomości, zarejestrowanych dotychczas na podstawie ustawy notarialnej 1866 r.

Art. 273²⁾.

Art. 274. Do czasu wejścia w życie ustawy szczególnej, przewidzianej w art. 3 § 1 przepisów wprowadzających kodeks postępowania karnego z dnia 19 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 314), sprawy, należące do właściwości izb karnych, rozstrzygających w gronie dwóch sędziów zawodowych i pięciu niezawodowych, rozpoznawane będą przez sądy okręgowe w składzie, przewidzianym w art. 23, a w sądzie dla nieletnich — w składzie przewidzianym w art. 22 § 1. Rozprawę odroczonej sąd przeprowadzi w nowym składzie.

Art. 275. § 1. Do czasu ujednostajnienia przepisów postępowania cywilnego ustanawia się w Sądzie Najwyższym dwie izby cywilne. O złączeniu tych izb w jedną izbę cywilną postanowi Minister Sprawiedliwości³⁾.

¹⁾ Patrz uwagę na str. 69.

²⁾ Skreślony dekretem Prez. Rzecz. P. z dnia 21.XI 1938 r. (Dz.U.R.P. Nr 89, poz. 609).

³⁾ Rozp. rządzeniem Min. Sprawiedl. z dnia 1. XII 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 907 z 1928 r.) złączono w Sądzie Najw. dwie izby cyw. w jedną izbę.

§ 2. Jeżeli skład sądzący w jednej izbie cywilnej zamierza odstąpić od zasady prawnej, wpisanej do księgi innej izby cywilnej, rozstrzygnięcie następuje na zgromadzeniu połączonych izb cywilnych.

§ 3. Wyjaśnienie przepisów z dziedziny prawa cywilnego na mocy art. 41 odbywa się na zgromadzeniu połączonych izb cywilnych.

Art. 276. Uchylony.

Art. 277. § 1. Sędziowie i prokuratorzy, czynni w chwili wejścia w życie niniejszego prawa, którzy ukończyli uniwersyteckie studia prawnicze z przepisanymi egzaminami i według postanowień dotychczasowych mieli kwalifikacje do objęcia stanowiska sędziowskiego lub prokuratorskiego, zachowują nadal swe stanowiska oraz kwalifikacje do osiągnięcia wyższych stanowisk sędziowskich i prokuratorskich; osoby zaś, które były czynne w Rzeczypospolitej w charakterze sędziów lub prokuratorów i odpowiadają powyższym wymaganiom, zachowują nadal kwalifikacje do osiągnięcia stanowisk sędziowskich i prokuratorskich, które zajmowały poprzednio, oraz stanowisk wyższych.

§ 2. Osoby wymienione w dziale VIII, pełniące służbę w chwili wejścia w życie niniejszego prawa, które według postanowień dotychczasowych posiadały przepisane kwalifikacje, zachowują swe urzędy i kwalifikacje do osiągnięcia wyższych stopni służbowych.

Art. 278. § 1. Sędziowie pokoju, którzy w chwili wejścia w życie niniejszego prawa sprawują czynności sędziowskie na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie, chociażby nie posiadali kwalifikacyj wymienionych w art. 277 § 1, mogą sprawować nadal czynności sędziów grodzkich, jednak Minister Sprawiedliwości może w okresie czasu do 31 grudnia 1935 r. takiego sędziego zwolnić od zajęć z prawem pobierania przez rok całkowitego uposażenia ze skutkiem przewidzianym w art. 110 pod d), albo zamianować go sekretarzem w sądzie okręgowym z zachowaniem uposażenia przynajmniej w dotychczasowej wysokości.

§ 2. Przepis powyższy nie wylacza zastosowania art. 284 § 1.

Art. 279. Sędziów, nie mających według dotychczasowych przepisów stałego miejsca służbowego, Minister Sprawiedliwości zamianuje w ciągu pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszego prawa na oznaczone miejsca służbowe.

Art. 280. § 1. Osoby zajmujące stanowiska w sądownictwie w chwili wejścia w życie niniejszego prawa zachowują stanowiska dotychczasowe z odpowiednią zmianą tytułów urzędowych, wynikającą z niniejszego prawa.

§ 2. Prezesi senatów sądów apelacyjnych stają się wiceprezesami tych sądów; dyrektorowie sądów okręgowych — wiceprezesami sądów

okręgowych; sędziowie śledczy do spraw wyjątkowego znaczenia (art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 611) — sędziami apelacyjnymi śledczymi do spraw wyjątkowego znaczenia; sędziowie śledczy mający kwalifikacje sędziowskie — sędziami okręgowymi śledczymi; sędziowie powiatowi tudzież sędziowie pokoju na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie — sędziami grodzkimi; aplikanci, którzy złożyli egzamin — asesorami sądowymi; podprokuratorowie przy Sądzie Najwyższym stają się prokuratorami i wiceprokuratorami tegoż sądu, stosownie do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w tym względzie; zastępcy prokuratorów i podprokuratorowie przy sądach apelacyjnych — wiceprokuratorami apelacyjnymi; podprokuratorowie przy sądach okręgowych — wiceprokuratorami okręgowymi i podprokuratorami okręgowymi, stosownie do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w tym względzie.

Art. 281. § 1. Osoby mianowane przed dniem wejścia w życie niniejszego prawa asystentami prokuratury (podprokuratorami przy sądach powiatowych), spełniają nadal czynności prokuratorskie przy sądach grodzkich, jako rzecznicy urzędu prokuratorskiego.

§ 2. Prokurator apelacyjny może aż do upływu jednego roku od wejścia w życie jednolitej ustawy postępowania karnego wyznaczyć do sprawowania czynności oskarżyciela publicznego w sądach grodzkich w okręgach sądów apelacyjnych w Katowicach, Krakowie, Lwowie, Poznaniu i Toruniu na czas określony, jako rzeczników urzędu prokuratorskiego, także osoby, nie mające kwalifikacyj na urzędy prokuratorskie.

Art. 282¹⁾. § 1. Minister Sprawiedliwości może zezwolić na dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego po odbyciu dwuletniej aplikacji sądowej, do której można wliczyć z aplikacji lub służby wymienionej w art. 258 § 2 najwyżej jeden rok.

§ 2. Aż do odwołania w drodze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, asesorowie sądowi mogą pełnić zastępczo czynności sędziego grodzkiego, tudzież brać udział, zamiast jednego sędziego, w składzie sądu przewidzianym w art. 23, jednak bez prawa przewodniczenia i tylko wówczas, gdy w składzie tym nie zasiada już sędzia grodzki. Przepis art. 261 § 2 ma tu zastosowanie.

Art. 283. W ciągu pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszego prawa jedną dziesiątą część przewidzianą w art. 96 § 2 oblicza się na podstawie przeciętnej liczby mianowań z okresu trzylecia poprzedzającego wejście w życie niniejszego prawa.

¹⁾ W brzmieniu dekretu z dnia 12.XII 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 84).

Art. 284. § 1. W wykonaniu niniejszego prawa władza mianująca może — sędziów okręgowych w ciągu roku, a sędziów grodzkich w ciągu półtora roku od dnia wejścia w życie „Prawa o ustroju sądów powszechnych” przenosić bez ich zgody do innego równorzędnego sądu albo w stan spoczynku (art. 78 Konstytucji). Kierowników sądów można również mianować bez ich zgody sędziami w sądach bezpośrednio wyższych, z zachowaniem uposażenia przynajmniej w dotychczasowej wysokości.

§ 2. W ciągu okresu przewidzianego w § 1, przedstawienie kandydatów w myśl art. 92—94 i 96¹⁾ na stanowiska sędziów apelacyjnych i okręgowych ma znaczenie opiniodawcze.

§ 3. Sędziowie, przeniesieni w stan spoczynku na zasadzie § 1, otrzymują, jeżeli nie nabyli praw emerytalnych, jednorazową odprawę w wysokości dziewięciomiesięcznego uposażenia ostatnio pobieranego w służbie czynnej; art. 44 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr 6, poz. 46), w brzmieniu art. 1 punkt e) ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 178)²⁾ nie ma tu zastosowania.

Art. 285. Przepisy art. 85, 86, 87 będą stosowane po upływie lat pięciu od dnia wejścia w życie niniejszego prawa; Minister Sprawiedliwości władny jest w drodze rozporządzenia zarządzić wcześniejsze ich stosowanie.

Art. 286. Przepis art. 83 lit. b) będzie miał zastosowanie w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszego prawa także do osób, które przed objęciem sądownictwa przez władze polskie były zaliczone w poczet adwokatów według przepisów podówczas obowiązujących na poszczególnych obszarach prawnych, wchodzących obecnie w skład Państwa Polskiego.

R o z d z i a ł II.

O właściwości sądów i o postępowaniu sądowym.

Art. 287 § 1. Sądy grodzkie, okręgowe, apelacyjne i Sąd Najwyższy stosują przepisy o właściwości i o postępowaniu sądowym, które obowiązywały w odpowiadających im sądach dotychczasowego ustroju (art. 269), ze zmianami przewidzianymi w następujących artykułach.

§ 2. Ilekroć ustawy, których niniejsze prawo nie uchyla, przekazują czynności oznaczonym organom sądu, należy mieć na względzie odpowiednie organa przewidziane w niniejszym prawie; w szczególności — czynności prezydiów, przewidzianych w § 63 ust. 2 ustawy o ustroju sądownictwa z dnia 27 stycznia 1877 r. (Dz. u. Rzeszy 1877 r., str. 41; 1898 r., str. 371), spełnia kolegium administracyjne, czynności izb rad-

¹⁾ Patrz uwagi na str. 21.

²⁾ Patrz uwagę pod art. 134.

nych przewidzianych w ustawie z dnia 23 maja 1873 r. o postępowaniu karnym (Dz. u. p. austr. Nr 119) — oddzielny wydział.

Art. 288¹⁾ Dotychczasowe przepisy, określające w myśl art. 287 właściwość sądów grodzkich, uzupełnia się w ten sposób, iż sądy te rozpoznają:

- a) spory o roszczenia majątkowe, jeśli wartość powództwa nie przekracza sumy tysiąca złotych, a sprawa, bez względu na wartość powództwa, nie należy do właściwości innego sądu;
- b) spory z weksli, jeśli wartość powództwa nie przekracza sumy tysiąca złotych;
- c) spory o roszczenia majątkowe dziecka lub matki, związane z nieślubnym ojcostwem, bez względu na wartość przedmiotu.

Art. 289. Przepisy ustaw szczególnych, dotyczące przekazywania spraw karnych, należących do właściwości sądów grodzkich, jednemu sądowi grodzkiemu dla kilku okręgów tych sądów, pozostają w mocy.

Art. 290²⁾. § 1. Spośród spraw należących do właściwości sądów grodzkich, sędzia pokoju rozpoznaje spory między mieszkańcami swego okręgu o naruszenie i przywrócenie zakłóconego posiadania, tudzież spory o roszczenia majątkowe, jeśli wartość powództwa nie przekracza sumy trzystu złotych, z wyjątkiem:

- a) sporów, w których wartość przedmiotu nie wpływa na właściwość sądu;
- b) sporów z weksli, czeków, akcyj, obligacji, listów zastawnych, dowodów składowych i tym podobnych papierów wartościowych;
- c) sporów o prawa do nieruchomości i prawa rzeczowe na nieruchomościach;
- d) sporów, w których pozwany jest Skarb Państwa lub inna osoba prawna prawa publicznego.

§ 2. Spory przewidziane w niniejszym artykule mogą wytaczać przed sędzią pokoju przeciw pozwanym zamieszkałym w jego okręgu również powodowie w tym okręgu nie zamieszkałi.

§ 3. Powództwo wytoczone przed sądem grodzkim, a należące w myśl § 1 do właściwości sędziego pokoju, sąd grodzki przekaże sędziemu pokoju z urzędu przed rozprawą lub na wniosek strony, przedstawiony najpóźniej na pierwszej rozprawie. Orzeczenie sądu grodzkiego, wydane w zakresie właściwości sędziego pokoju, nie jest z tego powodu nieważne.

¹⁾ Przepis nieaktualny, obecnie właściwość sądów grodzkich unormowana jest w art. 10 k.p.c.

²⁾ Art. 290 — 293 Prawa o U. S. P. uchylone zostały ustawą z dnia 9.IV 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 213). Patrz też uwagę 2 pod art. 1.

Art. 291. Ustawa, a do czasu jej wydania Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzeń, oznaczy wypadki, w których sędzia pokoju wykonywa w sprawach niespornych poszczególne czynności oraz zlecenia sądu grodzkiego, do którego należy.

Art. 292. § 1. Przed sędzią pokoju strony mają zawrzeć, ze skutkami ugody sądowej, ugode we wszelkich sprawach majątkowych, jeśli wartość przedmiotu nie przekracza sumy tysiąca złotych.

§ 2. Przedmiotem ugody nie mogą być prawa do nieruchomości i prawa rzeczowe na nieruchomościach oraz takie prawa i stosunki prawne, dla których powstania ustawa wymaga formy aktu notarialnego lub sądowego.

Art. 293 § 1. Do czasu wydania ogólnej ustawy postępowania sądowego w sprawach cywilnych lub ustawy szczególnej o postępowaniu przed sędziami pokoju, sędziowie ci stosują odpowiednio przepisy ustaw postępowania cywilnego, obowiązujące w pierwszej instancji w sądach grodzkich, a sądy grodzkie rozpoznają środki odwoławcze od orzeczeń sędziów pokoju, stosując odpowiednio przepisy obowiązujące w drugiej instancji w sądach okręgowych. Orzeczenia sądu grodzkiego wydane w drugiej instancji nie ulegają zaskarżeniu.

§ 2. W zakresie, objętym postanowieniami § 1, nie mają zastosowania przepis ustępu 1 § 20 rozporządzenia Rady Związkowej z dnia 9 września 1915 r. w sprawie ulżenia sądom (Dz. u. Rzeszy str. 562) i przepisy § 452 ust. 2 i § 501 ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Dz. u. p. austr. Nr 113).

Art. 294. Do czasu jednolitego ustawowego określenia właściwości sądów przysięgłych i postępowania przed nimi, pozostają w mocy dotychczasowe przepisy obowiązujące w tym przedmiocie na poszczególnych obszarach prawnych.

Art. 295. § 1. Przepisy dotychczasowe o właściwości i postępowaniu, obowiązujące sędziów śledczych, stosują się do sędziów okręgowych, jako sędziów śledczych.

§ 2. Przepisy o właściwości i postępowaniu, zawarte w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o sędziach śledczych do spraw wyjątkowego znaczenia (Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 611) mają zastosowanie do czynności sędziów apelacyjnych, jako sędziów śledczych do spraw wyjątkowego znaczenia.

Art. 296. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszego prawa będą ukończone w sądach przekształconych odpowiadających sądom dotychczasowym (art. 269), bez względu na zmiany właściwości, przewidziane w niniejszym rozdziale.

Przepisy końcowe.

Art. 297. § 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego prawa tracą moc wszystkie przepisy dotychczasowe, dotyczące przedmiotów unormowanych w niniejszym prawie. W szczególności uchyla się obowiązujące jeszcze dotychczas postanowienia następujących ustaw wraz z późniejszymi ich zmianami, a mianowicie:

- 1) dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie ustroju Sądu Najwyższego (Dz. P. P. P. Nr 15, poz. I),
- 2) przepisów tymczasowych o urządzeniu sądownictwa w Królestwie Polskim z 18 lipca 1917 r. (Dz. Urzęd. Dep. Spr. T. R. S. Nr 1, poz. I);
- 3) ustawy o urządzeniu instytucji sądowych 1864 r. z wyjątkiem art. 548—555;
- 4) dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie dyslokacji sądów (Dz. P. P. P. Nr 14, poz. 170);
- 5) dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie utworzenia sądów dla nieletnich (Dz. P. P. P. Nr 14, poz. 171);
- 6) rozkazu Wodza Naczelnego Wojsk Polskich z 15 października 1920 r. w przedmiocie wymiaru sprawiedliwości na terenach przyfrontowych i etapowych (Dz. Urz. Z. T. P. i E. Nr 2, poz. 9);
- 7) dekretu Nr 20 Nacz. Dowódz. Wojsk Litwy Środkowej z 18 listopada 1920 r. (Dz. Urz. Nr 3) w przedmiocie organizacji wymiaru sprawiedliwości na terytorium Litwy Środkowej;
- 8) z rozporządzenia Rady Ministrów z 19 stycznia 1922 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów, normujących organizację sądownictwa, — postanowienia §§ 1 i 4 tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 70);
- 9) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 1922 r. o zmianie obowiązujących w Ziemi Wileńskiej przepisów prawnych w przedmiocie ustroju sądownictwa (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 414);
- 10) dekretu o aplikacji sądowej z 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr 18, poz. 225);
- 11) z ustawy postępowania cywilnego 1864 r. — postanowienia art. 40 41. 42, 230, 231, 234, 235, 236 i 236¹;
- 12) z ustawy z dnia 16 lipca 1925 r. o zmianach w urządzeniu sądownictwa, przepisach postępowania cywilnego i w przepisach o kosztach sądowych Dz. U. R. P. Nr 91, poz. 637) — postanowienia art. 1 punkt 1 — 10 i pkt 16 zastąpione art. 273 niniejszego prawa;
- 13) z ustawy postępowania karnego 1864 r. — postanowienia art. 36 cz. 2, 37, 38, 232, 233, 235, 235¹ i 237;

14) tymczasowych przepisów służbowych dla urzędników państwowych z 11 czerwca 1918 r. (Dz. P. P. P. Nr 6, poz. 13), o ile chodzi o osoby, których stosunki służbowe normuje niniejsze prawo;

II. 15) ces. patentu z dnia 3 maja 1853 r. zawierającego instrukcję sądową (Dz. u. p. austr. Nr 81);

16) ustawy o organizacji sądownictwa z dnia 27 listopada 1896 r. (Dz. u. p. austr. Nr 217) ze zmianami wprowadzonymi późniejszymi przepisami, w szczególności ustawą z 1 czerwca 1914 r. (Dz. u. p. ust. 1 i 3, 55, 56, 57, 59, 83, 84, 86—90);

17) ustawy z dnia 11 czerwca 1868 r. o organizacji sądów powiatowych (Dz. u. p. austr. Nr 59);

18) najw. postanowienia z 14 września 1852 r., ogłoszonego rozporządzeniem ministerialnym z 19 stycznia 1853 r. (Dz. u. p. austr. Nr 10);

19) ustawy z dnia 26 kwietnia 1873 r. o postępowaniu w sprawie zmiany okręgów trybunałów pierwszej instancji (Dz. u. p. austr. Nr 62);

20) ustawy z dnia 24 lutego 1907 r. o wykonywaniu sądownictwa w wyższych sądach krajowych i w Najwyższym Trybunale sądowym i kasacyjnym (Dz. u. p. austr. Nr 41), z wyjątkiem § 4;

21) dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie zmian w urządzeniach wymiaru sprawiedliwości w b. zaborze austriackim (Dz. P. P. P. Nr 15, poz. 200);

22) ustawy z dnia 25 maja 1873 r. o zawieszeniu sądów przysięgłych (Dz. u. p. austr. Nr 120) wraz ze zmieniającym ją art. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 453);

23) z ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 r. o wykonywaniu sądownictwa i o właściwości sądów zwyczajnych w sprawach cywilnych (norma jurysdykcyjna — Dz. u. p. austr. Nr 111) — postanowienia następujących paragrafów §§ 5, 6, 7 ust. 1 i 2, 8, 17, 18, 47 ust. 1; §§ 7a i 60 pozostają w mocy z tą zmianą, że kwotę 2500 zł zastępuje się kwotą 50.000 zł, a § 49 L. 1 i § 51 ust. 1 z tą zmianą, że kwotę 500 zł zastępuje się kwotą 1000 zł; wreszcie §§ 61—64 z tą zmianą, że postanowienia dotyczące jednego członka składu sądu będą stosowane do dwóch członków (art. 21, 23 i 273 niniejszego prawa);

w związku z tym w § 227 ust. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (procedura cywilna — Dz. u. p. austr. Nr 113) kwotę 2.500 zł zastępuje się kwotą 50.000 zł; w § 29 tejże ustawy kwotę 500 zł zastępuje się kwotą 1.000 zł; w § 93 ust. 2 i w § 116 ordynacji konkursowej, wprowadzonej rozporządzeniem cesarskim z 10 grudnia 1914 r. (Dz. u. p. austr. Nr 337) kwotę 2.500 zł zastępuje się kwotą 50.000 zł, a w § 114 tej ordynacji kwotę 500 zł zastępuje się kwotą 1.000 zł.

24) z ustawy z dnia 23 maja 1873 r. o postępowaniu karnym (Dz. u. p. austr. Nr 119) — postanowienia §§ 9 ust. ost. i 29; w § 13 skreśla się w ust. 2 i 3 wyrazy „o ile nie przepisano wyraźnie czego innego”, a w § 15 wyrazy „o ile nie przepisano czego innego”; podział czynności przewidzianych w § 18 należy do organów przewidzianych prawem niniejszym; także sąd doraźny orzeka w składzie trzech sędziów;

25) ustawy z dnia 25 stycznia 1914 r., dotyczącej stosunków służbowych urzędników państwowych i służby państwowej (pragmatyka służbowa — Dz. u. p. austr. Nr 15), o ile chodzi o osoby, których stosunki służbowe normuje niniejsze prawo;

26) ustawy z dnia 21 maja 1868 r. dotyczącej postępowania dyscyplinarnego przeciw urzędnikom sędziowskim i niedobrowolnego przenoszenia tychże na inne miejsce i w stan spoczynku (Dz. u. p. austr. Nr 46);

III. 27) z ustawy o ustroju sądownictwa z dnia 27 stycznia 1877 r. (Dz. U. Rzeszy 1877 r. str. 41 i 1898 r. str. 371 — postanowienia wszystkich paragrafów, z wyjątkiem §§ 17 ust. 1 (bez uchybienia przepisom ustawy o Trybunale Kompetencyjnym z 25 listopada 1925 r. Dz. U. R. P. Nr 126, poz. 897), 18 ust. 1, 19, 20, 21, 23 ze zmianą w ust. 1 punkt 1 kwoty na tysiąc złotych, 27—29, 70 ust. 2 i 3, 71, 72, 73 (w okręgu sądu okręgowego w Katowicach), 74, 80 (w okręgu s. o. w Katowicach), 100a, 101 — 105, 106 — 108, 109 ust. ost., 118, 123, 135, 136 (w okr. s. o. w Katowicach), 153, 156, 161, 162, 164, 166, 170—176 ust. 1 i 2, 183 ust. 1 i 3 w zastosowaniu do art. 60—63 niniejszego prawa, 184, 185, 187—193, 195 — 204, tudzież §§ 31—36 oraz 45—56 w zastosowaniu do sędziów niezawodowych na obszarze sądu okręgowego w Katowicach, o ile ich udział w orzecznictwie jest przepisany artykułem 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 16 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 390), wreszcie § 143 (w okręgu s. o. w Katowicach), o ile dotyczy podprokuratorów przy sądach powiatowych w granicach określonych art. 281 niniejszego prawa, co dotyczy również § 19 ust. 2 ustawy z 15 kwietnia 1878 r. o kradzieżach leśnych (Zb. u. prusk. str. 222) i § 53 ust. 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 1880 r. o policji polnej i leśnej (Zb. u. prusk. str. 230); w miejsce zwyczajnej drogi prawa, zastrzeżonej dla roszczeń sędziów z ich stosunku służbowego w § 9 ustawy o ustroju sądownictwa oraz w ustawach pruskich wstępują przepisy ustawy z 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr 68, poz. 400);

28) ustaw wprowadzkiej (Dz. u. Rzeszy 1877 r. str. 77) i wykonawczej (Zb. u. prusk. 1878 r. str. 230) do ustawy wymienionej pod punktem 27), z wyjątkiem następujących przepisów ustawy wykonawczej: §§ 20, 29, 39, 43, 49 punkt 1 i 3, 50, 64 — 66, 70 ust. 1, 71, 74 ust. 1, § 81 w związku z § 80, §§ 84, 85, 90, 91;

29) rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej z 15 grudnia 1919 r. o urządach i urzędnikach sądowych (Tyg. Urzęd. Nr 70 poz. 181 str. 409);

30) rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej z 15 grudnia 1919 r., o kwalifikacjach sędziowskich i prokuratorskich (Tyg. Urzęd. Nr 70, poz. 184, str. 414);

31) rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej z 15 grudnia 1919 r. o organizacji sądownictwa karnego (Tyg. Urzęd. Nr 70, poz. 185, str. 414), z wyjątkiem art. 2, 3, art. 10 — 16, tudzież art. 5 — 8, w granicach określonych art. 274 niniejszego prawa, oraz art. 19 w granicach określonych art. 281 niniejszego prawa;

32) rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej z 15 grudnia 1919 r. o urządzeniu sądów pokoju (Tyg. Urzęd. Nr 70, poz. 186, str. 416);

33) rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej z 31 stycznia 1920 r. o mianowaniu sędziów komisoryjnych i podprokuratorów komisoryjnych (Dz. Urz. Nr 6, str. 111);

34) rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej z 3 marca 1920 r. o aplikacji sądowej (Dz. Urz. Nr 11, str. 246);

35) rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej z 28 marca 1920 r. o zastępstwie prezesów sądów apelacyjnych i sądów okręgowych (Dz. Urz. Nr 16, str. 363);

36) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. zaprowadzającego zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 390), z wyjątkiem art. 5 i postanowień ustawy o ustroju sądownictwa wymienionych pod punktem 27;

37) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. o aplikacji sądowej w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 393);

38) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. o sędziach komisoryjnych i podprokuratorach komisoryjnych przy sądach okręgowych oraz o sędziach pokoju w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 394), oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1922 r. w przedmiocie mianowania oraz wynagrodzenia sędziów komisoryjnych i podprokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 645);

39) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 lipca 1922 r. w przedmiocie utworzenia sądów pokoju w sądach powiatowych w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 485);

40) ustaw o postępowaniu dyscyplinarnym przeciw sędziom z dnia 7 maja 1851 r. i 26 marca 1856 r. (Zb. u. prusk. 1851 r. str. 218, 1856 r. str. 201), o ile nie odnoszą się do notariuszy;

41) rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej z 21 czerwca 1920 r. zmieniającego niektóre przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym przeciw sędziom (Dz. Urz. Nr 34, str. 670);

42) ustawy z dnia 9 kwietnia 1879 r. dotyczącej zmiany postanowień ustaw dyscyplinarnych (Zb. u. prusk. 1879 r. str. 345), o ile nie odnoszą się do notariuszy;

43) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. o rocie przysięgi dla sędziów, urzędników i niższych funkcjonariuszów zarządu i wymiaru sprawiedliwości oraz dla notariuszów w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 392), o ile normują przysięgę dla sędziów, urzędników i niższych funkcjonariuszów zarządu i wymiaru sprawiedliwości;

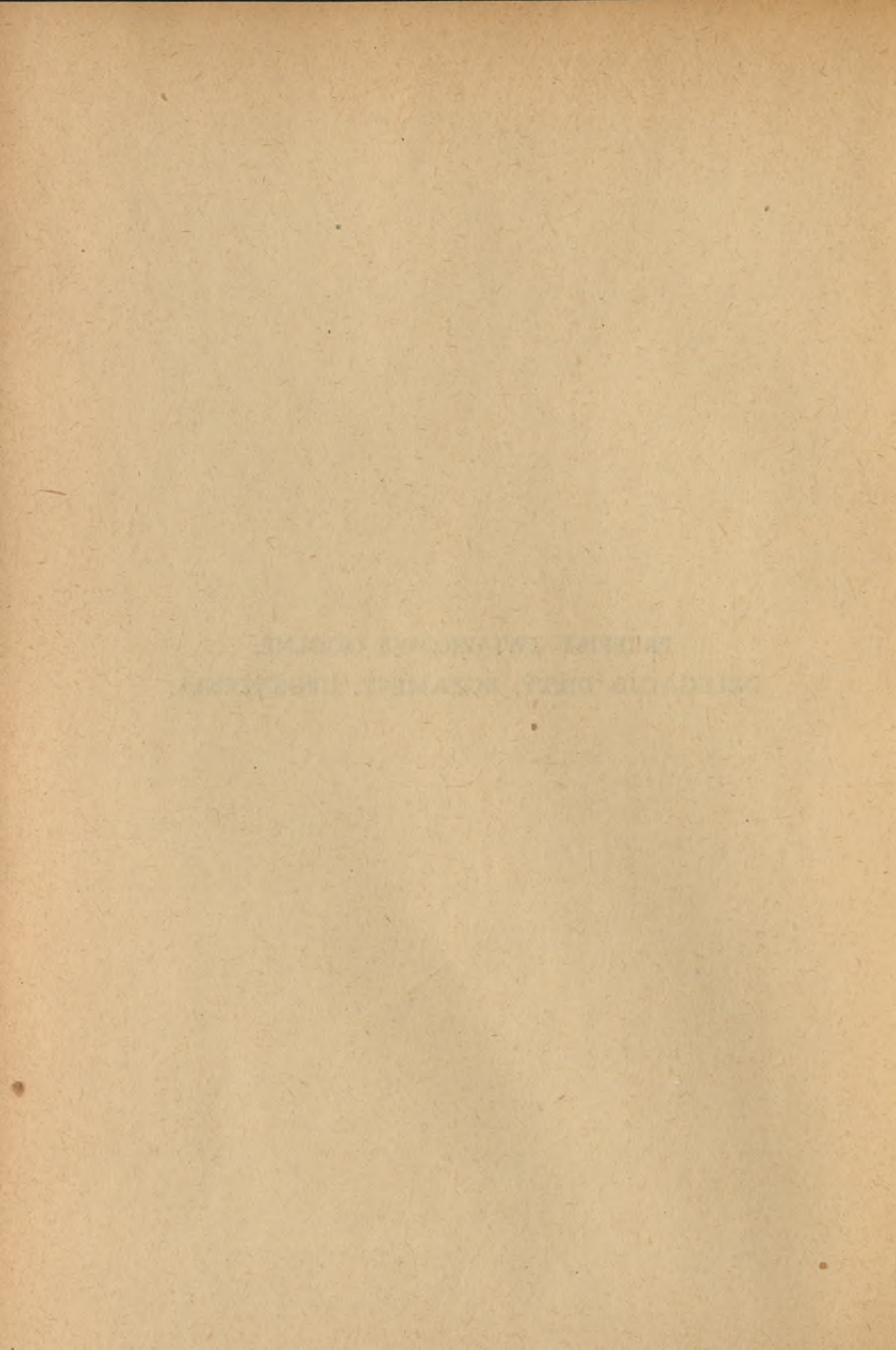
44) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. zmieniającego niektóre przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym przeciw sędziom w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 401).

§ 2. Przepisy dotyczące przedmiotów przekazanych w niniejszym prawie do unormowania w drodze rozporządzenia, choćby były objęte ustawami uchylonymi w myśl § 1, tracą moc z dniem wejścia w życie tych rozporządzeń.

Art. 298. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 299. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1929 r

PRZEPISY ZWIĄZKOWE OGÓLNE,
DELEGACJE, DIETY, EGZAMINY, UPOSAŻENIA.

D E K R E T
POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO
z dnia 4 listopada 1944 r.

**o upoważnieniu do tworzenia sądów oraz zmiany ich okręgów,
a ponadto do przenoszenia sędziów na inne miejsce służbowe.**

(Dz. U. R. P. Nr 11 z dnia 13. XI 1944 r., poz. 58).

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Do czasu wytyczenia nowych granic okręgów sądowych na terenie całego Państwa, **Kierownik Resortu Sprawiedliwości¹⁾** może zarządzić w drodze rozporządzenia tworzenie i znoszenie sądów grodzkich, okręgowych i apelacyjnych, ustalanie nowych siedzib sądów i zmianę granic ich okręgów.

Art. 2. W czasokresie wskazanym w art. 1:

- a) władza mianująca może przenosić sędziów bez ich zgody do innego równorzędnego sądu. Prezesów lub wiceprezesów sądów można mianować bez ich zgody na stanowiska sędziów w sądach równorzędnych lub wyższych, przy czym otrzymują oni w tym wypadku tylko uposażenie związane z nowym stanowiskiem.
- b) przepisy art. 91 — 96 prawa o ustroju sądów powszechnych w brzmieniu ustalonym obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863) z uwzględnieniem zmian ustawy z dnia 19 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 220) o przedstawianiu przez kolegia administracyjne kandydatów na stanowiska sędziowskie nie mają zastosowania.

¹⁾ Obecnie Minister Sprawiedliwości.

Art. 3. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się **Kierownikowi Resortu Sprawiedliwości**¹⁾.

Art. 4. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

D E K R E T

z dnia 22 stycznia 1946 r.

**o wyjątkowym dopuszczaniu do obejmowania stanowisk
sędziowskich, prokuratorskich i notarialnych oraz do wpisywania
na listę adwokatów.**

(Dz. U. R. P. Nr 4 z dnia 13. II 1946 r., poz. 33).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. 1. Osoby, które ze względu na kwalifikacje osobiste oraz działalność naukową, zawodową, społeczną lub polityczną i dostateczną znajomość prawa nabytą bądź przez pracę zawodową, bądź w uznanych przez Ministra Sprawiedliwości szkołach prawniczych dają rękojmię należytego wykonywania obowiązków sędziowskich lub prokuratorskich, mogą być mianowane na stanowiska asesora sądowego, sędziego lub prokuratora po udzieleniu im zwolnienia od wymagań ukończenia uniwersyteckich studiów prawniczych z przepisnymi w Polsce egzaminami, odbycia aplikacji sądowej i złożenia egzaminu sędziowskiego oraz przesłużenia określonej liczby lat na stanowiskach sędziowskich i prokuratorskich.

2. Osoby, wymienione w ust. 1, w przypadku zwolnienia ich tylko od wymagań ukończenia uniwersyteckich studiów prawniczych z przepisnymi w Polsce egzaminami i odbycia aplikacji sądowej mogą być dopuszczone do egzaminu sędziowskiego.

Art. 2. 1. Osoby, które co najmniej przez 10 lat były zatrudnione w charakterze urzędnika w kancelarii hipotecznej lub notarialnej i posiadają odpowiednie kwalifikacje osobiste i dostateczną znajomość prawa, mogą być mianowane na stanowisko notariusza po udzieleniu im zwolnienia od wymagań ukończenia uniwersyteckich studiów prawniczych z przepisnymi w Polsce egzaminami, odbycia aplikacji notarialnej i złożenia egzaminu notarialnego.

2. Osoby, wymienione w ust. 1, w przypadku zwolnienia ich tylko od wymagań ukończenia uniwersyteckich studiów prawniczych z prze-

¹⁾ Obecnie Ministrowi Sprawiedliwości.

pisanyymi w Polsce egzaminami i odbycia aplikacji notarialnej, mogą być dopuszczone do egzaminu notarialnego.

Art. 3. 1. Osoby, które posiadają odpowiednie kwalifikacje osobiste oraz ukończyły studia prawnicze z przepisanyymi w Polsce egzaminami, jeżeli ich działalność naukowa lub zawodowa daje rękojmię należytego wykonywania zawodu adwokata, mogą być wpisane na listę adwokatów po zwolnieniu ich od wymagań odbycia aplikacji sądowej i adwokackiej oraz złożenia egzaminu adwokackiego.

2. obrońcy sądowi i obrońcy przy sądach grodzkich, upoważnieni do wprowadzenia cudzych spraw na mocy dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmocie przepisów tymczasowych o obrońcach sądowych i obrońcach przy sądach pokoju (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 205), mogą być wpisani na listę adwokatów zgodnie z ust. 1, chociażby nie ukończyli studiów prawniczych z przepisanyymi w Polsce egzaminami.

3. Osoby, wymienione w ust. 1 i 2, w przypadku zwolnienia ich tylko od wymagań odbycia aplikacji sądowej i adwokackiej, mogą być dopuszczone do egzaminu adwokackiego.

Art. 4. Przewidzianych w art. 1, 2 i 3 zwolnień od wymienionych tam wymagań obowiązujących przepisów oraz zezwoleń na dopuszczenie do egzaminów udzielić może Minister Sprawiedliwości w ciągu pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu.

Art. 5. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 6. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

DEKRET

z dnia 24 stycznia 1946 r.

o przenoszeniu i zwalnianiu notariuszów oraz o powierzaniu pełnienia obowiązków notariuszów sędziom i prokuratorom w okresie przejściowym.

(Dz. U. R. P. Nr 6, z dnia 4.III 1946 r., poz. 54, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 386 z 1947 r.).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. W okresie czasu do dnia 31 grudnia 1946 r. Minister Sprawiedliwości może notariuszów bez ich zgody przenosić do innych miejscowości oraz zwalniać z zajmowanych stanowisk.

Art. 2. W okresie czasu do dnia 31 grudnia 1949 r. Minister Sprawiedliwości władny jest w razie opróżnienia się stanowiska notariusza powierzyć czasowo sędziom lub prokuratorom pełnienie obowiązków notariusza.

Art. 3. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 4. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

D E K R E T

POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

z dnia 28 grudnia 1944 r.

o ślubowaniu urzędników państwowych i sędziów.

(Dz. U. R. P. Nr 18 z dnia 30. XII 1944 r., poz. 94).

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Urzędnicy i sędziowie Rzeczypospolitej Polskiej przed objęciem urzędu składają ślubowanie według roty następującej:

A) urzędnicy:

Pomny dobra Rzeczypospolitej Polskiej ślubuję, że na powierzonych mi stanowisku urzędowym przyczyniać się będę w mym zakresie działania ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi demokratycznego Państwa Polskiego, któremu wiernie służyć będę.

Ślubuję stać na straży konstytucji z dnia 17 marca 1921 r.¹⁾, oraz praw stanowionych przez **Krajową Radę Narodową**²⁾, jako Naczelną Władzę Ustawodawczą Odrodzonego Państwa Polskiego.

Ślubuję obowiązki urzędu mego spełniać gorliwie i sumiennie, polecenia mych przełożonych wykonywać dokładnie, tajemnicy urzędowej

¹⁾ Patrz Ustawa Konstytucyjna z dnia 19 lutego 1947 r.

²⁾ Obecnie Sejm Ustawodawczy.

przestrzegać, a w postępowaniu swoim kierować się zasadami honoru, uczciwości i równości społecznej.

B) sędziowie:

Pomny dobra Rzeczypospolitej Polskiej ślubuję, że na powierzonym mi urzędzie sędziego dążyć będę w mym zakresie działania ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi demokratycznego Państwa Polskiego, któremu wiernie służyć będę.

Ślubuję stać na straży Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r.¹⁾ oraz praw stanowionych przez **Krajową Radę Narodową**²⁾, jako Naczelną Władzę Ustawodawczą Odrodzonego Państwa Polskiego.

Ślubuję obowiązki urzędu mego spełniać gorliwie, sprawiedliwość bezstronnie według mego sumienia i zgodnie z przepisami prawa wymierzać i tajemnicy służbowej dochować, a w postępowaniu swoim kierować się zasadami honoru, słuszności, uczciwości i równości społecznej.

Art. 2. Urzędnicy składają ślubowanie wobec zwierzchnika właściwego urzędu lub władzy, która ich mianowała, prezesi: Sądu Najwyższego, sądów apelacyjnych i specjalnych oraz sądów okręgowych wobec **Kierownika Resortu Sprawiedliwości**³⁾, sędziowie zaś wobec prezesa właściwego sądu.

Art. 3. Złożenie ślubowania odbywa się przez odczytanie roty przez osobę składającą ślubowanie, lub powtarzanie roty za osobą odbierającą ślubowanie.

Odbierający ślubowanie powołuje do asysty jednego lub kilku urzędników (sędziów) właściwego urzędu (sądu).

Art. 4. O dopełnieniu aktu ślubowania sporządza się protokół zawierający datę, imię i nazwisko osoby składającej ślubowanie z zaznaczeniem obejmowanego urzędu, dosłowny tekst roty ślubowania, nazwisko osoby odbierającej ślubowanie i podpisy uczestników.

Art. 5. Osoby zatrudnione w zarządzie państwowym oraz w sądownictwie, po dzień wejścia w życie dekretu niniejszego składają ślubowanie przez podpisanie roty ślubowania, którą należy dołączyć do akt osobowych zatrudnionych.

Art. 6. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się wszystkim **Kierownikom Resortów**⁴⁾, każdemu w zakresie jego działania.

Art. 7. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

1) Patrz ustawa Konstytucyjna z dnia 19 lutego 1947 r.

2) Obecnie Sejm Ustawodawczy.

3) Ministra Sprawiedliwości.

4) Ministrom.

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 12 października 1938 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach.

(Dz. U. R. P. Nr 2 z dnia 10.I 1939 r., poz. 8).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 14 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr 29, 246) oglašam w załączniku do obwieszczenia niniejszego jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr 115, poz. 980) z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów oraz z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych powołaną wyżej ustawą, rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 629), ustawą z dnia 13 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 629), ustawą z dnia 3 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 111), dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1937 r. (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 5, poz. 32) i wynikających z ustawy z dnia 23 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294).

Załącznik do obw. Prezesa Rady Min.
z dnia 12 października 1938 r. (poz. 8).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 13 grudnia 1927 r.

o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach i pieczęciach.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji oraz ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam, co następuje:

Art. 1. Godłami państwowymi są:

1) herb państwowy tj. wizerunek orla białego z głową zwróconą w prawo (dla patrzącego w lewo), ze skrzydłami rozwiniętymi, z koroną¹⁾

¹⁾ Obecnie orzeł jest bez korony, patrz okólnik Nr 45, Prezesa Rady Min. i art. 25 ust. z dn. 11.IX 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 22), str. 71.

i dziobem oraz szponami złotymi (orzeł państwowy) na prostokątnej tarczy w polu czerwonym (wzór Nr 1);

2) chorągiew Rzeczypospolitej przysługująca wyłącznie Prezydentowi Rzeczypospolitej, tj. chorągiew barwy czerwonej z wizerunkiem orla państwowego pośrodku i obramieniem dookoła. Stosunek szerokości do długości chorągwi wynosi 5:6, wysokość wizerunku orla państwowego w stosunku do szerokości chorągwi 3:5 (wzór Nr 2).

Art. 2. Barwami państwowymi są kolory biały i czerwony w dwóch poziomych równoległych pasach o równej szerokości i długości, z których górny jest biały, dolny zaś czerwony. Kolor czerwony odpowiada barwie cynobru.

Art. 3. Dla władz i urzędów państwowych w kraju i za granicą oraz dla zakładów instytucji i przedsiębiorstw państwowych ustanawia się oznaki, złożone z herbu państwowego i napisu, odpowiadającego ich nazwie.

Art. 5. Flagą państwową jest płachta o barwach państwowych.

Władze, urzędy i instytucje państwowe za granicą używają flagi państwowej z herbem państwowym w środku białego pasa. Wysokość herbu państwowego w stosunku do szerokości flagi wynosi 2:5.

Art. 10. Pieczęcią państwową jest tłoczona pieczęć okrągła średnicy 77 mm z wyobrażeniem orla państwowego pośrodku na tle heraldycznym i napisem „Rzeczpospolita Polska” w otoku (wzór Nr 4).

Art. 13. Pieczęcią urzędową władz i urzędów oraz zakładów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych jest pieczęć okrągła z wyobrażeniem orla państwowego pośrodku i napisem, odpowiadającym nazwie danej władzy (urzędu, zakładu, instytucji, przedsiębiorstwa), w otoku.

Art. 16. Kto bezprawnie używa godła państwowego, oznaki władzy państwowej, samorządowej lub korporacji publiczno-prawnej, bandery handlowej morskiej, polskiego znaku pocztowego oraz flagi niewojennych statków państwowych,

podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych, albo jednej z tych kar¹⁾.

Art. 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

¹⁾ Górne granice grzywny z mocy dekretu z dnia 16. XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 56 poz. 312) zostały podwyższone 10-krotnie.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

dnia 21 lipca 1939 r.

o oznakach urzędów i organów pomocniczych i wykonawczych w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości.

(Dz. U. R. P. Nr 75 z dnia 22.VIII 1939 r., poz. 505).

Na podstawie art. 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach i pieczęciach (Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 8) zarządza się, co następuje:

§ 1. Oznaką na budynku, w którym mieści się urząd lub znajduje się lokal urzędowy organów pomocniczych i wykonawczych w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości — nie objętych § 3 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 marca 1930 r. w sprawie oznak władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 245) — jest tablica z herbem państwowym i napisem, odpowiadającym nazwie urzędu albo organu pomocniczego lub wykonawczego.

§ 2. 1. Tablica ma kształt prostokąta ustawionego pionowo, o białym tle, dookoła którego — w odległości 5 mm od brzegu tablicy — znajduje się obwódka czerwona, barwy cynobru, szerokości 5 mm. W górnej części tablicy — w odległości 15 mm od obwódki — umieszczony jest herb państwowy, przy czym tarcza herbu ma 75 mm wysokości, a 65 mm szerokości (wzór Nr 1). Wymiary tablicy zależą od wielkości liter i długości napisu.

2. Poniżej herbu państwowego — w odległości 100 mm od dolnego końca tarczy — umieszczony jest napis wykonany w kolorze czarnym. Jeżeli napis składa się z dwóch lub więcej wyrazów, wówczas poszczególne wyrazy mają być umieszczone pod sobą, wyjąwszy przypadek gdy napis składa się z wyrazów znaczenia istotnego i znaczenia wtórnego (np. wydział hipoteczny przy sądzie grodzkim); w tym przypadku zasadę powyższą stosuje się tylko do wyrazów znaczenia istotnego (wydział hipoteczny). Wyrazy znaczenia wtórnego mogą być dzielone.

3. Wysokość liter wyrazów napisu, mających znaczenie istotne, wynosi: 6 cm (I wielkość) lub 3 cm (II wielkość); wyrazy znaczenia wtórnego wykonane są literami o połowę mniejszymi od liter wyrazów znaczenia istotnego.

4. Typ liter napisu podają wzory Nr 4 i 2, a układ napisu wzór Nr 3.

5. Odstępy między poszczególnymi wierszami istotnej części napisu, jak również odstępy między istotną częścią napisu a częścią na-

pisu wtórnego wynoszą 10 mm, odstęp zaś między wierszami części napisu znaczenia wtórnego wynoszą 5 mm. Odstęp pomiędzy napisem a obwódką na dolnym boku prostokąta wynosi 15 mm.

§ 3. 1. W tekście napisu nie zamieszcza się nazwy miejscowości, w której urząd albo organ pomocniczy lub wykonawczy ma swoją siedzibę, a również nie wskazuje się siedziby sądu, przy którym dany organ pomocniczy lub wykonawczy jest ustanowiony z wyjątkiem przypadków, w których siedziba danego organu jest inna, niż siedziba sądu, przy którym jest on ustanowiony.

2. Jeżeli lokal urzędu albo organu pomocniczego lub wykonawczego z działu Ministerstwa Sprawiedliwości mieści się w budynku, nad którego wejściem jest już umieszczona tablica z herbem państwowym, wówczas na tablicach ustalonych rozporządzeniem niniejszym nie umieszcza się herbu państwowego.

§ 4. Używanie oznak odmiennych od określonych w § 1 i 2 — jeżeli przemawiają za tym właściwości architektoniczne danego gmachu — dopuszczalne jest na mocy decyzji Ministra Sprawiedliwości wydanej w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 5. Spośród urzędów i organów pomocniczych i wykonawczych w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości używają:

1) oznak z napisem I wielkości:

- a) **Komisja Kodyfikacyjna** — z napisem „**Komisja Kodyfikacyjna**”),
- b) rady notarialne — z napisem „Rada Notarialna”;

2) oznak z napisem II wielkości:

- a) notariusze — z napisem „Notariusz...” (imię albo tylko pierwsza lub dwie pierwsze litery imienia i nazwisko),
- b) wydziały hipoteczne przy sądach grodzkich i okręgowych, na obszarach, na których obowiązuje prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomości, o przywilejach i hipotekach z r. 1818 i z r. 1919²⁾ — z napisem „Wydział hipoteczny przy sądzie grodzkim (okręgowym)³⁾),
- c) komornicy sądów grodzkich — z napisem „Komornik sądu grodzkiego rewir.....”, albo „Komornik sądu grodzkiego do spraw.....”,

¹⁾ Komisja Kodyfikacyjna po wojnie nie została powołana.

²⁾ Uchylone na mocy dekretu z dnia 11.X 1946 r. Przep. wpraw. prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 321).

³⁾ Obecnie istnieją tylko oddziały hipoteczne przy sądach grodzkich.

- d) komisarze do prostowania ksiąg gruntowych na obszarze mocy obowiązującej ustawy o prostowaniu ksiąg gruntowych z dnia 11 grudnia 1906 r. (Dz. u. p. austr. Nr 246) — z napisem „Komisarz do prostowania ksiąg gruntowych”¹⁾,
- e) sędziowie wyznaczeni do spraw scaleniowych na podstawie art. 1 ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o postępowaniu uproszczonym przy regulowaniu stanu hipotecznego gruntów w związku ze scalaniem w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 392) z napisem „Sędzia do spraw scaleniowych”,
- f) Instytut Ekspertyz Sądowych z napisem „Instytut Ekspertyz Sądowych”.

§ 6. Notariusze, których kancelarie mieszczą się przy wydziale hipotecznym na obszarach podanych w § 5 pkt 2) lit. b) nie umieszczają na budynkach przysługujących im oznak²⁾.

§ 7. 1. Tłumacze przysięgli mogą używać oznaki na budynku, w którym znajduje się ich lokal urzędowy; w tym przypadku oznaka ma odpowiadać warunkom podanym w § 1 i 2 z tym zastrzeżeniem, że na przysługującej im oznace nie zamieszcza się herbu państwowego.

2. Napis na oznakach, przysługujących tłumaczom przysięgłym opiewa: „Tłumacz przysięgły języka.....”, lub „Tłumacz przysięgły języków.....”.

§ 8. Używanie w tekście napisów, podanych w § 5 i 7, skróconych nazw urzędów i organów pomocniczych i wykonawczych — ze względu na długość tych nazw — jest dopuszczalne na mocy decyzji właściwego prezesa sądu okręgowego.

§ 9. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 10. 1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w zakresie objętym rozporządzeniem niniejszym.

(Następują wzory, których w wydawnictwie niniejszym nie podano).

1) Nieaktualne — ustawa powyższa uchylona przez dekret z dnia 11 X 1946 r. i przep. wprowadz. prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 321).

2) Nieaktualne, patrz uwagę pod § 5 pkt 2) lit. b).

PREZES RADY MINISTROW

Nr 13—1/2

Oznaki i pieczęcie władz
urzędów, zakładów, instytucji
i przedsiębiorstw państwowych.

OKÓLNİK Nr 45

Celem uporządkowania sprawy używania oznak i pieczęci przez władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe zarządzam: przestrzeganie następujących przepisów, wynikających z rozp. Prez. Rz. z dnia 13 grudnia 1927 r. (tekst jednolity Dz. U. R. P. Nr 2) 39, poz. 8), z art. 25 ustawy z dnia 11.IX 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 22) oraz rozp. Prez. Rzp. z dnia 29.III 1930 r. w sprawie oznak władz, urzędów, zakładów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 245) i rozp. Pr. Rzp. z dnia 20.VI 1928 r. o pieczęciach urzędowych (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 593).

I. O OZNAKACH.

1. Oznaka na budynku, w którym mieści się władza, urząd, zakład, instytucja lub przedsiębiorstwo państwowe, składa się z tablicy z herbem państwowym i z tablicy z napisem, odpowiadającym nazwie władzy (urzędu, zakładu, instytucji, przedsiębiorstwa).

Tablica z herbem państwowym ma kształt owalny, obwódkę biało-czerwoną i tło szare, na którym jest wyobrażony herb państwowy — Orzeł Piastowski (bez korony).

Tablica z napisem jest prostokątna, ustawiona poziomo, ma tło czerwone barwy cynobru, zaś obwódkę oraz litery — białe.

Układ wzajemny obu tablic może być dwojaki: albo tablica z herbem państwowym znajduje się bezpośrednio nad tablicą z napisem i to bądź nad wejściem (drzwiami, bramą: do urzędu, zakładu, instytucji, przedsiębiorstwa), bądź też z boku tego wejścia, albo też tablica z herbem państwowym znajduje się nad wejściem (drzwiami, bramą), a dwie jednakowe tablice z napisem po obu stronach wejścia.

2. Wymiary tablicy z herbem państwowym wynoszą dla oznak władz naczelnych (oznaki I wielkości) 65 cm na 48 cm dla władz, urzędów, zakładów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych, 3 podległych bez-

pośrednio władzom naczelnym (oznaki II wielkości) — 55 cm na 44 cm dla wszystkich innych władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych (oznaki III wielkości) — 50 cm na 40 cm.

3. Wymiary tablicy z napisem zależą od wielkości liter i długości napisu. Wysokość liter napisów w oznakach I wielkości wynosi 7 cm, w oznakach II wielkości — 6 cm, w oznakach III wielkości — 5 cm.

Odstęp pomiędzy napisem a górną oraz dolną obwódką wynosi: w oznakach I wielkości 31 mm, w oznakach II wielkości 28 mm, w oznakach III wielkości 26 mm, jeżeli napis jest w kilku wierszach, odstępy pomiędzy wierszami wynoszą odpowiednio: 21, 19 i 17 mm.

Szerokość obwódki wynosi 10 mm dla oznak wszystkich wielkości.

4. Jeżeli przy jednym wejściu mają być umieszczone oznaki kilku władz (urzędów, zakładów, instytucyj, przedsiębiorstw) państwowych, umieszcza się tylko jedną tablicę z herbem państwowym — wielkości, odpowiadającej najwyższej z tych władz (urzędów, zakładów, instytucyj, przedsiębiorstw), i po jednej tablicy z napisem dla każdej z tych władz (urzędów, zakładów, instytucyj, przedsiębiorstw).

5. Wymienione oznaki używają władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe. Dla władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw niepaństwowych ustali właściwa władza naczelna.

6. Używanie w oznakach skróconych nazw władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych, ze względu na długość tych nazw oraz używanie dla części napisów wtórnego znaczenia liter mniejszych od zasadniczo przepisanych jest dopuszczalne na mocy decyzji właściwej władzy naczelnej, która może przekazać swoje uprawnienia władzom podległym.

II. O PIECZĘCIACH URZĘDOWYCH.

7. Władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe używają do tłoczenia w papierze oraz do tuszu pieczęci następujących wymiarów: władze naczelne — pieczęci o średnicy 46 mm, władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe, podległe bezpośrednio władzom naczelnym — pieczęci o średnicy 39 mm, wszystkie inne władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe — pieczęci o średnicy 36 mm.

8. Do laku wszystkie władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe używają pieczęci o średnicy 30 mm.

9. Do legitymacji, paszportów, dokumentów pocztowych oraz innych dokumentów, na których ze względu na szczupłość miejsca nie mogą być używane pieczęcie normalnego wymiaru, można używać pieczęci o średnicy 20 mm.

10. Do tłoczenia w ołowiu używa się plombownicy z herbem państwowym na jednej matrycy i nazwą właściwego urzędu na przeciwległej matrycy.

Wymiary i wzory promb ustala właściwe władze naczelne jednolicie dla wszystkich podległych sobie władz i urzędów.

11. Używanie w pieczęciach nazw skróconych odpowiednich władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych — ze względu na długość nazw — jest dopuszczalne na mocy decyzji właściwej władzy naczelnej.

12. Sposób przechowywania oraz ilość egzemplarzy pieczęci, które mają znajdować się w posiadaniu poszczególnych władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych, określają szczegółowo instrukcje, wydane przez właściwe władze naczelne. Instrukcje te mogą również określać szczegółowo właściwość stosowania pieczęci i ich poszczególnych rodzajów, jako też sposób onaczania poszczególnych egzemplarzy pieczęci tej samej władzy, urzędu, zakładu, instytucji i przedsiębiorstwa państwowego.

13. Pieczęci, określonych w punktach 7 do 11 używają wyłącznie władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe.

14. W razie zagubienia pieczęci należy zawiadomić o tym niezwłocznie władzę bezpośrednio przełożoną, względnie nadzorczą prokuratora sądu okręgowego oraz mennicę państwową.

15. Pieczęcie, które z powodu zniszczenia, uszkodzenia, zwinięcia władzy lub urzędu (zakładu, instytucji, przedsiębiorstwa państwowego) lub też z innych powodów nie mogą być nadal używane, należy niezwłocznie przekazać Mennicy Państwowej za pośrednictwem właściwej władzy naczelnej.

16. Mennica Państwowa winna na żądanie sądów, urzędów prokuratorskich i władz bezpieczeństwa bezpłatnie dokonywać ekspertyz i wydawać orzeczenia co do autentyczności pieczęci urzędowych i ich odcisków.

17. W okresie do dnia 31 grudnia 1945 r. poszczególne władze naczelne mogą ustalać jednakowe dla wszystkich podległych im władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych terminy prekluzyjne, od których dotychczas używane pieczęcie mogą być zastąpione nowymi.

18. Wymienionych pieczęci używają władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe. Dla władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw niepaństwowych ustali właściwa władza naczelna.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 28 czerwca 1929 r.

o pieczęciach urzędowych w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości, jako też w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa.

(Dz. U. R. P. Nr 48, z dnia 30. VI 1929 r., poz. 396, zmiana Dz.U.R.P. Nr 23, poz. 219 z 1930 r. i Dz.U.R.P. Nr 110, poz. 938 z 1932 r.).

Na podstawie art. 18 i 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr 115, poz. 980¹⁾ i §§ 7, 8 i 22 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 czerwca 1928 r. o pieczęciach urzędowych (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 593) oraz art. 78 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93²⁾), zarządzam, co następuje:

§ 1. Zarząd Centralny Ministerstwa Sprawiedliwości używa pieczęci urzędowych z napisem „Minister Sprawiedliwości” i „Ministerstwo Sprawiedliwości”.

2. Władze wymiaru sprawiedliwości używają następującej pieczęci urzędowej:

a) w Sądzie Najwyższym — z napisem „Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego”, „Sąd Najwyższy”, „Pierwszy Prokurator Sądu Najwyższego”, „Prokurator Sądu Najwyższego”,

b) w sądach apelacyjnych — z napisem „Prezes Sądu Apelacyjnego w”, „Sąd Apelacyjny w”, „Prokurator Sądu Apelacyjnego w”, nadto w Sądach Apelacyjnych w Lublinie, we Lwowie, Poznaniu, Warszawie i Wilnie — z napisem „Sędzia śledczy dla spraw wyjątkowego znaczenia”,

c) w sądach okręgowych — z napisem „Prezes Sądu Okręgowego w”, „Sąd Okręgowy w”, „Sędzia Okręgowy Śledczy w”, „Prokurator Sądu Okręgowego w”,

d) w sądach grodzkich — z napisem: „Sąd Grodzki w”, w sądach grodzkich w Krakowie „Sąd Grodzki w Krakowie” i Sąd Grodzki na Podgórzu w Krakowie³⁾; w sądach grodzkich we Lwowie z napisem „Sąd Grodzki Miejski we Lwowie” i „Sąd Grodzki Zamiejski we Lwowie”,

1) Jednolity tekst Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 8 z 1939 r.

2) Jednolity tekst Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863 z 1932 r.

3) Obecnie Kraków ma tylko jeden Sąd Grodzki.

e) w sądach pracy, istniejących na obszarze sądów apelacyjnych w Krakowie, Warszawie, Lublinie, **Lwowie**, **Wilnie** i w okręgu sądu okręgowego w Cieszynie — z napisem „Sąd Pracy w”),

f) w sądach rozjemczych dla Zakładu ubezpieczeń od wypadków¹⁾, istniejących na obszarze, podanym w punkcie e) — z napisem: „Sąd Rozjemczy dla Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w”).

§ 3. Sędziowie sprawujący kierownictwo sądów grodzkich (art. 11 § 1 u. s. p.) i kierownicy oddziałów sądów grodzkich (§ 46 regulaminu wewn. urzęd. sąd: w Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 110, poz. 905) nie posiadają oddzielnych pieczęci, lecz używają pieczęci sądu.

§ 4. Pieczęci urzędowych w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości używają ponadto następujące urzędy pomocnicze:

a) Komisja Kodyfikacyjna — z napisem „Komisja Kodyfikacyjna”²⁾).

b) zarządy więzień³⁾ z napisem: „Naczelnik więzienia w
Sędziowie sprawujący kierownictwo sądów grodzkich jako przełożeni więzień używają pieczęci sądu,

c) zarządy zakładów wychowawczo - poprawczych dla nieletnich — z napisem „Dyrektor Zakładu Wychowawczo - Poprawczego w”,

d) uchylony,

e) tłumacze przysięgli — z napisem odpowiadającym postanowieniu § 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 943) z tym, że tłumaczom przysięgłym, mającym prawo do tytułu naukowego, wolno przed imieniem dołączyć odpowiednie oznaczenie, na to wskazujące,

f) urzędy rozjemcze do spraw najmu⁴⁾ — z napisem „Urząd Rozjemczy do Spraw Najmu w”,

g) utraciła moc ob.,

h) komisarze do prostowania ksiąg gruntowych na obszarze Sądów Apelacyjnych w Krakowie i we Lwowie, tudzież Sądu Okręgowego w Cieszynie — z napisem: „Komisarz do prostowania ksiąg gruntowych”⁵⁾).

i) pisarze hipoteczni⁶⁾ przy sądach okręgowych i przy sądach grodzkich na obszarze Sądów Apelacyjnych w Lublinie, Warszawie i Wilnie — z napisem: „Pisarz hipoteczny przy Sądzie Okręgowym w” względnie „Pisarz hipoteczny przy Sądzie Grodzkim w”.

1) Obecnie Sady Pracy utworzono we wszystkich apelacjach.

2) Sady Rozjemcze zostały zniesione przez Prawo o Sądach Ubezp. Społ. (Dz.U.R.P. Nr 71, poz. 476 z 1939 r.).

3) Komisja Kodyfikacyjna po wojnie nie została powołana.

4) Więzienia podlegają obecnie Ministerstwu Bezpieczeństwa.

5) Uchylone — patrz Dz. U. R. P. poz. 504 z 1935 r.

6) Nieaktualne, wobec wprowadzenia na obszar Państwa prawa spadkowego i prawa o księgach wieczystych.

7) Stanowiska pisarzy hipotecznych zostały zniesione (Dz. U. R. P. poz. 56 z 1944 r.).

j) rozjemcy na obszarze Sądów Apelacyjnych w Poznaniu, Toruniu i Sądu Okręgowego w Katowicach — z napisem „Rozjemca w”; jeżeli jednak gmina podzielona jest na kilka okręgów rozjemczych pieczęć rozjemcy winna być zaopatrzona w napis „rozjemca na okrąg.... miasta...”,

k) mężowie zaufania dla **uprzywilejowanych testamentów¹⁾** na obszarze, podanym w punkcie j), z napisem „**Mąż zaufania dla uprzywilejowanych testamentów¹⁾** w”,

l) — (uchylono),

m) — (uchylono),

n) — (utracił moc obow.),

o) Instytut Ekspertyz Sądowych — z napisem „Instytut Ekspertyz Sądowych”.

§ 5. Wymiary pieczęci urzędowych używanych do tłoczenia w papierze i do tuszu ustala się w sposób następujący:

1) władze wymienione w § 1 i w § 2 lit. a) — używają pieczęci o średnicy 46 mm,

2) władze, wymienione w § 2 lit. b), c) i w § 4 lit. a) — o średnicy 39 mm,

3) władze, wymienione w § 2 d), e), f) i w § 4 lit. b) do lit. o) — o średnicy 36 mm.

Do laku wszystkie władze, urzędy i instytucje używają pieczęci o średnicy 30 mm.

Do legitymacji używa się pieczęci o średnicy 20 mm.

Kierownicy władz, urzędów i instytucji nie posiadają oddzielnych pieczęci do laku, lecz posługują się pieczęciami, ustalonymi dla odnośnych władz, urzędów i instytucji.

Pieczęcie do legitymacji posiadają napisy pieczęci tej władzy, urzędu lub instytucji, przy której zajęta jest osoba, uprawniona do poświadczania legitymacji.

Postanowienia powyższych dwóch ustępów nie mają zastosowania do pieczęci, służących naczelnikom więzień i dyrektorom zakładów wychowawczo - poprawczych, którzy używają pieczęci do laku z napisem odpowiadającym ich stanowisku, jako kierownikom odnośnych urzędów. **Naczelnicy²⁾** sądów grodzkich, **jako przełożeni więzień²⁾** nie posiadają oddzielnych pieczęci do laku i legitymacji, lecz posługują się w tym celu pieczęciami, służącymi im jako **naczelnikom³⁾** sądów grodzkich (§ 4 lit. b).

¹⁾ Nieaktualne, wobec wprowadzenia na obszar Państwa prawa spadkowego i prawa o księgach wieczystych.

²⁾ Patrz waga 4 po § 4.

³⁾ Obecnie „sędziowie sprawujący kierownictwo” tych sądów.

§ 6. Ilość liter napisu pieczęci, łącznie z nazwą miejscowości winna w zasadzie odpowiadać ilości milimetrów średnicy pieczęci (§ 5 ustęp 1), a jeżeli miarę tę przekracza, dopuszczalne są skrócenia napisów pieczęci, bądź przez usunięcie poszczególnych wyrazów nazwy danej władzy, urzędu lub instytucji, bądź przez skrócenie wyrazów, oznaczających nazwę danej władzy, urzędu lub instytucji, albo nazwy miejscowości, o ile ta składa się z dwóch wyrazów i skrócenie jednego z nich odpowiada zwyczajowi miejscowemu; imiona osób, których nazwiska mają być w pieczęci zamieszczone, można zastąpić podaniem początkowej litery lub dwóch pierwszych liter imienia.

Do ustalenia nazw skróconych dla poszczególnych typów i wielkości pieczęci uprawnione są władze, powołane do zamawiania pieczęci w Mennicy Państwowej.

§ 7. Zamówienie w Mennicy Państwowej pierwszych pieczęci urzędowych dla władz, urzędów i instytucji, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, zostanie wykonane przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

§ 8. Pieczęcie o jednakowej treści są odróżniane „numerami rozpoznawczymi”, tj. bieżącymi liczbami arabskimi, umieszczanymi w otoku pieczęci.

Ewidencję będących w użyciu pieczęci o jednakowej treści prowadzą władze bezpośrednio przełożone lub nadzorcze, oddzielnie dla pieczęci do tuszu i oddzielnie dla pieczęci do laku.

Ilość potrzebnych pieczęci o jednakowym brzmieniu ustalają władze uprawnione do ich zamawiania.

§ 9. Pieczęcie winny być przechowywane pod zamknięciem w sposób, wykluczający możliwość zaginięcia pieczęci lub dopuszczenia się jakichkolwiek nadużyć.

W razie zaginięcia pieczęci należy bezzwłocznie zawiadomić o tym władzę bezpośrednio przełożoną, względnie nadzorczą dla wdrożenia postępowania wywoławczego, tudzież właściwego prokuratora sądu okręgowego i Mennicę Państwową. W zawiadomieniu poza faktycznymi okolicznościami zaginięcia należy podać treść napisu w otoku pieczęci i jej numer rozpoznawczy.

W razie zaginięcia pieczęci, zaopatrzonej w numer rozpoznawczy, nowozamówiona pieczęć nie może być zaopatrzona w zaginiony numer rozpoznawczy, lecz w numer kolejny, następujący po istniejącym już najwyższymi numerze rozpoznawczym.

§ 10. Pieczęcie, które z powodu zniszczenia, uszkodzenia, zwinięcia władzy, urzędu lub instytucji, lub też z innych powodów nie mogą

być nadal używane, należy bezzwłocznie przekazać Mennicy Państwowej, za pośrednictwem Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1929 r.

Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie odmienne przepisy w przedmiocie tym wydane, jednakże władze, urzędy i instytucje wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa mogą używać dotychczasowych pieczęci, do czasu dostarczenia im nowych pieczęci przez Ministerstwo Sprawiedliwości, nie dłużej jednak jak do upływu terminu, określonego art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o znakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr 115, poz. 980¹⁾ tj. do dnia 28 marca 1930²⁾.

(Przepisy pokrewne:

Pieczęcie notariuszów i organów notarialnych:

Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 686 z 1933 r.

Pieczęcie komorników:

Dz. U. R. P. Nr 107, poz. 886 z 1932 r.

Pieczęcie organów adwokatury:

Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 871 z 1932 r.).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 stycznia 1934 r.

o ulgach dla funkcjonariuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz asesorów i aplikantów sądowych przy przejazdach kolejami państwowymi.

(Dz. U. R. P. Nr 10 z dnia 1.II.1934 r., poz. 79).

Na podstawie art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) i art. 4 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 665) zarządza się, co następuje:

§ 1. Urzędnicy, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych zakładach naukowych i publicznych pozostający na etacie Państwa, funkcjonariusze Straży Więziennej, niżsi funkcjonariusze państwowi, sędziowie, prokuratorzy oraz asesorowie i aplikanci sądowi —

¹⁾ Jednolity tekst — Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 8 z 1939 r.

²⁾ Termin ten był następnie przedłużany.

mają prawo korzystania z ulg przy przejazdach kolejami państwowymi według zasad następujących¹⁾:

- 1) za przejazd liniami normalnotorowymi placą stawki przewozowe według tabeli szóstej, stanowiącej załącznik do taryfy osobowej, bagażowej i ekspresowej Polskich Kolei Państwowych, część II, obowiązującej od dnia 1 stycznia 1934 r. (Dz. Tar. i Zarz. Kol. z 1933 r. Nr 77, poz. 603);
- 2) za przejazd liniami wąskotorowymi placą połowę opłat normalnych²⁾.

§ 2. (1) Prawo korzystania przy przejazdach kolejami państwowymi z ulg, przewidzianych w § 1, mają również żony osób, wymienionych w § 1.

(2) Nieuprawnione są do korzystania z ulg. żony sądownie separowane, chyba, że na mężu ciąży obowiązek alimentacji³⁾.

§ 3. Korzystanie z ulg uzależnione jest od przedstawienia przy kasie biletowej i organom kontrolnym w pociągu legitymacji z fotografią, wystawionej przez właściwą władzę, stwierdzającą w legitymacji, że dana osoba ma prawo korzystania przy przejazdach kolejami państwowymi z ulg, przewidzianych w § 1.

§ 4. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Komunikacji.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

Warszawa, dnia 20 maja 1947 r.

PREZYDIUM RADY MINISTROW

N. O—III—29/2.

Legitymacje urzędowe

i ulgi kolejowe — instrukcja.

OKÓLNİK Nr 25

W celu unormowania w sposób jednolity sprawy wydawania legitymacji dla pracowników urzędów i innych instytucji państwowych zostaje wydana załączona instrukcja.

Instrukcja zawiera również wyjaśnienia, komu przysługują ulgi taryfowe przy przejazdach. Kwestia ta została ujęta w instrukcji

1 Obecnie krąg osób, którym te ulgi przyznano, został rozszerzony stosownie do załączonego przy niniejszym Okólniku Prezydium Rady Min. Nr 25, z dnia 20 V 1947 r.

2 Obecnie ulgi wynoszą 50% na wszystkie linie (patrz Instrukcja Handlowo-Taryfowa Nr 1 z 1945).

3) Patrz Okólnik Prezydium Rady Min. Nr 25 dołączony do niniejszego rozporządzenia.

w porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji i Skarbu, jako ściśle związana z ustaleniem wzorów legitymacyj urzędowych.

Instrukcja wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1947 r. z tym, że zaopatrywanie pracowników w legitymacje wg nowego wzoru winno być zakończone do dnia 31 grudnia 1947 r. Z dniem 1 stycznia 1948 r. legitymacje dotychczas praktykowane tracą swą ważność.

Równocześnie uchyla się pismo okólne Prezydium Rady Ministrów z dnia 24 września 1945 r. Nr 19/ 3/2.

Proszę o wydanie odpowiednich zarządzeń podległym organom Zał. 1. (instrukcja).

I N S T R U K C J A

o zaopatrywaniu pracowników państwowych i ich żon w legitymacje urzędowe oraz o stosowaniu ulg taryfowych przy przejazdach koleją.

1. Postanowienia ogólne.

1. Niniejsza instrukcja podaje wzory legitymacyj urzędowych, normuje tryb wystawiania oraz prawa i obowiązki związane z posiadaniem tego dokumentu. Ponadto instrukcja zawiera postanowienia co do uprawnień do ulgowych przejazdów kolejami państwowymi.

2. Legitymacja urzędowa jest dokumentem, który ma znaczenie dowodu osobistego, stwierdzającego: tożsamość osoby posiadającej legitymację, charakter stosunku, stanowisko, tytuł służbowy oraz miejsce pracy. Legitymacja jest dowodem tożsamości, którym pracownik może i powinien legitymować się przy spełnianiu obowiązków służbowych, jak i poza służbą.

Do wystawiania legitymacyj urzędowych uprawnione są:

- a) władze naczelne,
- b) urzędy i instytucje państwowe podległe bezpośrednio władzom naczelnym I instancji,
- c) centralne instytucje państwowe (instytuty, zakłady, urzędy itp.) bezpośrednio podległe władzom naczelnym.

Urzędnikom stojącym na czele, kierownikom powyższych władz i instytucji, wystawiają legitymacje władze bezpośrednio wyższe.

Legitymacje ministrów wystawia Prezydium Rady Ministrów, a ich żon i podsekretarzy stanu — właściwe ministerstwa.

Do wystawiania legitymacyj dla funkcjonariuszów państwowych w stanie spoczynku uprawniony jest Państwowy Zakład Emerytalny.

Legitymacje podpisują kierownicy, ich zastępcy władz i instytucji uprawnionych do ich wystawiania. Kierownicy ci mogą upoważnić do podpisywania legitymacji z ich ramienia podległych pracowników, z reguły kierowników działów spraw osobowych.

Wystawioną wypełnioną i podpisaną legitymację doręcza się interesowanemu pracownikowi bądź bezpośrednio bądź za pośrednictwem urzędu instytucji podległego — za pokwitowaniem, które przechowuje się w aktach urzędu wystawiającego.

Prawo do posiadania legitymacji urzędowej przysługuje:

- a) każdemu pracownikowi państwowemu, pełniącemu służbę w urzędzie państwowym, instytucji z którą zawarty został stosunek służbowy o charakterze publiczno-prawnym w drodze nominacji lub o charakterze prywatno - prawnym w drodze umowy o pracę, pracownicy kontraktowi otrzymują legitymacje jeżeli umowa o pracę zawarta została na okres nieograniczony, a co do nauczycieli — jeżeli umowa zawarta została na okres nie krótszy niż 9 miesięcy;
- b) żonie pracownika państwowego, któremu przysługuje prawo do legitymacji o ile z mężem nie jest w separacji sądowej bez prawa do alimentów;
- c) emerytowanemu pracownikowi państwowemu pobierającemu zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa tj. przeniesionemu w stan spoczynku w myśl ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 20 poz. 160 z 1934 r.)

2. Wzór legitymacji i ich wypełnianie.

1. Ustala się następujące wzory legitymacji urzędowych:

- 1) dla pracowników państwowych w służbie czynnej zarówno mianowanych, jak i kontraktowych oraz praktykantów (wzór Nr 1¹⁾),
- 1a) dla pracowników — jak wyżej, lecz nie mających prawa do ulgi kolejowej w myśl niniejszej instrukcji (wzór Nr 1a),
- 2) dla żon pracowników państwowych wyżej wymienionych pod 1) (wzór Nr 2),
- 3) dla funkcjonariuszów państwowych w stanie spoczynku (wzór Nr 3),
- 3a) dla emerytów, jak wyżej, lecz nie mających prawa do ulgi kolejowej w myśl niniejszej instrukcji (wzór Nr 3a),

¹⁾ Wzorów nie umieszczono w niniejszym wydawnictwie.

2. Legitymacją jest czterostronicowa książeczka wymiaru 81 x 114 mm sporządzona z kartonu obciągniętego skórą lub płótnem:

a. koloru czarnego — dla wzoru Nr 1.

b. „ brązowego — dla wzoru Nr 2 i Nr 3.

c. „ zielonego — dla wzoru Nr 1a. i Nr 3a.

Wewnętrzne strony, druga i trzecia legitymacji mają tło wzorzyste z siatką koloru seledynowego z wystylizowanym orłem na stronie trzeciej — tylko we wzorach Nr 1, Nr 2 i Nr 3, t.j. legitymacji uprawniających do korzystania z ulgi kolejowej, w innych — tło jednolite bez siatki.

3. Legitymacje wypełnia się atramentem pismem czytelnym.

Po naklejeniu w sposób trwały fotografii pracownika uprawnionego do otrzymania legitymacji potwierdza się identyczność przez odciśnięcie małej pieczęci urzędowej, przy czym odcisk pieczęci powinien objąć częścią płaszczyzny prawy dolny róg fotografii.

4. Fotografia do legitymacji winna być wykonana na jasnym tle, bez nakrycia głowy, (z wymiarem c—a 45 — 63 mm) z okresu nie wcześniejszego, jak 1 rok od daty wystawienia legitymacji.

5. Osoba uprawniona do posiadania legitymacji umieszcza tuż pod swoją fotografią swój własnoręczny podpis przy doręczeniu legitymacji. Bez własnoręcznego podpisu legitymacja jest nie ważna.

6. Dla osób, którym przysługuje prawo do legitymacji urzędowej, a które w myśl niniejszej instrukcji nie mają prawa do ulgi kolejowej, należy stosować wzory Nr 1a, Nr 2a, Nr 3a — w okładce koloru zielonego — a więc bez nadruku uprawniającego do wspomnianej ulgi.

7. Na trzeciej stronicy legitymacji u góry, odciska się podłużną pieczętkę władzy (instytucji wystawiającej), a następnie kolejno na nadrukowanych liniach wpisuje się:

a) nazwisko i imię (imiona) pracownika państwowego (wzór Nr 1 wzgl. Nr 1a), żony (wzór Nr 2 ewent. Nr 2a), emeryta (wzór Nr 3 wzgl. 3a);

b) stanowisko służbowe (wzgl. tytuł) nadane pracownikowi pismem nominacyjnym (np. naczelnik wydziału, radca itp.) na zaznaczenie, że charakter służbowy jest prowizoryczny dodaje się przed tym tytułem służbowym skrót „prow.” (np. Prow. referendarz); pracownikom kontraktowym zamiast tytułu wpisuje się określenie ogólne: „pracownik kontraktowy”; w legitymacjach żon — wpisuje się dane o stanowisku męża, analogicznie jak w legitymacjach mężów: w legitymacjach emerytów oznacza się stanowisko (tytuł) ostatnio posiadane przez emeryta przed przejściem w stan spoczynku;

- c) miejsce służbowe pracownika (we wzorze Nr 2 — męża) tj. nazwę urzędu (instytucji) państwowej, gdzie pracownik (wzgl. mąż) pełni służbę;
 - b) miejsce i datę wystawienia legitymacji. Z kolei następuje podpisanie legitymacji i odcisnięcie okrągłej pieczęci urzędowej.
8. Sposób wypełniania legitymacji podają dołączone wzory Nr 1, 2 i 3.

9. W razie dokonania w wyjątkowych przypadkach jakichkolwiek poprawek lub uzupełnień w tekście legitymacji należy to uczynić czerwonym atramentem i omówić każdą z nich na marginesie legitymacji. Może to uczynić tylko władza powołana do wystawienia legitymacji, a omówienie — winna podpisać.

Wszelkie inne poprawki, uzupełnienia i przekreślenia oraz podskrobienia na wewnętrznych stronach legitymacji urzędowych czynią legitymację nieważną.

10. Numer legitymacji wynika z numeracji ewidencyjnej. Numer ten pozostaje aż do chwili wygaśnięcia ważności wzgl. wycofania lub unieważnienia legitymacji.

§ 3. Ważność legitymacji.

1. Legitymacje tracą swą ważność z końcem każdego roku kalendarzowego.

2. Przedłużenie ważności (prolongata) legitymacji na następny rok następuje przez umieszczenie w odpowiedniej rubryce liczby roku następnego oraz pieczęci władzy upoważnionej do wydawania legitymacji.

3. Przedłużenie terminu ważności (prolongata) legitymacji na rok następny dokonywuje się corocznie w grudniu wobec czego legitymacje nie prolongowane tracą po tym terminie (po 31 grudnia) swoją ważność, a posiadacze nie prolongowanych legitymacji nie mają prawa do korzystania z ulg kolejowych.

4. Przy wystawianiu legitymacji dla emerytów odpowiednie rubryki przewidziane na coroczne przedłużanie ważności legitymacji, mogą być wypełnione równocześnie tak, że ważność ich będzie trwała przez lat pięć od daty wystawienia; legitymacje te nie będą zatem podlegały corocznemu prolongowaniu.

§ 4. Ulgi przy przejazdach kolejami państwowymi.

1. Zgodnie z postanowieniami:

art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 28.X.1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. Ustaw Rz. P. 86 z 1933 r. poz.663),

art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 28.X.1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. Ustaw Rz. P. Nr 86 z 1933 r., poz. 665),

14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1.I.1934 r. o uposażeniu pracowników państwowych przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” (Dz. Ustaw Rz. P. Nr 4 (1934 r. poz. 26), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.I.1934 r. o ulgach dla funkcjonariuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz asesorów i aplikantów sądowych przy przejazdach kolejami państwowymi (Dz. Ustaw Rz. P. Nr 10, z 1934 r., poz. 79),

art. 43 ustawy emerytalnej z dnia 11.XII.1923 r. (Dz. Ustaw Rz. P. Nr 20 z 1934 r., poz. 160),

dekretu z dnia 14.V.1946 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego funkcjonariuszów państwowych (Dz. Ustaw Rz. P. Nr 22 z 1946 r., poz. 139),

oraz nawiązując do Instrukcji Nr 41, a obowiązującej od dnia 1.VII.1939 r. (Dz. Urz. Min. Komunikacji Nr 25, poz. 129) wraz z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami —

— ustalono, że do korzystania z ulgowych przejazdów według ulg taryfowych przewidzianych dla funkcjonariuszów państwowych są uprawnieni:

I. — funkcjonariusze pełniący obowiązki służbowe (zatrudnieni) w instytucjach państwowych, których charakter służby (zatrudnienia) odpowiada następującym warunkom:

- a) zajmują stanowiska (etaty), co do których stosunek służbowy funkcjonariusza państwowego może być unormowany aktem nominacyjnym, czyli stanowiska urzędników funkcjonariuszów państwowych i niższych funkcjonariuszów przewidziane w obowiązującej tabeli stanowisk oraz pracownicy pełniący funkcje analogiczne do funkcji urzędniczych;
- b) są opłacani z kredytów tzw. osobowych (par. 1 — płace) budżetu państwowego,
- c) są mianowani na stałe lub do odwołania (prowizorycznie) względnie przyjęci do służby przygotowawczej, jako praktykantów w rozumieniu ustawy o państwowej służbie cywilnej, albo są zakontraktowani na powyższych stanowiskach na czas nieograniczony (za wyjątkiem zakontraktowanych w monopolach i przedsiębiorstwach państwowych, gdzie pracownicy umowni z ulg kolejowych nie korzystają);

II. — żony w/w funkcjonariuszów państwowych (określonych w p. I), uprawnionych do korzystania z ulg kolejowych, o ile nie są separowane sądownie, chyba, że na mężu ciąży obowiązek alimentacji;

III. — emerytowani funkcjonariusze państwowi, tj. przeniesieni w stan spoczynku z prawem zaopatrzenia emerytalnego ze Skarbu Państwa w myśl postanowień ustawy z dnia 11.XII.1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państw. i zaw. wojsk. (Dz. U. R. P. Nr 20 z 1934 r., poz. 160).

2. Według szczegółowej interpretacji wykładni określonej w p. I, II, i III — do korzystania z ulgowych przejazdów kolejami państwowymi, są zatem uprawnieni:

A. Funkcjonariusze państwowi mianowani na stałe lub do odwołania (prowizoryczni), pozostający w służbie czynnej, w stanie nieczynnym lub w stanie spoczynku, a mianowicie:

- 1) urzędnicy państwowi i praktykanci dopuszczeni do odbywania służby przygotowawczej w charakterze publiczno-prawnym,
- 2) niżsi funkcjonariusze państwowi,
- 3) sędziowie w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorzy, asesorowie sądowi i aplikanci sądowi, o ile otrzymują uposażenie.

C. Pracownicy kontraktowi (umowni) w służbie państwowej i w służbie w przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” a mianowicie:

- 1) pracownicy kontraktowi (umowni), z którymi zawarto umowy na czas nieokreślony i którzy wykonują funkcje przewidziane dla stanowisk urzędników państwowych lub niższych funkcjonariuszów państwowych.

E. 1) Żony pracowników wymienionych pod lit. A. B. C. D. (ustęp 2) a pozostających w służbie czynnej lub w stanie nieczynnym, o ile nie są separowane sądownie bez prawa do alimentów, oraz ich dzieci z małżeństwa, pozamałżeństwa i piasierby w wieku do lat 14 — lecz tylko w przypadku przejazdu wraz z ojcem lub matką, uprawnionymi do ulgi;

3. Pracownicy (fizyczni i umysłowi) nie odpowiadający zasadom ustalonym niniejszymi przepisami (oraz ich żony i dzieci) nie mają prawa do ulgi. Prawo to nie przysługuje między innymi:

- a) pracownikom pozostającym na bezpłatnym urlopie oraz ich żonom i dzieciom — z wyjątkiem tych pracowników, którzy pozostają na bezpłatnym urlopie w celu sprawowania mandatu poselskiego, oraz ich żon i dzieci uprawnionych do ulgi,

- b) państwowym pracownikom kontraktowym, którzy są opłacani z kredytów rzeczowych.

§ 5. Przepisy końcowe.

1. Legitymacja jako dokument wydany do użytkowania podlega zwrotowi na każde żądanie władzy (instytucji), która ten dokument wydała lub innej uprawnionej do zatrzymywania lub odbioru legitymacji.

W razie wykrycia nadużyć jak: wyludzenie przejazdów, samowolne podrabianie, usiłowanie korzystania z cudzej legitymacji itp. — organa kontrolne uprawnione są do odebrania zakwestionowanej legitymacji i zatrzymania do wyjaśnienia.

2. Blankiety legitymacji według wyżej określonych wzorów wykonywane będą dla wszystkich władz, urzędów i instytucji państwowych — centralnie, w jednej z drukarni, z zastrzeżeniem prawa wyłączności oraz z zobowiązaniem podporządkowania się do zarządzeń, dotyczących należytego wykonania i kontroli.

3. Uregulowanie kwestii wykonywania potrzebnej ilości blankietów legitymacji oraz tryb ich rozprowadzenia do właściwych wystawców (instytucji, władz, urzędów) będzie przedmiotem oddzielnego zarządzenia Prez. Rady Ministrów (Biura Gospodarczo-Budżetowego).

4. Instytucje państwowe (ministerstwa, urzędy, władze) winny zgłaszać na przewidywaną ilość legitymacji (blankietów) zapotrzebowania w sposób określony przez Prezydium Rady Ministrów (Biuro Gospodarczo-Budżetowe) oddzielnym zarządzeniem — oraz obowiązane są prowadzić ścisłą ewidencję zarówno otrzymywanych blankietów jak i wystawionych (wypełnionych, podpisanych i wydanych wzgl. przekazanych legitymacji).

Wzór ewidencji — podany w załączniku Nr 5.

5. Blankiety legitymacji w instytucjach (urzędach) uprawnionych do wystawiania (podpisywania) legitymacji urzędowych otrzymywane na skutek zapotrzebowania, winny być natychmiast ponumerowane i wpisane do w/w ewidencji.

Numerując posiadane blankiety, należy zachować ciągłość zapoczątkowanej już numeracji i kontynuować ją bez przerwy i zmiany przy zaopatrywaniu w numery następnie otrzymywanych nowych partii blankietów. Po upływie 5 lat należy zapoczątkować nową numerację.

6. Funkcjonariusz państwowy z chwilą ustąpienia (zwolnienia go) ze służby obowiązany jest zwrócić posiadaną legitymację wraz z legitymacją żony. W razie odmowy — należy wystąpić do właściwej władzy bezpieczeństwa, w celu spowodowania odebrania zatrzymanego bez-

prawnie dokumentu w trybie przepisów o przymusowym postępowaniu w administracji.

7. W wypadku zagubienia, zniszczenia, kradzieży lub tp. straty legitymacji służbowej — zainteresowany funkcjonariusz państwowy, wzgl. jego zona, obowiązany(a) jest natychmiast o stracie zawiadomić władzę, która mu legitymację wydała, podając datę i okoliczność wśród których nastąpiła strata. Władza służbowa, która legitymację wydała, umieszcza na koszt funkcjonariusza ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym danego Ministerstwa oraz 2 najpoczytniejszych dziennikach prasy codziennej (w gazetach), o unieważnieniu legitymacji. Wystawioną w miejsce zaginionej nową legitymację należy opatrzyć napisem „duplikat”.

8. O stracie (zniszczeniu, zagubieniu), zwróceniu, skasowaniu, wydaniu nowej legitymacji w miejsce zagubionej itp. przypadkach — należy każdorazowo w ewidencji skutecznie odpowiednią adnotację. Taką adnotację należy również włożyć do teczek z aktami osobowymi zainteresowanego funkcjonariusza.

9. W razie awansu, przeniesienia lub innych zmian osobowych, wymagających zmiany treści legitymacji — interesowana władza (instytucja), która zmianę tę spowodowała względnie przyjęła do wiadomości, obowiązana jest niezwłocznie zażądać, by posiadacz legitymacji przedłożył ją w celu dokonania potrzebnych uzupełnień lub zmiany na inną, określeń i poprawek — nawet z omówieniem podpisanym przez władzę wystawiającą legitymację. Zmianę legitymacji na inną względnie uzupełnienie jej treści, dokonywuje władza (instytucja) uprawniona do jej wystawiania.

10. Z chwilą wydania legitymacji nowej odbiera się od pracownika legitymację dotychczasową. Legitymacje wycofane z użycia winny być natychmiast unieważnione przez widoczne zakreślenie treści atramentem lub odpowiednio przygotowanym do tego celu stemplem. Unieważnienie należy odnotować w ewidencji legit.

11. Legitymacje unieważnione należy przechowywać przy ewidencji albo je całkowicie zniszczyć, a protokół zniszczenia, podpisany przez 2 funkcjonariuszów do tego upoważnionych — załączyć do ewidencji legit.

14. Instrukcja niniejsza obowiązuje od dnia I.VII 1947 r.

O B J A S N I E N I A

Ewidencja legitymacji i blankietów jest to zeszyt albo skoroszyt z umocowanymi wewnątrz kartami odpowiednio porubrykowanymi.

Przygotowane zawnazu w przewidywanej ilości karty ewidencji należy wypełnić w 2 egzemplarzach (można przez kalkę) w miarę otrzymywania i wydawania wzgl. przekazywania legitymacyj i blankietów legitymacyjnych. Karty te należy kolejno zaopatrywać w numery w miarę ich wypełniania i wkładania do skoroszytu, wpisując: karta Nr 1, karta Nr 2, karta Nr 3 itd. oraz zaznaczać na każdej rok. Do skoroszytu wkłada się tylko po jednym egzemplarzu wypełnionych kart. drugie egzemplarze (odpisy) składa się do akt, w celu przechowania w archiwum danej instytucji (urzędu, zakładu).

Karty ewidencji wypełniać można pismem maszynowym, za wyjątkiem tych rubryk, gdzie powinien być umieszczony własnoręczny podpis urzędnika, pokwitowanie, pieczęć lub tp.

Prowadzenie ewidencji w danej instytucji (urzędzie, zakładzie) powierza się jednemu urzędnikowi, który tym samym przyjmuje na siebie odpowiedzialność za całość i ilość otrzymywanych legitymacji i blankietów legit., ich wydawanie (przekazywanie), jak również za należyte dokonywanie zapisów w powierzonej mu ewidencji.

Przekazywanie prowadzenia ewidencji innemu urzędnikowi należy dokonywać protokolarnie w obecności bezpośredniego przełożonego zainteresowanych urzędników (zdającego i przyjmującego). Protokół powinien zawierać: a) datę przekazania b) ilość i numery otrzymanych a jeszcze nie wydanych (ewent. innych) legitymacji i blankietów legit. znajdujących się w posiadaniu instytucji (urzędu, zakładu), c) nazwiska, imiona i tytuły służbowe urzędników zainteresowanych w przekazywaniu oraz ich bezpośredniego przełożonego. W protokole powinny być zaznaczone wszelkie zauważone braki i uchybienia oraz dane o ewent. wszczętych dochodzeniach. Jeden egzemplarz protokołu wkłada się do skoroszytu ewid., zachowując porządek chronologiczny, drugi zaś egzemplarz — do akt.

W podobny sposób postępuje się z innymi dotyczącymi prowadzenia ewidencji protokołami, gdy zaistnieje potrzeba ich sporządzenia np.: w razie kontroli, w przypadku zniszczenia lub kradzieży itp. okoliczności.

Z końcem każdego roku kalendarzowego urzędnik prowadzący ewidencję zamyka ją, przeprowadza w obecności przełożonego protokolarnie obliczenie pozostałości legitymacji i blankietów legit. podpisuje wraz z przełożonym protokół obliczenia, który następnie wkłada się jako ostatnią kartę do zeszytu ewid. za dany rok (drugi egzemplarz składa się do akt). Stwierdzone w ten sposób ilość i numery legitymacji i blankietów na rok kalendarzowy, na karcie Nr 1 z rubryką „otrzymano” i dalej prowadzi się ewidencję jak w roku ubiegłym.

E W I D E N C J A

otrzymywanych, wydawanych lub przekazywanych legitymacji urzędowych
wzgl. blankietów legit. w roku 19

194 . . . rok.

Otrzymano

K A R T A Nr

Data otrzymania	Nr i data pisma	Nazwa instytucji (urzędu, załadu, władzy) skąd otrzymano legitymacje wzgl. blankiety legity nac.	Ilość legitymacji wzgl. blankietów legitymacyjnych	Numery legitymacji wzgl. blankietów legitymacyjnych	Nazwisko i imię, tytuł służb. oraz podpis własnoręczny urzędnika, który przyjął odpowiedzialność za powierzone mu legitymacje wzgl. blankiety legit.	U w a g i

Wydano lub przekazano

194 . . . rok.

K A R T A Nr . . .

Data wydania wzgl. przekazania	Nr i data pisma	Ilość wydanych wzgl. przekazanych legit. lub blank. legit	Numery wydanych wzgl. przekazanych legit. wzgl. blank. legit	Nazwisko i imię, tytuł służbowy urzędnika (funkcjon. dla którego wystawiono i wydano legitymację	Instytucja (urząd, władza), której przekazano, wydano legitymacje wzgl. blankiety legitymacyjne.	Pokwitowanie odbioru wzgl. wyłanie.	U w a g i

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 września 1945 r.

o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe.

(Dz. U. R. P. Nr 41 z dnia 8.X.1945 r., poz. 228; zmiany: Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 289, oraz Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 208).

Na podstawie art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) i art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 665) zarządza się, co następuje:

D Z I A Ł I.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie niniejsze reguluje należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia w kraju i poza granicami Państwa urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych, profesorów, pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich, nauczycieli szkół państwowych i publicznych, pozostających na etacie Państwa, sędziów, prokuratorów, asesorów i aplikantów sądowych.

2. Osoby wyżej wymienione nazywane będą w dalszym ciągu w rozporządzeniu niniejszym funkcjonariuszami państwowymi.

3. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy należności za podróże służbowe, delegacje oraz przeniesienia w wojsku, w służbie bezpieczeństwa publicznego oraz w Straży Granicznej.

§ 2¹⁾. Funkcjonariuszom państwowym w razie podróży służbowej (komisji) lub delegacji do miejscowości położonej poza zwykłym ich miejscem służbowym należą się:

- 1) diety,
- 2) zwrot kosztów przejazdu,
- 3) zwrot kosztów noclegu.

¹⁾ W brzmieniu rozporz. Rady Min. z dnia 5.IX 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 289).

§ 3. W razie przeniesienia na inne miejsce służbowe funkcjonariuszom państwowym należą się:

- 1) diety dla nich i członków rodziny;
- 2) zwrot kosztów ich przejazdu i członków rodziny;
- 3) ryczałt za przeniesienie;
- 4) zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego.

§ 4¹⁾. Za członków rodziny uważa się osoby wymienione w § 42a ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszerzegowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781) w brzmieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 179).

§ 5. Przez uposażenie miesięczne rozumie się wszystkie kwoty wpłacane za dany miesiąc z tytułu uposażenia służbowego bez potrąceń.

§ 6. Praktykantom przeniesionym na inne miejsce służbowe celem odbycia dalszej praktyki służy jedynie zwrot kosztów podróży i diety wyłącznie za czas przejazdu.

§ 7. Jeżeli cały urząd zostanie przeniesiony czasowo do innej miejscowości, stosuje się przepisy o delegacji.

§ 8. W razie przeniesienia funkcjonariusza państwowego do miejscowości, do której był uprzednio delegowany, służy mu, oprócz należności z tytułu przeniesienia, zwrot kosztów przejazdu do miejscowości, w której miał stały przydział służbowy i z powrotem oraz diety za czas przejazdu, o ile przejazd ten jest konieczny celem uregulowania spraw, wynikających wskutek przeniesienia.

§ 9. Delegacja może trwać najwyżej pół roku. Przedłużenie delegacji ponad ten okres może nastąpić jedynie w przypadkach wyjątkowych, uzasadnionych ważnymi względami służbowymi na mocy decyzji szefa władzy naczelnej, wydanej w porozumieniu z Ministrem Skarbu

D Z I A Ł II.

Należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia w kraju.

R o z d z i a ł 1.

Diety.

§ 10. W razie podróży służbowej do miejscowości, położonej poza zwykłym miejscem służbowym funkcjonariusza państwowego, diety należą się za cały czas trwania tej podróży.

¹⁾ W brzmieniu rozporz. Rady Min. z dnia 5.IX 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 289).

§ 11. W razie delegacji do miejscowości położonej poza zwykłym miejscem służbowym funkcjonariusza państwowego diety należą się za czas przejazdu i pozostawania w delegacji.

§ 12. 1. W razie przeniesienia na inne miejsce służbowe należą się diety dla przeniesionego i dla członków rodziny za czas przejazdu do nowego miejsca służbowego i za pierwszą dobę pobytu w tymże miejscu.

2. Diety dla członków rodziny wynoszą 75⁰/₀ diet, służących przeniesionemu.

§ 13. Diety należą się również za niedziele i święta, przypadające w czasie trwania podróży służbowej, delegacji lub przeniesienia.

§ 14. 1. Jeżeli w czasie podróży służbowej lub delegacji funkcjonariusz państwowy zachoruje, diety należą się również przez czas choroby. Chorobę należy udowodnić świadectwem lekarskim.

2. Przepisu art. 1 nie stosuje się, jeżeli funkcjonariusz państwowy został umieszczony w szpitalu na koszt Skarbu Państwa.

§ 15. Za czas urlopu diety nie należą się.

§ 16¹⁾. Diety wynoszą dziennie 450 zł. Przy podróżach do m. st. Warszawy, do m. Gdańska i pow. gdańskiego do m. Gdyni i pow. morskiego, oraz na teren Ziem Odzyskanych z wyjątkiem pow. gliwickiego, bytomskiego i zabrskiego diety wynoszą 500 zł dziennie.

§ 17²⁾.

§ 18. 1. Jednostką obliczenia diet jest 24 godzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego do chwili powrotu do tego miejsca.

2. Jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa dłużej niż 24 godziny, należy się za końcowy okres czasu: ponad 6 do 12 godzin — połowa diety, ponad 12 do 18 godzin — 75⁰/₀ diety, a ponad 18 godzin — cała dieta.

3. Jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa krócej niż 24 godziny, należy się za okres czasu: ponad 6 do 12 godzin — połowa diety, ponad 12 do 18 godzin — 75⁰/₀ diety, a ponad 18 godzin — cała dieta.

§ 19. 1. Przy przejeździe środkiem lokomocji, mającym rozkład jazdy (np. kolej, samolot), początek przejazdu liczy się od ustalonego w rozkładzie jazdy czasu odjazdu. Przy przejeździe innym środkiem lokomocji, nie mającym rozkładu jazdy, początek przejazdu liczy się od chwili ruszenia z miejsca.

1) W brzmieniu rozporz. Rady Min. z dnia 23 maja 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 208).

2) Uchylony przez rozporządzenie Rady Min. z dnia 5. IX 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 289).

2. Opóźnienie przyjazdu środka lokomocji, mającego rozkład jazdy, bierze się w rachubę tylko w przypadku, gdy wynosi więcej niż godzinę.

§ 20¹⁾.

§ 21. 1. W przypadku delegacji wypłaca się całe diety przez pierwsze 2 tygodnie, licząc od dnia następującego po dniu przybycia do miejsca delegacji, przez następne 6 tygodni — diety zmniejszone o 300/0, a po upływie tego czasu — zmniejszone o 400/0.

2. W razie odbywania podróży służbowych w ciągu pierwszych 2 tygodni delegacji, nie wlicza się do tego okresu dni przebytych w podróży.

§ 22. 1. Jeżeli w czasie delegacji funkcjonariusz państwowy odbywa podróż służbową trwającą ponad 6 godzin do miejscowości położonej poza miejscem delegacji, uzupełnia się diety, pobierane z tytułu delegacji, do wysokości całej diety, o ile diety te wypłacane są stosownie do § 21 w wymiarze zmniejszonym.

2. W razie podróży służbowej z miejsca delegacji do zwykłego miejsca służbowego, diety nie służą za czas trwania pobytu w zwykłym miejscu służbowym.

§ 23. Funkcjonariuszom państwowym władz górniczych, pełniącym na kopalniach czynności związane z kontrolą stanu bezpieczeństwa kopalni i ich urządzeń, przyznaje się dodatek do diet, płatny równocześnie z nimi, w wysokości 350/0 diety.

R o z d z i a ł 2.

Zwrot kosztów przejazdu.

§ 24. Zwrot kosztów przejazdu obejmuje ceny biletów jazdy kolejną, samolotem, samochodem, statkiem oraz koszty przejazdu innymi środkami lokomocji, koszty przewozu bagażu podróżnego oraz ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do dworca (stacji, przystani) i z dworca (stacji, przystani).

§ 25. Przy przejazdach należy posługiwać się najtańszym środkiem komunikacji. Użycie droższego środka lokomocji dozwolone jest w przypadkach nagłych, gdy skutek opóźnienia przyjazdu interes publiczny byłby narażony na szkodę lub jeżeli spowoduje to oszczędność na dietach w rozmiarach, przewyższających koszt użycia droższego środka komunikacji.

1) Uchylony przez rozporządzenie Rady Min. z dnia 5.IX 1946 r. (Dz.U.R.P. Nr 51, poz. 289).

§ 26. 1. Funkcjonariuszowi państwowemu, który użył droższego środka komunikacji, o ile nie był do tego uprawniony, zwraca się koszty przejazdu tylko w wysokości należnej na podstawie rozporządzenia niniejszego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku przejazdu klasą, do użycia której funkcjonariusz nie był uprawniony.

§ 27. W razie przeniesienia funkcjonariusza państwowego do innej miejscowości członkom jego rodziny służy prawo użycia takiego samego środka komunikacji i w tej samej klasie, co przeniesionemu.

§ 28. 1. Przy przejazdach koleją, samolotem, samochodem, statkiem lub innymi środkami komunikacji zwraca się faktycznie zapłaconą cenę biletów.

2. Osoby, korzystające z ulg w przejazdach państwowych lub zarządzanymi przez państwo środkami komunikacji, otrzymują tylko zwrot ceny ulgowej.

§ 29. 1. Prawo przejazdu II klasą pociągu służy funkcjonariuszom państwowym, pobierającym uposażenie według grup I do VIII, sędziom, prokuratorom, asesorum sądowym, oraz osobom towarzyszącym służbowo przy przejazdach szefów władz naczelnych, przedstawicieli państw obcych, misji zagranicznych, tudzież oficerów armii obcych.

2. Prawo przejazdu III klasą pociągu służy osobom nie wymienionym w ust. 1. Jeżeli jednak przejazd pociągiem ma trwać dłużej niż 18 godzin lub odbywa się między 21 a 6 godziną i trwa dłużej niż 6 godzin, władza zarządzająca podróż służbową może zezwolić na korzystanie z przejazdu II klasą.

§ 30. 1. Z reguły zwraca się koszt przejazdu pociągiem osobowym. Zwrot kosztów przejazdu pociągiem pośpiesznym następuje tylko wtedy, gdy władza zarządzająca podróż służbową zezwoli na przejazd takim pociągiem.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zwrotu ceny miejscówki.

3. Jeżeli zaszła potrzeba przejazdu pociągiem pośpiesznym, w którym nie ma III klasy, funkcjonariusz mający prawo do zwrotu kosztów przejazdu tylko III klasą otrzymuje zwrot ceny biletu klasy II.

§ 31. Prezesowi Rady Ministrów, Ministrom i Podsekretarzom Stanu służy w przypadku podróży służbowej prawo przejazdu w wozie sypialnym.

§ 32. Zwrot kosztów jazdy samolotem następuje w przypadkach, w których władza zarządzająca podróż służbową ze względu na ważność i nagłość sprawy zezwoli na użycia tego środka komunikacji.

§ 33. Jeżeli na statku znajdują się dwie klasy, zwraca się cenę biletu I klasy tym osobom, które w razie jazdy koleją mają prawo do biletu II klasy, cenę zaś biletu II klasy — tym, którzy w razie jazdy koleją mają prawo do biletu III klasy.

§ 34. 1. Przy przejazdach kołowych, dokonanych także i własnym środkiem lokomocji, zwraca się w miejscowościach, w których obowiązują zatwierdzone przez władze taryfy najmu koni lub samochodu, ceny podane w taryfie. W innych miejscowościach zwraca się koszty przejazdu według cen, odpowiadających miejscowym stosunkom.

2. Przy wspólnych podróżach kołowych wolno zaliczyć jedną podwoję lub samochód osobowy na 3 osoby. W razie równoczesnego przewozu większej ilości bagażu podróznego, aktów i instrumentów lub narzędzi wolno zaliczyć jedną podwoję lub samochód na 2 osoby, a w wyjątkowych przypadkach — na 1 osobę.

§ 35. Jeżeli drogę odbyto w całości lub częściowo pieszo, przyznaje się kwotę zł 5 za każdy kilometr.

§ 36. 1. Zwraca się koszty przewozu koleją, samochodem, statkiem lub innymi środkami komunikacji, z wyłączeniem samolotu, osobistego bagażu podróznego o wadze:

1) do 30 kg — przy podróżach służbowych (komisjach) trwających dłużej niż 14 dni;

2) do 60 kg przy podróżach służbowych oraz delegacjach trwających dłużej niż 30 dni.

2. Jeżeli do spełnienia czynności urzędowej konieczne jest zabranie ze sobą bagażu służbowego jak: akt, narzędzi, instrumentów — zwraca się wszystkie koszty jego przewozu.

§ 37. 1. Funkcjonariuszowi państwowemu przyznaje się w gminach miejskich na koszty dojazdu do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej jak również przejazdu z jednego dworca (przystani, stacji) do drugiego, za każdy dojazd lub odjazd, ryczałt w wysokości 25 zł.

2. W przypadku, gdy podróż służbowa odbywa się do kilku miejscowości, przyznaje się ryczałt za dojazdy w każdej miejscowości.

3. O ile odległość od gmachu urzędu do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej wynosi więcej niż 4 km można stosować przepis § 34.

4. Ryczałt nie należy się, gdy dojazd odbywa się służbowym środkiem lokomocji.

§ 38. 1. Za czynności komisyjne w miejscowościach, położonych bliżej niż 4 km od budynku, w którym mieści się urząd, nie należą się ani koszty podróży ani diety.

2. W razie konieczności przewiezienia bagażu służbowego (§ 36 ust. 2) koszty przewozu zwraca się bez względu na odległość.

§ 39. Przy komisjach miejscowych w miastach, mających ponad 50.000 mieszkańców, zwraca się faktycznie poniesione koszty przejazdu, o ile odległość miejsca komisyjnego od gmachu urzędu wynosi więcej niż 4 km. Do przewozu bagażu służbowego stosuje się odpowiednio § 38 ust. 2.

R o z d z i a ł 2a¹⁾.

Zwrot kosztów noclegu.

§ 39a. 1. Funkcjonariuszowi państwowemu przysługuje prawo do zwrotu kosztów noclegu za noce spędzone w miejscowości, będącej celem podróży lub delegacji służbowej podczas całego okresu pobytu w tej miejscowości.

2. Funkcjonariusz otrzymuje zwrot kosztów noclegu za noc spędzoną w innej miejscowości, jeżeli pobyt w tej miejscowości był konieczny ze względów komunikacyjnych w drodze do miejscowości bądź z miejscowości, będącej celem podróży lub delegacji służbowej.

§ 39b²⁾. O ile funkcjonariusz państwowy z braku miejsca nie mógł korzystać i nie korzystał z noclegów służbowych w domu noclegowym, przysługuje mu zwrot kosztów noclegu w wysokości rzeczywiście poniesionej. Fakt niemożności korzystania z noclegów w służbowym domu noclegowym powinien być uwidoczniony w postaci adnotacji służbowej na delegacji.

§ 39c. Podstawą do obliczania kosztów noclegu są rachunki hoteli. Rachunki będą uwzględniane tylko do wysokości określonej w § 39b.

§ 39d²⁾. W przypadku nieprzedłożenia rachunku funkcjonariuszowi państwowemu służy prawo tylko do ryczałtu w wysokości 100 zł za każdą noc, spędzoną w miejscowości, będącej celem podróży służbowej lub delegacji, albo w innej miejscowości w warunkach określonych w § 39a ust. 2.

R o z d z i a ł 3.

Ryczałt za przeniesienie, zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego.

§ 40. 1. W razie przeniesienia urzędników, niższych funkcjonariuszów państwowych, profesorów, pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich, nauczycieli szkół państwowych i pub-

¹⁾ Dodany przez rozporz. Rady Min. z dnia 5.IX 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 289).

²⁾ W brzmieniu rozporządzenia Rady Min. z dnia 23.V 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 208).

licznych, pozostających na etacie Państwa, z urzędu lub w drodze konkursu, do innej miejscowości przyznaje się poza dietami i zwrotem kosztów przejazdu, na pokrycie wszystkich wydatków połączonych z przesiedleniem: samotnemu — 500/0, a utrzymującemu rodzinę — 1000/0 jednomiesięcznego uposażenia.

2. Ryczałt określony w ustępie poprzedzającym oraz diety i zwrot kosztów przejazdu przyznaje się sędziom i prokuratorom w razie przeniesienia ich do innej miejscowości z wyjątkiem przypadku, gdy przeniesienie nastąpiło w drodze wyroku dyscyplinarnego (art. 104 i 243 prawa o ustroju sądów powszechnych).

3. Przepis ust. 1 stosuje się do asesorów i aplikantów sądowych tylko w przypadku przeniesienia ich do innego okręgu sądu apelacyjnego.

§ 41. 1. Za podstawę obliczenia ryczałtu określonego w § 40 służy uposażenie za miesiąc, w którym nastąpiło zgłoszenie się do służby w nowym miejscu służbowym.

2. W razie przeniesienia połączonego z awansem za podstawę obliczenia ryczałtu bierze się nowe wyższe uposażenie tylko w tym przypadku, gdy zgłoszenie się na nowym miejscu służbowym nastąpiło w miesiącu, w którym zgodnie z art. 15 lit. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) przeniesiony funkcjonariusz nabył już prawo do otrzymania wyższego uposażenia wskutek awansu.

§ 42 Ryczałt za przeniesienie nie należy się w przypadkach przeniesienia, nie mogącego wywołać potrzeby przesiedlenia się, jako to: przeniesienia funkcjonariusza państwowego lub całego urzędu do miejscowości, w której funkcjonariusz dotychczas mieszkał i skąd dojeżdżał do miejsca służbowego.

§ 43. 1. Przeniesionemu zwraca się ponadto koszty przewozu urządzenia domowego kolejowymi pociągami towarowymi lub statkami towarowymi albo samochodami używanymi w komunikacji państwowej lub pozostającymi pod zarządem Państwa.

2¹⁾. Jeżeli z przyczyn od przeniesionego niezależnych nie może nastąpić przewóz w sposób określony w ust. 1, zwraca się koszty przewozu dokonane innymi środkami komunikacji.

3. Przepisy §§ 25, 26, 28 ust. 2, 40 i 42 stosuje się odpowiednio.

§ 44. W razie przeniesienia na własną prośbę osób wymienionych w § 40 ust. 1 i 3 nie służą żadne należności, mogą jednak one być przyznane w całości lub w części według uznania właściwej władzy naczelnej.

1) W brzmieniu rozporządzenia Rady Min. z dnia 5.IX 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 289).

Wyplata należności.

§ 45. 1. Wyplata należności z tytułu podróży służbowych, delegacji i przeniesienia następuje na podstawie rachunku. W rachunku należy określić dokładnie żądane należności i uzasadnić każdą jego pozycję przez szczegółowe przytoczenie okoliczności usprawiedliwiających wydatek oraz dołączyć wszelkie dokumenty, dotyczące sum wydatkowanych jako to: kupon uprawniający do zajęcia miejsca w wagonie sypialnym lub w samolocie, list przewozowy, dotyczący przewozu urządzenia domowego.

2. Jeżeli użycie droższego środka komunikacji lub przejazdu droższą klasą, zależy od zezwolenia władzy zarządzającej podróż (§§ 29 ust. 2, 30 ust. 1, 32, 62, 63 ust. 2, 64 ust. 2), zezwolenie to powinno być potwierdzone na rachunku kosztów lub w dołączonym do niego dokumencie.

3. O ile uzyskanie dokumentu, dotyczącego wydatku na kwotę nie przekraczającą 100 zł, natrafia na znaczne trudności, wydatek ten można uznać i bez dołączenia dokumentu usprawiedliwiającego wydatek. W tym przypadku funkcjonariusz państwowy dołącza do rachunku własnoręczne oświadczenie o dokonaniu wydatku i o powodach uzasadniających trudność uzyskania rachunku.

§ 46. W razie wątpliwości co do prawdziwości lub ścisłości okoliczności, przytoczonych w samym rachunku lub w załącznikach, należy celem usunięcia tych wątpliwości przeprowadzić stosowne dochodzenie.

§ 47. Wyplata diet i kosztów przejazdu członków rodziny przeniesionego następuje dopiero po udowodnieniu, że członkowie rodziny rzeczywiście przybyli do nowego miejsca służbowego.

§ 48¹⁾. 1. Wszelkie rachunki diet, kosztów przejazdu i kosztów noclegu z tytułu podróży służbowej, krótkotrwałej delegacji i przeniesienia powinny być przedstawione w terminie 14 dni, licząc od następnego dnia po odbyciu podróży służbowej, delegacji lub przeniesienia, rachunki zaś kosztów przewozu urządzenia domowego — w terminie 14 dni, licząc od następnego dnia po dokonaniu przewozu urządzenia domowego.

2. Rachunki delegacji trwających dłużej niż 30 dni należy przedstawiać za każdy miesiąc kalendarzowy z dołu w ciągu pierwszych 5 dni następującego miesiąca kalendarzowego.

3. Koszty wspólnej podróży kolejowej podaje w rachunku osoba, której służą wyższe diety.

1) W brzmieniu rozporządzenia Rady Min. z dnia 5.IX 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 289).

§ 49. Każdy rachunek kosztów podróży służbowej musi być opatrzone klauzulą władzy zarządzającej podróż lub przełożonej władzy służbowej, stwierdzającą konieczność odbycia podróży, należyte użycie czasu i środków komunikacji.

§ 50¹⁾. W przypadkach podróży służbowej lub delegacji diety, zwrot kosztów podróży i noclegów wypłaca ta władza, która zarządziła podróż służbową lub delegację.

2. W przypadkach przeniesień wszelkie należności z tego tytułu wypłaca ten urząd, do którego funkcjonariusz państwowy został przeniesiony. Jednak zaliczkę na powyższe koszty przeniesiony może uzyskać z urzędu, z którego został przeniesiony.

§ 51¹⁾. 1. Funkcjonariuszom państwowym, udającym się w podróż służbową, służy prawo do zaliczki nie przekraczającej przypuszczalnych kosztów przejazdu, noclegu i należnych diet.

2. Przepis ust. 1, stosuje się odpowiednio do należności z tytułu delegacji i przeniesienia oraz często powtarzających się komisji miejscowych.

3. Władza zarządzająca podróż służbową kilku osób, które mają odbywać ją razem i w tym samym celu, może wydać zaliczkę do rąk jednej z tych osób. — W tym przypadku funkcjonariusz państwowy odbierający zaliczkę odpowiada za prawidłowe jej zużycie i on jest obowiązany przedstawić rachunek.

§ 52¹⁾. W przypadkach, w których podróże służbowe trwają dłuższy okres czasu lub stale się powtarzają, władza naczelną może przyznać za zgodą Ministra Skarbu, zamiast kosztów przejazdu, noclegu i diet, ryczałt płatny z góry wraz z uposażeniem.

D Z I A Ł III.

Należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia poza granicami kraju.

§ 53¹⁾. 1. Należności uregulowane w dziale niniejszym służą w czasie podróży za granicą od chwili przejazdu przez granicę do chwili powrotu do kraju.

2. Za czas podróży i pobytu na obszarze Państwa Polskiego należą się diety i zwrot kosztów podróży oraz noclegów, według zasad ustalonych dla podróży służbowych w kraju. Jednak zwrotu kosztów przejazdu koleją oraz przewozu koleją bagażu podróżnego, a przy podróżach kurierów dyplomatycznych oraz przesiedleniach także kosztów dorożek i tragarzy, można żądać według przepisów zawartych w dziale niniejszym.

1) W brzmieniu rozporządzenia Rady Min. z dnia 5.IX 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 289⁴).

§ 54. Do należności z tytułu podróży służbowych, delegacji i przeniesień za granicę, stosuje się odpowiednio przepisy działu II, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

§ 55. Należności za przeniesienie na inne miejsce służbowe służą zarówno funkcjonariuszom państwowym służby zagranicznej przesiedlającym się poza granicami Państwa Polskiego, jak i nowomianowanym na stałe na stanowisko służby zagranicznej, a również odwołanym do kraju.

§ 56. Przy podróżach zagranicznych służą przez cały czas podróży i pobytu poza granicami Państwa Polskiego diety przewidziane dla krajowego punktu tej podróży.

§ 57. Wysokość diet ustala Minister Skarbu na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych oraz Ministra Żeglugi i Handlu Zagranicznego.

§ 58. Jeżeli w ciągu 24-godzinnego czasu podróż służbowa odbywa się zarówno na obszarze Państwa Polskiego jak i na terytorium zagranicznym, a pobyt na terytorium zagranicznym trwa dłużej niż 6 godzin, należą się diety zagraniczne.

§ 59. Przepis § 14 stosuje się odpowiednio także do podróży pozostającej w związku z przeniesieniem do innej miejscowości.

§ 60. W razie przeniesienia na inne miejsce służbowe należą się diety dla przeniesionego — za czas przejazdu do nowego miejsca służbowego i za czas do chwili objęcia urzędowania, nie przekraczający 8 dni, liczonych od dnia następnego po przybyciu na nowe miejsce służbowe, a dla członków jego rodziny tylko za czas przejazdu.

§ 61. 1. Prawo przejazdu I klasą pociągu służy funkcjonariuszom państwowym, pobierającym uposażenie według grupy I do V, sędziom i prokuratorom pobierającym uposażenie według grupy I do III, a ponadto bez względu na grupę uposażenia kierownikom urzędów podległych Ministerstwu Spraw Zagranicznych lub Ministerstwu Żeglugi i Handlu Zagranicznego, radcom ambasad i poselstw, radcom handlowym, radcom emigracyjnym, konsulom, pierwszym sekretarzom ambasad oraz osobom towarzyszącym służbowo przy przejazdach szefów władz naczelnych, przedstawicieli państw obcych i misji zagranicznych.

2. Prawo przejazdu II klasą pociągu służy funkcjonariuszom nie objętym przepisami ust. 1 i 3.

3. Prawo przejazdu III klasą pociągu służy niższym funkcjonariuszom państwowym.

§ 62. 1. Odbywającym podróż służbową przyznaje się zwrot kosztów przejazdu wozem sypialnym, o ile mają prawo przejazdu I lub II klasą oraz jeżeli:

1) podróż kolejną trwała co najmniej sześć godzin pomiędzy 21 a 7,

2) zachodziła konieczność pełnienia następnego dnia czynności urzędowych i

3) władza zlecająca podróż służbową stwierdziła konieczność przejazdu wozem sypialnym na koszt Skarbu Państwa.

2. W krajach nie posiadających wagonów sypialnych II klasy może władza zlecająca podróż przyznać prawo przejazdu wozem sypialnym I klasy także tym osobom, które posiadają tylko prawo do zwrotu kosztów przejazdu II klasą.

§ 63. 1. W razie podróży pozostającej w związku z przeniesieniem na inne miejsce służbowe zwraca się funkcjonariuszom państwowym mającym prawo przejazdu I klasą koszt przejazdu wagonem sypialnym, jeżeli podróż koleją trwała co najmniej sześć godzin pomiędzy 21 a 7.

2. Funkcjonariuszom państwowym, którym nie służy prawo do przejazdu I klasą, a odbywającym podróż w charakterze kuriera dyplomatycznego może władza wysyłająca przyznać prawo przejazdu na koszt Skarbu Państwa I klasą oraz wozem sypialnym o ile jest to konieczne ze względów służbowych.

§ 64. 1. Przy przejazdach liniami kolejowymi Związku Socjalistycznych Republik Rad osoby, które mają prawo przejazdu koleją w I klasie uprawnione są do korzystania z tzw. miękkiego miejsca.

2. Funkcjonariuszom państwowym nie wymienionym w ust. 1 służy prawo do zwrotu ceny tzw. twardego miejsca. Jeżeli jednak podróż koleją trwa w jedną stronę dłużej niż 24 godziny lub odbywa się co najmniej przez 6 godzin, pomiędzy godzinami 21 a 7, władza zarządzająca podróż służbową może zezwolić na korzystanie z tzw. miękkiego miejsca.

§ 65. Przy przejazdach wozami sypialnymi na liniach kolejowych Związku Socjalistycznych Republik Rad stosuje się odpowiednio §§ 62 i 63 z tą różnicą, że zamiast zwrotu kosztów przejazdu I klasą następuje zwrot kosztów przejazdu na miejscu I kategorii, a zamiast zwrotu kosztów przejazdu II klasą następuje zwrot kosztów przejazdu na miejscu II kategorii.

§ 66. O ile opłacono bilet okrętowy z utrzymaniem, zwraca się cenę całego biletu, natomiast za czas podróży na okręcie służy 250/0 diet.

§ 67. Funkcjonariuszom państwowym zwraca się wydatki na dojazd do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej i odjazdu z dworca kolejowego (przystani, stacji), jak również przejazd z jednego dworca kolejowego (przystani, stacji) na drugi oraz wydatki poniesione na tragarzy. Wydatki powyższe zwraca się w wysokości kosztów faktycznych i odpowiadających cenom miejscowym.

§ 68. 1. Funkcjonariuszom państwowym określonym w § 55 zwraca się koszty przewozu urządzenia domowego w granicach norm ustalonych według następujących stref:

1) I strefa: Austria, Czechosłowacja, Dania, Rumunia, Szwecja, Węgry, Związek Socjalistycznych Republik Rad;

2) II strefa: pozostałe kraje europejskie;

3) III strefa: kraje pozaeuropejskie.

2. Zwraca się faktycznie poniesione koszty, jednak w wysokości następującej:

1) dla przesiedlających się z Polski do krajów I strefy lub odwrotnie dla samotnych — 750/0, dla utrzymujących rodzinę — 1500/0 miesięcznego uposażenia.

2) dla przesiedlających się z Polski do krajów II strefy lub odwrotnie: dla samotnych 1000/0, dla utrzymujących rodzinę — 1750/0 miesięcznego uposażenia,

3) dla przesiedlających się z Polski do krajów III strefy lub odwrotnie: dla samotnych 1250/0, dla utrzymujących rodzinę — 2000/0 miesięcznego uposażenia.

3. Przesiedlającym się z jednego kraju do drugiego za granicą zwraca się koszty przy przesiedleniu do krajów, z których oba lub jeden leżą poza Europą — według stawek strefy III.

§ 69. 1. Kierownikom urzędów zagranicznych, korzystającym z mieszkania reprezentacyjnego, umeblowanego przez Skarb Państwa, zwraca się koszty przewozu własnych przedmiotów urządzenia domowego w wysokości nie przekraczającej 33 i 1,30/0 stawek ustalonych w § 68.

2. Kierownikom urzędów zagranicznych, przeniesionym z urzędu zagranicznego, nie posiadającego mieszkania reprezentacyjnego, umeblowanego przez Skarb Państwa, do urzędu zagranicznego, posiadającego takie mieszkanie, służy zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego na zasadach przewidzianych w § 68.

§ 70. W zupełnie wyjątkowych przypadkach za zgodą Ministra Skarbu może nastąpić zwrot szczegółowo wykazanych i udokumentowanych kosztów przewozu urządzenia domowego ponad normy ustalone w §§ 68 i 69.

§ 71. 1. Utrzymującemu rodzinę można przyznać dopiero wówczas pełne koszty przesiedlenia, jeżeli dostarczy dowód zamieszkania rodziny na nowym miejscu służbowym, albo w przypadku odwołania — powrotu jej do kraju, oraz jeżeli przesiedlenie rodziny nastąpiło nie później niż w rok od daty objęcia przez funkcjonariusza państwowego nowego stanowiska służby zagranicznej lub od powrotu do kraju. Termin roczny dla przesiedlenia rodziny może być w wyjątkowych przypadkach przedłużany przez Ministra Skarbu na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych lub Ministra Zegluga i Handlu Zagranicznego.

2. Jeżeli funkcjonariusz państwowy przesiedla się sam bez rodziny, przysądza mu się zwrot kosztów przesiedlenia w wymiarze określonym dla samotnych.

§ 72. Koszty ubezpieczenia przewozowego urządzenia domowego zwraca się do wysokości nie przekraczającej 100% stawek określonych w §§ 68 i 69. Zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego łącznie ze zwrotem kosztów ubezpieczenia nie może jednak przekroczyć tychże stawek.

§ 73. Kierownikom placówek zagranicznych, bez względu na ich stan rodzinny należy się zwrot kosztów przejazdu jednej osoby ze służby według stawek, ustalonych dla niższych funkcjonariuszów państwowych.

§ 74. 1. Funkcjonariusze państwowi, odbywający podróże w charakterze kurierów dyplomatycznych do miejscowości objętych normalnymi rutami kurierskimi, otrzymują ryczałt, którego wysokość dla poszczególnych rut ustali Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Ryczałt ten obejmuje diety obliczone za czas podróży, ustalony rutą kurierską, cenę biletów kolejowych (statku) najwyższej klasy oraz miejsca w wozach sypialnych, o ile to jest dla danych rut kurierskich ze względów służbowych konieczne, jak również przypuszczalne koszty dojazdów do i z dworców kolejowych lub przystani oraz usługi tragarzy przy każdym dojeździe i odjeździe. Waluty, w jakich będzie wypłacany powyższy ryczałt, ustali Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

2. W razie częściowego tylko odbycia podróży kurier obowiązany jest zwrócić odpowiednią część ryczałtu.

3. Jako dowód prawidłowego zużycia ryczałtu służy stwierdzenie przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, że podróż, za którą kurier otrzymał ryczałt, została odbyta.

§ 75. Oprócz ryczałtu określonego w § 74 otrzymują kurierzy zwrot faktycznie poniesionego kosztu przewozu tzw. bagażu administracyjnego na podstawie rachunku, który powinien przedłożyć w terminie czternastodniowym, liczonym od dnia następującego po dniu powrotu z podróży. Zaliczki na pokrycie kosztów przewozu bagażu przysądza się tylko w przypadkach, w których kurier zmuszony jest zabrać znaczną ilość bagażu.

D Z I A Ł IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 76. Minister Skarbu może do dnia 31 grudnia 1946 r. w miarę poprawy sytuacji gospodarczej w kraju obniżyć w drodze rozporządzenia

wysokość diet (§ 16), kosztów przejazdu do i z dworca (§ 37) oraz kosztów podróży odbytej pieszo (§ 35).

§ 77. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom, każdemu w jego zakresie działania.

§ 78. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 320) wraz ze zmianami późniejszymi.

K o m u n i k a t

w sprawie wykładni niektórych przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 września 1945 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 228).

(Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 3 z 1946 r.)

Do wszystkich władz asygnujących Wymiaru Sprawiedliwości.

Ministerstwo Skarbu w piśmie z dnia 13 marca 1946 r. Nr D. III. 901/2/46 (Okólnik Nr 136) nadesłało następujące wyjaśnienie:

W związku z podnoszonymi wątpliwościami w sprawie interpretacji niektórych przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 września 1945 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 228) Ministerstwo Skarbu udziela następujących wyjaśnień.

Do § 1.

Różnica pomiędzy delegacją i podróżą służbową polega na tym, że funkcjonariusz państwowy delegowany zostaje przydzielony do innego urzędu i pozostaje tylko pod względem osobowym w zależności od swego dawnego zwierzchnika. Funkcjonariusz państwowy, znajdujący się w podróży, pozostaje przez cały czas trwania tej podróży w zależności rzeczowej i osobowej od tej władzy, która podróż służbową zarządziła.

W obu przypadkach przysługuje im uposażenie na zasadach obowiązujących w ich stałym miejscu służbowym.

Do § 17¹⁾.

Do § 34 p. 1. Przepisy zawarte w tym paragrafie dopuszczają możliwość przyznania kosztów przejazdu rowerem w wysokości taryfy najmu koni, zatwierdzonej przez władze.

Do § 39. Podana ilość mieszkańców ma jedynie na celu oznacze-

¹⁾ Uwagi nieaktualne ponieważ § ten został uchylony.

nie większych miast, należy zatem brać pod uwagę w zasadzie przedwójną liczbę mieszkańców danego miasta.

Do § 40. Ryczałt na pokrycie wszystkich wydatków połączonych z przesiedleniem obejmuje wydatki poza szczegółowo w rozporządzeniu wymienionymi, np. za przeniesienie ruchomości z wozu do domu.

Do § 43 p. 2. Ilość urządzenia domowego dopuszczona do przewozu innymi środkami komunikacji, aniżeli wskazanymi w p. 1 § 43, jest rozumiana jako konieczna dla natychmiastowego zamieszkania.

Do § 43 p. 3. W takim przypadku stosuje się odpowiednio przepisy § 40, tj. mimo dwukrotnego przewozu mebli przyznaje się jednorazową wypłatę ryczałtu na pokrycie wszystkich wydatków połączonych z przesiedleniem.

U S T A W A

z dnia 17 lutego 1922 r.

O państwowej służbie cywilnej.

(Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164 z 1922 r. z uwzględnieniem późniejszych zmian)

Art. 11. Pod względem poziomu wykształcenia, wymaganego od kandydatów na urzędników, dzieli się urzędników, względnie stanowiska służbowe w urzędach, na następujące trzy kategorie.

I. wymagające wykształcenia wyższego potwierdzonego złożeniem odpowiednich egzaminów,

II. wymagające ukończenia wykształcenia średniego ogólno-kształcącego lub zawodowego,

III. wymagające ukończenia szkoły powszechnej lub niższych klas szkoły średniej.

Kandydaci ubiegający się o stanowiska w urzędzie, obowiązani są złożyć dowód poziomu wykształcenia, przepisanego dla jednej z powyższych kategorii.

Zaliczenia poszczególnych stanowisk w urzędzie do wyżej wymienionych kategorii, wskazania, jakie zakłady naukowe należy uważać za wyższe lub średnie w rozumieniu niniejszej ustawy, oraz jakie egzaminy za wystarczające, zarówno jak ustalenia specjalnych wymagań od kandydatów na poszczególne stanowiska w urzędzie — w tej liczbie wprowadzenia egzaminów praktycznych — dokona osobnym rozporządzeniem Rada Ministrów.

Zaliczenie stanowisk służbowych we władzach, urzędach, zakładach i instytucjach państwowych, podległych Ministrowi Spraw Wojskowych — do kategorii określonych w ust. 1 zarządza Minister Spraw Wojskowych.

W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, może właściwa władza naczelną zamianować lub zezwolić na zamianowanie osoby nie posiadającej poziomu wykształcenia, przepisanego na stanowiska II lub III kategorii. Mianowicie na stanowiska I kategorii wymaga w tych przypadkach zgody Prezesa Rady Ministrów.

Przy ubieganiu się o mianowania na stanowiska służbowe II kategorii osób, posiadających nominację na oficera zawodowego, wykazywanie poziomu wykształcenia średniego jest zbędne.

Art. 12. Mianowanie na stanowiska służbowe poprzedza jednoroczna służba przygotowawcza (praktyka).

Osoby, dopuszczone do służby przygotowawczej, podlegają przepisom ustawy niniejszej, ustalonym dla urzędników, o ile nie zawiera ona odrębnych dla nich postanowień.

W wypadkach wyjątkowych właściwa władza naczelną może przedłużyć lub skrócić jednoroczny okres służby przygotowawczej, lub zezwolić na mianowanie urzędnika bez obowiązku odbycia służby przygotowawczej.

Na dowód dopuszczenia do służby przygotowawczej praktykant otrzymuje pismo, do którego analogicznie stosuje się przepis art. 4 niniejszej ustawy.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 października 1925 r.

**w sprawie ustalenia wymagań dla kandydatów na stanowiska
I kategorii w Państwowej służbie administracyjnej w dziale
Ministerstwa Sprawiedliwości.**

(Dz. U. R. P. Nr 114 z dnia 12.XI 1925 r., poz. 804)

Na zasadzie art. 11 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na stanowiska urzędników I kategorii państwowej służby administracyjnej w centralnym zarządzie wymiaru sprawiedliwości mogą być mianowane tylko osoby, mające kwalifikacje na urząd sędziowski.

O ile jednak stanowisko takie wymaga innego wyższego wykształcenia niż prawnicze, mogą być mianowane osoby, które mają kwalifikacje, wymagane od kandydatów na tego rodzaju stanowiska w odpowiednim dziale administracji państwowej.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 stycznia 1926 r.

o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w zarządzie centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości, jako też w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości.

(Dz. U. R. P. Nr 16 z dnia 13.II 1926 r., poz. 90)

Na zasadzie artykułu 11 i 12 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) zarządza się, co następuje:

§ 1. Kandydaci na stanowiska II kategorii w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości winni odbyć służbę przygotowawczą (praktykę) przewidzianą w art. 12 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) i złożyć egzamin przepisany niniejszym rozporządzeniem.

§ 2. Do służby przygotowawczej mogą być dopuszczeni, w miarę wolnych etatów, kandydaci odpowiadający warunkom, określonym w art. 6 i 7 ustawy o państwowej służbie cywilnej, jeżeli wykazą się doświadczeniem ukończenia szkół z zakresem wykształcenia średniego ogólnokształcącego lub zawodowego (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 629).

W razie braku kandydatów, posiadających wymagany poziom wykształcenia, mogą być dopuszczeni do służby przygotowawczej również i inni kandydaci, z tym jednakże zastrzeżeniem, że w ciągu pierwszego roku swej służby przygotowawczej uzyskają — na wniosek władzy przełożonej — zwolnienie od wymogu posiadania tego poziomu wykształcenia, przewidziane w art. 11 ust. ostatni, względnie art. 115 ust. 1 ustawy²⁾ o państwowej służbie cywilnej. W razie nieotrzymania zwolnienia będą oni zwolnieni ze służby przygotowawczej na stanowiska II kategorii.

§ 3. Podania o dopuszczenie do służby przygotowawczej należy wnosić do właściwego prezesa sądu apelacyjnego.

Do podania należy dołączyć metrykę urodzenia, dowód obywatelstwa polskiego, dowód posiadania wymaganego wykształcenia i dokładny życiorys³⁾.

Przed przyjęciem kandydata do służby przygotowawczej, prezes sądu apelacyjnego zasięga opinii lekarza urzędowego co do stanu zdrowia kandydata.

¹⁾ Uchylone rozporządzeniem z dn. 8. XI 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 663).

²⁾ Okres przejściowy przewidziany w tym art. wygaś z dniem 1.IV 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 367 z 1924 r.).

³⁾ Ustęp 3 utracił moc obowiązującą (patrz też art. 281 prawa o ustroju sądów powsz.).

§ 4. Służba przygotowawcza trwa zasadniczo rok.

Do czasu praktyki nie wlicza się czasu, przez który kandydat nie pełnił jej z powodu choroby, urlopu lub odbywania służby wojskowej.

W ciągu służby przygotowawczej kandydat powinien zaznajomić się należycie z czynnościami kancelaryjnymi w całym ich zakresie z wszystkimi działami pracy urzędników II kategorii i urzędów wymiaru sprawiedliwości.

Ogólny nadzór nad służbą przygotowawczą i jej kierownictwo przysługuje prezesowi sądu apelacyjnego, w którego okręgu kandydat został przyjęty na służbę przygotowawczą; szczegółowy sposób zatrudnienia kandydata w czasie tej służby określa prezes sądu okręgowego, w którego okręgu kandydat odbywa praktykę¹⁾.

§ 5. Każda władza służbowa kandydata — po ukończeniu przez kandydata służby przygotowawczej w dziale, podlegającym jej kierownictwu — winna złożyć prezesowi sądu apelacyjnego sprawozdanie, zawierające ocenę jego pilności, zdatności, uzdolnienia, jako też jego zachowanie się w służbie i poza służbą.

Po upływie roku prezes sądu apelacyjnego na podstawie powyższych sprawozdań ocenia, czy kandydata można uważać za dostatecznie przygotowanego do egzaminu i ocenę tego wyniku podaje do wiadomości kandydata, przy czym, jeśli ocena ta jest dodatnia, zawiadamia go, że może on być dopuszczony do egzaminu, jeżeli zaś ocena jest ujemna, zawiadamia go, iż zwalnia go ze służby, albo że w uwzględnieniu jego prośby, zezwala mu na odbycie dalszej jeszcze służby przygotowawczej na ściśle określony czas, nie dłuższy jednak, jak 2 lata.

Jeżeli ocena dodatkowego okresu tej pracy wypadnie również ujemnie, należy kandydata zwolnić ze służby.

§ 6. Kandydaci, którzy posiadają co najmniej trzyletnią służbę na stanowisku urzędnika III kategorii, albo przez ten sam okres czasu byli urzędnikami prowizorycznymi lub pracownikami kontraktowymi, mają bardzo dobre kwalifikacje, oraz posiadają wykształcenie określone w § 2 niniejszego rozporządzenia, lub uzyskają zwolnienie od niego, mogą być — na swoją prośbę — dopuszczeni przez prezesa sądu apelacyjnego do egzaminu na stanowisko urzędnika II kategorii bez odbycia praktyki, przepisanej w § 4 niniejszego rozporządzenia.

§ 7. W wypadkach wyjątkowych Ministerstwo Sprawiedliwości — na wniosek prezesa sądu apelacyjnego — ma prawo dopuścić kandydata do egzaminu bez odbycia służby przygotowawczej w części lub w całości.

§ 8. Po ukończeniu pierwszego, a przed upływem trzeciego roku służby przygotowawczej z dodatnim wynikiem, kandydat winien poddać się egzaminowi.

1) Ustępy 5 i 6 utraciły moc obow. (patrz. art. 281 prawa o ustroju sądów powsz.).

W razie niepoddania się egzaminowi w ciągu trzech lat od wstąpienia do służby, należy kandydata zwolnić ze służby.

§ 9. Podania o dopuszczenie do egzaminu należy wnosić w drodze służbowej do prezesa sądu apelacyjnego, który orzeka o dopuszczeniu do egzaminu, oraz oznacza jego termin i skład komisji.

§ 10. Komisja egzaminacyjna ustanawia się przy sądach apelacyjnych.

Komisje składają się z przewodniczącego, jego zastępcy i odpowiedniej ilości członków, mianowanych na okres dwuletni spośród sędziów i urzędników II kategorii, urzędujących w siedzibie sądu apelacyjnego.

Przewodniczącego i jego zastępcę mianuje Minister Sprawiedliwości na wniosek właściwego prezesa sądu apelacyjnego; pozostałych członków mianuje prezes sądu apelacyjnego.

Komisje egzaminują w gronie trzech członków, przy czym przewodniczący i jeden z członków muszą być z grona sędziów, trzeci zaś z członków ma być ustanowiony spośród urzędników II kategorii¹⁾.

Przewodniczący oznacza kolejność egzaminowania i sam bierze w nim czynny udział.

§ 11. Egzamin jest pisemny i ustny i nie odbywa się publicznie.

Egzamin ustny winien odbyć się najpóźniej w terminie trzydniowym po egzaminie pisemnym.

§ 12. Egzamin pisemny składa się z dwóch części.

Przedmiotem pierwszej części egzaminu jest samoistne sporządzenie przez kandydata protokołów posiedzeń sądu, których przedmiotem będą rozprawy cywilne i karne. Protokoły te spisuje kandydat niezależnie od protokołów, spisywanych przez właściwego sekretarza i po rozprawie przedkłada je przewodniczącemu, który zaopatruje je swymi uwagami i ze swą opinią przesyła przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej.

Sąd i rozprawy, na których kandydat ma spisywać oddzielne protokoły, oznacza przewodniczący komisji egzaminacyjnej w porozumieniu z kierownikiem odnośnego sądu.

Przedmiotem drugiej części egzaminu pisemnego jest opracowanie przez kandydata — na podstawie aktów — trzech tematów z zakresu działania urzędników II kategorii. Tematy zadań wybiera komisja egzaminacyjna na wniosek poszczególnych egzaminatorów.

Przy wyborze zadań komisja winna baczyć na to, aby kandydat o średnim uzdolnieniu mógł wypracować dane mu zadanie w ciągu 6 go-

¹⁾ Ustęp 5 utracił moc obowiązującą (patrz. art. 231 u. s. p.).

dzin. Po upływie ośmiu godzin kandydat winien oddać opracowanie bez względu na to, czy je ukończył.

W okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie, Lwowie, Katowicach, Poznaniu i Toruniu jeden z tematów pisemnych musi być z zakresu spraw hipotecznych (ksiąg wieczystych).¹⁾

Egzaminy pisemne odbywają się w lokalu urzędowym pod nadzorem jednego z członków komisji lub innego urzędnika, wyznaczonego przez prezesa sądu apelacyjnego w porozumieniu z przewodniczącym komisji egzaminacyjnej.

Przy opracowywaniu zadań kandydat winien mieć możność korzystania ze zbiorów ustaw, rozporządzeń i dzienników urzędowych, natomiast niedopuszczalną jest wszelka inna pomoc, w szczególności porozumiewanie się kandydatów między sobą lub z innymi osobami. Kandydata, nie stosującego się do tego postanowienia, może komisja egzaminacyjna na wniosek urzędnika, pod którego nadzorem odbywa się egzamin, wykluczyć od składania egzaminu na przeciąg trzech miesięcy.

Kandydat po ukończeniu wypracowania, a przed opuszczeniem lokalu urzędowego, oddaje je urzędnikowi, sprawującemu nadzór, który stwierdza na wypracowaniu czas rozpoczęcia i ukończenia wypracowania i zaopatruje każdy arkusz wypracowania swym podpisem, po czym doręcza je przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej.

Egzamin pisemny może się odbywać jednocześnie z kilku kandydatami.

§ 13. Przedmiotem egzaminu ustnego jest:

- 1) ogólna znajomość ustawy konstytucyjnej,
- 2) ogólna znajomość ustroju i zakresu działania władz i urzędów państwowych i samorządowych,
- 3) znajomość przepisów o państwowej służbie cywilnej,
- 4) znajomość przepisów kancelaryjno-manipulacyjnych,
- 5) dokładna znajomość tych wszystkich przepisów i postanowień, które mają zastosowanie przy załatwianiu czynności, należących do zakresu działania urzędników II kategorii, ze szczególnym uwzględnieniem działu, któremu kandydat zamierza się poświęcić (§ 3 ust. 3).

Prócz tego kandydat powinien objaśnić przy ustnym egzaminie załatwienie tematów egzaminu pisemnego.

Prezesi sądów apelacyjnych w porozumieniu z przewodniczącymi komisji egzaminacyjnych, a w wypadku, objętym § 3 ust. 3, także w porozumieniu z prokuratorem przy sądzie apelacyjnym²⁾, układają szczegó-

1) Ustęp 7 utracił moc obowiązującą (patrz. art. 281 prawa o ustroju sądów powsz.).

2) Utracił moc przez art. 281 u. s. p.

lowe zestawienia przepisów i postanowień, o których mowa w punkcie 5 ustęp 1. Prezesi sądów apelacyjnych przedłożą te zestawienia po raz pierwszy w ciągu 30 dni po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, a ich uzupełnienia przedkładać będą następnie w ciągu listopada każdego roku Ministerstwu Sprawiedliwości, które po zatwierdzeniu ogłosi je w Dzienniku Urzędowym.

Komisja egzaminacyjna winna zwrócić przede wszystkim uwagę na to, czy i w jakim stopniu kandydat posiada znajomość pojmowania i praktycznego zastosowania obowiązujących ustaw i przepisów w zakresie służby urzędników II kategorii.

§ 14. Egzamin ustny można odbywać jednocześnie z kilku kandydatami, najwyżej jednak z trzema.

Egzaminowanie każdego kandydata ma trwać najmniej godzinę przy równoczesnym jednak egzaminowaniu trzech kandydatów, czas trwania egzaminu może być skrócony do dwóch godzin.

§ 15. Uchwały komisji egzaminacyjnej zapadają większością głosów i są ostateczne.

Przewodniczący oddaje głos ostatni.

§ 16. Jeżeli komisja egzaminacyjna uzna jednomyślnie wypracowania pisemne za nieudane, uważa się wynik egzaminu bez ustnego już egzaminowania za „niedostateczny”.

Wynik egzaminu ocenia się z równomiernym uwzględnieniem pisemnego i ustnego egzaminu.

Wyniki egzaminu oznacza się następującymi stopniami:

- 1) „bardzo dobry” — jeśli kandydat wykazał wybitną i bardzo dokładną znajomość przedmiotów egzaminu;
- 2) „dobry” — jeżeli kandydat wykazał dokładną znajomość przedmiotów egzaminu;
- 3) „dostateczny” — jeżeli wiadomości kandydata są wystarczające;
- 4) „niedostateczny” — jeżeli wiadomości kandydata są niewystarczające.

W razie niedostatecznego wyniku egzaminu, komisja oznacza termin powtórnego egzaminu. Termin ten nie może być krótszy, niż trzy miesiące, nie dłuższy jednak jak rok.

W razie ponownego niedostatecznego wyniku egzaminu, nie wolno go już powtarzać, a kandydata należy zwolnić ze służby. Równocześnie należy zawiadomić prezesów wszystkich sądów apelacyjnych o wykluczeniu kandydata od ponawiania egzaminu.

§ 17. W wypadkach, w których wynik także ponownego egzaminu jest dla kandydata niepomysłny, komisja ma prawo uznania, że kan-

dydat nadaje się do objęcia stanowiska III kategorii i wówczas ustala zarazem stopień uzdolnienia kandydata w myśl zasad podanych w ust. 3 § 16. Na podstawie tego orzeczenia komisji egzaminacyjnej kandydat może prosić o nadanie mu stanowiska urzędnika III kategorii już bez obowiązku odbywania osobnej służby przygotowawczej i poddawania się egzaminowi, przewidzianemu dla kandydatów tej kategorii.

§ 18. Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół, do którego wpisuje się skład komisji egzaminacyjnej, tematy egzaminu pisemnego i ocenę wypracowań, pytania egzaminu ustnego i ocenę poszczególnych odpowiedzi, tudzież uchwałę komisji o ogólnym wyniku egzaminu.

Protokół egzaminu podpisują wszyscy członkowie komisji i protokolant.

§ 19. Na dowód poddania się egzaminowi kandydat otrzymuje świadectwo wystawione przez komisję egzaminacyjną według dołączonego wzoru.

W świadectwie prócz wyniku egzaminu należy:

1^a).

2) W wypadkach określonych w § 17 niniejszego rozporządzenia, zamieścić orzeczenie komisji co do nadawania się kandydata do objęcia stanowiska III kategorii.

Świadectwo ma być podpisane przez przewodniczącego i członków komisji, oraz zaopatrzone pieczęcią tego sądu apelacyjnego, przy którym komisja została ustanowiona.

§ 20. Kandydatom, którzy pełnią służbę nie w siedzibie komisji egzaminacyjnej i poddają się po raz pierwszy egzaminowi należą się koszty podróży i normalne diety.

§ 21. W wyjątkowych wypadkach Rada Ministrów, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, może zwolnić poszczególnych kandydatów na stanowiska wymienione w § 1 niniejszego rozporządzenia w całości lub w części od egzaminu rozporządzeniem niniejszym przepisanego.

§ 22. Stanowiska urzędników II kategorii w Centralnym Zarządzie Sprawiedliwości, Sądzie Najwyższym i Prokuraturze przy tym sądzie mogą być nadane tylko osobom, posiadającym kwalifikacje potrzebne do zajmowania stanowisk urzędników II kategorii w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości.

O ile urzędnik pełniący służbę w Ministerstwie Sprawiedliwości lub w Sądzie Najwyższym, zamierza poddać się egzaminowi na urzędnika II kategorii, czy to na zasadzie praktyki odbytej już przed tym, czy też na zasadzie innej służby, określonej w § 6 niniejszego rozporządzenia,

1) Utracił moc przez art. 281 u. s. p.

podanie o dopuszczenie do egzaminu składa do swej władzy przełożonej, która orzeka o prośbie i oznacza, w którym okręgu apelacyjnym kandydat ma się poddać egzaminowi, zawiadamiając równocześnie o tym właściwego prezesa sądu apelacyjnego.

§ 23. Wymagania dla kandydatów na stanowiska rachunkowe i kasowe II kategorii i na stanowiska urzędników więziennych II kategorii¹⁾ normują oddzielne rozporządzenia²⁾.

§ 24. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i równocześnie tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy wydane w przedmiocie unormowanym niniejszym rozporządzeniem³⁾.

Wzór do § 19 rozp. Rady Ministrów
z dnia 19 stycznia 1926 r. poz. 90.

L. Protokołu egzaminacyjnego

S W I A D E C T W O

Pan
charakter służbowy
podał się w dniach
na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 1926 r.
(Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 90) po raz egzami-
nowi na stanowisko urzędnika II kategorii w Zarządzie Centralnym
Ministerstwa Sprawiedliwości jako też w sądach i urzędach wymiaru
sprawiedliwości i złożył go z wynikiem
.
.
.
.

dnia 19 . . . r.

Pieczęć

KOMISJA EGZAMINACYJNA

przy Sądzie Apelacyjnym w

Przewodniczący Komisji

Członkowie Komisji

¹⁾ Obecnie funkcjonariuszy straży więziennej (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 667 z 1932 r.).

²⁾ Patrz Dz. U. R. P. Nr 6, poz. 49 z 1925 r.

³⁾ Ustęp 2 pominięto jako przejściowy.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 4 sierpnia 1926 roku

o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska III kategorii w zarządzie centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości, jako też w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości.

(Dz. U. R. P. Nr 89 z 30.VIII 1926 r., poz. 504).

Na zasadzie art. 11 i 12 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) zarządza się, co następuje:

§ 1. Kandydaci na stanowiska III kategorii w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości, winni odbyć służbę przygotowawczą (praktykę), przewidzianą w art. 12 ustawy z dnia 17 lutego 1922 roku o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) i złożyć egzamin, przepisany niniejszym rozporządzeniem.

§ 2. Do służby przygotowawczej mogą być dopuszczeni — w miarę wolnych etatów — kandydaci, którzy ukończyli 18 rok życia i odpowiadają warunkom określonym w art. 6 i 7 ustawy o państwowej służbie cywilnej, jeżeli wykażą się dowodem ukończenia szkoły powszechnej¹⁾ lub 3 klas szkoły średniej ogólnokształcącej lub zawodowej (§ 5 rozp. Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 629²⁾) lub zwolnieniem od posiadania tego wymogu wykształcenia, uzyskanym w myśl art. 11 ustęp ostatni **względnie art. 115 ustęp 1³⁾** ustawy o państwowej służbie cywilnej.

§ 3. Podania o dopuszczenie do służby przygotowawczej należy wnosić do właściwego prezesa sądu apelacyjnego, na ręce prezesa tego sądu okręgowego, w którego okręgu kandydat zamierza odbyć praktykę.

Do podania należy dołączyć metrykę urodzenia, dowód obywatelstwa polskiego, dowód posiadania wymaganego wykształcenia oraz dokładny własnoręcznie pisany życiorys.

Przed przedstawieniem podania prezesowi sądu apelacyjnego prezes sądu okręgowego zasięga opinii lekarza urzędowego co do stanu zdrowia kandydata.

§ 4. O sposobie załatwienia podania o dopuszczenie do służby przygotowawczej prezes sądu apelacyjnego zawiadamia równocześnie kandydata i właściwego prezesa sądu okręgowego.

¹⁾ Patrz § 7 rozporz. Rady Min. z dnia 8. XI 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 663) według rozporz. Rady Min. z dnia 17. X 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 791).

²⁾ Uchylone przez rozporządzenie podane w odnośniku 1).

³⁾ Wygasł z upływem terminu.

Pierwszeństwo do dopuszczenia do praktyki mają kandydaci, którzy umieją pisać na maszynie i wykażą to zaświadczeniem kierownika tego sądu w którym kandydat zamierza odbywać praktykę, stwierdzającym poprawność i szybkość pisania pod dyktandem i w przepisywaniu łatwo czytelných referatów.

§ 5. Służba przygotowawcza trwa zasadniczo rok.

Do czasu praktyki nie wlicza się czasu, przez który kandydat nie pełnił jej z powodu choroby, urlopu lub odbywania służby wojskowej.

Ogólny nadzór nad służbą przygotowawczą i jej kierownictwo przysługuje prezesowi sądu apelacyjnego, w którego okręgu kandydat został przyjęty na służbę przygotowawczą, szczegółowy sposób zatrudnienia kandydata w czasie tej służby określa prezes sądu okręgowego, względnie kierownik tego sądu, w którego okręgu kandydat odbywa praktykę.

§ 6. Każda władza służbowa kandydata po ukończeniu przez niego służby przygotowawczej w dziale podlegającym jej kierownictwu winna złożyć prezesowi sądu apelacyjnego sprawozdanie, zawierające ocenę jego pilności, zdatności, uzdolnienia, jako też jego zachowania się w służbie i poza służbą.

Po upływie roku prezes sądu apelacyjnego — na podstawie powyższych sprawozdań — ocenia, czy kandydata można uważać za dostatecznie przygotowanego do egzaminu i ocenę tego wyniku podaje do wiadomości kandydata, przy czym, jeżeli ocena ta jest dodatnia, zawiadamia go, iż może on być dopuszczony do egzaminu, jeżeli zaś ocena jest ujemna, zawiadamia go, iż zwalnia go ze służby, albo, — że uwzględniając jego prośbę, zezwala mu na odbycie dalszej jeszcze służby przygotowawczej na ściśle określony czas nie dłuższy jednak, niż dwa lata.

Jeżeli ocena dodatkowego okresu pracy tej wypadnie również ujemnie, należy kandydata zwolnić ze służby.

§ 7. Kandydaci, którzy co najmniej przez dwa lata byli urzędnikami prowizorycznymi lub pracownikami kontraktowymi w urzędach zarządu i wymiaru sprawiedliwości i mają bardzo dobre kwalifikacje, oraz posiadają warunki określone w § 2 niniejszego rozporządzenia, mogą być, na swoją prośbę, przez prezesa sądu apelacyjnego dopuszczeni do egzaminu na stanowiska urzędników III kategorii bez odbycia praktyki, przepisanej § 5 niniejszego rozporządzenia.

§ 8. W wypadkach wyjątkowych Minister Sprawiedliwości — na wniosek prezesa sądu apelacyjnego — może zwolnić kandydata od odbycia służby przygotowawczej w części lub w całości.

§ 9. Po ukończeniu pierwszego, a przed upływem trzeciego roku służby przygotowawczej z dodatnim wynikiem, kandydat winien poddać się egzaminowi.

W razie niepoddania się egzaminowi w ciągu trzech lat od wstąpienia do służby, należy kandydata zwolnić ze służby.

§ 10. Podania o dopuszczenie do egzaminu należy wnosić w drodze służbowej do prezesa sądu apelacyjnego, który orzeka o dopuszczeniu do egzaminu i o postanowieniu swym zawiadamia prezesa sądu okręgowego.

W razie dopuszczenia kandydata do egzaminu, prezes sądu okręgowego wyznacza termin egzaminu i skład komisji i zawiadamia o tym kandydata.

§ 11. Komisje egzaminacyjne ustanawia się przy sądach okręgowych.

Komisje składają się z przewodniczącego, jego zastępcy i odpowiedniej ilości członków mianowanych na okres dwuletni spośród sędziów i urzędników II i III kategorii, urzędujących w siedzibie sądu okręgowego.

Przewodniczącego i jego zastępcę mianuje prezes sądu apelacyjnego na wniosek właściwego prezesa sądu okręgowego, pozostałych członków mianuje prezes sądu okręgowego spośród podległych mu doświadczonych urzędników II i III kategorii.

Komisje egzaminują w gronie trzech członków, przy czym przewodniczący musi być z grona sędziów, jeden z członków z grona urzędników II kategorii, a drugi członek z grona urzędników III kategorii.

Przewodniczący oznacza kolejność egzaminowania i sam bierze w nim czynny udział.

Przy głosowaniu przewodniczący oddaje głos ostatni; uchwały komisji zapadają większością głosów i są ostateczne.

§ 12. Egzamin jest pisemny i ustny. Egzaminy te nie odbywają się publicznie i należy je przeprowadzić możliwie tego samego dnia.

Obydwa egzaminy można odbywać jednocześnie z kilku kandydatami.

§ 13. Przy egzaminie pisemnym kandydat ma wykazać, że umie pisać dostatecznie szybko i czytelnie, że należyście zna ortografię oraz przepisy o dzieleniu wyrazów i stosowaniu znaków pisarskich, i że umie wypełniać druki (formularze) używane przy załatwianiu spraw w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości.

Egzaminy pisemne odbywają się w lokalu urzędowym pod nadzorem i kierownictwem jednego z członków komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego komisji.

Kandydat po ukończeniu wypracowań oddaje je nadzorującemu przy egzaminie członkowi komisji, który wypracowania te doręcza przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej.

§ 14. Przy egzaminie ustnym kandydat winien wykazać:

- a) ogólną znajomość zasad ustawy konstytucyjnej, ustroju władz i urzędów państwowych i przepisów ustawy o państwowej służbie cywilnej,
- b) znajomość zasad organizacji sądów i urzędów zarządu i wymiaru sprawiedliwości,
- c) dokładną znajomość przepisów kancelaryjno-manipulacyjnych i o opłatach sądowych.

§ 15. Wyniki egzaminu ocenia się z równomiernym uwzględnieniem egzaminu pisemnego i ustnego i oznacza się następującymi stopniami:

- 1) „bardzo dobry” — jeżeli kandydat wykazał wybitną i bardzo dokładną znajomość przedmiotów egzaminu;
- 2) „dobry” — jeżeli kandydat wykazał dokładną znajomość przedmiotów egzaminu;
- 3) „dostateczny” — jeżeli wiadomości kandydata są wystarczające;
- 4) „niedostateczny” — jeżeli wiadomości kandydata są niewystarczające.

W razie niedostatecznego wyniku egzaminu komisja oznacza termin powtórnego egzaminu. Termin ten nie może być krótszy, niż trzy miesiące, nie dłuższy jednak niż rok.

O wyniku egzaminu należy zawiadomić prezesa sądu apelacyjnego.

W razie ponownego niedostatecznego wyniku egzaminu nie wolno powtarzać kandydata należy zwolnić ze służby i równocześnie zawiadomić wszystkich prezesów sądów apelacyjnych o wykluczeniu kandydata od powstawania egzaminu.

§ 16. Każda komisja egzaminacyjna zakłada księgę protokołów egzaminów urzędników III kategorii, zawierającą następujące przedziały: 1) liczbę bieżącą, 2) dzień egzaminu, 3) skład komisji, 4) nazwisko kandydata, 5) wymienienie, który raz kandydat poddaje się egzaminowi, 6) ostateczny wynik egzaminu, 7) podpisy członków komisji.

§ 17. Na dowód poddania się egzaminowi kandydat otrzymuje świadectwo wystawione przez komisję egzaminacyjną według dołączonego wzoru.

Świadectwo ma być podpisane przez wszystkich członków komisji i zaopatrzone pieczęcią tego sądu okręgowego, przy którym urzęduje komisja.

§ 18. Kandydatom, którzy pełnią służbę nie w siedzibie komisji egzaminacyjnej i poddają się po raz pierwszy egzaminowi, należą się koszty podróży i normalne diety.

§ 19. W wyjątkowych wypadkach Rada Ministrów — na wniosek Ministra Sprawiedliwości — może zwolnić poszczególnych kandydatów na stanowiska wymienione w § 1 od egzaminu, przepisanego niniejszym rozporządzeniem.

§ 20. Stanowiska urzędników III kategorii w centralnym zarządzie Ministerstwa Sprawiedliwości, w Sądzie Najwyższym, sądach apelacyjnych, oraz w prokuraturach przy tych sądach mogą być nadawane tylko osobom, posiadającym kwalifikacje potrzebne do zajmowania stanowisk urzędników III kategorii w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości, niższych instancji.

§ 21. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; równocześnie tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy wydane w przedmiocie unormowanym niniejszym rozporządzeniem¹⁾.

Załącznik do rozp. Rady Min. z dnia
4 sierpnia 1926 r., poz. 504.

L. księgi prot. egz.

S W I A D E C T W O

Pan
Charakter służbowy
podał się w dniu
na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4-go sierpnia 1926 r.
(Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 504) po raz
egzaminowi na stanowisko urzędnika III kategorii w zarządzie centralnym
Ministerstwa Sprawiedliwości jako też w sądach i urzędach wymiaru
sprawiedliwości i złożył go z wynikiem
.

Dnia 19 r.

(Pieczęć)

KOMISJA EGZAMINACYJNA

przy Sądzie Okręgowym w

Przewodniczący Komisji

Członkowie Komisji

¹⁾ Ustęp następny utracił moc jako przejściowy.

**w sprawie uzupełnienia programu przeszkolenia urzędników
wymiaru sprawiedliwości.**

(Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 2 z dnia 12. IV 1946 r.)

Do Obywateli
Prezesów Sądów Apelacyjnych
Prokuratorów Sądów Apelacyjnych
Prezesów Sądów Okręgowych
Prokuratorów Sądów Okręgowych.

Zachodzące w naszym ustroju przemiany natury społeczno-politycznej powinny dotrzeć do wiadomości i świadomości całego społeczeństwa, a szczególnie pracowników wymiaru sprawiedliwości.

Drogą, którą z zagadnieniami tymi mogliby najlepiej zapoznać się pracownicy sądowi, jest przeszkolenie kandydatów na stanowiska urzędników II i III kategorii.

Niestety objęte dotychczas obowiązującym programem egzaminów przedmioty nie uwzględniają całego szeregu zagadnień o historycznym znaczeniu, przeobrażających życie społeczne Państwa.

Dla zarządzenia temu stanowi rzeczy, podtrzymując podjętą w tym kierunku inicjatywę Komisji Porozumiewawczej Stronnictw Demokratycznych, działającej na terenie sądów, mających siedzibę w Łodzi, zarządzam uzupełnienie przedmiotu egzaminacyjnego „Ogólna znajomość ustroju i zakresu działania władz i urzędów państwowych i samorządowych” (§ 13 rozporządzenia Rady Ministrów z 19 stycznia 1926 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w zarządzie centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości, jako też w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości — Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 90 i § 14 rozporządzenia Rady Ministrów z 4 sierpnia 1926 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska III kategorii w zarządzie centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości, jako też w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości — Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 504) przez wprowadzenie wykładu, omawiającego nasze zdobycze społeczne, jak np. reformę rolną, nacjonalizację przemysłu, rady narodowe, rady zakładowe, zasady spółdzielczości, demokratyzację dostępu do zawodów prawniczych i udział czynnika obywatelskiego w wymiarze sprawiedliwości.

Dobór odpowiednich prelegentów i właściwe podejście pracowników do tego zagadnienia pozwoli należycie zrozumieć wartość i znaczenie zwycięstwa ustroju demokratycznego w Polsce.

Uzupełnienie programu przeszkolenia urzędników i zakresu egzaminu powinno nastąpić w miarę możliwości niezwłocznie, aby zagadnienia wyżej wyszczególnione mogły być objęte już najbliższym egzaminem.

O wykonaniu niniejszego zarządzenia należy zawiadomić Ministerstwo Sprawiedliwości — Departament Szkolenia Zawodów Prawniczych i Popularyzacji Prawa — w ciągu jednego miesiąca.

SĄDY POWSZECHNE
SĘDZIOWIE I PROKURATORZY.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 1 grudnia 1932 r.

o trybie postępowania przy przenoszeniu sędziów i prokuratorów na inne miejsce służbowe i w stan spoczynku¹⁾.

(Dz. U. R. P. Nr 110 z dnia 14.XII 1932 r., poz. 906).

Na podstawie art. 111, 243 i 298 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863/32) zarządzam, co następuje:

I. Przeniesienie na inne stanowisko z powodu powinowactwa.

§ 1. Sędzia lub prokurator, który przez zawarcie związku małżeńskiego wszedł w powinowactwo, uzasadniające, w myśl art. 84, 102 § 2 lit. „b” i 237 prawa o ustroju sądów powszechnych, przeniesienie go na inne miejsce służbowe, powinien zawiadomić o tym kierownika sądu lub prokuratury i na żądanie przedstawić akty urodzenia i ślubu.

Kierownik sądu lub prokuratury, po stwierdzeniu powinowactwa, przedstawia sprawę w drodze służbowej Ministerstwu Sprawiedliwości.

II. Przeniesienie na inne miejsce służbowe dla dobra wymiaru sprawiedliwości lub powagi stanowiska sędziowskiego. Przeniesienie w stan spoczynku w interesie wymiaru sprawiedliwości.

§ 2. Jeżeli prezes sądu uznaje, iż zachodzi potrzeba przeniesienia sędziego jednego z powierzonych mu sądów na inne miejsce służbowe lub w stan spoczynku (art. 102 § 2 lit. „c” i art. 110 lit. „c” u. s. p.), to przed złożeniem odnośnego wniosku zawiadamia o nim zainteresowanego sędziego, pozostawiając mu 14-dniowy termin do wniesienia podania o przeniesienie na inne miejsce służbowe lub w stan spoczynku, o ile posiada warunki, przewidziane w art. 108, u. s. p., albo do zrzeczenia się stanowiska.

1) Patrz nadto dekret P. K. W. N. z dnia 4.XI 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 58).

§ 3. Jeżeli podania, przewidzianego w § 2, nie złożono w terminie, lub złożone podanie załatwiono odmownie, prezes sądu właściwego przesyła wniosek swój o przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe lub w stan spoczynku wraz z uzasadnieniem do prezesa sądu wyższego, który przesyła go z własną opinią przewodniczącemu składowi sędziowskiemu, powołanego do orzekania w tych sprawach (art. 52 § 2 u. s. p.).

Wniosek, dotyczący przeniesienia na inne miejsce służbowe lub w stan spoczynku prezesa sądu, składa prezes sądu wyższego bezpośrednio przewodniczącemu właściwego składowi sędziowskiemu.

§ 4. Sąd orzekający zarządza zbadanie okoliczności sprawy i zebranie dowodów, a do przeprowadzenia dochodzenia wyznacza jednego z sędziów danego sądu, nie należących do składu orzekającego.

§ 5. Sędzia zainteresowany i jego obrońca mają prawo, po ukończeniu dochodzenia, przejrzenia akt, poczynienia wyciągów i składania wniosków o uzupełnienie dochodzenia. Jeżeli sędzia, prowadzący dochodzenie, wniosku nie uwzględni, przedstawi go do rozstrzygnięcia sądowi orzekającemu (§ 3).

§ 6. Po ukończeniu dochodzenia prowadzący je sędzia przesyła akta prokuratorowi sądu wyższego; prokurator zwraca akta ze swoim wnioskiem przewodniczącemu sądowi orzekającemu.

§ 7. Przewodniczący sądu orzekającego wyznacza termin posiedzenia niejawnego dla rozpatrzenia wniosku i zawiadamia o nim prokuratora, zainteresowanego sędziego i jego obrońcę, jeżeli był wskazany, oraz wyznacza sędziego sprawozdawcę.

Wezwania zainteresowanemu sędziemu doręcza się w sposób, przewidziany w regulaminie sądowym.

§ 8. Sąd orzekający może z własnej inicjatywy lub na wniosek stron (§ 5 i 6) zarządzić uzupełnienie dochodzenia (§ 4). Może również zarządzić przesłuchanie świadków i biegłych na rozprawie.

§ 9. Do czynności na posiedzeniu sądu orzekającego stosuje się odpowiednio przepisy art. 159 i 161 prawa o ustroju sądów powszechnych z tym, że niestawiennictwo należycie wezwanego zainteresowanego sędziego lub jego obrońcy nie wstrzymuje postępowania.

§ 10. Orzeczenie sądu nie wymaga uzasadnienia i nie ulega zażaleniu.

§ 11. Odpisy orzeczenia sądu doręcza się zainteresowanemu sędziemu oraz przesyła Ministrowi Sprawiedliwości i prezesowi właściwego sądu, akta zaś sprawy kieruje do prezesa właściwego sądu wyższego.

§ 12. Do wezwania świadków i biegłych oraz do doręczeń i przeprowadzenia dowodów stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postę-

powania karnego, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie zawierają odmiennych postanowień.

III. Przejście w stan spoczynku wskutek ukończenia lat 70.

§ 13. Sędzia i prokurator, który ukończył 70 lat życia, obowiązany jest zawiadomić o tym swoją bezpośrednią władzę nadzorczą, przedstawiając na jej żądanie akt urodzenia. Władza nadzorcza przedstawi to zawiadomienie Ministrowi Sprawiedliwości w drodze służbowej. Sędzia i prokurator opuszcza swe stanowisko po otrzymaniu zwolnienia.

§ 14. Jeżeli sędzia lub prokurator zaniechał doniesienia (§ 13), bezpośrednia władza nadzorcza powinna na podstawie własnych wiadomości i wykazu służbowego przedstawić sprawę Ministrowi Sprawiedliwości.

IV. Przejście w stan spoczynku wskutek zwinienia stanowiska.

§ 15. Prezes sądu apelacyjnego, w którego okręgu sędzia zwolniony od zajęć w myśl art. 107 prawa o ustroju sądów powszechnych, pozostawał ostatnio na zwinionym stanowisku, powinien w razie możliwości przeniesienia lub delegowania sędziego do innego sądu przedstawić Ministrowi Sprawiedliwości sprawozdanie.

§ 16. Jeżeli sędzia w ciągu roku nie otrzyma nowego stanowiska, prezes sądu apelacyjnego przedstawi bezzwłocznie Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o przeniesienie sędziego w stan spoczynku (art. 110 lit. „d” u. s. p.).

V. Przeniesienie w stan spoczynku z powodu ułomności cielesnej, upadku sił fizycznych lub umysłowych albo z powodu dłuższej choroby.

§ 17. Postępowanie w przypadkach objętych art. 110 lit. „b” prawa o ustroju sądów powszechnych wszczyna prezes sądu wyższego z własnej inicjatywy lub na przedstawienie prezesa sądu właściwego, o czym zawiadamia Ministra Sprawiedliwości. Przedstawienie i postanowienie o wszczęciu postępowania powinno zawierać uzasadnienie, wyjaśniające okoliczności, z powodu których sędzia ma być przeniesiony w stan spoczynku.

§ 18. Prezes sądu wyższego wyznacza do przeprowadzenia postępowania przygotowawczego jednego z sędziów tegoż sądu lub sądu bezpośrednio niższego.

§ 19. Jeżeli powodem uznania sędziego za niezdolnego do służby ma być upadek sił umysłowych, należy mu wyznaczyć odrońcę z urzędu, o ile nie ma obrońcy z wyboru.

§ 20. Do stwierdzenia trwałej niezdolności do służby z powodu ułomności cielesnej albo upadku sił fizycznych lub umysłowych należy,

powołać komisję lekarską pierwszej instancji (**rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 1931 r. — Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 302¹⁾**), w przypadkach zaś wątpliwych — komisję lekarską drugiej instancji.

§ 21. Jeżeli sędzia bez przyczyny usprawiedliwiającej nie stawia się na wezwanie prezesa sądu celem poddania się badaniu lekarskiemu, wówczas sędzia, wyznaczony do przeprowadzenia postępowania przygotowawczego, zawiadomi o tym właściwą władzę nadzorczą, celem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

§ 22. Jeżeli dochodzenie nie stwierdziło warunków przeniesienia w stan spoczynku, prezes sądu wyższego postępowanie umarza, o czym zawiadamia Ministra Sprawiedliwości. W przeciwnym razie prezes zarządza przedstawienie zainteresowanemu sędziemu lub jego obrońcy wyników postępowania przygotowawczego i pozostawia sędziemu termin 14-dniowy do złożenia podania o przeniesienie w stan spoczynku lub do zrzeczenia się stanowiska.

§ 23. Jeżeli sędzia podania nie złoży w terminie (§ 22), prezes sądu wyższego przesyła akta prokuratorowi, który składa swój wniosek prezesowi, po czym prezes kieruje sprawę do kolegium administracyjnego sądu wyższego.

§ 24. Co do doręczania wezwań, skutków niestawiennictwa wezwanego sędziego lub jego obrońcy, trybu postępowania na posiedzeniu kolegium administracyjnego, doręczania i przysyłania odpisów orzeczeń obowiązują przepisy § 7 ust. 2 i §§ 9, 11 i 12 niniejszego rozporządzenia. Orzeczenie należy uzasadnić. Orzeczenie to nie ulega zaskarżeniu.

§ 25. Przepisy §§ 17 — 24 stosuje się odpowiednio w przypadku, przewidzianym w art. 110 lit. „a” prawa o ustroju sądów powszechnych, z tą zmianą, że dochodzenia celem stwierdzenia warunków przeniesienia w stan spoczynku można zaniechać jeżeli warunki te są stwierdzone w aktach urzędowych, dołączonych do przedstawienia prezesa właściwego sądu lub wskutek żądania prezesa sądu wyższego.

§ 26. Przepisy §§ 17 — 24 stosuje się odpowiednio również w przypadku, przewidzianym w art. 108 lit. „a” prawa o ustroju sądów powszechnych z tym, że:

- a) prośbę o przejście w stan spoczynku składa zainteresowany sędzia, dołączając świadectwo lekarskie i inne dowody;
- b) wyniki dochodzenia należy sędziemu lub jego obrońcy przedstawić i na żądanie dochodzenie uzupełnić;
- c) na posiedzeniu kolegium administracyjnego zainteresowanego sędziego nie wzywa się.

¹⁾ Uchylone przez rozporz. Rady Min. z dnia 7.II 1936 r. o komisjach lekarskich dla funkcyj. państwa. Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 159).

§ 27. Przepisy §§ 19, 20, 21 i 24 — 26 stosuje się odpowiednio i do prokuratorów z tym, że:

- a) dochodzenie przeprowadza prokurator lub wiceprokurator, wyznaczony przez prokuratora apelacyjnego, jeżeli chodzi o prokuratorów, podległych prokuratorowi apelacyjnemu, lub przez Ministra Sprawiedliwości, jeżeli chodzi o innych prokuratorów;
- b) że akta sprawy wyznaczony prokurator przesyła do prokuratora apelacyjnego lub do pierwszego prokuratora Sądu Najwyższego;
- c) że prokurator apelacyjny lub pierwszy prokurator Sądu Najwyższego kieruje akta sprawy ze swoją opinią do Ministra Sprawiedliwości.

VI. Przepisy końcowe.

§ 28. Określenia „sąd wyższy” i „sąd właściwy” są użyte w niniejszym rozporządzeniu w rozumieniu art. 188 prawa o ustroju sądów powszechnych, określenie zaś „sędzia” jest użyte w znaczeniu art. 188 prawa o ustroju sądów powszechnych, jeżeli z treści przepisu nie wynika węższe znaczenie tego wyrazu.

§ 29. obrońcą sędziego lub prokuratora może być tylko osoba, wymieniona w art. 145 prawa o ustroju sądów powszechnych.

§ 30. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 938).

DEKRET

z dnia 22 lutego 1946 r.

**o rejestracji i przymusowym zatrudnieniu we władzach wymiaru
sprawiedliwości osób, mających kwalifikacje do objęcia
stanowiska sędziowskiego.**

(Dz. U. R. P. Nr 9 z dnia 29. III 1946 r., poz. 65, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 21, 1947 r. obow. od 1. I 1947 r. i Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 386 z 1947 r. obow. od 28. X 1947 r.).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. 1. Obywatele polscy, którzy mają kwalifikacje do objęcia stanowiska sędziowskiego, obowiązani są w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu zarejestrować się w sądzie grodzkim swego miejsca zamieszkania.

2. Dla osób, które w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu przebywają za granicą, termin miesięczny liczy się od dnia ich powrotu do kraju.

Art. 2. 1. Nie podlegają obowiązkowi rejestracji:

- 1) posłowie do Krajowej Rady Narodowej,
- 2) ministrowie i podsekretarze stanu,
- 3) profesorowie, docenci i pomocnicze siły naukowe polskich uniwersytetów państwowych,
- 4) osoby pełniące czynną służbę wojskową,
- 5) sędziowie, prokuratorzy, asesory sądowi i etatowi funkcjonariusze państwowej w czynnej służbie.

2. Osoby, wymienione w punktach 1), 4) i 5) ustępu poprzedzającego, obowiązane są jednak zarejestrować się w ciągu dwóch tygodni od dnia, w którym zaprzestały pełnienia czynności, uzasadniających zwolnienie od obowiązku rejestracji.

Art. 3. Przy rejestracji należy podać:

- 1) imię, nazwisko, datę urodzenia oraz dokładny adres,
- 2) dane, które uzasadniają posiadanie kwalifikacji do objęcia stanowiska sędziowskiego,
- 3) zawód i stanowisko w zawodzie przed dniem 1 września 1939 r. i w dniu rejestracji.

Art. 4. Osoba zarejestrowana winna o każdej zmianie miejsca zamieszkania zawiadomić w ciągu dwóch tygodni sąd grodzki, w którym dokonana została rejestracja.

Art. 5'). 1) Minister Sprawiedliwości może do dnia 31 grudnia 1949 r. w drodze zarządzenia powołać osoby zarejestrowane do pracy we władzach wymiaru sprawiedliwości na okres czasu nie dłuższy niż jeden rok.

2) Minister Sprawiedliwości może w poszczególnych przypadkach przedłużyć okres powołania nie dłużej niż o jeden rok.

3) Adwokat, jako też aplikant adwokacki, powołany na podstawie ust. 1. nie wykonuje w okresie powołania swego zawodu, zachowuje jednak nabyte już z tytułu wykonywania zawodu uprawnienia do przydziału lokali w myśl art. 4 ust. 2 lit. g) dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o publicznej gospodarce lokalami i kontroli najmu (Dz. U. R. P.

1) W brzmieniu dekretu z dnia 22.X 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 386).

z 1946 r. Nr 4, poz. 27) nawet w przypadku wyznaczenia go na stanowisko służbowe w innej miejscowości.

4) Ograniczeń z art. 61 prawa o ustroju adwokatury nie stosuje się do adwokatów i aplikantów adwokackich powołanych na podstawie ust. 1.

Art. 6. W razie potrzeby Minister Sprawiedliwości może osoby powołane do pracy upoważnić do wykonywania wszelkich czynności sędziowskich i prokuratorskich.

Art. 7. Z chwilą objęcia wyznaczonego stanowiska stosunek służbowy powołanego ocenia się według tych samych przepisów, które stosuje się do osób, zajmujących takie same stanowisko na podstawie nominacji.

Art. 8. 1. Kto nie spełnia obowiązku zarejestrowania się, określonego w art. 1 i 2 ust. 2,

podlega karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do 10.000 zł albo obu tym karom łącznie.

2. Tej samej karze podlega ten, kto nie wykona przewidzianego w art. 4 obowiązku zawiadomienia o zmianie miejsca zamieszkania.

Art. 9. 1. Kto, będąc powołanym do pracy, nie stawia się do niej w wyznaczonym terminie,

podlega karze aresztu do roku lub grzywny albo obu tym karom łącznie.

2. Sciganie przestępstwa określonego w ust. 1, następuje na wniosek Ministra Sprawiedliwości.

Art. 10. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 11. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 grudnia 1928 r.

w sprawie prowadzenia wykazów STANU SŁUŻBY¹⁾ dla sędziów, prokuratorów, asesorów sądowych i aplikantów sądowych.

(Dz. U. R. P. Nr 104 z dnia 30 XII 1928 r., poz. 937. Zmiana Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 386 z 1931 r.).

Na podstawie art. 101 § 2 i art. 241 § 2 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93)²⁾ zarządzam, co następuje:

§ 1. Wykazy stanu służby¹⁾ winny być prowadzone według załączonego wzoru:

1) Obecnie „wykazy służbowe“ (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 734/32¹⁾.

2) Jednolity tekst (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 865/32²⁾).

- a) dla sędziów, asesorów sądowych i aplikantów sądowych — przez właściwych prezesów,
- b) dla prokuratorów — przez właściwych prokuratorów.

§ 2. Wykazy **stanu służby**¹⁾ prowadzą:

- a) pierwszy prezes i pierwszy prokurator Sądu Najwyższego — dla sędziów i prokuratorów Sądu Najwyższego, ponadto pierwszy prezes Sądu Najwyższego — dla sędziów delegowanych do Biura Orzecznictwa;
- b) prezesi i prokuratorowie sądów apelacyjnych — dla sędziów i prokuratorów danego sądu apelacyjnego;
- c) prezesi i prokuratorowie sądów okręgowych — dla sędziów i prokuratorów sądów okręgowych oraz dla sędziów grodzkich, asesorów sądowych i aplikantów sądowych, zajmujących stanowiska w okręgu danego sądu okręgowego.

§ 3. Wykazy **stanu służby**¹⁾ sporządzają:

- a) pierwszy Prezes Sądu Najwyższego i prezesi sądów apelacyjnych względnie prokuratorowie tych sądów — w dwóch równo brzmiących egzemplarzach, z których jeden, jako oryginał wykazu, pozostaje u prezesa sądu, względnie prokuratora, drugi zaś, jako wierzytelny odpis tego wykazu, należy przesłać Ministerstwu Sprawiedliwości;
- b) prezesi sądów okręgowych, względnie prokuratorowie sądów — w trzech równo brzmiących egzemplarzach, z których jeden, jako oryginał pozostaje u prezesa względnie prokuratora sądu okręgowego, dwa zaś egzemplarze, jako wierzytelne odpisy, przesyła się — prezesowi, względnie prokuratorowi sądu apelacyjnego i Ministerstwu Sprawiedliwości; postanowienie to, o ile dotyczy sporządzania trzeciego egzemplarza i przysyłania go Ministerstwu Sprawiedliwości nie ma zastosowania do aplikantów sądowych.
- c) prezesi sądów okręgowych przesyłają nadto **naczelnikom**²⁾ sądów grodzkich, gdzie liczba sędziów przewyższa dziesięciu, odpisy wykazów stanu służby tych sędziów.

§ 4. Wykaz **stanu służby**¹⁾ winien być sporządzony zaraz po wstąpieniu do służby mianowanego.

§ 5. Rubryki wykazu od 1 do 14 włącznie wypełnia mianowany, przy czym obok każdego uczynionego wpisu należy dokładnie wymienić dokument, na którego podstawie wpis został skutecznie.

Prawdziwość tych oświadczeń poręcza mianowany własnoręcznym podpisem.

¹⁾ Obecnie „wykazy służbowe” (Cz. U. R. P. Nr 86, poz. 734/32).

²⁾ Obecnie sędziom sprawującym kierownictwo sądów grodzkich (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863/32).

§ 6. Władza, do prowadzenia wykazów powołana, stwierdza zgodność danych, zamieszczonych w tych rubrykach wykazu, z okazanymi dokumentami, zaświadcza to swoim podpisem oraz umieszcza datę i pieczęć.

§ 7. Dalsze rubryki wykazu od 15 do 18 włącznie wypełniają władze sądowe, u których znajdują się oryginały.

§ 8. W rubryce 15 pod nagłówkiem „Władza” — zapisać należy nazwę tej władzy, od której pochodzi zarządzenie, dotyczące danej osoby; obok oznacza się numer i datę zarządzenia tej władzy. Pod nagłówkiem „Zarządzenie” umieścić należy treść tegoż, np. mianowany, przeniesiony itp. Pod nagłówkiem „Charakter służbowy” umieścić należy stanowisko, jakie otrzymuje dana osoba, wskutek wspomnianego zarządzenia.

§ 9. Wszelkie zmiany zasłać w danych objętych wykazem władza prowadząca wykaz (§ 2), wpisuje do niego, oraz podaje dosłowną treść wpisu do wiadomości władz, które w myśl § 3 posiadają odpisy, celem uwidocznienia tych zmian. Odmienny porządek określają przepisy szczególne.

O wszelkich zmianach w danych, objętych rubrykami wykazu od 1 do 14 włącznie, sędzia, prokurator, asesor sądowy i aplikant sądowy winni zawiadomić kierownika, który, jeżeli sam wykazu nie prowadzi, podaje dane te do wiadomości władzy prowadzącej wykaz (§ 2).

§ 10. Dokumenty lub wierzytelne odpisy, na podstawie których dokonano wpisów do wykazu, będą dołączone do wykazu, prowadzonego jako oryginał.

Dokumenty oryginalne można zastąpić wierzytelnymi odpisami.

§ 11. Wykazy **stanu służby**¹⁾ wraz z załącznikami mogą być przeglądane, tudzież treść ich komunikowana tylko władzom zarządu i wymiaru sprawiedliwości przy rozpoznawaniu spraw osobowych.

Innym władzom państwowym wykazy te wraz z załącznikami mogą być przez władze zarządu sprawiedliwości udzielane do przejrzania lub treść ich komunikowana tylko przy rozpoznawaniu spraw osobowych danej osoby, a przekazywane w całości — tylko przez Ministerstwo Sprawiedliwości w związku z przejściem danej osoby do służby administracyjnej.

Sędziowie i prokuratorowie, asesorowie sądowi i aplikanci sądowi mogą otrzymać odpisy swych wykazów **stanu służby**¹⁾ jak również dokumentów i odpisów, dołączonych do tych wykazów.

§ 12. W razie przeniesienia oryginał i odpisy wykazu przesyła się władzom właściwym ze względu na nowe miejsce służbowe.

§ 13. Dotychczasowe wykazy **stanu służby**¹⁾ mogą być prowadzone nadal po uskutecznieniu odpowiednich zmian i uzupełnień.

§ 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1929 r.

¹⁾ Patrz uwagę pod § 1.

WYKAZ STANU SŁUŻBY ¹⁾

L.p.		UWAGI *)						
1	Imię i nazwisko							
2	Miejsce, powiat, województwo i data urodzenia							
3	Imię ojca i nazwisko rodowe matki							
4	Wyznanie							
5	Obywatelstwo							
6	Stan rodzinny (data i miejsce zawarcia małżeństwa oraz imię i nazwisko rodowe małżonki)							
7	<table border="1"> <tr> <th colspan="2">D Z I E C I</th></tr> <tr> <th>I m i ę</th><th>Data urodzenia</th></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> </table>	D Z I E C I		I m i ę	Data urodzenia			
D Z I E C I								
I m i ę	Data urodzenia							

¹⁾ Obecnie „wykaz służbowy” – Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 734/32.

*) W rubryce tej wymienić należy dokładnie dokument, na podstawie którego dane obok uwidocznione wpisano, względnie zauważyć, że wpis nastąpił na podstawie ustnych podań.

L.p.		UWAGI *)
8	Wykształcenie:	
	a) niższe	
	b) średnie	
	c) wyższe	
9	Egzaminy praktyczne i ich wynik	
10	Znajomość języków	
	a) w mowie i piśmie	
	b) w mowie	
11	Inne wiadomości i uzdolnienia	
12	Stosunek do służby wojskowej	

*) Patrz uwagę na str. 1-ej.

13. Inna służba przed wstąpieniem do służby sądowej

Wyszczególnienie dokumentu, stwierdzającego tę służbę i jej rodzaj	Lat	Miesiący	Dni

14. Służba wojskowa

Wyszczególnienie dokumentu, stwierdzającego tę służbę	Lat	Miesiący	Dni

Podpis.....

Zgodność z okazanymi dokumentami stwierdzam
 Podpis Prezesa (Prokuratora)

(pieczęć)

(data)

15. Służba sądowa.

Dzień wstąpienia

[illegible]

16. Odznaczenia, pochwały i uznania.

17. Kary dyscyplinarne.

18. Inne wpisy nie objęte poprzednimi rubrykami.

OKÓLNIK Nr 1874/BP/38
w sprawie prowadzenia wykazów służbowych sędziów,
prokuratorów i asesorów sądowych
(Dz. Urz. Min. Spraw. Nr 5 z 1938 r.)

Do Panów Prezesów i Prokuratorów Sądów Apelacyjnych i Okręgowych.

Sposób prowadzenia wykazów służbowych sędziów i prokuratorów nasuwa w praktyce poważne zastrzeżenia i nie odpowiada częstokroć zasadom, ustalonym rozporządzeniem z dnia 24 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 937). Na podstawie akt osobowych, nadsyłanych do Ministerstwa, stwierdziłem, że wykazy nie zawsze są prowadzone zgodnie z przepisany wzorem, niekiedy nawet na niesprostowanych drukach z czasów zaborczych.

Ponadto mimo przypomnienia Ministerstwa z dnia 9 lipca 1936 r. Nr BP. 6620/36 nie przestrzega się nadal przepisu § 9 powołanego roz-

porządzenia o obowiązku zawiadamiania o wszelkich zmianach, które winny być odnotowywane w poszczególnych rubrykach, co w dużej mierze utrudnia Ministerstwu zorientowanie się w stosunkach osobistych i służbowych danego sędziego lub prokuratora. Dotyczy to zwłaszcza rubryk 6 i 7. Z drugiej strony należy zaniechać zawiadamiania o zmianach, które nastąpiły na skutek decyzji P. Prezydenta Rzeczypospolitej bądź mojej, np. nominacji, przeniesienia, awansu, zwolnienia, delegacji itp. Fakty te są odnotowywane w posiadanych przez Ministerstwo odpisach wykazów jednocześnie z załatwianiem sprawy, wobec czego dodatkowe zawiadamianie o tych zmianach przez Panów Prezesów i Prokuratorów stanowi jedynie obciążenie zbędną korespondencją.

Zawiadomienia te winny być dla uproszczenia nadsyłane w miesięcznych zestawieniach zbiorowych, obejmujących cały okręg apelacyjny, przy czym w zestawieniach tych należy umieszczać również dane, dotyczące przydziału asesorów sądowych do poszczególnych sądów i prokuratur.

Proszę Panów Prezesów i Prokuratorów o wydanie odpowiednich zarządzeń, mających na celu usunięcie wspomnianych niedomagań i przestrzeganie trybu postępowania, ustalonego niniejszym zarządzeniem.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 28 października 1933 r.

o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów.

(Dz. U. R. P. Nr 86 z dnia 30.X.1933 r., poz. 665, zmiana Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 176/46, obow. od dnia 1 V 1946 r. i Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 379/47, obow. od 1.IX 1946 r.).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 249) postanawiam, co następuje:

Art. 1. Rozporządzenie niniejsze normuje uposażenie sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorów oraz aplikantów i asesorów sądowych.

Art. 2. Ustanawia się 4 grupy uposażenia zasadniczego według następującej tabeli:

Grupa uposażenia	Kwota uposażenia miesięcznego w złotych
I	7.000
II	5.500
III	4.200
IV	3.500

Art. 3. Rada Ministrów ustali zasady zaszeregowania sędziów i prokuratorów do grup uposażenia, wyszczególnionych w art. 2, zaś aplikantów i asesorów sądowych do grup uposażenia, wyszczególnionych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663).

Art. 4. Przepisy art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 1—4, art. 5a, art. 6—8 i art. 10—22 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663), zmienionego dekretem z dnia 12 czerwca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 176) stosuje się odpowiednio do sędziów i prokuratorów, oraz aplikantów i asesorów.

Art. 5. Osoby, wymienione w art. 1, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego pozostają w służbie państwowej, otrzymują uposażenie w wysokości, wynikającej z rozporządzenia niniejszego niezależnie od dotychczasowej wysokości grupy i kwoty uposażenia.

Art. 6. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Skarbu.

Art. 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc obowiązującą ustawa z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr 134, poz. 1107) wraz ze wszystkimi zmianami i wszystkie inne przepisy w sprawach unormowanych rozporządzeniem niniejszym.

Uwaga: Do powyższych stawek uposażeń dochodzą dodatki wyrównawcze, uchwalane przez Radę Ministrów, których stawek, jako płynnych, nie podano.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 grudnia 1933 r.

o zasadach zaszeregowania do grup uposażenia sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorów, oraz asesorów i aplikantów sądowych, tudzież o dodatkach lokalnych i funkcyjnych.

(Dz. U. R. P. Nr 102 z 30.XII 1933 r., poz. 782, tudzież szereg zmian, z których ostatnia ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 44 z 1947 r. obowiązuje od dnia 1.IX 1946 r.).

Na podstawie art. 3, 4 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 665) zarządza się, co następuje:

§ 1. (1) Sędziowie i prokuratorzy otrzymują uposażenie zasadnicze: Pierwszy Prezes, Prezesi i Pierwszy Prokurator Sądu Najwyższego, Pierwszy Prezes i Prezesi Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych . . . grupy I Sędziowie i Prokuratorzy Sądu Najwyższego, Sędziowie Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Prezesi, Wiceprezesi i Prokuratorzy Sądu Apelacyjnego, Wiceprezesi i Sędziowie Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, Prezesi Okręgowych Sądów Ubezpieczeń Społecznych . . . grupy I lub II Sędziowie i Wiceprokuratorzy Sądów Apelacyjnych, Sędziowie Śledczy do spraw wyjątkowego znaczenia, Prezesi, Wiceprezesi i Prokuratorzy Sądów Okręgowych, Wiceprezesi i Sędziowie Okręgowych Sądów Ubezpieczeń Społecznych . . . grupy II lub III Sędziowie, Wiceprokuratorzy i Podprokuratorzy Sądów Okręgowych, Sędziowie Śledczy, Sędziowie Grodzy, Przewodniczący i Zastępcy Przewodniczących Sądów Pracy . . . grupy III lub IV

(2) W przypadkach wyjątkowych Minister Sprawiedliwości może za zgodą Prezesa Rady Ministrów przyznać sędziemu i prokuratorowi grupę uposażenia bezpośrednio wyższą.

§ 2. Asesorzy i aplikanci sądowi, przyjęci na etat płatny, otrzymują uposażenie następujących grup, ustanowionych w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663);

Asesorzy sądowi — grupy VII lub VIII

Aplikanci sądowi — grupy IX lub X.

§ 3. (1) Grupę uposażenia przyznaje według zasad określonych w § 1, Minister Sprawiedliwości, a w stosunku do sędziów Najwyższego Trybunału Administracyjnego — Prezes Rady Ministrów.

(2) Grupę uposażenia asesorum i aplikantom sądowym przyznaje według zasad, określonych w § 2, prezes właściwego sądu apelacyjnego.

§ 4. Sędziowie i prokuratorzy, zajmujący wymienione poniżej stanowiska kierownicze, otrzymują dodatki funkcyjne: miesięcznie

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Pierwszy Prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego	3.600 zł
Pierwszy Prokurator Sądu Najwyższego	2.600 „
Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, Prezes Sądu Apelacyjnego	2.200 „
Prokurator Sądu Apelacyjnego, Wiceprezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych	1.800 „
Prezes Sądu Okręgowego, Prezes Okręgowego Sądu Ubezpieczeń Społecznych	1.500 „

Wiceprezes Sądu Apelacyjnego, Prokurator Sądu Okręgowego, Wiceprezes Sądu Okręgowego, Wiceprezes Okręgowego Sądu Ubezpieczeń Społecznych, Sędziowie Grodzcy, spra- wujący kierownictwo Sądu Grodzkiego, liczącego ponad 15 sędziów	1.200 „
Kierownicy oddziałów zamiejscowych Prokuratury Okręgowej, Sędziowie Grodzcy, sprawujący kierownictwo Sądu Grodzkiego, liczącego ponad 5 sędziów	1.000 „
Sędziowie grodzcy, sprawujący kierownictwo pozostałych Sądów Grodzkich	800 „

§ 5. Sędziom i prokuratorom, pełniącym służbę w m. st. Warsza-
wie, przynajmniej dodatek lokalny, w następującej wysokości:

Grupa uposażenia zasadniczego	miesięcznie złotych
I	950
II	850
III	750
IV	650

§ 6. Sędziom i prokuratorom, pełniącym służbę na obszarze miasta
i powiatu Gdańska, miasta Gdyni, powiatu morskiego oraz Ziem Odzy-
skanych z wyjątkiem powiatu gliwickiego, bytomskiego i zaborskiego,
przynajmniej dodatek lokalny w następującej wysokości:

Grupa uposażenia zasadniczego	miesięcznie złotych
I	2.550
II	2.000
III	1.700
IV	1.400

§ 7. Asesorom i aplikantom sądowym przynajmniej się zależnie od ich
grup uposażenia takie dodatki lokalne, jakie są przyznane funkcyjnariu-
szom państwowym na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczy-
pospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663).

§ 7a (1) Dodatek rodzinny ustala się w wysokości 200 zł miesięcz-
nie na każdego członka rodziny.

(2) Za członka rodziny uważa się pozostające na utrzymaniu osoby
pobierającej dodatek żonę oraz dzieci (z małżeństwa, pozamałżeńskie,
przysposobione) i pasierbów do lat 14, o ile zaś uczęszczają do szkoły
powszechnej, średniej lub wyższej — do czasu ukończenia szkół.

§ 8 — 10¹⁾.

§ 11. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Preze-
sowi Rady Ministrów oraz Ministrom Sprawiedliwości i Skarbu.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lu-
tego 1934 r.

Uwaga: Do powyższych stawek uposażeń dochodzą dodatki wyrów-
nawcze, uchwalane przez Radę Ministrów, których stawek, jako płynnych,
nie podano.

¹⁾ Opuśzczone jako uieaktualne.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 15 listopada 1932 r.

w sprawie wprowadzenia togi i biretu jako stroju urzędowego dla sędziów i prokuratorów przy rozprawach.

(Dz. U. R. P. Nr 104 z dnia 29.XI.1932 r., poz. 872).

Na podstawie art. 128, 213, 243 § 1 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93)¹⁾ postanawiam, co następuje:

§ 1. Strojem urzędowym sędziów i prokuratorów przy rozprawach jest toga i bilet według załączonego wzoru, a sędziów przewodniczących na rozprawie tudzież orzekających jednoosobowo ponadto łańcuch z orłem państwowym, nakładany na kołnierz togi.

Sędziowie i prokurator mają birety na głowie przy odbieraniu przysięgi i ogłaszaniu sentencji wyroków, tudzież przy wejściu na salę rozpraw i jej opuszczaniu.

§ 2. Toga jest suknią fałdzistą z lekkiego czarnego materiału wełnianego, sięgająca powyżej kostek dwadzieścia pięć centymetrów od ziemi i ma u góry odcinany karczek szerokości dwudziestu jeden centymetrów. Toga u dołu ma w obwodzie dwa metry siedemdziesiąt centymetrów do dwóch metrów siedemdziesięciu ośmiu centymetrów i od karczka w dół ułożona jest w kontrafałdy po trzy na obydwu przodach togi i siedem na plecach. Środkowa kontrafałda na plecach togi ma fałdy po obu stronach, a pozostałe są wszywane do karczka w kierunku rękawów.

Kołnierz togi jest okrągły, płasko wyłożony, zapinany pod szyję na haftkę. Szerokość kołnierza wynosi z tyłu szesnaście centymetrów, a z przodu osiemnaście centymetrów. Końce kołnierza są ścięte, tworząc wycięcie w formie kąta prostego. Toga zapinana jest na pięć guzików rogowych, z których jeden umieszczony jest po prawej stronie tuż pod kołnierzem, a cztery dalsze, zapinane kryto, umieszczone są poniżej karczka.

Rękawy togi u góry ułożone są w siedem do dziewięciu kontrafałd tworzących bufy. Rękawy mają u dołu w obwodzie siedemdziesiąt pięć centymetrów i skrojone są w ten sposób, że po odwinięciu tworzą mankiet szerokości dziesięciu centymetrów, przymocowany z przodu do szwa rękawa. Wewnątrz rękawa przy przegubie ręki umieszczony jest zatrzask, na który można rękaw zapinać.

Przy kołnierzu togi wszyty jest żabot z jedwabiu długości dwudziestu jeden centymetrów, szerokości u dołu dwudziestu ośmiu centy-

¹⁾ Jednolity tekst Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863 z 1932 r.

metrów, ułożony w trzynaście kontrafałd, z których środkowa szerokości dwóch centymetrów ma fałdy po obu stronach, a pozostałe biegną w kierunku rękawów. Żabot z prawej strony togi zapinany jest na guziczek. Przody togi po obu stronach wewnętrznych mają podszycie z tego samego materiału co toga, szerokości dziesięciu centymetrów.

Przód togi, boki i karczek są szyte podwójną stebnówką szerokości pół centymetra, a karczek togi podszyty jest czarną podszewką.

Biret ma główkę skrojoną kulisto wysokości w środku siedemnastu centymetrów i brzeg sztywny w dolnej części przymocowany do główki, obwód górnej części brzegu jest o sześć do ośmiu centymetrów większy od dolnej części brzegu, skutkiem czego brzeg u góry luźno odstaje. Brzeg biretu składa się z czterech równych części, w środku łukowato wyciętych tak, że wysokość każdej z tych części wynosi w środku siedem centymetrów, a po obu stronach dziesięć centymetrów.

§ 3. Kołnierz togi, mankiety, tudzież brzeg biretu u dołu i u góry mają wypustkę z aksamitu szerokości pół centymetra.

§ 4. Kolor wypustek na kołnierzu, mankietach togi i birecie, tudzież kolor żabotu jest w stroju sędziów fioletowy, a w stroju prokuratorów — czerwony.

§ 5. Łańcuch złoty (z metalu złotego) z zawieszonym u dołu łańcucha srebrnym orłem państwowym (z metalu białego), odpowiada załączonemu wzorowi, przy czym orzeł państwowy wysoki jest na osiem centymetrów, a wymiary łańcucha łącznie z orłem wynoszą 52×35 centymetrów.

Orzeł przeznaczony do stroju urzędowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego jest pokryty białą emalią, z koroną¹⁾ i dziobem oraz szponami złotymi, a orzeł przeznaczony dla wszystkich innych prezesów sądów jest srebrny z koroną¹⁾ i dziobem oraz szponami złotymi. Sędziowie, przewodniczący oraz orzekający jednoosobowo używają łańcucha z orłem państwowym całym srebrnym.

§ 6. Asesorowie sądowi, jeżeli biorą udział w rozprawach w wypadkach przewidzianych w art. 282 § 2 prawa o ustroju sądów powszechnych, używają stroju urzędowego przewidzianego dla sędziów, a stroju przewidzianego dla prokuratorów, jeżeli biorą udział w rozprawach w charakterze prokuratorów (art. 260 § 2 u. s. p.).

§ 7. Sędziowie handlowi używają przy rozprawach tog i biretów przepisanych dla sędziów.

¹⁾ Stosownie do okólnika Prezesa Rady Min. Nr 45, L. porz. Nr 13-1/2 z dnia 23.VIII 1945 r. herbem państwowym jest orzeł piastowski bez korony.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.; z dniem tym traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 czerwca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 394).

(Dalej w tekście następują załączniki: odbitki dwóch postaci ubranych w togi i birety (zdjęcia robione z przodu i od tyłu) oraz odbitka łańcucha z orłem, których tu nie umieszczamy).

OKÓLNİK Nr 1880/II. N. S./38.

w sprawie udziału prezesów sądów w posiedzeniach sądowych.

(Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 7 z dnia 15.VII 1938 r).

Do

Panów Prezesów Sądów Apelacyjnych i Okręgowych.

Jak wynika ze sprawozdań wizytacyjnych, niektórzy Panowie Prezesi nie biorą udziału w posiedzeniach sądowych, ograniczając się wyłącznie do spełniania czynności administracyjno - nadzorczych. Zwyczaj tego rodzaju uważam nie tylko za niewłaściwy, ale nawet za szkodliwy. W myśl obowiązującego prawa o ustroju sądów powszechnych, Prezesi sądów są nie tylko administratorami, ale także sędziami (art. 188 u. s. p.). Sprawując nadzór nad pozostałymi sędziami danego sądu (art. 70 u. s. p.), powinni oni znać warunki pracy sędziowskiej oraz poznawać wszystkich sędziów na podstawie bezpośredniego zetknięcia się z ich pracą w zakresie orzecznictwa, co z natury rzeczy nie może być w zupełności osiągnięte na podstawie czytania orzeczeń lub zewnętrznej obserwacji pracy sędziów, lecz tylko przez czynny w tej pracy współudział samych prezesów. Ponadto zaniedbywanie dziedziny orzecznictwa prowadzi niewątpliwie do pewnej jednostronności umysłowej i do stopniowego odcięcia od aktualnych zagadnień bieżącego ustawodawstwa i praktyki wymiaru sprawiedliwości. Zdaję sobie sprawę z tego, że funkcje administracyjno-nadzorcze są liczne i pochłaniają Panom Prezesom dużo czasu; niemniej jednak uważam, że pewien, oczywiście ograniczony (np. do dwu dni w miesiącu) udział Panów Prezesów w posiedzeniach sądowych jest konieczny. Sądzę nawet, że udział ten nie powinien się ograniczać do jednej dziedziny prawa, lecz dotyczyć zarówno posiedzeń cywilnych jak i karnych.

Podając powyższe do wiadomości i stosowania, proszę Panów Prezesów Sądów Apelacyjnych o zwrócenie uwagi przy sposobności dokonywania wizytacji sądów okręgowych na udział prezesów w posiedzeniach sądu i o uwidocznienie tej okoliczności w sprawozdaniach wizytacyjnych.

SĄD NAJWYŻSZY

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 5 maja 1947 r.

Regulamin Sądu Najwyższego.

(Dz. U. R. P. Nr 38 z dnia 21. V 1947 r., poz. 189).

Na podstawie art. 78 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 102, poz. 863) zarządzam, co następuje:

D Z I A Ł I.

Administracja sądowa.

R o z d z i a ł I.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 1. Pierwszy Prezes wyznacza terminy i porządek dzienny zgromadzeń ogólnych, posiedzeń całej izby i posiedzeń kolegium administracyjnego oraz wyznacza sędziów-sprawozdawców w sprawach rozpoznawanych przez zgromadzenie ogólne, izbę lub kolegium administracyjne.

§ 2. Pierwszy Prezes może, celem omówienia bieżących kwestii z zakresu czynności Sądu Najwyższego, zwoływać zebrania prezesów i sędziów Sądu Najwyższego. Udział wezwanych na naradę jest obowiązkowy. Na zaproszenie Pierwszego Prezesa w zebraniu mogą brać udział Pierwszy Prokurator Sądu Najwyższego i prokuratorzy Sądu Najwyższego.

§ 3. Pierwszy Prezes nie kieruje izbą, korzysta jednak z uprawnień, określonych w regulaminie niniejszym.

§ 4. Pierwszy Prezes bierze udział jako przewodniczący w posiedzeniach izb, w zakresie i w terminach według swego uznania.

§ 5. Pierwszy Prezes może czasowo objąć kierownictwo izby lub wyznaczyć kierownika spośród sędziów na okres przerw w urzędowaniu prezesa.

§ 6. Pierwszy Prezes może, o ile uzna to za konieczne, dokonywać wszelkich czynności, które regulamin niniejszy zleca prezesowi Sądu Najwyższego.

§ 7. Pierwszy Prezes może, w celu usprawnienia i przyspieszenia postępowania, skracać terminy przewidziane w niniejszym regulaminie.

§ 8. Pierwszy Prezes może delegować do udziału w posiedzeniu lub posiedzeniach sędziego z innej izby.

§ 9. Pierwszy Prezes udziela urlopów pracownikom sekretariatów i niższym funkcjonariuszom. Pierwszy Prezes może upoważnić prezesów do udzielania tych urlopów w danej izbie na czas do 1 tygodnia.

§ 10. Pierwszy Prezes, jako przewodniczący Najwyższego Sądu Dyscyplinarnego pełni w tym zakresie czynności należące w myśl niniejszego regulaminu do prezesa.

§ 11. Pierwszemu Prezesowi podlegają bezpośrednio: a) Biuro Orzecznictwa, b) Sekretariat Prezydialny, c) Biuro Rachuby, d) Biuro Podawcze, e) Biblioteka i f) Archiwum.

§ 12. Pierwszy Prezes, po porozumieniu z właściwym prezesem sądu apelacyjnego, powołuje asesorów sądowych i aplikantów sądowych od czynności pomocniczych.

R o z d z i a ł II.

Prezes Sądu Najwyższego.

§ 13. Prezes wyznacza terminy posiedzeń, skład sędziów i porządek dzienny każdego posiedzenia; przewodniczy na posiedzeniach całej izby oraz może brać udział, jako przewodniczący w innych posiedzeniach izby.

§ 14. Co do każdego pisma, wpływającego do sądu, a nie mającego charakteru nowej sprawy, prezes wydaje zarządzenia pisemne, po niezwłocznym przedstawieniu mu pisma przez kierownika sekretariatu.

§ 15. Jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, prezes może powierzyć kierownikowi sekretariatu wydawanie nie budzących wątpliwości zarządzeń, dotyczących zawiadamiania stron o terminie posiedzenia lub o wyniku sprawy, wydawania stronom odpisów lub zaświadczeń z akt sprawy, tudzież załączania do akt pism, nie wymagających innego załatwienia.

§ 16. Prezes sprawuje bezpośredni nadzór nad wyznaczonymi do izby członkami Biura Orzecznictwa, asesorami i aplikantami sądowymi oraz pracownikami sekretariatu.

§ 17. Celem omówienia bieżących kwestyj z zakresu czynności izby, prezes może zwolywać zebrania sędziów danej izby. Udział wezwanych sędziów jest obowiązkowy. Na zaproszenie prezesa w zebraniu mogą brać udział prokuratorzy danej izby. O terminie tych zebrań oraz treści narad powinien być zawiadomiony Pierwszy Prezes.

R o z d z i a ł III.

Okres urlopów wypoczynkowych i zwolnienia od zajęć.

§ 18. Okres urlopów wypoczynkowych przypada w zasadzie na czas od 15 czerwca do 15 września włącznie.

Pierwszy Prezes zwalnia sędziów od zajęć po zasięgnięciu opinii prezesa izby.

D Z I A Ł II.

Posiedzenia sądowe.

R o z d z i a ł I.

Czynności przygotowawcze.

§ 19. Po wpłynięciu sprawy sekretariat izby zaciąga ją do repertorium i przedstawia prezesowi celem wyznaczenia sędziego — sprawozdawcy i terminu posiedzenia, na którym sprawa ma być rozpoznawana.

§ 20. Jeżeli ustawa lub stan sprawy tego wymaga, prezes wydaje odpowiednie zarządzenia albo kieruje sprawę na jedno z najbliższych posiedzeń niejawnych.

§ 21. Prezes kieruje sprawę na jedno z najbliższych posiedzeń niejawnych także w tych przypadkach, gdy jest podstawa do przypuszczenia, że środek odwoławczy ulega odrzuceniu albo postępowanie umorzeniu.

§ 22. Sprawy pokrewne w miarę możliwości powinny być powierzane jednemu i tym samym sędziom - sprawozdawcom.

§ 23. W razie odroczenia sprawy lub ponownego jej wpłynięcia po uchyleniu orzeczenia i następnym rozpoznaniu sprawy przez sąd niższej instancji należy w miarę możliwości powierzyć sprawę temu samemu sprawozdawcy.

§ 24. Sprawy karne, w których środek odwoławczy założył prokurator apelacyjny lub okręgowy, oraz te sprawy cywilne, w których

przedstawienie wniosku przez prokuratora nie jest ustawowo wymagane, prezes Sądu Najwyższego, przed wyznaczeniem terminu posiedzenia, przesyła Pierwszemu Prokuratorowi, celem złożenia oświadczenia co do rozpoznania środka odwoławczego (art. 235¹ u. s. p.) oraz co do tego, czy prokuratura Sądu Najwyższego weźmie udział w odnośnej sprawie cywilnej (art. 39 § 2 u. s. p.) i czy wniosek jej będzie złożony pisemnie, czy też zgłoszony ustnie na posiedzeniu.

§ 25. Akta spraw, wyznaczonych do ostatecznego rozpoznania, przesyła się co najmniej na 31 dni przed terminem posiedzenia do właściwego prokuratora, celem przygotowania wniosku w ciągu dni 14 od daty ich otrzymania. W sprawach cywilnych, w których Pierwszy Prokurator zapowiedział zgłoszenie ustnego wniosku (§ 24), akta spraw przesyła się prokuratorowi na przeciąg dni siedmiu.

§ 26. Po zwrocie akt przez prokuratora, sekretariat izby przesyła je wraz z wnioskiem prokuratora niezwłocznie do sędziego-sprawozdawcy, który w ciągu następnych dni 14, a w każdym razie nie później, niż na 3 dni przed terminem posiedzenia, zwraca akta do sekretariatu izby.

§ 27. Terminy 14-dniowe (§§ 25 i 26) mogą ulec skróceniu lub przedłużeniu na mocy zarządzenia prezesa, wydanego w razie potrzeby po porozumieniu z prokuratorem.

§ 28. Prezes może wyznaczyć współsprawozdawcę oraz zarządzić kolejne przesłanie akt na czas określony do wszystkich członków składu sądzącego.

§ 29. Ostatnie 3 dni przed terminem rozprawy akta sprawy powinny się znajdować w sekretariacie i być dostępne dla stron.

Wniosku prokuratora nie załącza się do akt sprawy i stronom się nie okazuje. Sekretariat izby przechowuje go oddzielnie jeśli sędzia-sprawozdawca nie zachował go u siebie.

R o z d z i a ł II.

Przepisy ogólne o posiedzeniach.

§ 30. Sędziowie biorą udział w posiedzeniach w kolejności ułożonej przez prezesa danej izby i podanej do wiadomości sędziom nie później, niż na miesiąc przed posiedzeniem. Terminu tego nie stosuje się w przypadkach pilnej potrzeby; wywołanej nagłością sprawy lub niemożnością przybycia wyznaczonych sędziów.

§ 31. Prezes może wezwać do udziału w posiedzeniu sędziego z innej izby po porozumieniu się z właściwym prezesem.

§ 32. O niemożności przybycia na posiedzenie sędzia powinien zawiadomić prezesa możliwie zawczasu.

§ 33. Protokolant prowadzi dziennik posiedzenia, w którym powinny być zapisane:

- 1) rok, miesiąc, dzień i godzina rozpoczęcia oraz ukończenia posiedzenia;
- 2) lista obecności, obejmująca nazwiska składu sądzącego, prokuratora i protokolanta;
- 3) wykaz spraw rozpoznawanych ze wskazaniem sędziego - sprawozdawcy;
- 4) wymienienie stron obecnych na rozprawie;
- 5) istota wniosków stron i prokuratora oraz zapadłego orzeczenia.

§ 34. Jeżeli ustawa lub przebieg sprawy tego wymaga, protokolant z polecenia przewodniczącego sporządza poza dziennikiem oddzielny protokół.

§ 35. Dziennik i protokół podpisują przewodniczący i protokolant.

§ 36. Uzasadnienie orzeczenia sporządza sędzia - sprawozdawca najdalej w ciągu dwu tygodni od daty ogłoszenia sentencji.

W sprawach karnych, w których oskarżony jest aresztowany, uzasadnienie powinno być sporządzone w ciągu tygodnia.

W szczególnych przypadkach Pierwszy Prezes może te terminy przedłużyć najdalej do sześciu tygodni.

§ 37. Jeżeli sędzia - sprawozdawca nie uzna za możliwe podjąć się uzasadnienia orzeczenia, zapadłego przeciw jego wnioskowi, to sporządza je sędzia, wyznaczony przez skład orzekający spośród tych, którzy głosowali za przyjęciem orzeczenia.

§ 38. Sędzia przegłosowany może swoje odrębne zdanie dołączyć do akt Sądu Najwyższego w danej sprawie.

§ 39. Odpis każdego orzeczenia z uzasadnieniem, zapadłego w Sądzie Najwyższym w sprawie karnej, przesyła się Pierwszemu Prokuratorowi.

W sprawach cywilnych odpis orzeczenia z uzasadnieniem przesyła się prokuraturze Sądu Najwyższego na jej żądanie.

R o z d z i a ł III.

Posiedzenia niejawne.

§ 40. Na posiedzenia niejawne nie mają dostępu inne osoby poza składem orzekającym, prokuratorem i protokolantem.

§ 41. Na posiedzeniu niejawnym sąd, po wysłuchaniu sprawozdania sędziego - sprawozdawcy oraz wniosku prokuratora, przystępuje do narady. Przy naradzie i głosowaniu prokurator nie jest obecny.

§ 42. Jeżeli prokurator złożył wniosek pisemny i na posiedzenie niejawnie się nie stawił, sąd może zażądać jego stawiennictwa w przypadkach, gdy pisemny wniosek prokuratora nie obejmuje całości zagadnień, podlegających rozstrzygnięciu.

§ 43. Jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, zapadłe na posiedzeniu orzeczenia protokolant wpisuje do dziennika.

W sprawie zawilej do dziennika wpisuje się tylko sentencję orzeczenia, po czym stosuje się przepisy §§ 36 — 38.

R o z d z i a ł IV.

Rozprawy.

§ 44. Rozprawa rozpoczyna się o godz. 9 i trwa w zasadzie nie dłużej, niż do godz. 16.

§ 45. Wokanda spraw, wyznaczonych na rozprawę, powinna być wywieszona przed wejściem do sali najpóźniej na 3 dni przed rozprawą. Drugi egzemplarz wokandy powinien posiadać woźny audiencjonalny.

Po jednym egzemplarzu wokandy doręcza się biorącym udział w rozprawie sędziom, prokuratorowi i protokolantowi.

§ 46. Na rozprawie przewodniczy prezes lub jeden z sędziów, wyznaczony przez prezesa.

§ 47. Sędziowie i prokurator wkładają na głowę birety przy odbieraniu przysięgi i przy ogłaszaniu sentencji. Ponadto sędziowie wchodzi na salę rozpraw i wychodzą z niej w biletach.

§ 48. Po wywołaniu sprawy i po sprawozdaniu sędziego przewodniczący udziela głosu osobom, uprawnionym do udziału w rozprawie. Pierwszy głos należy do strony, która założyła środek odwoławczy. Każda ze stron przemawia tylko raz; jedynie w sprawach zawilych przewodniczący może zezwolić na dalsze wywody.

§ 49. Po głosach stron składa wnioski prokurator, jeżeli bierze udział w sprawie, po czym sąd udaje się na naradę.

§ 50. W sprawach, zawierających znaczną liczbę zarzutów, można rozdzielić rozprawę i otwierać ją kolejno nad poszczególnymi zarzutami lub grupami oraz odbywać nad nimi narady.

Jeżeli którykolwiek zarzut musi pociągnąć za sobą uchylenie zażalenie orzeczenia, sąd może zaniechać rozważania pozostałych zarzutów.

§ 51. Jeżeli na naradzie sąd dojdzie do wniosku o konieczności uzyskania od stron dodatkowych wyjaśnień, może w tym celu wznowić rozprawę z udzieleniem głosu stronom i prokuratorowi.

§ 52. Jeżeli skład orzekający przekazuje zagadnienie prawne, wynikające w rozpoznanej sprawie, do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów, to ogłasza o tym publicznie.

R o z d z i a ł V.

Przepisy szczególne, dotyczące posiedzeń składu powiększonego, izby i zgromadzenia ogólnego.

§ 53. Posiedzenie w składzie 7 sędziów odbywa się jawnie w tych sprawach, w których rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego przekazano na rozprawie.

§ 54. Posiedzenie izby i zgromadzenia ogólne odbywają się niejawnie.

§ 55. O terminie posiedzenia wszyscy sędziowie i prokurator, jeżeli ma brać w nim udział, powinni być powiadomieni co najmniej na 2 tygodnie przed terminem z jednoczesnym wręczeniem im odpisu wniosków sędziego - sprawozdawcy i prokuratora, jeżeli wniosek złożył.

Termin powyższy może być skrócony tylko w przypadkach wyjątkowych.

§ 56. Orzeczenie składu powiększonego dołącza się wraz z uzasadnieniem do akt sprawy i na żądanie strony wydaje się jej w odpisie.

§ 57. Teżę, ustaloną przez skład powiększony, wciąga się w całości do uzasadnienia orzeczenia składu zwykłego w danej sprawie.

§ 58. Posiedzenia zgromadzenia ogólnego wyznacza się w zasadzie na pierwszą lub trzecią sobotę miesiąca.

§ 59. Jeżeli na zgromadzeniu ogólnym przy obliczaniu kartek po głosowaniu znajdzie się taka liczba kartek nieważnych, która mogłaby wpłynąć na wynik głosowania, to odbywa się głosowanie ponowne.

§ 60. W sprawach nie wchodzących w zakres orzecznictwa, a rozpoznawanych na posiedzeniach zgromadzenia ogólnego, tudzież w przypadkach, przewidzianych w art. 41 § 1 u. s. p., prokurator bierze udział w naradzie sędziów.

D Z I A Ł III.

Sprawy dyscyplinarne i wyborcze.

§ 61. W sprawach dyscyplinarnych sądu dyscyplinarnego wyższego czynności prezesa pełni prezes Sądu Najwyższego wyznaczony w tym celu przez Pierwszego Prezesa.

§ 62. Sprawy wyborcze należą do izby karnej.

Na okres trwania tych spraw Pierwszy Prezes wyznacza do pomocy odpowiednią ilość sędziów z izby cywilnej.

§ 63. Terminy posiedzeń, skład sędziów, sędziego - sprawozdawcę i porządek dzienny każdego posiedzenia w sprawach wyborczych wyznacza Pierwszy Prezes.

O terminie każdego posiedzenia jawnego zawiadamia się Państwową Komisję Wyborczą co najmniej na miesiąc naprzód.

§ 64. Osobami interesowanymi, uprawnionymi do udziału w posiedzeniu jawnym, są wyborcy podpisani na proteście albo na zarzutach oraz przedstawiciele władz i urzędów publicznych.

§ 65. Odpis każdego orzeczenia z uzasadnieniem przesyła się Państwowej Komisji Wyборczej i Pierwszemu Prokuratorowi Sądu Najwyższego.

DZIAŁ IV.

Biuro Orzecznictwa.

§ 66. Biuro Orzecznictwa składa się z sędziów i prokuratorów niższych instancyj bądź innych osób, posiadających kwalifikacje na stanowiska sędziowskie.

Sędziów i prokuratorów deleguje do biura Minister Sprawiedliwości na wniosek Pierwszego Prezesa.

Do asesorów sądowych stosuje się odpowiednio przepis § 12.

§ 67. Pierwszy Prezes wyznacza spośród członków Biura Orzecznictwa kierownika i jego zastępcę.

§ 68. Biuro Orzecznictwa posiada dla swoich czynności kancelaryjnych osobny sekretariat.

§ 69. Urlopów i zwolnień od zajęć członkom Biura Orzecznictwa udziela Pierwszy Prezes.

§ 70. Zadaniem Biura Orzecznictwa jest zbieranie materiału prawnego do orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz wydawnictwo urzędowego zbioru orzeczeń.

§ 71. Do Biura Orzecznictwa sekretariaty izb przesyłają odpisy wszystkich orzeczeń Sądu Najwyższego.

Członkowie biura opracowują otrzymany materiał i prowadzą kartkowy zbiór wykładni prawnej, do której wchodzi: a) tezy wymienione w § 72, b) tezy ustalone przez członków biura na podstawie orzeczeń i aprobowane przez członków właściwych izb, c) zasady prawne, wpisane do księgi zasad prawnych, złożone według ustaw i rozporządzeń oraz artykułów i paragrafów, a także według alfabetycznego skorowidza rzeczowego.

Ponadto członkowie biura prowadzą zapiski co do ważniejszych prac naukowych z dziedziny prawa.

§ 72. Każdy skład orzekający, po rozstrzygnięciu zasadniczego zagadnienia prawnego, ustala wykładnię prawa w postaci sformułowanej tezy, która wchodzi w ośnowę uzasadnienia orzeczenia. Sędzia-sprawozdawca określa odpowiedni ustęp uzasadnienia.

§ 73. Ustaloną w myśl § 72 tezę odbija się na oddzielnej kartce, którą sekretariat biura doręcza każdemu z sędziów danej izby oraz prokuraturze. Jeżeli wykładnia dotyczy także innej izby, odbitki doręcza się również jej prezesowi i sędziom.

§ 74. W razie spostrzeżenia rozbieżności w orzecznictwie kierownik biura zawiadamia o tym prezesa właściwej izby.

§ 75. Na żądanie prezesów, sędziów i prokuratorów Sądu Najwyższego, Biuro Orzecznictwa udziela im potrzebnych wyjaśnień na zasadzie materiału, znajdującego się w biurze, oraz w miarę potrzeby zbiera materiał dodatkowy.

§ 76. Materiał, zebrany przez Biuro Orzecznictwa, służy za podstawę do wydawnictwa urzędowego Zbioru Orzeczeń. Materiał, opracowany do druku, kierownik biura przedstawia prezesowi właściwej izby do aprobaty. Orzeczenia, aprobowane do druku, prezes izby przedstawia Pierwszemu Prezesowi, z którego polecenia następuje ogłoszenie w urzędowym Zbiorze Orzeczeń Sądu Najwyższego.

§ 77. W przeznaczonych do ogłoszenia dłuższych orzeczeniach można opuszczać ustępy nieistotne dla wykładni prawa. Nazwisk stron nie ogłasza się, zastępując je inicjałami.

§ 78. Pierwszy Prezes, w porozumieniu z prezesami izb, może polecić członkom Biura Orzecznictwa inne czynności pomocnicze, a w szczególności: protokołowanie na posiedzeniach Sądu Najwyższego, przygotowywanie do spraw materiału naukowego i prawnego, opracowywanie w poszczególnych sprawach projektów orzeczeń lub wniosków prokuratorskich, sprawdzanie toku czynności kancelaryjnych sekretariatów oraz sprawowanie obron z urzędu w przypadkach, wskazanych w ustawie.

D Z I A Ł V.

S e k r e t a r i a t y.

R o z d z i a ł I.

Sekretariat prezydialny.

§ 79. Sekretariat prezydialny: 1) opracowuje według wskazówek Pierwszego Prezesa sprawy osobowe, administracyjne i gospodarcze Sądu Najwyższego oraz załatwia związane z tym czynności kancelaryjne; 2) jest sekretariatem Najwyższego i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego; 3) prowadzi statystykę na podstawie materiałów, dostarczanych przez sekretariaty izb; 4) prowadzi kontrolę urlopów i zwolnień od zajęć.

§ 80. Naczelnikiem sekretariatu prezydyjnego jest urzędnik, wyznaczony przez Pierwszego Prezesa.

Naczelnik sekretariatu prezydyjnego sprawuje także nadzór nad niższymi funkcjonariuszami Sądu Najwyższego.

R o z d z i a ł II.

Sekretariaty izb.

§ 81. Przy każdej izbie czynny jest osobny sekretariat, który załatwia wszelkie czynności kancelaryjne.

§ 82. Do akt, które po rozstrzygnięciu sprawy zwraca się sądowi niższej instancji, sekretariat dołącza wszystkie dokumenty, wniesione przez strony do Sądu Najwyższego, jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, oraz po dwa uwierzytelnione odpisy orzeczeń, przeznaczone dla sądów instytucyj niższych, z których jeden powinien być wszyty do ich akt, drugi zaś dołączony do akt luźno. Zwrot akt do sądu niższej instancji z odpisami orzeczenia Sądu Najwyższego powinien nastąpić najpóźniej w 7 dni po sporządzeniu orzeczenia z uzasadnieniem.

D Z I A Ł VI.

I n s t r u k c j e.

§ 83. Pierwszy Prezes — dla całego sądu, oraz prezesi — dla swoich izb, za zgodą Pierwszego Prezesa, mogą wydawać instrukcje w granicach przepisu § 11 oraz działów IV i V regulaminu niniejszego.

Instrukcja wchodzi w życie po wyrażeniu na nią zgody przez Ministra Sprawiedliwości w terminie, wskazanym przez Ministra.

Przepisy końcowe.

§ 84. Poza przepisami regulaminu niniejszego stosuje się odpowiednio w wewnętrznym urzędowaniu Sądu Najwyższego przepisy regulaminu ogólnego wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich z dnia 1 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 905), zawarte w §§ 6, 7, 9, 10, 18, 19, 21, 24, 25 — 27, 30, 31, 35, 52, 56 — 59, 62, 66, 68, 69, 72, 74, 76, 78, 80, 83 oraz w rozdziałach VIII, IX, X, XI, XII, XIV, XV, XVI, XVII i XVIII.

§ 85. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 grudnia 1932 r. Regulamin Sądu Najwyższego (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 911).

NAJWYŻSZY TRYBUNAŁ NARODOWY

DEKRET

z dnia 22 stycznia 1946 r.

o Najwyższym Trybunale Narodowym.

(Jednolity tekst Dz. U. R. P. Nr 59 z dnia 17.XI 1946 r., poz. 327:

Zmiana: Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 143 z 1947 r.).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Tworzy się Najwyższy Trybunał Narodowy oraz Prokuraturę Najwyższego Trybunału Narodowego z siedzibą w miejscu siedziby Sądu Najwyższego.

Art. 2. 1. Najwyższy Trybunał Narodowy składa się z Prezesa i sędziów.

2. Prokuratura Najwyższego Trybunału Narodowego składa się z Pierwszego Prokuratora i prokuratorów Najwyższego Trybunału Narodowego.

Art. 3. 1. Prezesem Najwyższego Trybunału Narodowego jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

2. Prezydium Krajowej Rady Narodowej na wniosek Ministra Sprawiedliwości powołuje spośród osób posiadających kwalifikacje sędziowskie sędziów, Pierwszego Prokuratora i prokuratorów Najwyższego Trybunału Narodowego.

3. Sprawowanie czynności sędziego, orzekającego w sądach powszechnych, nie jest przeszkodą do sprawowania czynności sędziego Najwyższego Trybunału Narodowego.

4. Sprawowanie czynności prokuratora sądu powszechnego nie jest przeszkodą do sprawowania czynności prokuratora Najwyższego Trybunału Narodowego.

5. Listę ławników ustala Prezydium Krajowej Rady Narodowej¹⁾ spośród posłów.

¹⁾ Obecnie Sejmu Ustawodawczego.

6. Prezydium Krajowej Rady Narodowej¹⁾ może odwołać sędziego, prokuratora lub ławnika; odwołanie sędziego lub ławnika może nastąpić jedynie na wniosek Prezesa Najwyższego Trybunału Narodowego.

7. Urzędników sekretariatów powołuje bądź Prezes, bądź Pierwszy Prokurator Najwyższego Trybunału Narodowego.

Art. 4. 1. Najwyższy Trybunał Narodowy orzeka na rozprawie w składzie trzech sędziów i czterech ławników, na posiedzeniach niejawnych, — w składzie trzech sędziów bez udziału ławników.

2. Na posiedzeniach Najwyższego Trybunału Narodowego przewodniczy bądź Prezes Najwyższego Trybunału Narodowego, bądź wyznaczony przez niego sędzia.

3. Przy głosowaniu przewodniczący zbiera głosy, poczynając od najmłodszego wiekiem, a sam głosuje ostatni.

Art. 5. 1. Sędziowie, Pierwszy Prokurator i prokuratorzy Najwyższego Trybunału Narodowego w sprawowaniu czynności, określonych w niniejszym dekrecie, zrównani są w prawach i obowiązkach z sędziami, Pierwszym Prokuratorem i prokuratorami Sądu Najwyższego.

2. Ławnicy w sprawowaniu czynności są niezawisli i podlegają tylko ustawom; podczas pełnienia czynności na rozprawie mają prawa i obowiązki sędziego, należące do składu orzekającego.

Art. 6. 1. Najwyższy Trybunał Narodowy rozpoznaje:

- 1) sprawy o przestępstwa, określone w dekrecie z dnia 22 stycznia 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszyzację życia państwowego (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 46);
- 2) sprawy o przestępstwa, dokonane przez osoby, które za popełnione przez nie zbrodnie wydawane będą zgodnie z deklaracją moskiewską Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i Wielkiej Brytanii władzom Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Prokurator Najwyższego Trybunału Narodowego może przekazać sprawy określone w ust. 1 prokuratorowi sądu okręgowego, uwzględniając w miarę możliwości właściwość miejscową.

Art. 7. Sprawy, przekazane na podstawie art. 6 ust. 2, rozpoznaje sąd okręgowy w składzie określonym w dekrecie z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192); postępowanie odbywa się według przepisów tego dekretu z tym, że przepis art. 11 niniejszego dekretu stosuje się odpowiednio.

¹⁾ Obecnie Sejmu Ustawodawczego.

SĄDY UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

U S T A W A

z dnia 28. lipca 1939 r.

Prawo o sądach ubezpieczeń społecznych.

(Dz. U. R. P. Nr 71 z dnia 8. VIII 1939 r., poz. 476. Zmiana Dz. U. R. P. Nr 12 z dnia 17. IV 1946 r., poz. 76).

USTRÓJ

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

Art. 5. § 1. Powołuje się:

- 1) okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych;
- 2) Trybunał Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie.

§ 2. Sądy ubezpieczeń społecznych wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 6. § 1. Ilekroć w prawie niniejszym użyto określeń „sąd(y) ubezpieczeń społecznych” lub „sąd(y)”, dotyczą one wszystkich sądów, wymienionych w art. 5 § 1.

§ 2. W przepisach prawa niniejszego przez wyrażenie „sędzia” rozumie się także prezesów i wiceprezesów sądów ubezpieczeń społecznych, jeżeli z danego przepisu nie wynika inaczej.

Art. 7. § 1. Językiem sądowym jest język polski.

§ 2. W sprawie używania innych języków w okręgowych sądach ubezpieczeń społecznych stosuje się odpowiednio przepisy, obowiązujące w sądownictwie powszechnym.

Art. 8. § 1. Poszczególne okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych ustanawiają rozporządzeniami Ministrowie Sprawiedliwości i Opieki Społecznej¹⁾.

¹⁾ Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. oraz Pracy i Opieki Społecznej z dnia 10. II 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 113) na str. 194.

§ 2. Rozporządzenie, ustanawiające okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych, określa jego siedzibę, okręg i liczbę ławników, powoływanych z każdej z dwóch grup: pracowników i pracodawców.

§ 3. Zmiany siedzib, granic okręgów oraz liczby ławników poszczególnych okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych dokonywują rozporządzeniami Ministrowie Sprawiedliwości i Opieki Społecznej.

§ 4. Okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych można znieść tylko w drodze ustawy.

Art. 9. § 1. Koszty utrzymania sądów ubezpieczeń społecznych ponosi Skarb Państwa.

§ 2. Instytucje ubezpieczeń społecznych zwracają Skarbowi Państwa koszty utrzymania okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych oraz wyłożone przez Skarb Państwa wydatki, związane z postępowaniem przed tymi sądami.

§ 3. Zasady i sposób pokrywania przez instytucje ubezpieczeń społecznych przypadających na nie kosztów i wydatków określa w drodze rozporządzenia Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości i Skarbu.

R o z d z i a ł II.

Okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych.

Art. 10. Okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych rozpoznają w pierwszej instancji sprawy, należące do właściwości sądów ubezpieczeń społecznych.

Art. 11. Okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych składa się z prezesa, sędziów i ławników, a w miarę potrzeby także z jednego lub więcej wiceprezesów.

Art. 12. Okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych mogą dzielić się na wydziały na zasadach określonych w regulaminie wewnętrznego urzędowania okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych.

Art. 13. § 1. Jeżeli prawo niniejsze nie stanowi inaczej, okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych orzekają w kolegiach, składających się z jednego sędziego, jako przewodniczącego i dwóch ławników, jednego z grupy pracowników i jednego z grupy pracodawców.

§ 2. Przy rozpoznawaniu spraw w zakresie ubezpieczeń, obejmujących bądź wyłącznie pracowników umysłowych, bądź wyłącznie robotników lub górników — ławnikiem z grupy pracowników powinna być osoba, należąca do przedstawicieli danej kategorii pracowników.

§ 3. Również przy rozpoznawaniu spraw, dotyczących ubezpieczenia robotników, zatrudnionych w górnictwie i hutnictwie, w ramach ogólnego ubezpieczenia emerytalnego robotników, ławnikiem z grupy pracowników powinna być osoba, należąca do przedstawicieli tej kategorii pracowników.

§ 4. Skład kolegium orzekającego w przypadkach, wymienionych w § 2 i 3, ustala się według treści zaskarżonej decyzji.

Art. 14. § 1. Okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych orzekają jednoosobowo bez udziału ławników w sprawach:

- 1) o świadczenia z tytułu ubezpieczeń na wypadek choroby i macierzyństwa;
- 2) o świadczenia emerytalne (rentowe) dla członków rodziny, pozostałych po osobach, które pobierały już rentę, jeżeli świadczenia te nie są uzależnione od niezdolności do zarabkowania;
- 3) o zapomogę pośmiertną i zasiłek pogrzebowy,
- 4) o należności dodatkowe (odsetki zwłoki, koszty upomnień).

§ 2. Sądy te orzekają również jednoosobowo bez udziału ławników w sprawach:

- 1) o zawieszenie prawa do świadczeń;
- 2) o zmniejszenie świadczenia w przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń z instytucji ubezpieczeń społecznych z różnych tytułów.

Art. 15. § 1. W sprawach, w których od orzeczenia okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych nie służy skarga rewizyjna, przewodniczący kolegium orzekającego (art. 13) lub sędzia orzekający (art. 14) może przedstawić w toku postępowania zagadnienie prawne, budzące wątpliwości, wraz ze swą opinią do rozstrzygnięcia Trybunałowi Ubezpieczeń Społecznych. Trybunał rozstrzyga przekazane mu zagadnienie na posiedzeniu niejawnym w kolegium, określonym w art. 19, po wysłuchaniu wniosku rzecznika interesu publicznego lub złożeniu przez niego oświadczenia, iż nie zamierza złożyć wniosku.

§ 2. Jeżeli w sprawie, w której od orzeczenia okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych nie służy skarga rewizyjna, sąd ten zamierza odstąpić od zasady prawnej, wpisanej do książki zasad prawnych Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, — wówczas przedstawia zagadnienie prawne wraz ze swą opinią do rozstrzygnięcia Trybunałowi.

§ 3. Rozstrzygnięcie Trybunału Ubezpieczeń Społecznych wiąże w danej sprawie okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych.

Trybunał Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 16. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych:

- 1) rozstrzyga środki odwoławcze od orzeczeń okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych,
- 2) wyjaśnia przepisy prawne, które budzą wątpliwości lub których stosowanie wywołało rozbieżność w orzecznictwie,
- 3) orzeka w innych sprawach, przekazanych mu przez przepisy prawa.

Art. 17. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych składa się z prezesa, wiceprezesów i sędziów.

Art. 18. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych dzieli się na wydziały na zasadach, określonych w regulaminie wewnętrznego urzędowania Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 19. § 1. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych orzeka w kolegiach, składających się z trzech sędziów.

§ 2. W składzie tego kolegium orzekającego może brać udział bez prawa przewodniczenia jeden sędzia okręgowy sądu ubezpieczeń społecznych, delegowany do Trybunału Ubezpieczeń Społecznych w trybie, określonym w art. 59.

Art. 20. § 1. Kolegium orzekające Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, określone w art. 19, może przekazać zagadnienie prawne, budzące wątpliwość, do rozstrzygnięcia kolegium siedmiu sędziów, po czym uchwaloną zasadę można wpisać do księgi zasad prawnych.

§ 2. Jeżeli w innej sprawie jakiegokolwiek kolegium orzekające zamierza odstąpić od zasady prawnej, wpisanej do księgi, wówczas przedstawia daną zasadę do rozstrzygnięcia zgromadzeniu ogólnemu Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, po czym uchwaloną zasadę wpisuje się do księgi zasad prawnych.

§ 3. Odstąpienie od zasady prawnej, ustalonej przez zgromadzenie ogólne, nastąpić może tylko w drodze ponownego rozstrzygnięcia zgromadzenia ogólnego.

§ 4. Uchwały kolegium siedmiu sędziów oraz zgromadzenia ogólnego zapadają po wysłuchaniu wniosku rzecznika interesu publicznego.

Art. 21. § 1. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnia przepisy prawne na wniosek Ministra Sprawiedliwości, prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych lub rzecznika interesu publicznego na zgromadzeniu ogólnym.

§ 2. Uchwały zgromadzenia ogólnego zapadają po wysłuchaniu wniosku rzecznika interesu publicznego.

§ 3. Uchwały zgromadzenia ogólnego wpisuje się do księgi zasad prawnych.

Art. 22. § 1. Wydziałem Trybunału Ubezpieczeń Społecznych kieruje wiceprezes Trybunału.

§ 2. Prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych może kierować jednym z wydziałów Trybunału oraz przewodniczyć każdemu kolegium orzekającemu.

Art. 23. § 1. Zgromadzenie ogólne Trybunału Ubezpieczeń Społecznych składa się z wszystkich sędziów tego Trybunału, z wyłączeniem wszakże sędziów delegowanych (art. 59). Sędziowie są obowiązani brać udział w posiedzeniach zgromadzenia ogólnego.

§ 2. Na zgromadzeniu ogólnym przewodniczy prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych lub jego zastępca (art. 29).

§ 3. Do powzięcia uchwał zgromadzenia ogólnego wymagana jest obecność przynajmniej trzech czwartych jego członków. Uchwały zapadają większością głosów. Przewodniczący głosuje na równi z innymi członkami; w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Art. 24. Prócz spraw, wymienionych w art. 20 § 2 i w art. 21 § 1, zgromadzenia ogólne rozpoznają sprawy, przekazane im innymi przepisami, oraz te sprawy z zakresu administracji sądowej, co do których prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych zażąda opinii zgromadzenia ogólnego.

Art. 25. § 1. Najpóźniej w listopadzie każdego roku zgromadzenie ogólne Trybunału Ubezpieczeń Społecznych wybiera na rok następny ze swego grona dwóch członków i dwóch zastępców do kolegium administracyjnego, w skład którego wchodzi ponadto prezes Trybunału, jako przewodniczący oraz powołany przez niego jeden członek zgromadzenia ogólnego.

§ 2. Kolegium administracyjne rozpoznaje sprawy w pełnym składzie. Przewodniczący głosuje na równi z innymi członkami. Uchwały zapadają większością głosów. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Art. 26. § 1. Kolegium administracyjne najpóźniej w listopadzie każdego roku ustala zarówno dla Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, jak i dla poszczególnych okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych, podział czynności na rok następny lub na okres dłuższy, jeżeli szczególne akty ustawodawcze to stanowią, a w razie potrzeby — także w ciągu roku.

§ 2. Podział czynności obejmuje również ustalanie zastępstw, tudzież wyznaczanie składu kolegium sędziowskiego, powołanego do orze-

kania w sprawach, określonych w art. 102 § 2 lit. c) i w art. 110 lit. c) prawa o ustroju sądów powszechnych oraz w art. 76 prawa niniejszego

§ 3. Podział czynności we wszystkich sądach ubezpieczeń społecznych następuje na podstawie wniosku prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, jednak podział czynności w poszczególnych okręgowych sądach ubezpieczeń społecznych następuje po rozpoznaniu wniosków prezesów tych sądów.

§ 4. Prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych oznacza zakres czynności własny i wiceprezesów Trybunału.

Art. 27. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych wydaje zbiór swych orzeczeń, zawierających rozstrzygnięcia zasadniczych zagadnień prawnych.

R o z d z i a ł IV.

Administracja sądowa i nadzór.

Art. 28. Czynności administracji sądowej pełnią prezesi sądów ubezpieczeń społecznych. Mogą oni powoływać do współdziałania w czynnościach administracyjnych, nie wyłączając nadzorczych, swoich zastępców, a w poszczególnych przypadkach — sędziów.

Art. 29. § 1. Zastępcą prezesa sądu ubezpieczeń społecznych jest najstarszy służbą wiceprezes lub sędzia.

§ 2. W razie przerwy w urzędowaniu prezesa sądu ubezpieczeń społecznych zastępcę może wyznaczyć:

- 1) Minister Sprawiedliwości — w stosunku do wszystkich sędziów ubezpieczeń społecznych, spośród sędziów tego samego lub innego równorzędnego sądu ubezpieczeń społecznych lub Trybunału Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych — w stosunku do okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych, spośród sędziów tego samego sądu.

Art. 30. O starszeństwie służbowym wiceprezesów lub sędziów sądów ubezpieczeń społecznych, zajmujących stanowiska równorzędne w tym samym sądzie, rozstrzyga dzień nominacji na dane stanowisko, a w razie równoczesnego mianowania — dane w kolejności następującej:

- 1) czas, spędzony na równorzędnym stanowisku sędziowskim;
- 2) czas służby państwowej, liczony jednak nie wcześniej jak od ukończenia studiów prawniczych z przepisnymi egzaminami;
- 3) wiek.

Art. 31. Nadzór nad sądami ubezpieczeń społecznych oraz nad sędziami i ławnikami pełnią:

- 1) prezes sądu ubezpieczeń społecznych — nad swoim sądem;
- 2) prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych — także nad wszystkimi okręgowymi sądami ubezpieczeń społecznych.

Art. 32. § 1. Nadzór naczelny nad wszystkimi sądami ubezpieczeń społecznych oraz nad sędziami i ławnikami sprawuje Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Minister Sprawiedliwości wykonywa nadzór ten osobiście przez Podsekretarza Stanu lub przez delegowanych sędziów instancji równorzędnej lub wyższej sądów ubezpieczeń społecznych lub sądów powszechnych.

Art. 33. § 1. Osoby, powołane do nadzoru (art. 28, 31 i 32), mają prawo żądać wyjaśnień, wglądać w czynności i usuwać oczywiste usterki oraz z powodu dostrzeżonych przeciwień kierować sprawy do sądu dyscyplinarnego, nadto Minister Sprawiedliwości oraz prezesi sądów ubezpieczeń społecznych, co do sądów podległych ich nadzorowi, mają prawo uchylać zarządzenia administracyjne, niezgodne z prawem oraz zarządzenia niezgodne z regulaminami lub innymi przepisami porządkowymi.

§ 2. Osoby, powołane do nadzoru, mogą być obecne na rozprawie, toczącej się przy drzwiach zamkniętych.

§ 3. Prezesi sądów ubezpieczeń społecznych w granicach służącego im nadzoru, tudzież Minister Sprawiedliwości mogą w razie dostrzeżenia uchybienia zwrócić na nie uwagę oraz żądać usunięcia skutków uchybienia.

§ 4. Nadzór nie może wkraczać w dziedzinę, w której w myśl art. 64 ustawy konstytucyjnej¹⁾ sędziowie są niezawisli.

Art. 34. Do urzędników i niższych funkcjonariuszów sądowych stosuje się przepisy o nadzorze służbowym, zawarte w ustawie o państwowej służbie cywilnej.

Art. 35. § 1. Minister Sprawiedliwości kontroluje działalność służbową władz powołanych do nadzoru, deleguje osoby wymienione w art. 32 § 2, do okresowych wizytacji sądów ubezpieczeń społecznych oraz czuwa nad wykonaniem wydanych w drodze nadzoru zarządzeń.

§ 2. Minister Sprawiedliwości wydaje przepisy co do okresowych wizytacji okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych przez prezesa, wiceprezesów lub sędziów Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 36. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych o spostrzeżonych przez siebie usterkach w urzędowaniu okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych zawiadamia prezesa danego sądu.

¹⁾ Obecnie art. 77 Konstytucji z dn. 17.III 1921 r. i art. 24 ust. 2 ustawy Konst. z dnia 19.II 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 71).

Art. 37. Trybunał Ubezpieczeń Społecznych, w razie dostrzeżenia przy rozstrzyganiu środków odwoławczych od orzeczeń okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych oczywistej obrazy przepisów ustawowych w postępowaniu tych sądów, władny jest — niezależnie od uprawnień, służących mu z mocy przepisów o postępowaniu — stwierdzić uchybienie i wytknąć je danemu okręgowemu sądowi ubezpieczeń społecznych. Na żądanie okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych obowiązany jest udzielić wyjaśnień. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie ma wpływu na daną sprawę.

§ 2. O wytknięciu uchybienia Trybunał Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia prezesa właściwego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych, a w wypadkach ważniejszych — ponadto Ministra Sprawiedliwości.

Art. 38. § 1. Regulaminy wewnętrznego urzędowania okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych i Trybunału Ubezpieczeń Społecznych wydaje w drodze rozporządzeń Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej¹⁾.

§ 2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej oznacza w drodze rozporządzenia po upływie jakiego czasu i pod jakimi warunkami akta spraw sądowych będą w całości lub w części uszczone lub przekazywane instytucjom ubezpieczeń społecznych albo archiwom naukowym.

R o z d z i a ł V.

Sekretariaty sądów ubezpieczeń społecznych, urzędnicy i niżsi funkcjonariusze.

Art. 39. Sekretariaty sądów ubezpieczeń społecznych składają się z sekretarzy sądowych, urzędników kancelaryjnych oraz niższych funkcjonariuszów.

Art. 40. Do osób, wymienionych w artykule poprzedzającym, stosuje się odpowiednio przepisy art. 264, 265 i 267 prawa o ustroju sądów powszechnych.

R o z d z i a ł VI.

Aplikanci sądowi.

Art. 41. Do sądów ubezpieczeń społecznych mogą być przydzielani aplikanci sądowi na okres czasu nie dłuższy, niż jeden rok.

¹⁾ Patrz rozporz. z dnia 4.XII 1947 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania Trybunału Ubezpieczeń Społ. (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 473 z 1947 r.) umieszczony w „Dodatku“ na str. 337.

R o z d z i a ł VII.

Biegli sądowi, tłumacze przysięgli.

Art. 42. § 1. Przy sądach ubezpieczeń społecznych mogą być ustanowieni biegli sądowi. Bliższe w tym względzie przepisy oraz zasady wynagrodzenia określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.

§ 2. Czynności tłumaczy przysięgłych przy sądach ubezpieczeń społecznych pełnią tłumacze przysięgli, ustanowieni przy sądach powszechnych.

SĘDZIOWIE.

R o z d z i a ł I.

Niezawisłość sędziowska.

Art. 46. Do sędziów sądów ubezpieczeń społecznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 79—81 prawa o ustroju sądów powszechnych.

R o z d z i a ł II.

Tryb i warunki mianowania.

Art. 47. Na stanowisko sędziego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych może być mianowany, kto:

- 1) posiada warunki, wymagane w art. 82 lub 83 prawa o ustroju sądów powszechnych, oraz
- 2) posiada co najmniej trzy lata służby na stanowisku przynajmniej sędziego grodzkiego lub podprokuratora okręgowego w sądownictwie powszechnym, albo co najmniej 5 lat pracy w administracji rządowej na stanowisku referendarskim w zakresie ubezpieczeń społecznych lub na równorzędnym stanowisku w instytucji ubezpieczeń społecznych.

Art. 48. § 1. Na stanowisko sędziego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych może być mianowany, kto posiada co najmniej 5 lat służby na stanowisku sędziego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych.

§ 2. Jednakże połowa sędziów Trybunału Ubezpieczeń Społecznych może być mianowana spośród osób, które posiadają warunki, wymagane w art. 82 lub 83 prawa o ustroju sądów powszechnych i pracowały co najmniej dziesięć lat w administracji rządowej na stanowisku referendarskim w zakresie ubezpieczeń społecznych lub na równorzędnym stanowisku w instytucji ubezpieczeń społecznych, oraz spośród osób, które po-

siadają co najmniej pięć lat służby na stanowisku przynajmniej sędziego sądu okręgowego lub wiceprokuratora okręgowego.

Art. 49. Ponadto sędzią Trybunału Ubezpieczeń Społecznych może być mianowany profesor prawa na uniwersytecie państwowym polskim.

Art. 50. § 1. Prezesem lub wiceprezesem okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych może być mianowany, kto przez dwa lata pozostawał na stanowisku sędziego co najmniej takiego sądu albo przez trzy lata na stanowisku co najmniej sędziego okręgowego lub wiceprokuratora okręgowego.

§ 2. Prezesem lub wiceprezesem Trybunału Ubezpieczeń Społecznych może być mianowany, kto co najmniej przez trzy lata pozostawał na stanowisku sędziego tego Trybunału, albo sędzia Sądu Najwyższego bądź Najwyższego Trybunału Administracyjnego, jak również kto co najmniej przez osiem lat pozostawał na stanowisku sędziowskim w okręgowym sądzie ubezpieczeń społecznych, bądź co najmniej na stanowisku sędziego okręgowego lub wiceprokuratora okręgowego.

Art. 51. Nikt nie może zostać sędzią w tym sądzie ubezpieczeń społecznych, w którym jest już sędzią jego krewny do czwartego lub powirowaty do drugiego stopnia włącznie. W razie późniejszego powstania powinowactwa między sędziami jednego sądu ubezpieczeń społecznych, sędzia, który zawarł związek małżeński, tworzący powinowactwo, powinien być przeniesiony do innego sądu ubezpieczeń społecznych na równorzędne stanowisko.

Art. 52. Sędziów sądów ubezpieczeń społecznych mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej, przedstawiony przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 53. § 1. O każdym wolnym stanowisku sędziego obwieszcza się niezwłocznie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 2. Termin składania podań przez kandydatów upływa w dwa tygodnie od dnia obwieszczenia.

Art. 54. Na każde wolne stanowisko sędziego w sądach ubezpieczeń społecznych kolegium administracyjne Trybunału Ubezpieczeń Społecznych wskaże najpóźniej w ciągu dwóch tygodni po upływie terminu do składania podań trzech kandydatów. Prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych przesyła Ministrowi Sprawiedliwości uchwałę kolegium administracyjnego, przedstawiając jednocześnie wszystkich kandydatów oraz swoją opinię co do kandydata, którego uważa za najodpowiedniejszego.

Art. 55. § 1. Minister Sprawiedliwości przedstawia do mianowania jednego z kandydatów, wskazanych przez kolegium administracyjne Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może przedstawić do mianowania także kandydata, nie wskazanego przez kolegium administracyjne Trybunału Ubezpieczeń Społecznych spośród osób, odpowiadających warunkom art. 47 i 48, lecz liczba sędziów, mianowanych spośród tych kandydatów, nie może przewyższać jednej piątej części pełnego składu wszystkich okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych lub odpowiednio całego składu Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 56. Przepisów art. 53 i 55 nie stosuje się przy mianowaniu prezesów i wiceprezesów.

Art. 57. W kwestiach stosunku służbowego sędziów sądów ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy art. 98—101 prawa o ustroju sądów powszechnych.

R o z d z i a ł III.

Zmiana i zrzeczenie się stanowiska.

Art. 58. § 1. Mianowanie sędziego na inne stanowisko lub przeniesienie go na inne miejsce służbowe może nastąpić tylko za jego zgodą przy odpowiednim zastosowaniu przepisów art. 53—57.

§ 2. Poza tym do sędziów sądów ubezpieczeń społecznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 102 § 2 prawa o ustroju sądów powszechnych, przy czym sądem wyższym w rozumieniu § 2 lit. c) tego artykułu jest w stosunku do okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych — Trybunał Ubezpieczeń Społecznych, a w stosunku do Trybunału — Sąd Najwyższy.

§ 3. Przeniesienie sędziego w przypadkach, objętych artykułem niniejszym, zarządza Minister Sprawiedliwości.

Art. 59. § 1. Przepisy art. 105 prawa o ustroju sądów powszechnych stosuje się odpowiednio do delegowania sędziów sądów ubezpieczeń społecznych, przy czym prawo delegowania, wymienione w § 2 tego artykułu, służy Prezesowi Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli chodzi o czynności sędziowskie w jakimkolwiek sądzie ubezpieczeń społecznych.

§ 2. Z zachowaniem ogólnych przepisów o delegacji można również delegować na okres czasu, nie dłuższy niż jeden rok, sędziego sądu ubezpieczeń społecznych do pełnienia czynności w sądzie powszechnym, a do pełnienia czynności w okręgowym sądzie ubezpieczeń społecznych — sędziego sądu powszechnego, równorzędnego lub wyższego.

Art. 60. Przepisy art. 103, 104 i 107 prawa o ustroju sądów powszechnych stosuje się odpowiednio do sędziów sądów ubezpieczeń społecznych.

Art. 61. Do przeniesienia sędziego sądu ubezpieczeń społecznych w stan spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy art. 108—111 prawa o ustroju sądów powszechnych, przy czym sądem wyższym w rozumieniu art. 110 lit. c) i art. 111 § 2 tego prawa jest w stosunku do okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych — Trybunał Ubezpieczeń Społecznych, a w stosunku do Trybunału — Sąd Najwyższy.

Art. 62. W sprawie zrzeczenia się stanowiska przez sędziego sądu ubezpieczeń społecznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 112 i 113 prawa o ustroju sądów powszechnych.

R o z d z i a ł IV.

Prawa.

Art. 63. W sprawach powołania sędziego sądu ubezpieczeń społecznych do czasowej służby wojskowej, wypoczynków, zwolnienia od zajęć, oraz innych praw stosuje się odpowiednio przepisy art. 106, 114, 115, 117 § 3 i art. 118 prawa o ustroju sądów powszechnych, przy czym terminy wypoczynku sędziów sądów ubezpieczeń społecznych oznacza kolegium administracyjne Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, prezesów okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych oraz wiceprezesów Trybunału Ubezpieczeń Społecznych — prezes Trybunału, a prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych — Minister Sprawiedliwości.

Art. 64. Przy mianowaniu sędziów sądów ubezpieczeń społecznych oraz rzecznika interesu publicznego i jego zastępców na stanowiska w sądach powszechnych stosuje się odpowiednio art. 85 prawa o ustroju sądów powszechnych, przy czym następujące stanowiska w sądownictwie ubezpieczeń społecznych uważa się za równorzędne ze stanowiskami w sądach powszechnych:

- 1) sędziego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych — z sędzią okręgowym;
- 2) wiceprezesa okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych — z wiceprezesem sądu okręgowego;
- 3) prezesa okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych — z prezesem sądu okręgowego;
- 4) sędziego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych oraz rzecznika interesu publicznego i jego zastępcy — z sędzią apelacyjnym;
- 5) wiceprezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych — z wiceprezesem sądu apelacyjnego;
- 6) Prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych — z prezesem sądu apelacyjnego.

R o z d z i a ł V.

Obowiązki.

Art. 65. Przepisy art. 119—128 prawa o ustroju sądów powszechnych, dotyczące obowiązków, związanych ze stanowiskiem sędziowskim, stosuje się odpowiednio do sędziów sądów ubezpieczeń społecznych, przy czym przewidziane w art. 125 § 3 i w art. 126 § 1 tego prawa rozstrzygnięcia należą do właściwości kolegium administracyjnego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

R o z d z i a ł VI.

Tok instancji i terminy składania odwołań.

Art. 66. § 1. Prezes Trybunału Ubezpieczeń Społecznych rozstrzyga w pierwszej instancji, na wniosek prezesów okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych, o uprawnieniach służbowych sędziów okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych, wynikających z prawa niniejszego. Od orzeczenia Prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych służy interesowanemu prawo wniesienia odwołania do Ministra Sprawiedliwości.

§ 2. O uprawnieniach wiceprezesów i sędziów Trybunału Ubezpieczeń Społecznych oraz prezesów okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych rozstrzyga na wniosek prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych Minister Sprawiedliwości.

Art. 67. § 1. Od rozstrzygnięcia kolegium administracyjnego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych służy odwołanie do ogólnego zgromadzenia tego Trybunału w terminie siedmiodniowym od dnia podania do wiadomości.

§ 2. Rozstrzygnięcia ogólnego zgromadzenia Trybunału Ubezpieczeń Społecznych są ostateczne i zaskarżeniu nie podlegają.

Art. 68. W przypadkach, przewidzianych w art. 66 i 67, stosuje się ogólne przepisy o postępowaniu administracyjnym.

R o z d z i a ł VII.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 69. § 1. Do orzekania w pierwszej instancji w sprawach dyscyplinarnych przeciwko sędziom, zajmującym stanowiska w okręgowych sądach ubezpieczeń społecznych, powołany jest sąd dyscyplinarny przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych, czekaający w składzie trzech sędziów Trybunału.

§ 2. Sąd dyscyplinarny wyższy oraz Najwyższy Sąd Dyscyplinarny, przewidziane w art. 137 § 1 lit. b) i c) prawa o ustroju sądów powszechnych, pełnią w stosunku do sędziów, zajmujących stanowiska w okręgowych sądach ubezpieczeń społecznych oraz w Trybunale Ubezpieczeń Społecznych te same funkcje, co w stosunku do sędziów zajmujących stanowiska w sądach powszechnych.

§ 3. Przewodniczącym sądu dyscyplinarnego przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych jest prezes Trybunału.

§ 4. Członków Sądu dyscyplinarnego w liczbie czterech, w tym jednego zastępcę przewodniczącego, wybiera ogólne zgromadzenie Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 70. Prokuratorem dyscyplinarnym przy Trybunale jest Prokurator apelacyjny w Warszawie.

Art. 71. Przepisy art. 129—137 oraz 141—187 prawa o ustroju sądów powszechnych stosuje się odpowiednio do sędziów sądów ubezpieczeń społecznych.

ŁAWNICY.

R o z d z i a ł I.

Powolywanie i zwalnianie ławników.

Art. 72.¹⁾ § 1. Ławników okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych powołuje w równej liczbie z każdej z dwóch grup pracowników i pracodawców na okres trzyletni Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej na podstawie list kandydatów, przedstawionych:

- 1) z grupy pracowników — przez stowarzyszenia zawodowe pracownicze, czynne w okręgu danego sądu;
- 2) z grupy pracodawców — przez czynne w okręgu danego sądu organizacje pracodawców o charakterze publiczno-prawnym oraz inne organizacje pracodawców, których wykaz ustala Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami.

§ 2. W razie nieistnienia w okręgu danego sądu stowarzyszeń zawodowych pracowniczych, wymienionych w § 1 pkt 1), lub w razie uchylenia się tych stowarzyszeń od przedstawienia kandydatów w wyznaczonym terminie, Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej powołuje z urzędu odpowiednie kategorie ławników.

1) W brzmieniu dekretu z dnia 1.III 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 76).

§ 3. W razie zmniejszenia się w czasie trwania kadencji liczby ławników danego sądu tak dalece, że wpływa to ujemnie na sprawność czynności sądowych, następuje na czas trwania danej kadencji dodatkowe powołanie odpowiedniej liczby ławników. Dodatkowe powołanie ławników może również nastąpić w razie zmiany granic okręgu sądu. Dodatkowe powołanie ławników następuje na zasadach, zawartych w paragrafach poprzedzających.

Art. 73¹⁾. Ławnikiem może być obywatel polski, który korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, jest nieskazitelnego charakteru, ukończył 25 lat życia, posiada znajomość zawodu, który reprezentuje i włada językiem polskim w słowie i piśmie.

Art. 74. Od sprawowania urzędu ławnika wyłączeni są:

- 1) duchowni i zakonnicy;
- 2) posłowie i senatorowie²⁾;
- 3) funkcjonariusze państwowi i wojskowi w służbie czynnej;
- 4) członkowie organów i pracownicy instytucji ubezpieczeń społecznych.

Art. 75. § 1. Można odmówić przyjęcia lub złożyć urząd ławnika, jeżeli kandydat lub ławnik:

- 1) przekroczył 60 rok życia;
- 2) dotknięty jest ułomnością, utrudniającą mu sprawowanie urzędu, albo upadkiem sił fizycznych lub umysłowych;
- 3) w poprzedniej kadencji pełnił obowiązki ławnika w sądzie ubezpieczeń społecznych albo ławnika lub zastępcy ławnika w sądzie pracy;
- 4) nie mieszka lub przestaje mieszkać w okręgu danego sądu;
- 5) utracił charakter reprezentanta tej grupy, z której został powołany.

§ 2. O dopuszczalności odmowy przyjęcia urzędu ławnika decyduje Minister Sprawiedliwości. O dopuszczalności złożenia urzędu ławnika decyduje Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa właściwego sądu.

Art. 76. § 1. Kolegium trzech sędziów właściwego sądu może usunąć ławnika przed upływem trzylecia, na które został powołany:

- 1) jeżeli co do niego zajdą lub staną się wiadome okoliczności, które wyłączają go od sprawowania urzędu ławnika;
- 2) jeżeli dopuścił się poważnego naruszenia swoich obowiązków urzędowych, a w szczególności w razie niedochowania tajem-

1) W brzmieniu dekretu z dnia 1.III 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 76).

2) Obecnie nieaktualne.

nicy (art. 81 § 2) lub trzykrotnego ukarania karą porządkową (art. 82);

3) jeżeli utracił charakter reprezentanta tej grupy, z której został powołany.

§ 2. Orzeczenie kolegium trzech sędziów jest ostateczne.

Art. 77. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości i Ministra Opieki Społecznej, wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych, określa sposób przedstawiania kandydatów na ławników okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych, tryb powoływania ławników oraz zasady powoływania poszczególnych ławników na posiedzenia sądowe¹⁾.

R o z d z i a ł II.

Prawa i obowiązki ławników.

Art. 78. § 1. Ławnicy okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych są w sprawowaniu swego urzędu ławnika niezawisli i podlegają tylko aktom ustawodawczym.

§ 2. Ławnicy składają przed objęciem urzędu, przed przewodniczącym właściwego sądu następujące przyrzeczenie:

„Przyrzekam, że na powierzonym mi urzędzie ławnika okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych będę sumiennie i gorliwie spełniał powierzone mi obowiązki, poświęcając im całą swoją wiedzę i doświadczenie, a sprawiedliwość bezstronnie i zgodnie z przepisami prawa oraz zasadami słuszności wymierzał”.

Art. 79. Ławnicy nie mogą doznawać utrudnień ze strony pracodawców przy pełnieniu swych obowiązków.

Art. 80. § 1. Ławnicy pełnią swe obowiązki bezpłatnie, wszakże utrzymujący się z dziennego zarobku otrzymują na żądanie odszkodowanie za utracony zarobek, zamieszkali zaś poza siedzibą sądu — diety oraz zwrot kosztów przejazdu.

§ 2. Wysokość, jak również zasady ustalania i wypłacania odszkodowania, diet, oraz kosztów przejazdu określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości i Ministra Opieki Społecznej²⁾.

Art. 81. § 1. Ławnik powinien strzec powagi sądu i unikać wszystkiego, co mogłoby uchybiać godności jego urzędu lub zachwiać zaufanie do jego bezstronności.

¹⁾ Patrz rozporz. z dnia 22.IX 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 230) umieszczone w zbiorze niniejszym na str. 185

²⁾ Patrz rozporz. z dnia 20.VIII 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 177) umieszczone w zbiorze niniejszym na str. 188

§ 2. W zakresie obowiązku zachowania tajemnicy ławnik jest zrównany z sędzią.

Art. 82. § 1. Ławnik obowiązany jest przybyć na posiedzenie sądu, na które został powołany, a jeżeli zajdzie jakakolwiek przeszkoda, powinien zawniasu zawiadomić o tym prezesa sądu oraz złożyć odpowiednie wyjaśnienia i dowody.

§ 2. Za nieusprawiedliwione niestawienie do sądu lub uchyłanie się od spełniania obowiązków urzędowych prezes sądu może ukarać ławnika karą porządkową do wysokości pięciuset złotych¹⁾ oraz obciążyć na rzecz Skarbu Państwa kosztami wywołanymi niestawieniem ławnika.

§ 3. Od orzeczenia prezesa okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych ukarany ławnik może w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść odwołanie do Prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, który orzeka ostatecznie.

§ 4. Przed rozstrzygnięciem odwołania co do nałożonej kary porządkowej, należy na żądanie ukaranego dopuścić go do udzielenia osobistych wyjaśnień.

§ 5. Co do ściągnięcia i użycia kary porządkowej stosuje się tryb, przewidziany dla grzywn w postępowaniu karnym sądowym.

RZECZNIK INTERESU PUBLICZNEGO.

Art. 83. § 1. Przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych urzęduje rzecznik interesu publicznego i jego zastępcy.

§ 2. Rzecznik interesu publicznego działa osobiście lub przez swoich zastępców.

Art. 84. Rzecznik interesu publicznego, stosownie do przepisów prawa niniejszego, stoi na straży prawa i dąży do ustalenia w orzecznictwie sądów ubezpieczeń społecznych prawidłowej i jednolitej wykładni przepisów prawnych.

Art. 85. Rzecznika interesu publicznego i jego zastępców mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Opieki Społecznej z porozumieniem z Ministrem Sprawiedliwości, przedstawiony przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 86. Na stanowisko rzecznika interesu publicznego lub jego zastępcy może być mianowany ten, kto odpowiada warunkom, określonym dla sędziego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 87. Kierownictwo i nadzor nad działalnością rzecznika interesu publicznego wykonywa Minister Opieki Społecznej.

¹⁾ Obecnie górną granicę kar porządkowych podwyższono 10-krotnie, patrz dekret z dnia 16.XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 312).

Art. 88. Rzecznik interesu publicznego przedstawia Ministrowi Opieki Społecznej swoje spostrzeżenia co do potrzeby zmian lub uzupełnień obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Art. 89. Jeżeli prawo niniejsze nie stanowi inaczej, do rzecznika interesu publicznego i jego zastępców stosuje się przepisy, dotyczące urzędników państwowych.

Art. 90. § 1. Przy rzeczniku interesu publicznego istnieje sekretariat.

§ 2. Do sekretarzy, urzędników, kancelaryjnych i innych funkcjonariuszów sekretariatu rzecznika interesu publicznego stosuje się przepisy, dotyczące urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych.

Art. 91. Regulamin, określający tryb urzędowania rzecznika interesu publicznego, wyda w drodze rozporządzenia Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości¹).

Art. 92. § 1. Rzecznik interesu publicznego i jego zastępcy przy rozprawach używają togi i biretu, jako stroju urzędowego.

§ 2. Szczegóły tego stroju, tudzież strój lub odznaki rzecznika interesu publicznego i jego zastępców przy czynnościach urzędowych poza rozprawą zawierać będzie regulamin urzędowania rzecznika interesu publicznego.

WYDZIAŁY ZAMIEJSCOWE I SESJE WYJAZDOWE.

R o z d z i a ł I.

Wydziały zamiejscowe.

Art. 93. § 1. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej może w drodze rozporządzenia tworzyć wydziały zamiejscowe okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych.

§ 2. Równocześnie z utworzeniem wydziału zamiejscowego Minister Sprawiedliwości wyznacza członków tego wydziału spośród sędziów właściwego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych, zasięgnąwszy uprzednio opinii kolegium administracyjnego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

¹ Patrz rozporz. z dnia 4 VI 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 239) umieszczone w zbiorze niniejszym na str. 189.

§ 3. Do wydziału zamiejscowego powołuje się osobnych ławników w sposób, ustalony dla powołania ławników do okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych (art. 72), w liczbie, określonej rozporządzeniem, tworzącym wydział zamiejscowy.

§ 4. Zniesienie wydziału zamiejscowego nastąpić może w drodze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, wydanego w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.

§ 5. Zniesienie wydziału zamiejscowego powoduje przejście sędziów — członków wydziału zamiejscowego do siedziby okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych oraz zwolnienie z urzędu ławników, powołanych do wydziału zamiejscowego.

R o z d z i a ł II.

Sesje wyjazdowe.

Art. 94. § 1. Okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych może spełniać czynności poza swoją siedzibą, a w razie konieczności nawet poza swoim okręgiem, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości lub jeżeli przez to oszczędzi się znacznie na kosztach.

§ 2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej może zarządzić odbywanie poza siedzibą sądu stałych roków okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych.

Przepisy przejściowe.

Art. 398¹⁾. § 1. W okresie ośmiu lat od dnia wejścia w życie prawa niniejszego:

- 1) sędzią okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych może być także mianowana osoba, która posiada warunki, wymagane w art. 82 lit. a) — e) prawa o ustroju sądów powszechnych, oraz co najmniej przez 5 lat pracowała w administracji rządowej na stanowisku referendarskim w zakresie ubezpieczeń społecznych, bądź na równorzędnym stanowisku, w instytucji ubezpieczeń społecznych;
- 2) sędzią Trybunału Ubezpieczeń Społecznych oraz rzecznikiem interesu publicznego i jego zastępcą może być także mianowana osoba, która co najmniej sześć lat pozostawała na stanowisku co najmniej sędziego grodzkiego, lub podprokuratora,

¹⁾ W brzmieniu dekretu z dnia 1.III 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 76).

oraz osoba, która posiadając warunki, wymagane w art. 82 lit. a) — e) prawa o ustroju sądów powszechnych, pracowała co najmniej osiem lat na stanowisku referendarskim w administracji rządowej w zakresie ubezpieczeń społecznych, bądź na równorzędnym stanowisku w instytucji ubezpieczeń społecznych.

§ 2. Liczba sędziów okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych którzy nie posiadają warunków, przewidzianych w art. 82 lit. f) i g) prawa o ustroju sądów powszechnych, nie może przewyższać połowy ogólnej liczby sędziów tych sądów. Zasadę tę stosuje się odpowiednio do sędziów Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

§ 3. W okresie najbliższych ośmiu lat od dnia wejścia w życie prawa niniejszego nie będzie wymagany:

- 1) przy mianowaniu na stanowisko prezesa i wiceprezesa okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych — warunek uprzedniego pozostawania przez co najmniej dwa lata na stanowisku sędziego tego sądu;
- 2) przy mianowaniu na stanowisko prezesa i wiceprezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych — warunek uprzedniego pozostawania przez co najmniej trzy lata na stanowisku sędziego tego Trybunału.

§ 4. Przepisów art. 53, 54 i 55 nie stosuje się do mianowania sędziów w okresie do dnia 31 grudnia 1947 r.

Art. 399¹⁾. W okresie ośmiu lat od dnia wejścia w życie prawa niniejszego sędzia okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych może być przeniesiony na inne miejsce służbowe w razie zmiany okręgów sądowych na podstawie orzeczenia Trybunału Ubezpieczeń Społecznych powziętego w trybie art. 102 § 2 lit. c) prawa o ustroju sądów powszechnych na wniosek Ministra Sprawiedliwości.

Art. 400. Do czasu wydania rozporządzeń, przewidzianych w prawie niniejszym, stosowane będą odpowiednio przepisy, obowiązujące w sądownictwie powszechnym.

Art. 423. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1940 r., a co do spraw z zakresu zabezpieczenia robotników na wypadek bezrobocia — z dniem 1 kwietnia 1941 r.²⁾.

1) W brzmieniu dekretu z dnia 1.III 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 76).

2) Okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych wprowadzone zostały z dniem 27.VIII 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 176).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI ORAZ PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 września 1945 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu, Aprowizacji i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Administracji Publicznej o sposobie przedstawiania kandydatów na ławników okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych, trybie powoływania ławników i zasadach powoływania poszczególnych ławników na posiedzenia sądowe.

(Dz. U. R. P. Nr 41 z dnia 8.X 1945 r., poz. 230).

Na podstawie art. 77 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych z dnia 28 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 476) zarządza się, co następuje:

§ 1. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej wzywa w drodze obwieszczenia, ogłoszonego w Monitorze Polskim, czynne w okręgu danego sądu organizacje zawodowe pracowników oraz izby przemysłowo-handlowe, izby rzemieślnicze i izby rolnicze oraz stowarzyszenia zawodowe pracodawców, nie reprezentowane w tych izbach, tudzież zjednoczenia przedsiębiorstw państwowych i samorządowych oraz instytucje państwowe i samorządowe, o ile ich pracownicy podlegają obowiązkowi ubezpieczenia, aby przedstawiły w oznaczonym terminie listy kandydatów na ławników okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych.

Wezwania powyższego dokonywa się po raz pierwszy niezwłocznie po ustanowieniu okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych (art. 8 §§ 1 i 2 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych), a następnie co trzy lata, co najmniej na dwa miesiące przed upływem okresu, na który byli powołani ławnicy w poszczególnym okręgowym sądzie ubezpieczeń społecznych (art. 72 § 1 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych).

Stowarzyszenia zawodowe pracowników mogą składać wspólne listy kandydatów.

To samo dotyczy organizacji pracodawców.

§ 2. Wezwanie o przedstawienie listy kandydatów winno obejmować:

- 1) liczbę ławników danego sądu,
- 2) okręg danego sądu,

- 3) wymogi, którym mają odpowiadać kandydaci (art. 73 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych),
- 4) termin złożenia list kandydatów,
- 5) skutki prawne uchylenia się stowarzyszeń (organizacji) zawodowych od przedstawienia w oznaczonym terminie kandydatów (art. 72 § 2 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych).

§ 3. Termin do przedstawienia list kandydatów nie może być krótszy niż 14 dni, licząc od dnia ogłoszenia obwieszczenia w Monitorze Polskim.

§ 4. Do list kandydatów należy dołączyć oświadczenie, że kandydaci odpowiadają wymogom, przewidzianym w art. 73 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych.

§ 5. Uprawnieni do przedstawiania list kandydatów składają je wraz z załącznikami Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, przy czym powinni:

- 1) złożyć oświadczenie, że są czynni w okręgu danego sądu,
- 2) podać — o ile chodzi o listy kandydatów z grupy pracowników — liczbę robotników i pracowników umysłowych zrzeszonych w organizacji zawodowej pracowniczej i zatrudnionych w okręgu danego sądu.

O ile zaś chodzi o listy kandydatów z grupy pracodawców — dane orientacyjne o liczbie pracowników, zatrudnionych w okręgu danego sądu przez ogół członków organizacji zawodowej pracodawców względnie przez zjednoczenia przedsiębiorstw oraz instytucje państwowe i samorządowe.

W razie wątpliwości Minister Pracy i Opieki Społecznej może żądać uzupełnienia danych, wymienionych w § 4 i w pkt 1 i 2 niniejszego paragrafu, w terminie siedmiodniowym licząc od dnia doręczenia wezwania pod rygorem, że niedotrzymanie terminu lub udzielenie niedostatecznych wyjaśnień pociągnie za sobą odrzucenie listy kandydatów danej organizacji.

§ 6. Na podstawie zgłoszonych list kandydatów Minister Pracy i Opieki Społecznej przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o do powołania ławników okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych. Wniosek powinien uwzględniać wszystkie ważniejsze gałęzie pracy, istniejące w okręgu danego sądu.

Na podstawie tego wniosku Minister Sprawiedliwości powołuje ławników okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych.

§ 7. Minister Sprawiedliwości po powołaniu ławników przesyła listy, zawierające nazwiska i miejsce zamieszkania ławników, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, prezesowi Trybunału Ubezpieczeń Społecz-

nych, prezesowi właściwego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych, Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i wszystkim uprawnionym do przedstawiania list kandydatów, którzy z tego uprawnienia skorzystali.

§ 8. Prezes okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych oznacza z góry na czas odpowiedni, nie dłuższy niż trzymiesięczny, terminy posiedzeń sądu i ustanawia dla każdego posiedzenia imienny skład kompletu sądującego, z uwzględnieniem art. 13 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych oraz przestrzegając w miarę możliwości równomiernej kolejności przy wyznaczaniu ławników do udziału w posiedzeniach. Do każdego posiedzenia należy wyznaczać imiennie podwójną liczbę ławników (lista kompletów posiedzeń), przy czym wymieniony na drugim miejscu bierze udział w posiedzeniu w razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu przez ławnika, wymienionego na pierwszym miejscu.

Przy ustanawianiu list kompletów posiedzeń należy, o ile możliwości, mieć wzgląd na rodzaj spraw spornych tudzież na słuszne życzenia ławników, którzy mogą wskazać te dni tygodnia lub miesiąca, w których udział w posiedzeniach sądu byłby dla nich niemożliwy lub połączony z trudnościami.

Kolejność udziału w posiedzeniach ławników, mieszkających poza siedzibą sądu, należy wyznaczać w taki sposób, aby nie byli zmuszeni zbyt często w jednym miesiącu udawać się do siedziby sądu.

§ 9. Od ustanowionej kolejności należy odstępować tylko wtedy:

- 1) gdy odbyć się mają posiedzenia nadzwyczajne, w programie posiedzeń nieprzewidziane,
- 2) gdy odroczone rozprawa ma być prowadzona przed tym samym kompletem,
- 3) gdy rodzaj sprawy wymaga współudziału ławników, należących do tej samej lub podobnej gałęzi pracy, co skarżący.

§ 10. Jeżeli do okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych wpływają sprawy z pewnej gałęzi pracy w takiej ilości, że wyznaczone dni posiedzeń będą wypełnione tego rodzaju sprawami, należy na ławników mających wziąć udział w tych posiedzeniach wyznaczać osoby należące do tej lub zbliżonej gałęzi pracy.

§ 11. Listę kompletów posiedzeń należy doręczyć co najmniej na 10 dni przed terminem pierwszego posiedzenia wszystkim ławnikom, których udział w posiedzeniach jest w niej przewidziany.

Doręczenie listy kompletów posiedzeń stanowi zarazem wezwanie ławników do przybycia na posiedzenia w dni, w tej liście oznaczone.

§ 12. W razie potrzeby przybrania ławników do udziału w posiedzeniu, nieprzewidzianym w liście kompletów posiedzeń, prezes okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych wzywa ich na to posiedzenie osobnym pismem, telegraficznie lub telefonicznie.

§ 13. Lista kompletów posiedzeń powinna zawierać pouczenie, obejmujące treść art. 82 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych oraz § 11 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 14. Ławnik obowiązany jest o każdej zmianie swego zamieszkania oraz o utracie charakteru przedstawiciela tej grupy, z której był powołany, zawiadomić prezesa okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych w ciągu trzech dni.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW SPRAWIEDLIWOŚCI ORAZ PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 20 sierpnia 1945 r.

o wysokości, zasadach ustalania i wypłacania odszkodowania, diet oraz kosztów przejazdu ławników okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych.

(Dz. U. R. P. Nr 29 z dnia 27. VIII 1945 r., poz. 177).

Na podstawie art. 80 § 2 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych z dnia 28 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 476) zarządza się, co następuje:

Art. 1. Ławnicy utrzymujący się z dziennego zarobku otrzymują na żądanie za złożeniem zaświadczenia pracodawcy odszkodowanie za utracony w związku z czynnościami w charakterze ławnika zarobek.

Art. 2. Ławnicy zamieszkali poza siedzibą sądu otrzymują diety w wysokości 50 złotych dziennie oraz zwrot kosztów przejazdu do sądu i z powrotem, najwyżej w wysokości kosztów przejazdu kolejowego drugą klasą.

Ławnicy utrzymujący się z dziennego zarobku nie tracą prawa do diet przez otrzymanie odszkodowania z § 1.

Art. 3. O otrzymaniu odszkodowania, diet oraz kosztów przejazdu rozstrzyga prezes sądu, przy którym ławnik jest ustanowiony.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 4 czerwca 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.
**Regulamin urzędowania rzecznika interesu publicznego
przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych.**

(Dz. U. R. P. Nr 45 z dnia 20. VI 1947 r., poz. 239).

Na podstawie art. 91 i 92 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych z dnia 28 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 476 i z 1946 r. Nr 12, poz. 76) zarządza się, co następuje:

Przepisy wstępne.

§ 1. Rzecznik interesu publicznego przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych, zwany w dalszym ciągu niniejszego rozporządzenia w skróceniu „rzecznikiem”, sprawuje swoje czynności na podstawie prawa o sądach ubezpieczeń społecznych z dnia 28 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 476) z późniejszymi zmianami oraz innych przepisów szczególnych, z uwzględnieniem niniejszego regulaminu oraz regulaminu wewnętrznego urzędowania okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych i Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

§ 2. Przez wyrażenie ogólne „rzecznik”, użyte w niniejszym regulaminie, rozumie się rzecznika i jego zastępców, chyba że z danego przepisu co innego wynika.

§ 3. 1. Użyte w niniejszym regulaminie skróty oznaczają:

- a) „pr. s. u. sp.” — prawo o sądach ubezpieczeń społecznych z dnia 28 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 476) z późniejszymi zmianami;
- b) „Trybunał” — Trybunał Ubezpieczeń Społecznych;
- c) „sąd” — okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych.

2. Powołane w niniejszym regulaminie paragrafy bez bliższego oznaczenia odnoszą się do tegoż regulaminu.

Zadania rzecznika.

§ 4. Rzecznik stoi na straży prawa i dąży do ustalenia w orzecznictwie sądów ubezpieczeń społecznych prawidłowej i jednolitej wykładni przepisów prawnych.

§ 5. Do osiągnięcia powyższych celów służą rzecznikowi:

a) wnioski składane w poszczególnych sprawach rozpoznawanych przez Trybunał i sądy (art. 367 i 224 pr. s. u. sp.),

- b) skargi z art. 108 pr. s. u. sp.,
- c) wnioski z art. 15, 20 i 21 pr. s. u. sp.,
- d) skargi w obronie prawa z art. 394 pr. s. u. sp.,
- e) wnioski i spostrzeżenia z art. 88 pr. s. u. sp.

§ 6. Rzecznik przedstawia Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej odpisy orzeczeń Trybunału, zawierających rozstrzygnięcie zasadniczych lub ważniejszych zagadnień prawnych albo wyjaśniających przepisy, błędnie lub rozbieżnie stosowane przez sądy.

§ 7. Rzecznik przedstawia Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej swoje spostrzeżenia i wnioski co do potrzeby zmian i uzupełnień obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Podział czynności i zasady wewnętrznego urzędowania.

§ 8. Rzecznik podlega bezpośrednio Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, który przed mianowaniem jego zastępców, urzędników sekretariatu i niższych funkcjonariuszów zasięga opinii rzecznika.

§ 9. W przypadkach ważniejszych ustne polecenie na wniosek podwładnego winno być potwierdzone na piśmie.

§ 10. 1. Rzecznik według swego uznania zarządza podział czynności swoich zastępców, może też, niezależnie od podziału czynności, powierzyć im poszczególne sprawy lub dokonanie poszczególnych czynności.

2. O podziale czynności rzecznik zawiadamia Ministra Pracy i Opieki Społecznej i Prezesa Trybunału.

3. Rzecznik może upoważnić swoich zastępców lub niektórych z nich do podpisywania pism i wniosków w poszczególnych sprawach lub w pewnych ich rodzajach.

§ 11. Wzajemne zastępowanie się zastępców rzecznika jest dopuszczalne jedynie za zgodą rzecznika.

§ 12. Zastępcy rzecznika wnoszą pisma w sprawach osobistych w drodze służbowej do rzecznika, który przedstawia sprawę Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej ze swoim wnioskiem lub sprawozdaniem, jeżeli załatwienie sprawy nie należy do jego zakresu działania.

§ 13. Rzecznik jest odpowiedzialny za całość urzędowania oraz za prawidłowy i jednolity tok czynności podległego mu urzędu.

§ 14. Rzecznik składa Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej sprawozdania ze swych czynności: roczne do dnia 31 stycznia, inne — na zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

§ 15. Zastępca rzecznika, delegowany do udziału w rozprawie sądowej, składa rzecznikowi krótkie pisemne sprawozdanie z wyniku rozprawy. Powinien on przedstawić rzecznikowi swoje spostrzeżenia co do braków i sprzeczności w ustawach, celem spowodowania ich usunięcia w trybie art. 21 pr. s. u. sp. lub w drodze ustawodawczej.

Czas urzędowania i ferie.

§ 16. 1. Rzecznik oznacza godziny urzędowania i przyjęć.

2. W przypadkach pilnych należy przyjąć interesanta poza godzinami oznaczonymi.

§ 17. 1. Urlop wypoczynkowy rzecznika wyznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej. Urlopy wypoczynkowe zastępców rzecznika, urzędników sekretariatu i niższych funkcjonariuszów wyznacza rzecznik.

2. Urlopy wypoczynkowe należy w zasadzie wyznaczać w okresie od piętnastego czerwca do piętnastego września.

3. Na prośbę osoby interesowanej można wyznaczyć urlop wypoczynkowy w dwóch terminach, jeżeli nie zachodzą przeszkody natury służbowej, pod warunkiem, że ogólny czas urlopu wypoczynkowego nie przekroczy normy ustawowej.

§ 18. Powołanie na ćwiczenia wojskowe i spowodowana tym przerwa w urzędowaniu nie pozbawia prawa do korzystania z urlopu wypoczynkowego.

§ 19. Rzecznik, korzystający z urlopu wypoczynkowego, powinien zawiadomić bezpośrednio przełożonego o miejscu swego pobytu.

Strój urzędowy rzecznika.

§ 20. 1. Strojem urzędowym rzecznika przy rozprawie jest toga i biret.

2. Krój togi i biretu oraz okoliczności, w których rzecznik ich używa, określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 listopada 1932 r. w sprawie wprowadzenia togi i biretu jako stroju urzędowego dla sędziów i prokuratorów przy rozprawach (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 872) z tym, że kolor wypustek na kołnierzu, mankietach togi i birecie, tudzież kolor żabotu jest w stroju rzecznika jasno popielaty.

Wnioski i posiedzenia.

§ 21. Trybunał przesyła rzecznikowi akta spraw celem przygotowania wniosku najpóźniej w ciągu miesiąca lub oświadczenia w tymże terminie, że złoży wniosek ustny, albo też że udziału w sprawie nie weźmie.

2. Rzecznik bierze udział w sprawie, gdy wymaga tego przepis ustawy albo interes społeczny lub państwowy.

3. W sprawach większej wagi, w szczególności gdy chodzi o zmianę wykładni, należy sporządzić wniosek pisemny.

§ 22. Zastępca rzecznika powinien przed sporządzeniem wniosku zawiadomić rzecznika o sprawach szczególnej wagi lub budzących poważne wątpliwości prawne.

§ 23. Wnioski powinny być zaopatrzone w uzasadnienie.

§ 24. Rzecznik oddaje wnioski wraz z aktami spraw sekretariatowi przed upływem terminu określonego w § 21.

§ 25. Sekretariat sporządza bezzwłocznie trzy egzemplarze każdego wniosku, oznacza je datą posiedzenia i sygnaturą Trybunału, a następnie dwa egzemplarze przesyła wraz z aktami sekretariatowi Trybunału, trzeci zaś przechowuje w sekretariacie i wydaje go najpóźniej w przeddzień posiedzenia rzecznikowi, wyznaczonemu na to posiedzenie.

§ 26. 1. Rzecznik, opierając się na otrzymanej wokandzie, oznacza sprawy, w których osobiście weźmie udział, albo wyznacza zastępców do wzięcia udziału w posiedzeniach Trybunału.

2. Na rozprawie powinien w miarę możliwości występować rzecznik, który daną sprawę opracował.

§ 27. 1. Po posiedzeniu rzecznik zwraca sekretariatowi wokandę i odpisy wniosków, z dołączeniem krótkiej wzmianki o wyniku rozprawy.

2. Sekretariat przechowuje otrzymane wnioski, wokandę i akta w okładce z oznaczeniem wydziału (sekcji) Trybunału oraz daty posiedzenia.

§ 28. 1. Celem omówienia bieżących kwestii rzecznik zwołuje, w terminach według swego uznania, zebrania swoich zastępców.

2. W zebraniach rzeczników może wziąć udział Minister Pracy i Opieki Społecznej lub delegowany przez niego urzędnik tego Ministerstwa z prawem przemawiania poza kolejnością zapisanych do głosu.

§ 29. 1. Orzeczenia Trybunału przegląda zastępca rzecznika, wyznaczony przez rzecznika, po czym oddaje rzecznikowi orzeczenia, nadające się do celów określonych §§ 6 i 7, z odpowiednim wyjaśnieniem.

2. Orzeczenia powyższe zwraca się następnie sekretariatowi, który je przechowuje rocznikami według wydziałów Trybunału i sekcji, w porządku sygnatur Trybunału.

Sekretariat i biurowość.

§ 30. Rzecznik ma sekretariat odrębny od sekretariatu Trybunału

§ 31. 1. Do sekretariatu rzecznika mogą być za jego zgodą wyznaczeni urzędnicy Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

2. Rzecznik oznacza zakres i rodzaj czynności każdego urzędnika sekretariatu.

§ 32. Kierownik sekretariatu jest odpowiedzialny za należyte prowadzenie biurowości, za ścisłe i szybkie wykonanie zarządzeń rzecznika oraz za całość akt, ksiąg i pism.

§ 33. Wszyscy urzędnicy sekretariatu obowiązani są stosować się do zarządzeń kierownika sekretariatu, chyba że rzecznik odwoła lub zmieni zarządzenie sekretariatu.

§ 34. Inni urzędnicy sekretariatu mogą zastąpić kierownika sekretariatu w jego czynnościach na zlecenie rzecznika.

§ 35. 1. Urzędnicy sekretariatu nie mają prawa udzielać zezwolenia osobom obcym na przeglądanie akt i ksiąg rzecznika i sekretariatu.
2. Zezwolenia takie wydaje wyłącznie rzecznik.

3. Nikt, oprócz rzecznika i jego zastępców, nie może zabierać akt z sekretariatu.

§ 36. Szczegóły organizacji biurowej reguluje rzecznik.

§ 37. W sekretariacie rzecznika prowadzi się księgi (repertoria), które określi zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

§ 38. 1. Na każdym nadchodzącym piśmie sekretariat stawia prezentatę, zawierającą datę otrzymania pisma i liczbę załączników, po czym wciąga pismo do odpowiedniego repertorium i umieszcza na nim oznaczenie.

2. Oznaczenie akt składa się z odpowiedniej nazwy repertorium, do którego sprawa należy, numeru porządkowego sprawy według repertorium i roku założenia akt.

3. W razie przeniesienia sprawy do innego repertorium należy dawne oznaczenie przekreślić i wpisać pod spodem nowe oznaczenie.

4. Oznaczenie akt umieszczać należy na wszystkich pismach wychodzących.

Pieczęcie urzędowe.

§ 39. Rzecznik używa pieczęci urzędowej z napisem: „Rzecznik Interesu Publicznego przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych”.

§ 40. 1. Pieczęć rzecznika przechowuje kierownik sekretariatu.

2. Pieczęć powinna być przechowywana pod zamknięciem.

3. Kontrolę wydanych do użytku pieczęci prowadzi rzecznik.

§ 41. Pieczęć wyciska się na pismach, mających stanowić dowód, oraz w innych przypadkach, przewidzianych przepisami szczególnymi.

Napisy.

§ 42. Na wszystkich pismach rzecznika należy używać napisu: „Rzecznik Interesu Publicznego przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych”.

§ 43. Nazwa powyższa powinna być umieszczona na zewnątrz gmachu, mieszczącego biura rzecznika.

§ 44. Pomieszczenia wewnątrz gmachu przeznaczone dla rzecznika i sekretariatu powinny być oznaczone napisami, wskazującymi ich przeznaczenie.

§ 45. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW SPRAWIEDLIWOŚCI ORAZ PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 10 lutego 1947 r.

o ustanowieniu okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych.

(Dz. U. R. P. Nr 28 z dnia 25. III 1947 r., poz. 113).

Na podstawie art. 8 §§ 1, 2 i 3 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych z dnia 28 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 47⁶ i z 1946 r. Nr 12, poz. 76) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych:

- a) w Warszawie dla m. st. Warszawy oraz województw: białostockiego, lubelskiego i warszawskiego,
- b) w Gdyni dla województw: gdańskiego, olsztyńskiego i pomorskiego,
- c) w Katowicach dla województwa śląskiego,
- d) w Krakowie dla województw: kieleckiego, krakowskiego i rzeszowskiego,
- e) w Łodzi dla m. Łodzi i województwa łódzkiego,
- f) w Poznaniu dla województwa poznańskiego,
- g) w Szczecinie dla województwa szczecińskiego,
- h) we Wrocławiu dla województwa wrocławskiego.

§ 2. Liczba ławników wynosi w Okręgowym Sądzie Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie po 50, w innych okręgowych sądach ubezpieczeń społecznych, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, po 40 z każdej z dwóch grup: pracowników i pracodawców.

§ 3. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości oraz Pracy i Opieki Społecznej z dnia 20 sierpnia 1945 r. o ustanowieniu okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 176).

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

SĘDZIOWIE HANDLOWI.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 grudnia 1928 r.

o prawach i obowiązkach oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów handlowych.

(Dz. U. R. P. Nr 104 z dnia 30. XII. 1928 r. poz. 940, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 908 z 1932 r.).

Na podstawie art. 213 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93¹⁾) zarządzam, co następuje:

I. Prawa i obowiązki.

§ 1. Sędziowie handlowi są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawisli i podlegają tylko ustawom.

§ 2. Sędzia handlowy, obejmując stanowisko, składa ślubowanie sędziowskie przed prezesem sądu okręgowego, w którym ma pełnić swe czynności.

§ 3²⁾. Sędzia handlowy ma prawo korzystać w każdym roku kalendarzowym z sześciotygodniowego zwolnienia od pełnienia obowiązków; termin zwolnienia oznacza prezes sądu okręgowego. Poza tym prezes sądu okręgowego udziela zwolnienia sędziom handlowym i w innych przypadkach na określone terminy.

Oznaczenie terminu i udzielenie zwolnienia następuje na podstawie wniosku przewodniczącego wydziału handlowego.

§ 4. Sędziowie handlowi pełnią swe obowiązki bezpłatnie, mają jednak prawo do diet oraz zwrotu kosztów na równi z sędziami okręgowymi.

1) Jednolity tekst Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863 z 1932 r.

2) W brzmieniu rozporz. z dn. 1.XII 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 908).

§ 5. Sędzia handlowy winien strzec powagi sądu i unikać wszystkiego, co mogłoby uchybiać godności jego stanowiska lub zachwiać zaufanie do jego bezstronności.

§ 6. Sędzia handlowy obowiązany jest wypełniać swe obowiązki zgodnie z ustawami, gorliwie i sumiennie, poświęcając im całą swą wiedzę i doświadczenie.

W szczególności sędzia handlowy obowiązany jest przybywać regularnie na posiedzenia sądu, na które został powołany, a jeżeli zajdzie jakakolwiek przeszkoda, powinien zawczasu zawiadomić o tym przewodniczącego wydziału oraz złożyć odpowiednie wyjaśnienia i dowody.

§ 7. Sędzia handlowy nie może brać udziału w składzie sądzącym, w którym zasiada już jego krewny do czwartego lub powinowaty do drugiego stopnia włącznie.

§ 8¹⁾. Sędziego handlowego może zwolnić Minister Sprawiedliwości przed upływem trzechlecia, na które sędzia został mianowany:

a) na własne jego żądanie;

b) gdy utraci jeden z warunków, wymaganych prawem dla mianowania na stanowisko sędziego handlowego;

c) gdy z powodu choroby lub zwolnienia od pełnienia obowiązków dla poratowania zdrowia nie pełni obowiązków dłużej niż rok;

d) gdy z powodu ułomności cielesnej albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolny do wykonywania swych obowiązków;

e) dla dobra wymiaru sprawiedliwości lub powagi stanowiska sędziowskiego;

f) na podstawie orzeczenia sądu dyscyplinarnego, orzekającego pozbawienie stanowiska sędziego handlowego.

Zwolnienie w wypadkach przewidzianych pod lit. b) — e), może nastąpić tylko na podstawie orzeczenia kolegium administracyjnego sądu apelacyjnego. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 grudnia 1932 r. o trybie postępowania przy przenoszeniu sędziów i prokuratorów na inne miejsca służbowe i w stan spoczynku (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 906) ma tu odpowiednie zastosowanie.

§ 9. Przepisy art. 98, 112, 120, 122, 127 i 128 prawa o ustroju sądów powszechnych mają odpowiednie zastosowanie do sędziów handlowych.

II. Odpowiedzialność dyscyplinarna.

§ 10. Za przewinienia, popełnione w związku z wykonywaniem swych obowiązków, tudzież uchybienia godności urzędu sędziowie handlowi ulegają karze dyscyplinarnej.

¹⁾ W brzmieniu rozporz. z dnia 1 XII 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 908).

§ 11. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) upomnienie;
- b) nagana;
- c) pozbawienie stanowiska sędziego handlowego, połączone z utratą zdolności do zajmowania tego stanowiska.

§ 12. Jeżeli w chwili wydawania orzeczenia obwiniony przestał już być sędzią handlowym, orzeka się, zamiast kary pozbawienia stanowiska, tylko utratę zdolności do zajmowania stanowiska sędziego handlowego.

§ 13. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte i prowadzone, jeżeli w chwili wszczęcia postępowania dana osoba przestała już być sędzią handlowym.

§ 14. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych sędziów handlowych powołane są:

- a) sąd dyscyplinarny okręgowy — złożony z trzech sędziów okręgowych, wybranych przez zgromadzenie ogólne sądu okręgowego — właściwy w sprawach, w których stosownie do okoliczności nie wypadnie wymierzyć kary surowszej, niż upomnienie lub nagana;
- b) sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego (art. 137 § 1 lit. a) u. s. p.), jako sąd dyscyplinarny w sprawach, nie skierowanych do sądu dyscyplinarnego okręgowego.

§ 15. Prokuratorem dyscyplinarnym w sądzie dyscyplinarnym okręgowym jest prokurator okręgowy.

§ 16. Władza nadzorcza może skierować do sądu dyscyplinarnego okręgowego, wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że nie wypadnie wymierzyć kary surowszej niż upomnienie lub nagana.

§ 17. Sąd dyscyplinarny okręgowy nie może w postępowaniu dyscyplinarnym wymierzyć kary surowszej niż upomnienie lub nagana.

Jeżeli w toku postępowania sąd ten z własnej inicjatywy lub na wniosek prokuratora, uzna za odpowiednią karę surowszą, to przekazuje sprawę sądowi dyscyplinarnemu okręgu apelacyjnego.

§ 18. Do postępowania w sądzie dyscyplinarnym okręgowym mają odpowiednie zastosowanie przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych, dotyczące postępowania sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji.

§ 19. Od wyroków sądów dyscyplinarnych dla sędziów handlowych nie ma odwołania.

§ 20. Przewodniczący sądu przesyła odpis zapadłego wyroku wraz z uzasadnieniem Ministrowi Sprawiedliwości oraz właściwemu

prezesowi sądu okręgowego, nadto — o ile wyrokiem wymierzono karę dyscyplinarną przewidzianą w § 11 lit. c) (§ 12) niniejszego rozporządzenia — przesyła odpis również Ministrowi Przemysłu i Handlu oraz właściwej izbie przemysłowo - handlowej.

Wykonanie wyroku co do kar upomnienia i nagany należy do właściwego sądu okręgowego, a co do pozostałych kar — do Ministra Sprawiedliwości.

§ 21. Uchwały w przedmiocie zawieszenia sędziego handlowego w czynnościach, przewidziane w art. 182 i 183 § 2 u. s. p., wydaje sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego.

§ 22. O ile przepisy niniejszego rozdziału nie zawierają odmiennych postanowień, mają odpowiednie zastosowanie do postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziom handlowym przepisy art. 129 — 187 u. s. p.

§ 23. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1929 r.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 grudnia 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu
o trybie powoływania sędziów handlowych.

(Dz. U. R. P. Nr 104 z dnia 30. XII 1928 r., poz. 939, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 382 z 1936 r.).

Na podstawie art. 213 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Liczbę sędziów handlowych w wydziałach handlowych poszczególnych sądów okręgowych oznacza Minister Sprawiedliwości po wysłuchaniu w tym względzie opinii prezesa właściwego sądu apelacyjnego.

W okręgach o znaczniejszym ruchu spraw górniczych, Minister Sprawiedliwości oznaczy zarazem liczbę sędziów handlowych spośród znawców górnictwa.

§ 2²⁾. Prezes sądu okręgowego wzywa prezydium (zarząd) właściwej izby przemysłowo - handlowej najpóźniej na sześć miesięcy

1) Jednolity tekst Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863 za 1932 r.

2) W brzmieniu rozporz. z dnia 7.VII 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 382).

przed upływem trzechlecia, na które zostali mianowani sędziowie handlowi, aby w terminie trzymiesięcznym przedstawiło listę kandydatów na następne trzechlecie.

Jeżeli stanowisko sędziego handlowego zwolni się przed upływem trzechlecia — następca zostanie mianowany z listy kandydatów przedstawionej na bieżące trzechlecie. Jednakże Minister Sprawiedliwości może w tym przypadku zażądać przedstawienia dodatkowej listy kandydatów stosownie do § 10 rozporządzenia niniejszego.

Mianowanie na stanowisko sędziego handlowego dotyczy zawsze tego trzechlecia, na które lub w czasie którego kandydat został mianowany.

§ 3¹⁾. Na każde wolne stanowisko sędziego handlowego właściwa izba przemysłowo-handlowa proponuje dwóch kandydatów spośród osób, odpowiadających warunkom art. 210 prawa o ustroju sądów powszechnych.

Sędziowie handlowi spośród znawców górnictwa winni nadto odpowiadać następującym warunkom szczególnym:

- a) ukończenie wyższego zakładu naukowego górniczego z przepisnymi egzaminami i przynajmniej dwuletnia praca w zakładach górniczych na stanowiskach kierowniczych lub też pięcioletnia praca w tych zakładach bez względu na zajmowane stanowisko, albo
- b) ukończenie średniego zakładu naukowego górniczego i przynajmniej dziesięcioletnia praca w zakładach górniczych, służbę w urzędach górniczych uznaje się za równorzędną z pracą w zakładach górniczych.

Zaświadczenia o stanowisku i czasie pracy kandydata w zakładach lub urzędach górniczych wydają właściwe okręgowe urzędy górnicze.

§ 4. Na listę kandydatów może być wciągnięty ten, kto:

- a) odpowiada warunkom wymaganym art. 210 u. s. p., a gdy chodzi o sędziów handlowych spośród znawców górnictwa — nadto warunkom § 3 ust. 2 i 3 niniejszego rozporządzenia;
- b) nie był poprzednio zwolniony ze stanowiska sędziego handlowego z powodów wymienionych w § 8 lit d) — f) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o prawach i obowiązkach oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów handlowych (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 940);
- c) mieszka w siedzibie sądu, w którym ma być mianowany lub w bliskiej okolicy, — w każdym razie w okręgu tego sądu;

¹⁾ W brzmieniu rozporz. z dnia 7.VII 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 382).

d) wyrazi zgodę na objęcie stanowiska sędziego handlowego.

W razie braku odpowiednich kandydatów, czyniących zadość warunkowi pod lit. c), można umieścić na liście kandydata, mieszkającego stale poza okręgiem sądu, w którym ma być mianowany, o ile w okręgu sądu, w którym kandydat zamieszkuje, nie ma wydziału handlowego a kandydat wyrazi gotowość ponoszenia kosztów przejazdu na posiedzenia.

Ponowne umieszczenie na liście osoby, która przedtem zajmowała już stanowisko sędziego handlowego, jest dopuszczalne.

§ 5. Przy umieszczaniu na liście kandydatów, izba przemysłowo-handlowa kierować się winna kwalifikacjami kandydata pod względem zakresu i długoletności doświadczenia w dziedzinie obrotu handlowego oraz znajomości zwyczajów handlowych, nabytych na stanowiskach kierowniczych.

§ 6. Lista kandydatów zawierać winna następujące dane:

- a) imię, nazwisko, wiek oraz miejsce zamieszkania kandydata;
- b) stwierdzenie, iż kandydat odpowiada warunkom wymagany przez prawo dla objęcia stanowiska sędziego handlowego;
- c) krótki opis działalności zawodowej kandydata,
- d) oświadczenie kandydata co do okoliczności wymienionych w § 4 pod lit. b), d) niniejszego rozporządzenia, a w wypadku przewidzianym w ust. 2 tegoż paragrafu — nadto wymienione tam oświadczenie;
- e) odpisy dokumentów, stwierdzających, iż kandydat spośród znawców górnictwa odpowiada warunkom § 3 ust. 2 i 3 niniejszego rozporządzenia.

§ 7. Izba przemysłowo-handlowa przesyła w terminie, wskazanym w wezwaniu, jeden egzemplarz listy kandydatów Ministrowi Przemysłu i Handlu, drugi zaś — prezesowi właściwego sądu okręgowego.

§ 8. Po otrzymaniu listy, Minister Przemysłu i Handlu, załączając swą opinię o proponowanych przez izbę kandydatach, kieruje sprawę do Ministra Sprawiedliwości.

§ 9¹⁾. Prezes Sądu Okręgowego, załączając swą opinię o proponowanych przez izbę kandydatach, kieruje listę w terminie dwutygodniowym od daty jej otrzymania za pośrednictwem prezesa sądu apelacyjnego do Ministra Sprawiedliwości.

§ 10. Minister Sprawiedliwości może za pośrednictwem prezesa właściwego sądu okręgowego zwrócić się do izby przemysłowo-handlowej o przedstawienie dodatkowej listy kandydatów, wskazując zarazem ter-

1) W brzmieniu rozporz. z dnia 7.VII 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 382).

min, w jakim lista ma być przedstawiona. W tym wypadku na liście dodatkowej nie można umieszczać żadnej z osób, które wciągnięte były na poprzednią listę.

O skierowaniu żądania przedstawienia listy dodatkowej zawiadamia się Ministra Przemysłu i Handlu, tudzież prezesa właściwego sądu okręgowego za pośrednictwem prezesa właściwego sądu apelacyjnego.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1929 r.

SĄDY PRACY

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

Prawo o sądach pracy.

(Dz. U. R. P. Nr 95 z dnia 29. X 1934 r., poz. 854, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 61, z dnia 29. IX 1947 r., poz. 339).

II. Ustrój.

Art. 4. § 1. Poszczególne samoistne sądy pracy ustanawiają Minister Sprawiedliwości oraz Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Przemysłu i Handlu.

§ 2. W razie, gdy utworzenie samoistnego sądu pracy nie jest wskazane, Minister Sprawiedliwości i Minister Opieki Społecznej będą władni utworzyć sąd pracy przy sądzie grodzkim.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się także w razie znoszenia sądów pracy, w szczególności zaś przepis § 1 przy dokonywaniu zmian siedzib lub granic okręgów poszczególnych samoistnych sądów pracy.

§ 4. Koszty utrzymania sądów pracy ponosi Skarb Państwa.

Art. 5. Rozporządzenie, ustanawiające samoistny sąd pracy określa jego okrąg. Okrąg samoistnego sądu pracy obejmować może jeden lub więcej obszarów gminnych.

Art. 6. § 1. Sąd pracy składa się z przewodniczącego, zastępcy lub zastępców przewodniczącego oraz co najmniej dziesięciu ławników i podwójnej liczby zastępców ławników z każdej z dwóch grup: pracodawców i pracowników.

§ 2. Przewodniczącego i zastępcę (zastępców) przewodniczącego sądu powołuje spośród sędziów Minister Sprawiedliwości. Pełnienie tych obowiązków w sądzie pracy przy sądzie grodzkim (art. 4 § 2) może być powierzone sędziom, urzędującym w tym sądzie.

§ 3. O ile prawo niniejsze nie zawiera postanowień odmiennych — do ustroju, administracji sądowej i urzędowania w sądach pracy, tudzież do nadzoru nad tymi sądami stosuje się odpowiednio przepisy, dotyczące w tym zakresie sądów grodzkich.

§ 4. Sędzia, powołany do pełnienia obowiązków przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego sądu pracy przy sądzie grodzkim z grona sędziów tego sądu grodzkiego, podlega nadal pod względem służbowym sędziemu, sprawującemu kierownictwo tego sądu grodzkiego.

§ 5. Do każdego samoistnego sądu pracy powinna być przeznaczona odpowiednia liczba urzędników sądowych i funkcjonariuszów niższych.

§ 6. Zasady uposażenia sędziów, powołanych na stanowisko przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego samoistnego sądu pracy, określają ogólne przepisy, regulujące wysokość uposażenia sędziów i prokuratorów, przy czym w zakresie tych przepisów przewodniczący samoistnego sądu pracy jest zrównany z sędzią grodzkim, sprawującym kierownictwo sądu grodzkiego, liczącego ponad 15 sędziów.

Art. 7. § 1. Ławników sądów pracy i sądów okręgowych powołuje w równej liczbie z każdej z dwóch grup (art. 6 § 1) na okres trzyletni Minister Sprawiedliwości na wspólny wniosek Ministra Opieki Społecznej oraz jednego z następujących Ministrów: Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych i Ministra Spraw Wewnętrznych — zależnie od ich właściwości — na podstawie list kandydatów, przedstawionych:

- 1) z grupy pracodawców — przez czynne w okręgu danego sądu izby przemysłowo-handlowe, izby rzemieślnicze oraz stowarzyszenia zawodowe pracodawców, niereprezentowanych w tych izbach, tudzież izby rolnicze oraz stowarzyszenia zawodowe pracodawców rolnych, przez zarządy instytucji, przedsiębiorstw, wytwórni i banków państwowych oraz samorządu terytorialnego, nie należących do stowarzyszeń zawodowych pracodawców, a czynnych w okręgu danego sądu;
- 2) z grupy pracowników — przez stowarzyszenia zawodowe pracowników, czynne w okręgu danego sądu.

§ 2. Jednocześnie powoływana jest podwójna liczba zastępców ławników dla każdego sądu pracy lub sądu okręgowego.

§ 3. Przy powoływaniu ławników i zastępców ławników z grupy pracodawców przedstawiane kandydatury powinny być uwzględniane w miarę możliwości proporcjonalnie do liczby pracowników, zatrudnionych przez ogół członków stowarzyszeń zawodowych pracodawców oraz przez instytucje, przedsiębiorstwa, wytwórnie i banki państwowe oraz

samorządu terytorialnego, uprawnione do przedstawiania list kandydatów, z grupy zaś pracowników — o ile możliwości, proporcjonalnie do liczby pracowników w stowarzyszeniach zawodowych pracowniczych.

§ 4. W razie nieistnienia w okręgu danego sądu stowarzyszeń zawodowych, wymienionych w § 1, lub w razie uchylenia się tych stowarzyszeń od przedstawiania kandydatów w wyznaczonym terminie, Minister Sprawiedliwości na wspólny wniosek Ministra Opieki Społecznej oraz Ministra Przemysłu i Handlu lub Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych powołuje odpowiednie kategorie ławników i ich zastępców z urzędu.

§ 5. W razie zmniejszenia się w czasie trwania kadencji liczby ławników i ich zastępców danego sądu tak dalece, że wpływa to ujemnie na sprawność czynności sądowych, a także w przypadku zmiany granic okręgu sądu, może nastąpić na czas trwania danej kadencji dodatkowe powołanie odpowiedniej liczby ławników i ich zastępców na zasadach, wyrażonych w paragrafach poprzedzających.

§ 6. Przepisy szczegółowe co do wykonania przepisów § 1 — 5, ustala rozporządzenie Ministrów, wymienionych w § 1¹⁾.

§ 7. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych mogą przekazać na obszarze całego państwa lub na poszczególnych obszarach okręgów sądów apelacyjnych powoływanie ławników i ich zastępców prezesom sądów apelacyjnych na podstawie wspólnych wniosków okręgowych inspektorów pracy i wojewódzkich władz administracji ogólnej, z uwzględnieniem list kandydatów, stosownie od przepisów § 1 — 3. Rozporządzenia te określają zarazem odpowiednie stosowanie przepisów § 4 i 5 artykułu niniejszego, art. 8 § 5, art. 10 i zdania drugiego § 2 art. 13²⁾.

Art. 8. § 1. Ławnikiem lub jego zastępcą może być odbywateľ polski, który korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, jest nieskazitelnego charakteru, ukończył 30 lat, posiada znajomość zawodu, który reprezentuje i włada językiem polskim w słowie i piśmie.

§ 2. Od zajmowania stanowiska ławnika i jego zastępcy wyłączeni są: duchowni i zakonnicy, członkowie Sejmu i **Senatu**³⁾ Rzeczypospolitej oraz funkcjonariusze państwowi i wojskowi w służbie czynnej.

¹⁾ Patrz rozporz. z dnia 19 I 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 36), umieszczone w zbiorze niniejszym na str. 214.

²⁾ Patrz rozporz. z dnia 12 XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 338) umieszczone w zbiorze niniejszym na str. 221.

³⁾ Obecnie tylko Sejmu Ustawodawczego.

§ 3. Powołanie na stanowisko ławnika lub jego zastępcy pracownika instytucji komunikacyjnej może nastąpić jedynie za zgodą władz przełożonych danej instytucji.

§ 4. Można odmówić przyjęcia lub złożyć objęty urząd ławnika lub jego zastępcy, jeżeli kandydat lub ławnik albo jego zastępca:

- 1) przekroczył 60 rok;
- 2) dotknięty jest ułomnością, utrudniającą sprawowanie urzędu, lub upadkiem sił fizycznych lub umysłowych;
- 3) nie mieszka lub przestaje mieszkać w okręgu danego sądu;
- 4) w poprzedniej kadencji pełnił obowiązki ławnika lub zastępcy ławnika;
- 5) utracił charakter reprezentanta tej grupy, z której był przedstawiony lub powołany;
- 6) wykonywa osobiście przemysł bez udziału pracowników.

§ 5. O dopuszczalności odmowy przyjęcia lub złożenia urzędu ławnika lub zastępcy ławnika orzeka Minister Sprawiedliwości.

§ 6. Ławnicy i ich zastępcy nie mogą doznawać utrudnień ze strony pracodawców przy pełnieniu swych obowiązków.

Art. 9. § 1. Ławnicy i ich zastępcy, są w sprawowaniu swych urzędów niezawisli i podlegają tylko ustawom.

§ 2. Ławnicy i ich zastępcy składają przed objęciem urzędu przed przewodniczącym sądu pracy (prezesem sądu okręgowego) następujące przyrzeczenie:

„Przyrzekam, że na powierzonym mi urzędzie ławnika (zastępcy ławnika) sądu pracy (sądu okręgowego) będę sumiennie i gorliwie spełniał powierzone mi obowiązki, poświęcając im całą swą wiedzę i doświadczenie, a sprawiedliwość bezstronnie i zgodnie z przepisami prawa oraz zasadami słuszności wymierzał”.

§ 3. W zakresie obowiązku dochowania tajemnicy ławnicy i ich zastępcy są równani z sędziami.

Art. 10. Listę zawierającą nazwiska i miejsce zamieszkania wszystkich ławników i zastępców ławników, Minister Sprawiedliwości ogłasza w Monitorze Polskim.

Art. 11. § 1. Ławnicy i ich zastępcy pełnią swe obowiązki bezpłatnie, wszakże utrzymujący się z dziennego zarobku otrzymują na żądanie odszkodowanie za utracony zarobek, zamieszkali zaś poza siedzibą sądu — diety oraz zwrot kosztów przejazdu.

§ 2. Wysokość, jak również zasady ustalania i wypłacania odszkodowania, diet oraz kosztów przejazdu określa rozporządzenie Ministra

Sprawiedliwości i Ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu¹⁾.

Art. 12. § 1. Za nieusprawiedliwione niestawiennictwo do sądu lub uchylanie się od spełniania obowiązków urzędowych, przewodniczący sądu pracy, a w sądzie okręgowym — prezes, może ukarać ławnika lub zastępcę ławnika karą porządkową w wysokości do 500 złotych²⁾, oraz obciążyć na rzecz Skarbu Państwa kosztami, wywołanymi odroczeniem rozprawy lub innych czynności sądowych z powodu niestawiennictwa ławnika.

§ 2. Od orzeczenia przewodniczącego sądu pracy, a w sądzie okręgowym — prezesa, ukarany ławnik lub zastępca ławnika może w przeciągu dni czterech od dnia doręczenia orzeczenia, wnieść sprzeciw do właściwego sądu, który orzeka ostatecznie w składzie złożonym z przewodniczącego sądu pracy, a w sądzie okręgowym — z prezesa, jako przewodniczących oraz 4 ławników, po dwóch z każdej z dwóch grup: pracodawców i pracowników, na rozprawie niejawnej, wszakże z prawem wezwania ukaranego, a na jego żądanie z obowiązkiem dopuszczenia go do udzielenia osobistych wyjaśnień.

§ 3. W razie niemożności ściągnięcia kary porządkowej, sąd który ją wymierzył, zamienia ją według swego uznania na areszt do dwóch tygodni.

§ 4. Co do ściągnięcia i użycia kary porządkowej stosuje się tryb, przewidziany dla grzywnien w postępowaniu karno-sądowym.

§ 5. Odpis skazującego orzeczenia, jak również — w przypadku wniesienia sprzeciwu przez ukaranego ławnika — odpis protokołu rozprawy niejawnej właściwy sąd przedstawia prezesowi sądu okręgowego.

Art. 13. § 1. Kolegium administracyjne właściwego sądu okręgowego może usunąć ławnika lub zastępcę ławnika z urzędu na wniosek przewodniczącego sądu pracy lub prezesa sądu okręgowego, gdy chodzi o usunięcie ławnika lub zastępcy ławnika sądu okręgowego:

- 1) jeżeli co do niego zajdą lub staną się wiadome okoliczności, które wyłączają go od zajmowanego stanowiska ławnika (art. 8);
- 2) jeżeli utracił charakter reprezentanta tej grupy, z której był powołany, oraz
- 3) jeżeli dopuścił się poważnego naruszenia swoich obowiązków urzędowych, a w szczególności w razie niedochowania tajemnicy (art. 9 § 3) lub trzykrotnego ukarania karą porządkową (art. 12).

¹⁾ Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. oraz Min. Opieki Społecznej z dnia 19.I 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 38) umieszczone na str. 220.

²⁾ Dekret z dnia 24.IX 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 339) podwyższył wysokość tej kary 20-krotnie.

§ 2. Orzeczenie kolegium administracyjnego sądu okręgowego jest ostateczne. Odpis orzeczenia przesyła się Ministrowi Sprawiedliwości.

III. Postępowanie.

Art. 14. § 1. O ile prawo niniejsze nie zawiera przepisów odmiennych, sądy pracy prowadzą rozprawy i orzekają w kompletach, składających się z przewodniczącego lub jego zastępcy, jednego ławnika z grupy pracodawców i jednego ławnika lub zastępcy ławnika z grupy pracowników, przy czym przy rozpoznawaniu spraw pracowników umysłowych ławnikiem z grupy pracowników powinna być osoba, należąca do kategorii przedstawicieli pracowników umysłowych, a przy rozpoznawaniu spraw pracowników fizycznych — osoba, należąca do kategorii przedstawicieli pracowników fizycznych.

§ 2. Przy rozpoznawaniu spraw, dotyczących gospodarstw rolnych, leśnych i ogrodowych tudzież przedsiębiorstw z nimi związanych, ławnikami powinny być osoby, należące do kategorii przedstawicieli pracodawców i pracowników rolnych.

§ 3. Zasady, według których przewodniczący sądu pracy powoływać będzie na posiedzenia sądowe poszczególnych ławników i ich zastępców, określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości i Ministra Opieki Społecznej¹⁾.

Art. 24. § 1. Przewodniczący sądu pracy kieruje sprawę na sesję pojednawczą z urzędu lub na wniosek powoda, jeżeli uważa, że sprawa może być załatwiona trybem pojednawczym.

§ 2. W sesji pojednawczej biorą udział dwaj ławnicy, wyznaczeni przez przewodniczącego, jeden z grupy pracodawców, drugi z grupy pracowników. Przewodniczy jeden z tych ławników, wyznaczony przez przewodniczącego.

§ 3. Ławnicy powinni skłaniać strony do pojednania. W razie niemożności osiągnięcia zgody bezpośredniej mogą stronom zaproponować warunki ugody, odraczając sesję na czas do tygodnia.

§ 4. Na sesji pojednawczej nie można badać świadków i biegłych

§ 5. Postanowienia zapadają jednomyślnie.

§ 6. Osnowa ugody, zawartej na sesji pojednawczej, powinna być wciągnięta do protokołu i podpisana przez strony i ławników. Gdyby strona nie mogła podpisać ugody, niemożność tę stwierdzą ławnicy.

¹⁾ Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 19.I 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 37) umieszczone na str. 217.

Uгода, zawarta na sesji pojednawczej, ma moc ugody, zawartej przed sądem pracy.

§ 7. W razie niezawarcia ugody lub braku jednomyślności ławników sprawa zostaje skierowana do postępowania zwykłego.

Art. 31. W sprawach, w których wartość przedmiotu sporu, pierwotna lub późniejsza w razie ograniczenia żądania powództwa, nie przewyższa 300 złotych¹⁾, skarga apelacyjna od wyroku sądu pracy jest dopuszczalna tylko:

- 1) z przyczyn nieważności,
- 2) z powodu przekroczenia przez sąd pracy zakresu swej właściwości,
- 3) z powodu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

§ 2. Skargę apelacyjną rozstrzyga sąd okręgowy w składzie trzech sędziów.

Art. 32. § 1. Skargi apelacyjne w innych sprawach, niż wymienione w art. 31, rozstrzyga sąd okręgowy w składzie, złożonym z sędziego okręgowego jako przewodniczącego i dwóch ławników sądu okręgowego.

§ 2. Rozporządzenie, wymienione w art. 14 § 3, ustala tryb powoływania ławników i ich zastępców do udziału w tych posiedzeniach sądu okręgowego.

Art. 34. Zażalenie na postanowienia sądu pracy rozstrzyga sąd okręgowy w składzie trzech sędziów.

IV. Morski sąd pracy.

Art. 40. § 1. Rozporządzenie Ministrów Sprawiedliwości, Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu oraz Skarbu ustanowić może osobny sąd pracy lub osobny wydział sądu pracy w Gdyni do rozstrzygania sporów ze stosunków pracy pomiędzy armatorami, a członkami załóg statków morskich i przystosować jego działalność do szczególnych potrzeb żegluga morskiej.

§ 2. Do czasu wydania rozporządzenia, wymienionego w § 1, prawo niniejsze nie będzie miało zastosowania do osób, zatrudnionych w żegludze morskiej.

¹⁾ Dekret z dnia 24 IX 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 340, podwyższył tę wartość 20-krotnie.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI, MINI-
STRA OPIEKI SPOŁECZNEJ, MINISTRA PRZEMYSŁU
i HANDLU ORAZ MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH**

z dnia 19 stycznia 1935 r.

**w sprawie powoływania ławników i zastępców ławników sądów
pracy i sądów okręgowych.**

(Dz. U. R. P. Nr 7 z dnia 8. II 1935 r., poz. 36).

Na podstawie art. 7 § 6 oraz art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r., zawierającego prawo o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 854)) zarządza się, co następuje:

§ 1. Minister Sprawiedliwości wzywa w drodze obwieszczenia ogłoszonego w Monitorze Polskim, aby właściwe izby przemysłowo-handlowe, izby rzemieślnicze oraz stowarzyszenia zawodowe pracodawców, niereprezentowanych w tych izbach, tudzież zarządy instytucji, przedsiębiorstw, wytwórni i banków państwowych oraz samorządu terytorialnego, nie należących do stowarzyszeń zawodowych pracodawców, a czynnych w okręgu danego sądu pracy, jak również stowarzyszenia zawodowe pracownicze, czynne w okręgu danego sądu pracy, przedstawiły w oznaczonym terminie listy kandydatów na ławników i zastępców ławników sądu pracy i sądu okręgowego.

W razie poddania właściwości sądów pracy sporów pracowników i praktykantów w gospodarstwach rolnych, leśnych i ogrodowych oraz w przedsiębiorstwach z nimi związanych, które nie mają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego, wezwanie powyższe dotyczyć będzie również izb rolniczych oraz stowarzyszeń zawodowych pracodawców i pracowników rolnych, czynnych w okręgu danego sądu pracy.

Wezwania powyższego dokonywa się po raz pierwszy niezwłocznie po ustanowieniu sądu pracy (art. 4 § 1 i 2 prawa o sądach pracy), a następnie co trzy lata co najmniej na 2 miesiące przed upływem okresu, na który byli powołani ławnicy w poszczególnym okręgu sądu pracy (art. 7 § 1 prawa o sądach pracy).

§ 2. Wezwanie o przedstawienie list kandydatów winno obejmować:

- 1) liczbę stanowisk ławników i zastępców ławników danego sądu pracy i sądu okręgowego,
- 2) okrąg sądu pracy,
- 3) termin na złożenie list kandydatów,
- 4) wymogi, jakim mają odpowiadać kandydaci (art. 8 prawa o sądach pracy), oraz

- 5) skutki prawne uchylenia się stowarzyszeń zawodowych pracodawców i pracowników od przedstawienia w oznaczonym terminie kandydatów.

§ 3. Termin do przedstawienia list kandydatów nie może być krótszy niż 14 dni. Termin ten liczy się od daty ogłoszenia obwieszczenia w Monitorze Polskim.

§ 4. Listy kandydatów winny być sporządzone oddzielnie dla ławników i zastępców ławników sądów pracy, oddzielnie dla ławników sądu okręgowego i ich zastępców.

Do list kandydatów powinno być dołączone oświadczenie stowarzyszenia, instytucji, przedsiębiorstwa, wytwórni lub banku, stwierdzające, że kandydaci odpowiadają wymogom przewidzianym w art. 8 prawa o sądach pracy.

W razie przedstawienia na stanowisko ławnika lub jego zastępcy kandydata, będącego pracownikiem instytucji komunikacyjnej, powinien być dołączony do listy kandydatów nadto dowód, stwierdzający zgodę władz przełożonych danej instytucji na objęcie przez kandydata stanowiska ławnika lub jego zastępcy.

Przez instytucję komunikacyjną rozumieć należy przedsiębiorstwo państwowe lub samorządu terytorialnego bądź komunikację, prowadzoną przez inne osoby prawa publicznego.

§ 5. Uprawnione do przedstawienia list kandydatów stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, instytucje, wytwórnie i banki sporządzają listy kandydatów w podwójnych egzemplarzach i składają je wraz z załącznikami (§ 4 ust. 2 i 3 oraz § 6 ust. 1) Ministrowi Opieki Społecznej. Po upływie terminu na składanie list kandydatów (§ 3) Minister Opieki Społecznej prześle po jednym egzemplarzu zgłoszonych list Ministrowi Spraw Wewnętrznych, zależnie od ich właściwości.

§ 6. Przy składaniu list kandydatów Ministrowi Opieki Społecznej, stowarzyszenia zawodowe pracodawców i pracowników, instytucje, przedsiębiorstwa, wytwórnie i banki państwowe oraz samorządu terytorialnego oprócz dołączenia danych, wymienionych w ustępach 2 i 3 § 4, powinny:

- 1) udowodnić swoje prawo do przedstawienia listy kandydatów, w szczególności stowarzyszenia zawodowe, pracodawców i pracowników powinny dołączyć swoje oświadczenie, że są czynne w okręgu sądu pracy i że posiadają charakter stowarzyszenia zawodowego; instytucje, przedsiębiorstwa, wytwórnie i banki państwowe oraz samorządu terytorialnego składają jedynie oświadczenie, że są czynne w okręgu sądu pracy oraz że nie należą do stowarzyszeń zawodowych pracodawców.

- 2) podać — o ile chodzi o listy kandydatów z grupy pracodawców — dane orientacyjne o liczbie pracowników zatrudnionych w okręgu odnośnego sądu pracy przez ogół członków stowarzyszenia zawodowego pracodawców, bądź przez instytucje, przedsiębiorstwa, wytwórnie i banki państwowe oraz samorządu terytorialnego, o ile zaś chodzi o listy kandydatów z grupy pracowników — liczbę pracowników zrzeszonych w stowarzyszeniu zawodowym pracowniczym i zatrudnionych w okręgu danego sądu pracy.

W razie wątpliwości Minister Opieki Społecznej może w określonym terminie, nie krótszym niż 7 dni, licząc od dnia doręczenia wezwania, żądać uzupełnienia danych wymienionych w § 4 ust. 2 i 3 oraz w punkcie 1) paragrafu niniejszego pod rygorem, że niedotrzymanie terminu, lub udzielenie niedostatecznych wyjaśnień pociągnie za sobą odrzucenie listy kandydatów danego stowarzyszenia.

§ 7. Na podstawie złożonych list kandydatów Minister Opieki Społecznej oraz Minister Przemysłu i Handlu i Minister Spraw Wewnętrznych opracowują na zasadach, wyrażonych w art. 7 § 1, 2 i 3 prawa o sądach pracy wspólne wnioski co do powołania ławników i zastępców ławników sądu pracy oraz ławników i zastępców ławników sądu okręgowego i przedstawiają je Ministrowi Sprawiedliwości. Wnioski powyższe powinny uwzględniać wszystkie ważniejsze gałęzie pracy, istniejące w okręgu danego sądu pracy.

W razie ustanowienia kilku sądów pracy w okręgu jednego sądu okręgowego, ławnicy i ich zastępcy dla sądu okręgowego winni być powołani w odpowiedniej części z każdego okręgu sądu pracy.

W razie ustanowienia sądu pracy w okręgu sądu okręgowego, w którym istnieje już jeden lub kilka sądów pracy, rozporządzenie, ustanawiające dany sąd pracy, określi, w jakiej stosunkowej liczbie mają być powołani ławnicy i ich zastępcy dla sądu okręgowego z okręgu nowego sądu pracy i kiedy to powołanie ma nastąpić.

§ 8. Minister Sprawiedliwości na podstawie wspólnych wniosków ministrów dokonywa powołania ławników i zastępców ławników oddzielnie dla sądów pracy, oddzielnie dla sądu okręgowego.

§ 9. W przypadkach, w których w myśl § 1 powołane są do przedstawienia list kandydatów stowarzyszenia zawodowe pracodawców i pracowników, w razie nieistnienia w danym okręgu sądu pracy stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników lub też w razie uchylenia się stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników,

istniejących w okręgu danego sądu pracy, od przedstawienia kandydatów w wyznaczonym terminie, Minister Sprawiedliwości na wspólny wniosek Ministrów Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych powołuje odpowiednie kategorie ławników i ich zastępców z urzędu według własnego uznania.

Przepis powyższy ma odpowiednie zastosowanie w razie nieistnienia w pewnej gałęzi pracy stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników bądź w razie uchylenia się tych stowarzyszeń w pewnej gałęzi pracy od przedstawienia list kandydatów w oznaczonym terminie albo w razie nieprzedstawienia listy kandydatów przez część stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników, istniejących w pewnej gałęzi pracy.

§ 10. Minister Sprawiedliwości po dokonaniu powołania ławników i zastępców ławników ogłasza w Monitorze Polskim listę zawierającą nazwiska i miejsce zamieszkania wszystkich ławników i zastępców ławników, a zarazem przesyła osobne listy ławników prezesowi właściwego sądu okręgowego.

§ 11. Ławnicy i ich zastępcy składają przyrzeczenie przed prezesem właściwego sądu okręgowego, lub przed przewodniczącym danego sądu pracy przed rozpoczęciem pierwszego posiedzenia sądowego, w którym mają wziąć udział ławnicy danej kadencji.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie uchyla się rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 listopada 1928 r. w sprawie powoływania ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okręgowych (Dz. U. R. P. Nr 98, poz. 867).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 19 stycznia 1935 r.

**w sprawie wyznaczania ławników sądów pracy oraz ławników
sądów okręgowych do udziału w posiedzeniach sądu pracy
i sądu okręgowego.**

(Dz. U. R. P. Nr 7 z dnia 8 lutego 1935 r., poz. 37).

Na podstawie art. 14 § 3 oraz art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r., zawierającego prawo o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 854) zarządza się, co następuje.

I. Wyznaczanie ławników do udziału w posiedzeniach sądu pracy.

§ 1. Przewodniczący sądu pracy oznacza z góry na czas odpowiedni, nie dłuższy niż trzy miesięczny, terminy posiedzeń sądu pracy dla rozpoznawania spraw poszczególnych grup pracowników umysłowych, fizycznych lub rolnych i ustanawia dla każdego posiedzenia imienny skład kompletu sądującego przy uwzględnieniu zasad art. 14 § 1 i 2 prawa o sądach pracy oraz przestrzegając w miarę możliwości równomiernej kolejności przy wyznaczaniu ławników do udziału w posiedzeniach. Do każdego posiedzenia należy wyznaczyć imiennie oprócz ławników także podwójną liczbę zastępców ławników (lista kompletów posiedzeń). Listy kompletów posiedzeń powinny uwzględniać we właściwej kolejności wszystkich ławników i zastępców ławników, mianowanych dla danego sądu.

Zastępca ławnika bierze udział w posiedzeniu w razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu przez ławnika wyznaczonego (§ 7).

Przy ustanowieniu kolejnego następstwa należy, o ile możliwości, mieć wzgląd na rodzaj spraw spornych oraz na przewidzianą w przepisach prawnych konieczność terminowego rozpoznania spraw, tudzież na słuszne życzenie ławników, którzy mogą wskazać te dni tygodnia lub miesiąca, w których udział w posiedzeniach sądu byłby dla nich niemożliwy lub połączony z trudnościami.

Kolejność udziału w posiedzeniach ławników, mieszkających poza siedzibą sądu pracy, należy wyznaczyć w taki sposób, aby nie byli zmuszeni zbyt często w jednym miesiącu udawać się do siedziby sądu pracy.

§ 2. Od ustanowionej kolejności należy odstępować tylko wtedy:

- 1) gdy dodatkowo muszą odbyć się posiedzenia nadzwyczajne, w programie posiedzeń nieprzewidziane,
- 2) gdy jakaś rozprawa ma być prowadzona przed tym samym kompletem,
- 3) gdy rodzaj danej sprawy wymaga współudziału ławników, należących do tej samej lub podobnej gałęzi pracy, co strony procesowe.

§ 3. Przy ogłaszaniu w myśl art. 387 kodeksu postępowania cywilnego dni i godzin, w których powód może bez wezwania stawić się wraz ze stroną pozwaną dla rozpoznania sprawy, powinny być ogłoszone również nazwiska ławników, wyznaczonych na te dni do udziału w posiedzeniach z podaniem ich zawodu i grupy, którą oni reprezentują.

§ 4. Jeżeli w sądzie pracy istnieją spory w pewnej gałęzi pracy w takiej ilości, że wyznaczone dni posiedzeń będą prawdopodobnie całkowicie wypełnione tego rodzaju sprawami, w takim razie przy ustanowieniu kolejnego udziału ławników należy to uwzględnić w ten

sposób, aby na ławników mających wziąć udział w tych posiedzeniach wyznaczani byli imiennie tylko ławnicy, należący do tej lub zbliżonej gałęzi pracy.

§ 5. Listę kompletów posiedzeń (§ 1 ust. 1) należy doręczyć co najmniej na 10 dni przed terminem pierwszego posiedzenia nią objętego wszystkim ławnikom, których współudział w posiedzeniach jest w niej zapowiedziany.

Doręczenie listy kompletów posiedzeń stanowi zarazem wezwanie dla tych ławników do przybycia w dni, w liście tej oznaczone, na posiedzenie.

§ 6. Ławników, których trzeba przybrać do udziału w posiedzeniu, nieprzewidzianym w liście kompletów posiedzeń, oraz zastępców ławników (§ 1 ust. 2) przewodniczący sądu pracy wzywa na to posiedzenie osobnym pismem.

W razie potrzeby można wezwać telegraficznie lub telefonicznie.

§ 7. Jeżeli ławnik nie może przybyć lub wziąć udziału w danej sprawie, powinien zawiadomić o tym niezwłocznie przewodniczącego sądu pracy. Gdyby to była przeszkoda nieprzewidziana, powinien niezwłocznie zawiadomić o tym przewodniczącego sądu pracy telegraficznie lub telefonicznie.

§ 8. Każda lista kompletów oraz każde osobne wezwanie ławnika, wystosowane w myśl § 6 rozporządzenia niniejszego, powinny zawierać pouczenie, obejmujące treść § 7 rozporządzenia niniejszego oraz art. 12 prawa o sądach pracy, a lista kompletów nadto treść § 5 ustęp 2 rozporządzenia niniejszego.

§ 9. Ławnik obowiązany jest o każdej zmianie swego zamieszkania oraz o utracie charakteru reprezentanta tej grupy, z której był powołany, zawiadomić przewodniczącego sądu pracy w przeciągu trzech dni

§ 10. Przepisy powyższe stosują się odpowiednio do zastępców ławników sądów pracy.

§ 11. Ławników do udziału w sesjach pojednawczych wyznacza przewodniczący sądu pracy według własnego uznania spośród ławników lub zastępców ławników danego sądu pracy, odznaczających się znajomością zasad postępowania sądowego oraz posiadających dostateczne wyrobienie życiowe i inne niezbędne kwalifikacje do prowadzenia postępowania pojednawczego.

Przewodnictwo na kompletach sesji pojednawczych powinno być w sposób równomierny poruczone ławnikom z obu grup, pracodawców i pracowników.

II. Wyznaczanie ławników sądu okręgowego do udziału w posiedzeniach tegoż sądu.

§ 12. Przepisy §§ 1 do 10 rozporządzenia niniejszego mają odpowiednio zastosowanie przy wyznaczaniu ławników do udziału w posiedzeniach sądów okręgowych z następującymi zmianami:

- 1) listę kompletów posiedzeń dla sądu okręgowego ustanawia prezes tegoż sądu na pół roku kalendarzowego z góry lub na okres krótszy, jeżeli po ustanowieniu sądu pracy czasokres do końca roku kalendarzowego jest krótszy niż pół roku;
- 2) w razie istnienia w okręgu sądu okręgowego kilku sądów pracy, ławników sądu okręgowego należy wyznaczyć do udziału w posiedzeniach sądu okręgowego bez względu na to, z okręgu jakiego sądu pracy oni zostali powołani.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie uchyla się rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości i Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 30 listopada 1928 r. w sprawie wyznaczania ławników sądów pracy oraz ławników sądów okręgowych do udziału w posiedzeniach sądu pracy względnie sądu okręgowego (Dz. U. R. P. Nr 98, poz. 868).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI ORAZ MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ W POROZU- MIENIU Z MINISTREM SKARBU

z dnia 19 stycznia 1935 r.

o należnościach ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okręgowych.

(Dz. U. R. P. Nr 7 z dnia 8. II 1935 r., poz. 38, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 332 z 1945 r.).

Na podstawie art. 11 i art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r., zawierającego prawo o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 854) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ławnicy i ich zastępcy, utrzymujący się z dziennego zarobku otrzymują odszkodowanie za utracony zarobek w wysokości nieprzekraczającej 200 złotych. Zarobek uważa się za utracony, jeżeli wynagrodzenie ławnika oblicza się na dniówkę lub na akord.

§ 2. Diety ławników sądów pracy i sądów okręgowych i ich zastępców zamieszkających poza siedzibą sądu wynoszą 50 złotych za każde posiedzenie, na które ławnik lub jego zastępca przybył do sądu na podstawie wezwania przewodniczącego (prezesa) sądu.

§ 3. Zamiejscowi ławnicy i ich zastępcy otrzymują, oprócz odszkodowania i diet, zwrot kosztów przejazdu do sądu i z powrotem, z tym jednak, że zwrot tych kosztów nie może przekraczać kosztu przejazdu kolejowego drugą klasą.

O przyznaniu odszkodowania, diet i kosztów przejazdu rozstrzyga przewodniczący (prezes) tego sądu, przy którym ławnik lub jego zastępca są ustanowieni.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie uchyla się rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 30 listopada 1928 r. o dietach i kosztach przejazdu ławników sądów pracy i sądów okręgowych (Dz. U. R. P. Nr 98, poz. 869), zmienione przez rozporządzenie z dnia 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 578).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 12 listopada 1945 r.

wydane w porozumieniu z ministrami: Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu Apropowizacji i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Administracji Publicznej o przekazaniu powoływania ławników sądów pracy i sądów okręgowych prezesom sądów apelacyjnych.

(Dz. U. R. P. Nr 58 z dnia 28. XII 1945 r., poz. 338).

Na podstawie art. 7 § 7 prawa o sądach pracy (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 95, poz. 854), zarządzam, co następuje:

§ 1. (1). Powoływanie ławników oraz ich zastępców do sądów pracy i sądów okręgowych powierza się prezesom właściwych sądów apelacyjnych. Powoływanie następować będzie na podstawie wspólnych wniosków okręgowych inspektorów pracy i wojewódzkich władz administracji ogólnej.

(2). Jednocześnie przekazuje się prezesom sądów apelacyjnych uprawnienia Ministra Sprawiedliwości, przewidziane w art. 7 § 4 i 5, art. 8 § 5, art. 10 i w zdaniu drugim § 2 art. 13 prawa o sądach pracy.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 1937 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych o przekazaniu w okręgach niektórych sądów apelacyjnych powoływania ławników sądów pracy i sądów okręgowych prezesom sądów apelacyjnych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 265).

SĄDY OBYWATELSKIE.

RECEIVED BY THE LIBRARY

DEKRET

z dnia 22 lutego 1946 r.

Prawo o sądach obywatelskich.

(Dz. U. R. P. Nr 8 z dnia 22.III 1946 r., poz. 64).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

R o z d z i a ł I.

Ustrój sądów obywatelskich.

Art. 1. § 1. W każdej gminie wiejskiej i miejskiej tworzy się sąd obywatelski.

§ 2. W miastach, liczących ponad 10.000 mieszkańców, tworzy się sądy obywatelskie w ilości, jaką ustali Minister Sprawiedliwości na wniosek miejskiej rady narodowej, w którym zarazem określi ona granice ich okręgów.

Art. 2. § 1. W skład sądu obywatelskiego wchodzi: sędzia obywatelski, jego zastępca i sześciu ławników.

§ 2. Przepisy niniejszego prawa dotyczące sędziego obywatelskiego stosuje się odpowiednio do jego zastępcy.

§ 3. Przepisy art. 3, 4, 7 § 1, 10—15 i 18 stosuje się odpowiednio do ławników. Przepisy dekretu z dnia 4 grudnia 1945 r. o należnościach ławników za udział w posiedzeniach sądowych oraz o karach porządkowych na ławników (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 336) nie mają zastosowania do ławników sądów obywatelskich.

Art. 3. Sędzią obywatelskim może być ten, kto posiada obywatelstwo polskie, korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, mieszka przynajmniej od roku w danej gminie, jest nieskazitelnego

charakteru, ukończył 30 lat życia i włada językiem polskim w słowie i piśmie.

Art. 4. § 1. Nie może być sędzią obywatelskim: a) pozostający w służbie czynnej: państwowy sędzia i prokurator, funkcjonariusz administracji państwowej i samorządowej, funkcjonariusz służby bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej oraz wojskowy, b) duchowny, c) adwokat, obrońca sądowy i właściciel biura pisania podań oraz pracownik ich kancelarii.

§ 2. Nie może być sędzią obywatelskim ten, przeciwko komu toczy się postępowanie sądowe o przestępstwo z chęci zysku lub o zbrodnię.

Art. 5. Sędziego obywatelskiego, jego zastępcę i ławników wybiera gminna (miejska) rada narodowa na trzy lata w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów przy udziale co najmniej $\frac{2}{3}$ liczby członków rady.

Art. 6. § 1. Odpis protokołu, zawierającego przebieg i wyniki wyborów z zaznaczeniem ich prawomocności, gminna (miejska) rada narodowa przesyła prezesowi sądu okręgowego za pośrednictwem sędziego sprawującego kierownictwo sądu grodzkiego.

§ 2. Prezes sądu okręgowego po stwierdzeniu, że wybrani odpowiadają wymaganiom prawa, powołuje ich do objęcia stanowisk.

§ 3. Sędzia sprawujący kierownictwo sądu grodzkiego wzywa wybranych do stawienia się celem doręczenia im wymienionego w § 2 powołania do objęcia stanowiska i zarazem przyjmuje od sędziego obywatelskiego i jego zastępcy ślubowanie sędziowskie, a od ławników — przyrzeczenie ławnicze.

Art. 7. § 1. Sędzia obywatelski wykonuje swoje czynności aż do czasu objęcia stanowiska przez jego następcę.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może zwolnić sędziego obywatelskiego przed upływem czasu, na który był powołany, bądź na żądanie tego sędziego, bądź na podstawie uchwały kolegium administracyjnego sądu okręgowego.

§ 3. Jeżeli przyczyny zwolnienia przewidziane w § 2 zachodzą w stosunku do ławnika, zwolnić go może prezes sądu okręgowego.

Art. 8. § 1. Zarząd gminny (miejski) przydziela sędziemu obywatelskiemu na jego żądanie jednego ze swych urzędników do wykonywania funkcji kancelaryjnych i protokolowania.

§ 2. Funkcjonariusze gminni dokonują doręczeń pism i wezwań sądu obywatelskiego, jeżeli na terenie gminy nie ma urzędu pocztowego lub agencji pocztowej.

Art. 9. § 1. Gmina dostarcza lokal sądowi obywatelskiemu i ponosi wszelkie koszty związane z urzędowaniem sądu obywatelskiego.

§ 2. Na pokrycie tych wydatków gmina pobierać będzie specjalne opłaty sądowe, których wysokość oraz zasady i sposób uiszczania określi w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej i Skarbu¹⁾.

Art. 10. Sędzia obywatelski jest w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawisły i podlega tylko ustawom. Obowiązany jest on służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej i obowiązki swe wypełniać zgodnie z ustawami bezstronnie i gorliwie.

Art. 11. § 1. Sędzia obywatelski obowiązany jest zachować w tajemnicy okoliczności, o których poza jawną rozprawą sądową powziął wiadomość ze względu na swe stanowisko.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy sędzia składa zeznania jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru Państwa albo takiemu ważnemu interesowi prywatnemu, który nie jest sprzeczny z celami wymiaru sprawiedliwości.

§ 3. Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić sędziego tylko Minister Sprawiedliwości.

§ 4. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po opuszczeniu stanowiska.

Art. 12. Sędziemu obywatelskiemu w związku z urzędowaniem przysługuje ochrona prawna jak urzędnikowi państwowemu.

Art. 13. Sędzia obywatelski pełni swe obowiązki bezpłatnie, jednak ma prawo otrzymać za stratę zarobku w związku z oderwaniem go od zwykłych zajęć zawodowych wynagrodzenie, którego wysokość i sposób wypłaty ustali w rozporządzeniu Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej i Skarbu²⁾.

Art. 14. § 1. Jeżeli sędzią obywatelski nie może pełnić swych obowiązków z powodu choroby lub innej uzasadnionej przyczyny, powinien o tym niezwłocznie zawiadomić sędziego sprawującego kierownictwo sądu grodzkiego.

§ 2. Sędzia obywatelski może z ważnych powodów uzyskiwać zwolnienie od zajęć na terminy określone: zwolnienia tego udziela sędzia sprawujący kierownictwo sądu grodzkiego.

Art. 15. Sędzia obywatelski powinien mieszkać na terenie gminy, w której sprawuje swój urząd.

¹⁾ Patrz rozp. z dnia 14.XI 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 439).

²⁾ Patrz rozporz. z dnia 14.XI 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 441) umieszczone w zbiorze niniejszym na str. 250.

Art. 16. Minister Sprawiedliwości określi odznaki służbowe dla sędziego obywatelskiego¹⁾.

Art. 17. Bezpośredni nadzór służbowy nad sądem obywatelskim wykonuje sędzia sprawujący kierownictwo sądu grodzkiego.

Art. 18. § 1. Na wniosek sędziego sprawującego kierownictwo sądu grodzkiego albo z urzędu kolegium administracyjne sądu okręgowego zarządzić może przeprowadzenie przez jednego ze swych członków dochodzenia w sprawie przewinienia służbowego lub uchybienia godności stanowiska sędziego obywatelskiego, a następnie bądź umorzy dochodzenie, bądź poweźmie uchwałę przewidzianą w art. 7 albo w przypadku mniejszej wagi udzieli sędziemu obywatelskiemu upomnienia.

§ 2. Po wszczęciu dochodzenia przewidzianego w § 1 kolegium administracyjne może sędziego obywatelskiego zawiesić w czynnościach służbowych.

Art. 33. § 1. Sąd obywatelski rozpoznaje sprawy w składzie sędziego obywatelskiego i dwóch ławników.

R o z d z i a ł VII.

Przepisy wprowadzające i końcowe.

Art. 72. Minister Sprawiedliwości wyda w drodze rozporządzenia regulamin, w którym określi tryb wewnętrznego urzędowania sądów obywatelskich oraz sądów grodzkich i okręgowych w związku z przepisami niniejszego prawa²⁾.

Art. 73. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej oznaczy zarządzeniami terminy, odkąd przepisy prawa niniejszego wejdą w moc w poszczególnych okręgach sądowych. Zarządzenia te będą ogłoszone w Monitorze Polskim.

Art. 76. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom Sprawiedliwości i Administracji Publicznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 77. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Patrz rozporz. z dnia 14 XI 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 438) umieszczone na str. 249.

²⁾ Patrz rozporz. z dnia 14 XI 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 437) umieszczone na str. 229.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 14 listopada 1947 r.

Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów obywatelskich oraz sądów grodzkich i okręgowych w sprawach rozpoznawanych przez sądy obywatelskie.

(Dz. U. R. P. Nr 71 z dnia 22. XI 1947 r., poz. 437).

Na podstawie art. 72 prawa o sądach obywatelskich z dnia 22 lutego 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64) zarządzam, co następuje:

Przepis wstępny.

§ 1. Powołane w niniejszym regulaminie artykuły bez bliższego oznaczenia odnoszą się do prawa o sądach obywatelskich, paragrafy zaś do tego regulaminu.

D Z I A Ł I.

Przepisy dla sądów obywatelskich.

R o z d z i a ł 1.

Czynności sądowe.

§ 2. Sędzia obywatelski jest kierownikiem sądu obywatelskiego.

§ 3. Sędzia obywatelski jest służbowym zwierzchnikiem urzędnika gminnego przydzielonego do pełnienia funkcji kancelaryjnych i protokolowania.

§ 4. Sędzia obywatelski winien oznaczyć stałe dni i godziny przyjęć dla interesantów. Sędzia przyjmuje interesantów co najmniej dwa razy w tygodniu po 2 godziny, przydzielony zaś urzędnik codziennie co najmniej po 2 godziny.

§ 5. Sędzia obywatelski podpisuje wszelkie pisma sądowe. Jednak może on upoważnić przydzielonego urzędnika do podpisywania wezwań.

§ 6. Sędzia obywatelski zwraca się do władz administracyjnych i bezpieczeństwa publicznego I instancji bezpośrednio, do władz zaś wyższych instancji za pośrednictwem kierownika sądu grodzkiego.

§ 7. Jeżeli władza administracyjna lub bezpieczeństwa publicznego odmawia prawnemu żądaniu sądu obywatelskiego lub zwleka z jego wykonaniem, sędzia obywatelski zawiadamia o tym kierownika sądu grodzkiego.

§ 8. Protokoły zawierające wnioski, pozwy i akty oskarżenia zgłoszone ustnie do protokołu podpisują: zgłaszający, sędzia obywatelski oraz protokolant, jeżeli brał udział w ich spisywaniu.

Jeżeli zgłaszający nie umie lub nie może podpisać protokołu, należy w protokole o tym uczynić wzmiankę ze wskazaniem przyczyny niepodpisania.

§ 9. Sędzia obywatelski winien pilnie przestrzegać, aby każda czynność sądowa i administracyjna została wykonana możliwie szybko i w terminie wyznaczonym.

§ 10. Sędzia obywatelski sporządza rozkład posiedzeń sądowych przynajmniej na jeden miesiąc naprzód i wyznacza na nie ławników. Przy wyznaczaniu ławników na posiedzenia sądowe należy w miarę możliwości przestrzegać kolejności, aby zapewnić równomierny udział w posiedzeniach wszystkich ławników.

§ 11. Ławnicy powinni być powiadamiani o wyznaczeniu ich na posiedzenie sądowe najpóźniej na tydzień przed posiedzeniem, w którym mają brać udział.

§ 12. Termin rozpraw i innych czynności sądowych z udziałem stron należy wyznaczać tak, aby między doręczeniem stronom wezwań a dniem odbycia rozprawy lub dokonania innych czynności sądowych upłynęło przynajmniej 3 dni.

§ 13. Przy wyznaczaniu terminów rozpraw i innych czynności sądowych należy w miarę możliwości uwzględniać życzenia stron i ich przedstawicieli oraz baczyc, aby stratę czasu połączoną ze stawianictwem do sądu ograniczyć do niezbędnych rozmiarów.

§ 14. Wezwania osobom wojskowym i organom bezpieczeństwa publicznego należy doręczać za pośrednictwem ich władzy przełożonej, a osobom zatrudnionym w przedsiębiorstwach komunikacyjnych w służbie ruchu — za pośrednictwem kierownictwa ich zakładów pracy.

§ 15. Rozprawy i inne czynności sądowe winny odbywać się w dnie powszednie w godzinach od 8 do 20. W dnie świąteczne i poza godzinami wskazanymi mogą być podejmowane i wykonywane tylko czynności pilne i niecierpiące zwłoki.

§ 16. Posiedzenia i wszelkie czynności sądowe dokonywane z udziałem stron odbywają się w pomieszczeniu sądu, chyba że charakter czynności, interes stron lub oszczędność czasu wymaga dokonania ich w innym miejscu.

§ 17. W przypadku nieprzybycia wyznaczonego ławnika na posiedzenie sądowe sędzia obywatelski winien w miarę możliwości wyznaczyć natychmiast innego ławnika, aby wykonanie czynności sądowych nie uległo odroczeniu.

§ 18. Na posiedzeniach sądowych oraz przy dokonywaniu wszelkich czynności sądowych sędzia obywatelski używa przepisanej odznaki służbowej.

§ 19. Na posiedzeniach sądowych sędzia obywatelski zajmuje przy stole sędziowskim miejsce środkowe, a ławnicy po jego bokach. Starszy wiekiem ławnik zajmuje miejsce z prawej, młodszy zaś z lewej strony sędziego.

§ 20. Strony, obrońcy, pokrzywdzeni, świadkowie i biegli zajmują miejsca wyznaczone dla nich przez sędziego obywatelskiego. Miejsca te nie mogą być wyznaczone za stołem sędziowskim.

§ 21. Posiedzenia sądowe są jawne. Wstęp na salę posiedzeń ma każda osoba dorosła nieuzbrojona, chyba że noszenie broni dla niej wynika z obowiązku służbowego.

§ 22. Wszyscy obecni na sali rozpraw, nie wyłączając protokolanta, powstają z miejsc w chwili wejścia sądu obywatelskiego na salę i w czasie ogłaszania wyroku.

Ponadto wszyscy obecni, nie wyłączając sądu, powstają z miejsc w czasie przyjmowania przez sąd przysięgi.

§ 23. Na rozprawie każda osoba powstaje z miejsca, gdy przemawia do sądu lub gdy do niej sąd się zwraca. Sędzia obywatelski zezwoli na pozostawanie w pozycji siedzącej chorem, kalekom oraz w innych szczególnych przypadkach.

§ 24. Konwojenci i inni funkcjonariusze publiczni obecni w pomieszczeniach sądowych służbowo mogą pozostawać stosownie do przepisów służbowych z nakrytą głową.

§ 25. Sędzia obywatelski może upomnieć osobę, która narusza powagę sądu, spokój lub porządek czynności sądowych, a po bezskutecznym upomnieniu jej może ją wydalć z sali.

Uczestnicy sprawy mogą być wydaleny z sali tylko na mocy zarządzenia sądu i jedynie wówczas, gdy mimo uprzedzenia ich, że postępowanie sądowe będzie się toczyć pod ich nieobecność i że to może mieć dla nich ujemne skutki, nadal zachowują się niewłaściwie.

§ 26. Sąd może usunąć z sali publiczność w razie jej niewłaściwego lub hałaśliwego zachowania się pomimo upomnienia sędziego.

§ 27. W razie cięższego naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ubliżenia sądowi, sędzia obywatelski winien sporządzić protokół i przesłać go właściwemu prokuratorowi sądu okręgowego, a jeśli chodzi o osobę podlegającą sądownictwu wojskowemu — prokuratorowi wojskowemu.

§ 28. O terminie dokonania każdej czynności sądowej należy zawiadamiać: w sprawach cywilnych — powodów i pozwanych, a w sprawach karnych — oskarżonych, oskarżycieli i pokrzywdzonych.

§ 29. Zawiadomienie o rozprawie w sprawach z oskarżenia publicznego doręcza się organowi władzy, który wniósł akt oskarżenia.

Jeżeli akt oskarżenia wniósł pokrzywdzony, zawiadomienie o rozprawie doręcza się nie tylko pokrzywdzonemu, lecz także miejscowemu posterunkowi milicji obywatelskiej.

§ 30. Jeżeli strona w sprawie cywilnej ma pełnomocnika, wezwanie doręcza się zamiast niej pełnomocnikowi, w sprawach karnych zaś wezwanie doręcza się pełnomocnikowi i stronie.

§ 31. O wszczęciu i prawomocnym zakończeniu postępowania karnego przeciwko osobom podlegającym publicznej władzy dyscyplinarnej należy zawiadomić władzę, uprawnioną do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, a o wszczęciu i zakończeniu postępowania karnego przeciwko wychowankom zakładów naukowych tak publicznych jak i prywatnych — przełożonych tych zakładów.

§ 32. W kolejności rozpoznawania spraw wyznaczonych na pewną godzinę należy w miarę możliwości przyznawać pierwszeństwo sprawom z udziałem funkcjonariuszów władz publicznych.

§ 33. Jeżeli sąd obywatelski zwraca się o przeprowadzenie dowodu do innego sądu, winien w piśmie do tego sądu wskazać dokładnie okoliczności, na jakie dowód ma być przeprowadzony, oraz czy ma być odebrana przysięga.

W piśmie tym należy wskazać dokładnie adresy osób, które mają być przesłuchane, oraz osób, które winny być zawiadomione o terminie i miejscu przeprowadzenia dowodu.

§ 34. Świadkom i biegłym w sprawach cywilnych i karnych z oskarżenia prywatnego przyznaje się i wypłaca wynagrodzenie za utratę zarobku i zwrot kosztów przejazdu z zaliczek złożonych przez strony.

Jeżeli strona, na wniosek której dokonano czynności powodującej wydatek na świadków lub biegłych albo na dokonanie innej czynności sądowej, korzysta z prawa ubogich, wynagrodzenie wypłaca się z funduszków gminy. Wypłata wynagrodzenia następuje za pokwitowaniem osoby uprawnionej, które dołącza się do akt sprawy.

§ 35. W sprawach z oskarżenia publicznego wydatki w toku postępowania w sprawie pokrywa się z funduszków gminy.

§ 36. Do protokołu rozprawy oprócz danych przewidzianych w art. 33 § 2 należy wciągać także postanowienia zapadłe na rozprawie.

§ 37. Wyrok może być wydany jedynie przez skład sądu, przed którym odbywa się rozprawa poprzedzająca bezpośrednio wydanie wyroku.

Na pierwszym miejscu każdego wyroku powinien być zamieszczony napis: W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 38. Narada i głosowanie składu sądu są tajne. Prócz sędziego i ławników należących do składu sądu nikt inny nie może brać w nich udziału.

§ 39. Jeżeli przy naradzie nad wyrokiem ujawni się potrzeba uzupełnienia materiału dowodowego, sąd może wznowić rozprawę lub ją odroczyć i zarządzić dodatkowe przeprowadzenie dowodów.

§ 40. Jeżeli przy rozstrzyganiu w sprawie karnej pytania co do kary, kary przypadku przedmiotów pochodzących z przestępstwa i narzędzi służących do jego popełnienia, albo kosztów sądowych zdania się podzielią w ten sposób, iż żadne z nich nie uzyska większości głosów, zdanie najmniej przychylnie dla oskarżonego przyłącza się do zdania najbardziej doń zbliżonego.

Jeżeli członek składu sądu, który głosował za niewinnieniem, wstrzyma się od głosowania co do kary, kary przypadku przedmiotów oraz kosztów sądowych, zdanie jego przyłącza się do zdania najbardziej przychylnego dla oskarżonego.

§ 41. Po naradzie i głosowaniu sędzia obywatelski pisze wyrok, który wszyscy członkowie składu sądu, nie wyłączając przegłosowanego, podpisują. Odmowę podpisania wyroku przez członka składu sądu i jej przyczynę należy stwierdzić w wyroku.

§ 42. W razie jednoczesnego skazania w jednej sprawie za kilka przestępstw sąd winien orzec w wyroku karę za każde przestępstwo oddzielnie, a nadto wymierzyć zamiast wszystkich orzeczonych kar, karę łączną.

Zasady wymierzania kary łącznej określają przepisy art. 31 — 35 kodeksu karnego.

§ 43. Sędzia i każdy z ławników może zgłosić w razie przegłosowania go przy rozstrzyganiu sprawy zdanie odrębne. Zdania odrębnego nie ogłasza się. Jeżeli zdanie to zostanie złożone na piśmie, dołącza się je do akt sprawy.

§ 44. Strony mogą zdanie odrębne przeglądać, robić z niego odpisy, nie mogą jednak otrzymywać uwierzytelnionych odpisów.

§ 45. Uzasadnienie wyroku winno wskazywać powody rozstrzygnięcia sprawy. Uzasadnienie pisze się po sentencji.

§ 46. W przypadku złożenia na orzeczenie sądu obywatelskiego środka odwoławczego (apelacji lub zażalenia) sędzia obywatelski winien środek ten wraz z aktami sprawy przelać niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 3 dni sądowi okręgowemu.

W przypadku złożenia zażalenia na postanowienie o nałożeniu grzywny na świadka lub biegłego do zażalenia należy dołączyć zamiast akt sprawy tylko odpis postanowienia z uzasadnieniem (art. 46 § 2).

§ 47. Sędzia obywatelski przy złożeniu środka odwoławczego nie bada, czy środek ten został złożony w terminie przepisany, ani też czy został należycie opłacony i nie jest uprawniony ani do zwrotu środka odwoławczego, ani też do żądania jego uzupełnienia z powodu braków formalnych lub nieopłacenia.

§ 48. Sędzia obywatelski przesyła do sądu grodzkiego akta spraw zakończonych oraz spraw, w których pomimo ich niezakończenia został zakreślony numer w repertorium (§ 101).

R o z d z i a ł II.

Czynności przy sporządzaniu aktów i umów.

§ 49. Na żądanie stron stawających sędzia obywatelski sporządza akty i umowy o charakterze majątkowym.

Akty i umowy sporządzane przez sędziego obywatelskiego spisuje się w księdze umów z wyjątkiem testamentów, które spisuje się na oddzielnych arkuszach.

Spisany przez sędziego obywatelskiego testament winien być wręczony testatorowi lub osobie przez niego wskazanej.

§ 50. Nie wolno sędziemu obywatelskiemu sporządzać:

- 1) aktów i umów sprzecznych z prawem, porządkiem publicznym i dobrymi obyczajami oraz treści niemożliwej do wykonania;
- 2) aktów i umów, które winny być pod nieważnością sporządzane w formie aktu notarialnego, a mianowicie: umów o przeniesienie własności nieruchomości i ustanowienie praw rzeczowych ograniczonych na nieruchomości, jak: użytkowanie nieruchomości, służebności, ciężary realne i hipoteki (art. 43 i 113 § 2 prawa rzeczowego) oraz umów o dożywocie (art. 600 kodeksu zobowiązań), umów darowizny nie połączonej z jednoczesnym przysporzeniem majątkowym (art. 358 kodeksu zobowiązań) i majątkowych umów małżeńskich (art. 35 prawa małżeńskiego majątkowego);
- 3) aktów i umów z udziałem stawających, którzy są zupełnie głusi, niemi lub głuchoniemi, chyba że umieją czytać i pisać;
- 4) testamentów, jeżeli testatorzy są niemi, głusi lub głuchoniemi bez względu na to, czy umieją i mogą czytać i pisać (art. 80 § 2 prawa spadkowego).

§ 51. Nie wolno sędziemu obywatelskiemu także sporządzać aktów i umów, jeżeli między nim a jedną ze stron umawiających się lub osobą

trzecią, na rzecz której zastrzega się świadczenie, zachodzi stosunek powodujący z mocy art. 26 §§ 1 i 2 jego wyłączenie.

Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do zastępcy sędziego obywatelskiego w przypadku pełnienia przezeń zastępczo obowiązków sędziego obywatelskiego.

§ 52. Przy sporządzaniu aktów i umów sędzia obywatelski winien stwierdzić na wstępie tożsamość stawających. Jeżeli stawający nie są sędziemu obywatelskiemu osobie znani, tożsamość ich może być stwierdzona przez znane sędziemu osoby. W braku takich osób tożsamość stawających może być stwierdzona także okazanymi przez nich dowodami osobistymi.

Sposób stwierdzenia tożsamości winien być wskazany w spisywanym akcie lub umowie.

§ 53. Nie wolno sędziemu obywatelskiemu sporządzać aktu lub umowy, jeżeli którykolwiek ze stawających nie ma zdolności do dokonania czynności prawnej mającej być przedmiotem aktu lub umowy.

§ 54. Jeżeli zamiast strony zainteresowanej staje jej pełnomocnik lub przedstawiciel ustawowy (opiekun, kurator, zarządca sądowy), winien on złożyć dokument stwierdzający jego prawo do działania w imieniu tej strony. Pełnomocnik winien złożyć pełnomocnictwo notarialne lub prywatne z urzędowo poświadczonym podpisem strony, a przedstawiciel ustawowy wypis lub odpis postanowienia władzy opiekuńczej lub sądu o ustanowieniu go przedstawicielem ustawowym.

Nie dotyczy to rodziców działających w charakterze przedstawicieli ustawowych swych niepełnoletnich dzieci.

§ 55. Jeżeli do dokonania czynności prawnej objętej mającym być sporządzonym aktem lub umową wymagane jest zezwolenie władzy opiekuńczej lub sądu, przedstawiciel ustawowy, nie wyłączając ojca ani matki działających imieniem swych niepełnoletnich dzieci, winien złożyć ponadto dokument stwierdzający udzielenie tego zezwolenia.

§ 56. Przy sporządzaniu testamentu żadne przedstawicielstwo nie jest dopuszczalne.

§ 57. Przed przystąpieniem do sporządzenia aktu lub umowy sędzia obywatelski winien dokładnie wysłuchać oświadczeń stron stawających celem stwierdzenia istotnej ich woli.

§ 58. Akty i umowy winny być sporządzane zgodnie z wolą stawających w sposób jasny i przejrzysty oraz pisane czytelnie i bez żadnych skrótów.

Data sporządzenia aktu lub umowy oraz wszelkie liczby, jeżeli są przytoczone pierwszy raz, powinny być wypisane literami.

§ 59. Żadne skrobanie i wywabianie w sporządzanych dokumentach są niedopuszczalne. Wszelkie poprawki, dopiski i przekreślenia należy dokładnie omówić przed podpisami na końcu dokumentu. Przekreśleń należy dokonywać w ten sposób, aby wyrazy przekreślone można było odczytać.

§ 60. Przy sporządzaniu testamentu przywoływanie świadków jest konieczne nawet wówczas, gdy testator umie i może pisać (art. 80 § 1 prawa spadkowego).

§ 61. Sporządzony przez sędziego obywatelskiego akt lub umowa winny zawierać:

- 1) numer kolejny według repertorium;
- 2) dzień, miesiąc i rok oraz miejsce sporządzenia;
- 3) imię, nazwisko i miejsce urzędowania sędziego obywatelskiego, a jeżeli akt lub umowę sporządzał zastępca sędziego obywatelskiego — imię i nazwisko zastępcy;
- 4) imiona i nazwiska oraz miejsca zamieszkania stron stawających, a także osób przywołanych jako świadkowie przy sporządzeniu aktu lub umowy i celem stwierdzenia tożsamości stron stawających;
- 5) oświadczenia stron stawających z powołaniem się na dołączone do aktu lub umowy dokumenty;
- 6) wzmiankę o odczytaniu, przyjęciu i podpisaniu aktu lub umowy;
- 7) podpisy stron stawających oraz przywołanych świadków;
- 8) podpis sędziego obywatelskiego lub jego zastępcy.

Jeżeli w akcie lub umowie bierze udział strona niepiśmienna lub nie mogąca pisać, należy w sporządzonym dokumencie uczynić ponadto wzmiankę o przyczynie niepodpisania przez nią tego dokumentu.

§ 62. Świadkiem przy sporządzeniu aktów i umów oraz w celu stwierdzenia tożsamości stron stawających może być tylko osoba pełnoletnia, umiejąca czytać i pisać po polsku, korzystająca w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, znana osobiście sędziemu obywatelskiemu.

Nie może być świadkiem:

- 1) niepełnoletni;
- 2) niewidomy, głuchy, niemy, głuchoniemy i nie władający mową, w jakiej odbywają się oświadczenia stron;
- 3) nie mogący czytać i pisać;
- 4) skazany prawomocnie wyrokiem sądowym za fałszywe zeznania;
- 5) urzędnik gminny przydzielony do pełnienia funkcji kancelaryjnych w sądzie obywatelskim;
- 6) osoba będąca z sędzią obywatelskim w takim stosunku, który nie pozwala mu sporządzać czynności z jej udziałem lub na jej rzecz (§ 51);

- 7) osoba, na rzecz której ma być w akcie lub umowie zastrzeżona korzyść majątkowa.

Ponadto przy sporządzeniu testamentu nie może być świadkiem także osoba, dla której spadkodawca w tym testamencie ustanowił jakąkolwiek korzyść, oraz jej małżonek, wstępni, zstępni, rodzeństwo, osoby w ten sam sposób z nią spowinowaczone lub pozostające z nią w stosunku przysposobienia oraz osoba nie mająca pełnej zdolności do działań prawnych (art. 86. — 88 prawa spadkowego).

Art. 63. Każdy akt lub umowa pized podpisaniem winny być przez sędziego obywatelskiego odczytane. Przy czytaniu aktu lub umowy sędzia obywatelski winien się przekonać, czy stawające strony dokładnie rozumieją treść i znaczenie sporządzonego dokumentu.

Osoby głuche, nieme lub giuchonieme umiejące czytać i pisać powinny ponadto same przeczytać sporządzony dokument i przy podpisaniu go zaznaczyć własnoręcznie, że dokument został sporządzony zgodnie z ich wolą.

§ 64. Wiadomości o czynnościach prawnych dokonanych przed sędzią obywatelskim można udzielać tylko osobom, które mają prawo do otrzymywania wypisów sporządzonych aktów i umów.

§ 65. Wypis aktu lub umowy zastępuje ich oryginał, który pozostaje w księdze umów.

§ 66. Wypisy aktów i umów wydaje się stronom stawającym i osobom, dla których zastrzeżone zostało prawo otrzymania wypisu. oraz osobom, na których rzecz zastrzeżone zostały wszelkiego rodzaju prawa majątkowe, chociażby osoby te nie brały udziału w sporządzeniu aktu lub umowy jak również następcom prawnym osób uprawnionych do otrzymania wypisów.

Poza tym wypis może być wydany także innym osobom jednak tylko za zgodą stron stawających lub na mocy postanowienia sądu.

§ 67. Osoby mające prawo do otrzymania wypisów mogą otrzymywać w dowolnej ilości odpisy sporządzonych aktów i umów oraz załączników, złożonych przy sporządzaniu aktów i umów.

R o z d z i a ł III.

Biurowość.

§ 68. Wszelkie pisma nadchodzące do sądu obywatelskiego przyjmuje i otwiera sędzia obywatelski lub przydzielony urzędnik. Jednak pisma adresowane osobiście do sędziego obywatelskiego oraz pisma zaopatrzone napisem „poufne”, „do rąk własnych” lub tym podobny napis świadczący, iż treść pisma ma być zachowana w tajemnicy, otwiera tylko sędzia obywatelski.

§ 69. Na każdym nadchodzącym do sądu obywatelskiego piśmie sędzieja obywatelski lub urzędnik czyni ręcznie lub za pomocą odpowiedniego stempla adnotację (prezentatę) zawierającą nazwę sądu, datę otrzymania pisma i liczbę załączników. Prezentata winna być wyraźna i zaopatrzona w podpis sędziego lub urzędnika.

§ 70. Jeżeli pismo nadeszło w kopercie, której nie wolno urzędnikowi otwierać, prezentata dokonywana przez urzędnika będzie uczyniona na kopercie w ten sposób, aby nie naruszyła stempla pocztowego. Koperty, w których pisma nadeszły z poczty, należy dołączać do tych pism.

§ 71. Na żądanie osoby wnoszącej pismo sędzieja obywatelski lub urzędnik wyda jej pokwitowanie z otrzymania pisma.

§ 72. Na każdym nadchodzącym piśmie sędzieja obywatelski czyni krótką dekretację co do sposobu jego załatwienia.

§ 73. Otrzymane w sądzie obywatelskim pisma dotyczące spraw sądowych dołącza się do właściwych akt, jeżeli akta w tych sprawach już zostały założone.

§ 74. Akta zakłada się na skutek następujących pism: pozwów, aktów oskarżenia, wniosków o pojednanie i polubowne rozstrzygnięcia sprawy oraz na skutek protokołów sądowych zastępujących te pisma (art. 29). Pisma powyższe wciąga się do odpowiedniego repertorium i skorowidza alfabetycznego prowadzonego w sprawach cywilnych według nazwisk stron, a w sprawach karnych według nazwisk oskarżonych.

§ 75. Wszelkie pisma odnoszące się do tej samej sprawy łączy się w porządku chronologicznym według ich wpływu. Pisma te połączone razem tworzą akta.

§ 76. Pism dołączonych do akt już założonych nie wciąga się do repertorium ani do skorowidza.

§ 77. Każde akta winny być umieszczone w oddzielnej okładce oznaczonej sygnaturą zgodnie z repertorium. Akta powinny być zeszyte, a karty akt i dołączone do nich dokumenty ponumerowane. Sygnatura akt składa się z odpowiednich liter przyjętych dla oznaczenia poszczególnych repertoriów, kolejnego numeru sprawy według repertorium i roku założenia akt.

§ 78. Jedna okładka akt służy w ciągu całego postępowania we wszystkich instancjach.

§ 79. Przedmioty będące w związku z postępowaniem sądowym w sprawie (dowody rzeczowe, narzędzia przestępstwa, przedmioty uzyskane przez przestępstwo oraz wszelkiego rodzaju dokumenty) dołącza się do akt sprawy, jeżeli ich natura, rozmiary i wartość dopuszczają tego rodzaju przechowanie.

Przedmioty przechowywane w aktach sprawy należy umieścić w kopercie doszytej do akt sprawy, jeżeli doszycie ich do akt sprawy bez koperty nie jest możliwe.

§ 80. Przedmioty nie podlegające przechowaniu w aktach sprawy przechowuje się oddzielnie od akt w zamykanej na klucz szafie.

Cenne przedmioty i dokumenty należy oddawać na przechowanie zarządom gmin.

§ 81. O przechowaniu przedmiotów określonych w § 79 ust. 1 poza aktami sprawy należy w aktach sprawy uczynić odpowiednią adnotację.

§ 82. Na przedmiotach przechowywanych poza aktami sprawy należy umieścić kartkę z oznaczeniem akt sprawy, której przedmioty te dotyczą.

§ 83. Wydanie wszelkich przedmiotów, będących w związku z postępowaniem w sprawie, osobie uprawnionej może nastąpić tylko za pokwitowaniem, które dołącza się do akt sprawy.

§ 84. Dla dokumentów składanych jako załączniki przy sporządzaniu aktów i umów prowadzi się dla każdego rocznika księgi umów oddzielne akta. Na okładce tych akt oznacza się księgę umów, której akt dotyczy.

Do tych akt wchodzi wszystkie dokumenty w porządku chronologicznym według dat ich złożenia. Na każdym dokumencie czyni się adnotację zawierającą oznaczenie aktu lub umowy, których dokument dotyczy.

§ 85. Przeglądanie akt sprawy przez strony i robienie z nich notatek i odpisów może się odbywać tylko pod nadzorem sędziego lub przydzielonego urzędnika, którzy obowiązani są baczyć, aby z akt sprawy nic nie wyjęto i nie robiono w nich żadnych dopisków lub przekreślań, tudzież aby akt nie uszkodzono lub nie zniszczono.

§ 86. Na wezwaniach, zawiadomieniach, dowodach doręczenia i wszelkich pismach wychodzących oraz na orzeczeniach i protokołach powinna być umieszczona sygnatura akt.

§ 87. Akta sprawy zwrócone przez sąd okręgowy sądowi obywatelskiemu sąd ten przesyła sądowi grodzkiemu po odnotowaniu w repertorium sposobu rozstrzygnięcia sprawy przez drugą instancję i zapoznaniu się z orzeczeniem tej instancji.

§ 88. O każdym przesłaniu akt i ich zwrocie czyni się w repertorium odpowiednią adnotację.

§ 89. Nie zakłada się akt na skutek pism dotyczących administracji sądowej i w ogóle wszelkiego rodzaju korespondencji nie mającej związku ze sprawami sądowymi oraz pism o udzielenie pomocy sądowej.

§ 90. Wszystkie tego rodzaju pisma wciąga się do dziennika korespondencji i prowadzonego do tego dziennika skorowidza. Sygnatura

tego rodzaju pism składa się z numeru dziennika i roku, w którym wpłynęły do sądu.

§ 91. Po załatwieniu takich pism z wyjątkiem korespondencji dotyczącej pomocy sądowej łączy się je w porządku według kolejności numeracji dziennika w specjalne zeszyty.

Korespondencję dotyczącą pomocy sądowej przesyła się w całości sądowi wzywającemu.

§ 92. Okólniki, pisma okólnie i inne zarządzenia ogólne władz należy składać oddzielnie od innych pism w specjalnym zeszycie.

§ 93. Sąd cywilny może w czasie, gdy akta sprawy znajdują się w tym sądzie, wydawać stronom odpisy z dokumentów znajdujących się w aktach oraz zaświadczenia na podstawie akt. Odpisy i zaświadczenia wydawane stronom winny być podpisane przez sędziego i zaopatrzone w wycisk pieczęci sądu. Dokument złożony przez stronę, jeżeli sprawa nie została prawomocnie zakończona, można jej wydać tylko pod warunkiem złożenia odpisu. Jeżeli na podstawie wydanego dokumentu zapadło orzeczenie sądowe, należy na nim uczynić o tym wzmiankę.

§ 94. Repertoria i dziennik prowadzi się według wzorów załączonych do niniejszego regulaminu.

§ 95. Repertoria, dziennik i skorowidze stanowiące księgi biurowe sądu prowadzi się w księgach oprawnych z ponumerowanymi kartami, których liczbę zaświadcza przy ich załączeniu sędzia cywilny.

§ 96. Na każdej księdze biurowej należy na okładce oraz na początku księgi zamieścić oznaczenie sądu, nazwę księgi i rok kalendarzowy. Jeżeli księga obejmuje okres paroletni, należy to uwidocznic na okładce.

§ 97. Każda księga biurowa przeznaczona jest do dokonywania w niej wpisów w ciągu jednego roku kalendarzowego. Jeżeli księga ma zawierać wpisy za okres kilku lat, numerację wpisów należy z początku każdego roku rozpoczynać od numeru pierwszego.

§ 98. Repertoria winny dawać krótkie wyjaśnienie o czynnościach sądu w każdej sprawie. Należy do nich wciągać zwięzłe adnotacje o przebiegu spraw. Adnotacje winny być wciągane niezwłocznie po każdej dokonanej czynności.

Jeżeli w repertorium brak jest odpowiedniej rubryki dla dokonania adnotacji, należy adnotację zamieścić w rubryce „uwagi”. W tej samej rubryce czyni się wzmianki o dołączeniu akt do innej sprawy.

§ 99. W sądzie cywilnym prowadzi się następujące repertoria:

- 1) C — dla spraw cywilnych z pozwów oraz dla spraw o pojednanie i polubowne rozstrzygnięcie.
- 2) K — dla spraw karnych,

- 3) U — dla spisywanych w księdze umów aktów i umów oraz dla testamentów i
- 4) dziennik korespondencji — dla spraw administracji sądowej i wszelkiego rodzaju pism nie związanych ze sprawami sądowymi oraz dla spraw pomocy sądowej.

§ 100. Końcowe załatwienie sprawy zaznacza się we właściwym repertorium poza dokonaniem odpowiedniej adnotacji przez zakreślenie numeru porządkowego ołówkiem kolorowym.

§ 101. Zakreślenie numeru w repertorium następuje także w przypadku, gdy w przeciągu trzech miesięcy nie zostanie zgłoszony wniosek o podjęcie postępowania zawieszonego z powodu śmierci strony (art. 50 § 2), oraz w przypadku niezgłoszenia w terminie 3-miesięcznym wniosku o podjęcie postępowania zawieszonego z innego powodu, jak również w przypadku niezłożenia przez stronę w ciągu 3 miesięcy pomimo wezwania sądu zaliczki na wydatki, od której złożenia jest uzależnione dokonanie czynności sądowej.

Zakreślenie numeru w przypadku niezgłoszenia wniosku o podjęcie postępowania zawieszonego z innego powodu niż śmierć strony lub niezłożenia zaliczki następuje z końcem roku kalendarzowego, w którym upłynęło 3 miesiące od zawieszenia postępowania bądź wezwania strony o wpłacenie zaliczki.

Poza tym zakreślenie numeru w repertorium następuje także w przypadku przekazania sprawy z powodu zawłych okoliczności sądowi grodzkiemu lub władzy administracyjnej (art. 21) albo dołączenia jej akt do akt innej sprawy w celu łącznego rozpoznania.

§ 102. Zakreślenie numerów w repertorium w sprawach, w których nie zapadło orzeczenie kończące postępowanie (wyrok, postanowienie o umorzeniu postępowania lub odrzuceniu pisma wszczynającego postępowanie albo przekazanie sprawy innej władzy z powodu zawלוści, postanowienie stwierdzające niedojście pojednania do skutku, zarządzenie zwrotu pisma wszczynającego postępowanie), następuje na mocy zarządzenia sędziego. Zarządzenie o zakreśleniu numeru należy zamieścić w aktach sprawy.

§ 103. Sprawy, których numery zostały zakreślone, uważa się za zakończone.

§ 104. W razie wznowienia postępowania w sprawie (art. 48) lub złożenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy z powodu odmowy nadania klauzuli wykonalności orzeczenia sądu oobywatelskiego (art. 68 § 2) albo skierowania sprawy przez sąd grodzki do ponownego rozpoznania (art. 69 § 1) wciąga się sprawę na nowo do repertorium i skrówidza, a do akt nowo założonych dołącza się akta poprzedniego postępowania.

Również sprawy niezakończone, których numery w repertorium zostały zakreślone, wciąga się w razie podjęcia w nich postępowania na nowo do repertorium i skorowidza.

§ 105. Pa zakończonym roku kalendarzowym sędzia zamyka repertorium z zaznaczeniem na ostatniej ich karcie liczby pozycji (numerów) mieszczących się w repertorium.

§ 106. Po zamknięciu repertorium wpisuje się na początku repertorium na rok następny w kolejności numery spraw nie zakończonych.

§ 107. Pa zakończeniu sprawy zaległej z poprzednich lat należy zakreślić odpowiedni numer wypisany na początku repertorium niezależnie od wpisów dokonanych we właściwym repertorium, gdzie sprawa jest zapisana.

R o z d z i a ł I V.

Pieczęć sądowa.

§ 108. Sąd obywatelski używa pieczęci o średnicy 3,6 cm z orłem państwowym, zawierającej napis z oznaczeniem nazwy sądu, jego siedziby i powiatu. Napis ten winien brzmieć: Sąd Obywatelski w pow.

§ 109. Pieczęć sądowa winna być zawsze w przechowaniu sędziego obywatelskiego pod zamknięciem.

§ 110. Pieczęć wyciska się na pismach mających stanowić dowód dla strony.

Na wypisach aktów i umów sporządzonych w księdze umów wyciska się zamiast pieczęci sądowej pieczęć gminy (art. 70 § 3).

§ 111. Jeżeli pismo mieści się na kilku arkuszach, arkusze winny być zeszyte, a końce nici lub sznura przytwierdzone do papieru krążkiem papieru, na którym wyciska się pieczęć w ten sposób, aby tylko część jej znajdowała się na wymienionym krążku, reszta zaś na arkuszu.

R o z d z i a ł V.

Pomieszczenia sądów obywatelskich.

§ 112. Na budynku, w którym mieści się sąd obywatelski, winna być umieszczona tabliczka ze wskazaniem jego nazwy według siedziby.

§ 113. Przy wejściu do pomieszczenia sądowego winna być wywieszona tabliczka ze wskazaniem dni i godzin przyjęć interesantów przez sędziego i przydzielonego urzędnika.

§ 114. Część pomieszczenia sądowego stanowiąca największą izbę winna być przeznaczona na salę rozpraw.

§ 115. Część sali rozpraw przeznaczona na umieszczenie stołu sędziowskiego oraz na miejsca dla uczestników sprawy winna być oddzielona od reszty sali przeznaczonej dla publiczności.

§ 116. W sali rozpraw na ścianie poza stołem sędziowskim winien znajdować się wizerunek herbu państwowego, a na stole sędziowskim krzyż.

W miejscowościach, gdzie spodziewane jest składanie przysięgi przez osoby wyznania mojżeszowego, powinna się znajdować w sądzie tora.

§ 117. Obok lub w pobliżu sali rozpraw winno znajdować się oddzielne pomieszczenie dla świadków.

§ 118. W pomieszczeniu sądowym winna znajdować się zamykana na klucz szafa służąca do przechowywania akt, ksiąg biurowych oraz przedmiotów i dokumentów będących w związku z postępowaniem sądowym.

§ 119. Pomieszczenia sądowe winny być utrzymywane w czystości i należytym porządku.

D Z I A Ł II.

Przepisy dla sądów grodzkich.

§ 120. Dla spraw przedstawianych przez sądy obywatelskie sąd grodzki prowadzi następujące repertoria: COb — dla spraw cywilnych i KOb — dla spraw karnych.

§ 121. Do każdego z tych repertoriów należy prowadzić oddzielny skorowidz alfabetyczny.

§ 122. Wszystkie nadsyłane przez sąd obywatelski akta spraw tak zakończonych, jak i niezakończonych, a przesyłanych na przechowanie (art. 50 § 2 oraz § 103) winny być dokładnie przeglądane przez sekretarza sądu grodzkiego w celu stwierdzenia, czy w aktach tych nie ma orzeczeń podlegających wykonaniu przez sąd grodzki (art. 67 § 2).

§ 123. Należności z tytułu kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa i gminy oraz z tytułu grzywien i kar pieniężnych podlegających wciągnięciu do ksiąg należności sądowych, przy czym należności gminne należy wciągać do księgi należności obcych.

§ 124. Akta spraw, w których zawarte są orzeczenia podlegające wykonaniu przez sąd lub orzeczenia, którym na wniosek stron sąd nadaje klauzulę wykonalności, składa się na przechowanie w archiwum dopiero po wykonaniu tych orzeczeń i wydaniu stronom tytułów wykonawczych.

§ 125. Akta spraw, w których w ciągu roku nie wystąpiono z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności, składa się w archiwum na przechowanie po upływie tego terminu.

§ 126. Akta spraw, w których nie ma orzeczeń przewidzianych w § 124, przesyła się do archiwum niezwłocznie po ich nadesłaniu.

§ 127. Zakreślenie numeru w repertorium następuje z chwilą przesłania akt na przechowanie do archiwum.

§ 128. Odpisy postanowień sądu grodzkiego przewidzianych w art. 68 i 69 należy przysyłać właściwym sądom obywatelskim do wiadomości, jeżeli nie zwraca się akt w celu ponownego rozpoznania sprawy

§ 129. Poza tym, o ile przepisy niniejszego działu nie stanowią inaczej, do urzędowania sądów grodzkich w sprawach rozpoznawanych przez sądy obywatelskie stosuje się przepisy regulaminowe dla sądów grodzkich.

D Z I A Ł III.

Przepisy dla sądów okręgowych.

§ 130. Jeżeli środek odwoławczy w sprawie cywilnej nie może otrzymać prawidłowego biegu z powodu braków formalnych lub nieopłacenia, przewodniczący wzywa strony do stosownego poprawienia lub uzupełnienia go w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu.

Jeżeli środek odwoławczy odpowiada wymaganiom prawa, a w sprawach cywilnych nadto, gdy środek ten został poprawiony albo uzupełniony, przewodniczący zarządzi w sprawach cywilnych doręczenie środka odwoławczego stronie przeciwnej, w sprawach karnych zaś w przypadku złożenia skargi apelacyjnej wyda zarządzenia niezbędne do przeprowadzenia rozprawy, a w przypadku złożenia zażalenia skieruje je do rozpoznania sądu na posiedzenie niejawne.

§ 131. Jeśli środek odwoławczy nie podlega przyjęciu, a w sprawach cywilnych nadto, gdy środek ten nie został w terminie określonym poprawiony lub uzupełniony, przewodniczący skieruje sprawę na posiedzenie niejawne.

§ 132. Sprawy z odwołań od orzeczeń sądów obywatelskich wciąga się odpowiednio do repertoriów Ca, Cz, Ka lub Kz.

§ 133. Poza tym, o ile przepisy niniejszego działu nie stanowią inaczej, do urzędowania sądów okręgowych w sprawach rozpoznawanych w 1 instancji przez sądy obywatelskie stosuje się przepisy regulaminowe dla sądów okręgowych.

Przepis końcowy.

§ 134. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1948 r.

Wzór repertorium C

Załącznik do § 99 pkt 1 regul. sąd ob.

Nr porządkowy	Data wpływu
1	2
3	4
Nazwisko i imię powodów pozwanych Krótkie oznaczenie przedmiotu sporu	5 Data zarządzenia co do uzupeł- nienia braków pisma lub opłat
6 Data wyznaczonego postępidzenia	7 nakazano postępowanie 8 zawieszono postępowanie 9 wydane inne postanowienie nie kończące postępowania Data postanowienia umorzono postępowanie
11 Data ugody i krótka jej treść	12 Data ugroku i krótka jego treść
13 Data innego załatwienia sprawy i sposób załatwienia	14 Data złożenia zażalenia
15 Data złożenia apelacji	16 Data przesłania akt do sądu okręgowego
17 Data otrzymania akt z sądu okręgowego	18 Data przesyłania akt do sądu grodzkiego
U w a g i !	19

W: ór repertorium K

Załącznik do § 99 pkt 2 regul. sad. ob.

[illegible]

1	Nr bieżący		
2	Data czynności		
3	Nazwiska i imiona stron stawających oraz wskazanie ich miejsca zamieszkania		
4	Krótką treść czynności		
5	Oznaczenie wartości przedmiotu czynności		
6	odpłatnego	P o b r a n o z ł o t y c h podatku od nabycia praw majątkowych	
7	nieodpłatnego		
8	razem		
9	opłaty skarbowej	P o b r a n o z ł o t y c h	
10	ogółem podatku i opłaty skarbowej		
11	podatku na rzecz miasta lub związku komunalnego		
12	opłaty specjalnej na rzecz gmi- ny za sporządzenie czynności		
13	Ogólna suma podatku i wszelkich opłat (słowami) i podpis uiszczającego		
14	Data wpłaty podatku i opłat do kasy gminnej i Nr kwitu		
15	Potwierdzenie od- bioru dokumentu (wypisu, oryginału) lub stwierdzenie przesłania go stronie i wskazanie osoby, której dokument wydano lub przesłano		
16	U W A G I		

1	2	3	4	5	6	7	8
Nr porządkowy	Data wpływu	Wskazanie nadawcy pisma lub zamieszczenie wzmianki „z urzędu”	Data i Nr pisma nadesłanego	Krótką treść pisma nadesłanego	Sygnatura akt lub wskazanie zeszytu, do których pismo dołączono	Data i sposób załatwienia oraz wskazanie adresata	Uwagi

Wzór repertorium COB.
Załącznik do § 120 regul. sąd. ob.

1	Nr porządkowy	Nazwisko i imię		Data postanowienia			12
		powodów (wnioskodaw- ców)	pozwanym (strony prze- ciwnej)				
2	Data wpływu	krótkie oznaczenie przedmiotu sprawy		5	Nadano klauzulę wykonawczą	6	Odmówiono na- dania klauzuli wykonawczej
3				7	Umrzono postę- powanie w spra- wie	8	Data złożenia zażalenia na postanowienie co do klau- zuli wykonawczej
4				9	Data przesłania akt do sądu okręgowego	10	Data zwrotu akt z sądu okręgowego
5				11	Data przesłania akt do archiwum	U w a g i	
6				12			

Wzór repertorium KOB.
Załącznik do § 120 regul. sąd. ob.

1	Nr porządkowy	2	Data wpływu	3	Nazwiska i imiona oskar- żonych i oznaczenie prze- stępstwa	Data postanowienia		7	Pozbawienia wolności	Wykonanie kary		10	Uiszczono dn. 19 r. poz. ks. kas.	11	Umrzono, odpisano	12	Data przesłania akt do archiwum	13
4					Odmówiono skierowa- nia orzeczenia do wy- konania					grzywny								
5					Umrzono postępo- wanie													
6					Data skierowania sprawy do ponownego rozpozna- nia przed sąd obywatelski					Opłaty sądowe i wydatki								
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 14 listopada 1947 r.

o odznace służbowej dla sędziego obywatelskiego.

(Dz. U. R. P. Nr 71 z dnia 22. XI 1947 r., poz. 438).

Na podstawie art. 16 prawa o sądach obywatelskich z dnia 22 lutego 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64) zarządzam, co następuje:

§ 1. Sędziowie obywatelscy przy wykonywaniu swych obowiązków służbowych używają jako odznaki urzędowej szarfy przypiętej z lewego ramienia na prawy bok i umieszczonego na niej znaku metalowego.

§ 2. Szarfa wykonana być powinna z wstęgi jedwabnej ciemno zielonej o szerokości 11 cm.

§ 3. Znak metalowy wyobraża srebrnego orla państwowego wspartego na posrebrzanej plakiecie rzymskiej z napisem: „Sąd Obywatelski”, umieszczonego na poczwórnie ułożonym z liści dębowych wieńcu wykonanym z żółtego metalu o wymiarze 75 mm na 65 mm.

Wzór tego znaku przedstawia rysunek stanowiący załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1948 r.

Załącznik do rozporz. Min. Sprawiedl. z dn. 14 XI 1947 r.
o odznace służbowej dla sędziego obywatelskiego (poz. 438).

WZÓR ZNAKU METALOWEGO.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 14 listopada 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej,
Ziem Odzyskanych i Skarbu o wynagrodzeniu sędziów obywatelskich i ławników.

(Dz. U. R. P. Nr 71 z dnia 22. XI 1947 r., poz. 441).

Na podstawie art. 13 prawa o sądach obywatelskich z dnia 22 lutego 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64) zarządza się, co następuje:

§ 1. Sędziemu obywatelskiemu pełniącemu obowiązki urzędowe służy prawo do otrzymania za stratę zarobku w związku z oderwaniem go od zwykłych zajęć zawodowych wynagrodzenie za każdy dzień posiedzeń sądowych, a ponadto jeszcze tytułem ryczałtu za pełnienie czynności administracyjnych wynagrodzenie za jeden dzień posiedzeń w tygodniu, nie więcej jednak niż za 3 dni w tygodniu łącznie.

§ 2. Wynagrodzenie dzienne wynosi kwotę równą każdorazowemu pełnym dietom dziennym urzędnika państwowego VII stopnia służbowego.

§ 3. Sędzia, zamieszkający poza siedzibą sądu w odległości co najmniej 3 kilometrów, ma prawo do otrzymania oprócz wynagrodzenia także zwrotu kosztów przejazdu publicznym środkiem komunikacji do sądu i z powrotem. Jeżeli w miejscu zamieszkania sędziego obywatelskiego nie ma publicznych środków komunikacji, ma on prawo do zwrotu kosztów przejazdu według zatwierdzonej przez władze taryfy najmu koni, a w braku takiej taryfy według cen odpowiadających miejscowym stosunkom. Zwrot kosztów przejazdu należy się sędziemu obywatelskiemu także w przypadku korzystania przezeń z własnych środków lokomocji.

§ 4. Należne sędziemu obywatelskiemu wynagrodzenie i koszty przejazdu wypłaca się z funduszków gminy na podstawie przedstawionych przez niego wykazów tych należności.

§ 5. Przepisy §§ 1 — 4 mają odpowiednie zastosowanie do zastępców sędziów obywatelskich w przypadkach zastępczego pełnienia przez nich obowiązków sędziów obywatelskich.

§ 6. Ławnik ma prawo do otrzymania za stratę zarobku w związku z oderwaniem go od zwykłych zajęć zawodowych wynagrodzenia w wysokości 150 zł za każde posiedzenie, w którym brał udział.

Do zwrotu ławnikom kosztów przejazdu stosuje się odpowiednio przepisy § 3.

§ 7. Należne ławnikom wynagrodzenie za udział w posiedzeniach sądowych wypłaca się z funduszków gminy na podstawie złożonych przez nich wykazów poświadczonych przez sędziego obywatelskiego.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1948 r.

U K A Z

z dnia 15 sierpnia 1919 r.

o ogłoszeniu ogłoszeń

W imieniu Jego Królewskiej Mości: Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości, Minister Skarbu, Minister Wojska i Marynarki, Minister Rolnictwa i Dziejów Krasnych, Minister Pracy i Opieki Społecznej, Minister Oświaty i Szkolnictwa, Minister Bezpieczeństwa Publicznego, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Włazności i Administracji, Minister Kultury i Sztuki, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, Minister Przemysłu i Handlu, Minister Transportu i Komunikacji, Minister Rolnictwa i Dziejów Krasnych, Minister Pracy i Opieki Społecznej, Minister Oświaty i Szkolnictwa, Minister Bezpieczeństwa Publicznego, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Włazności i Administracji, Minister Kultury i Sztuki, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, Minister Przemysłu i Handlu, Minister Transportu i Komunikacji.

SĄDY SZCZEGÓLNE.

W imieniu Jego Królewskiej Mości: Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości, Minister Skarbu, Minister Wojska i Marynarki, Minister Rolnictwa i Dziejów Krasnych, Minister Pracy i Opieki Społecznej, Minister Oświaty i Szkolnictwa, Minister Bezpieczeństwa Publicznego, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Włazności i Administracji, Minister Kultury i Sztuki, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, Minister Przemysłu i Handlu, Minister Transportu i Komunikacji.

W imieniu Jego Królewskiej Mości: Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości, Minister Skarbu, Minister Wojska i Marynarki, Minister Rolnictwa i Dziejów Krasnych, Minister Pracy i Opieki Społecznej, Minister Oświaty i Szkolnictwa, Minister Bezpieczeństwa Publicznego, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Włazności i Administracji, Minister Kultury i Sztuki, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, Minister Przemysłu i Handlu, Minister Transportu i Komunikacji.

W imieniu Jego Królewskiej Mości: Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości, Minister Skarbu, Minister Wojska i Marynarki, Minister Rolnictwa i Dziejów Krasnych, Minister Pracy i Opieki Społecznej, Minister Oświaty i Szkolnictwa, Minister Bezpieczeństwa Publicznego, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Włazności i Administracji, Minister Kultury i Sztuki, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, Minister Przemysłu i Handlu, Minister Transportu i Komunikacji.

W imieniu Jego Królewskiej Mości: Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości, Minister Skarbu, Minister Wojska i Marynarki, Minister Rolnictwa i Dziejów Krasnych, Minister Pracy i Opieki Społecznej, Minister Oświaty i Szkolnictwa, Minister Bezpieczeństwa Publicznego, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Włazności i Administracji, Minister Kultury i Sztuki, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, Minister Przemysłu i Handlu, Minister Transportu i Komunikacji.

W imieniu Jego Królewskiej Mości: Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości, Minister Skarbu, Minister Wojska i Marynarki, Minister Rolnictwa i Dziejów Krasnych, Minister Pracy i Opieki Społecznej, Minister Oświaty i Szkolnictwa, Minister Bezpieczeństwa Publicznego, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Włazności i Administracji, Minister Kultury i Sztuki, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, Minister Przemysłu i Handlu, Minister Transportu i Komunikacji.

DEKRET

z dnia 16 listopada 1945 r.

o postępowaniu doraźnym.

(Dz. U. R. P. Nr 53 z dnia 7. XII 1945 r., poz. 301, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 193 z 1946 r.).

Art. 3. W postępowaniu doraźnym orzeka sąd w składzie jednego sędziego apelacyjnego lub okręgowego, jako przewodniczącego i dwóch ławników.

Art. 4. (1) Prezes właściwego sądu apelacyjnego wyznacza niezbędną ilość sędziów apelacyjnych lub okręgowych do wydziału sądu okręgowego, powołanego do rozpoznawania spraw w postępowaniu doraźnym. Jednego z wyznaczonych sędziów prezes ustanawia przewodniczącym wydziału.

(2) Ławników, spośród obywateli polskich w wieku co najmniej lat 25 nieskazitelnego charakteru, wyznacza prezydium wojewódzkiej rady narodowej, właściwej ze względu na siedzibę sądu okręgowego.

(3) Ławnicy w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

(4) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi bliżej tryb powoływania ławników oraz ich prawa i obowiązki¹⁾.

Art. 17²⁾. Do postępowania w sądzie apelacyjnym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu doraźnym w sądzie okręgowym oraz przepisy kodeksu postępowania karnego w postępowaniu odwoławczym z następującymi zmianami:

¹⁾ Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 27. XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 303) umieszczone na str. 255.

²⁾ Wprowadzony dekretem z dnia 13. VI 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 193) obowiązującym z dniem 12. VII 1946 r.

1) sąd apelacyjny orzeka w składzie 3 sędziów.

Art. 21. (1) Dekret niniejszy wchodzi w życie po upływie 10 dni od dnia ogłoszenia i traci moc obowiązującą z dniem, który określi rozporządzenie Rady Ministrów.

(2) Na czas obowiązywania niniejszego dekretu zawiesza się moc obowiązującą rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. o postępowaniu doraźnym (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 315).

D E K R E T

z dnia 13 czerwca 1946 r.

o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa.

(Dz. U. R. P. Nr 30 z dnia 2. VII 1946 r., poz. 192).

Art. 52. § 1. Sprawy o przestępstwa przewidziane w dekreście niniejszym, o ile sprawca nie podlega odpowiedzialności przed sądami wojskowymi, rozpoznają sądy okręgowe w składzie jednego sędziego, jako przewodniczącego i dwóch ławników z listy, ustalonej przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej, właściwej ze względu na siedzibę sądu okręgowego.

Art. 53. W każdym sądzie okręgowym tworzy się wydział powołany do rozpoznania spraw określonych w art. 52.

Art. 54. Ławnicy w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

§ 2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi bliżej tryb powołania ławników oraz ich prawa i obowiązki.

Art. 59. Gdy do rozpoznania zażaleń na postanowienia sądu okręgowego właściwy jest według kodeksu postępowania karnego sąd apelacyjny, zażalenia te rozstrzyga ostatecznie sąd okręgowy w składzie dwóch sędziów i trzech ławników.

Art. 70. Do czasu wydania rozporządzenia, przewidzianego w art. 54 § 2, zachowują moc obowiązującą przepisy i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 1945 r. o trybie postępowania oraz o prawach i obowiązkach ławników w postępowaniu doraź-

nym w sprawach o przestępstwa szczególnie niebezpieczne w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 303).

DEKRET

z dnia 17 października 1946 r.

o zniesieniu specjalnych sądów karnych.

(Dz. U. R. P. Nr 59 z dnia 17.IX 1946 r., poz. 324).

Art. 2. Dla spraw i czynności, w których według dotychczasowych przepisów władny był specjalny sąd karny lub prokurator specjalnego Sądu Karnego, właściwym staje się Sąd Okręgowy w składzie określonym w dekrete z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192) lub prokurator sądu okręgowego.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 27 listopada 1945 r.

o trybie powoływania oraz o prawach i obowiązkach ławników w postępowaniu doraźnym i w sprawach o przestępstwa szczególnie niebezpieczne w okresie odbudowy Państwa¹⁾.

(Dz. U. R. P. Nr 53 z dnia 7.XII 1945 r., poz. 303, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 478 z 1947 r.).

Na podstawie art. 4 ustawy (4) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o postępowaniu doraźnym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 301)²⁾ oraz art. 35 (ust. (5) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 300)³⁾, zarządzam, co następuje:

§ 1. Do sprawowania obowiązków ławnika powołuje się osoby płci obojga, które:

- a) posiadają obywatelstwo polskie, są nieskazitelnego charakteru i korzystają z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
 - b) ukończyły 25, a nie przekroczyły 65 lat życia,
 - c) władają językiem polskim w słowie i piśmie.
- § 2. Nie powołuje się do sprawowania obowiązków ławnika:

¹⁾ Zachowuje moc jeśli chodzi o sprawy przestępstw szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa tylko do czasu wydania rozporządzenia przewidzianego w art. 54 § 2 dekretu z dnia 13.VI 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192).

²⁾ Zmiana Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 193/46 r.

³⁾ Utracił moc przez dekret uzmiarkowany w uwadze 1.

- a) posłów **Krajowej Rady Narodowej**¹⁾,
- b) pozostających w czynnej służbie sędziów, prokuratorów oraz urzędników i funkcjonariuszów sądowych i prokuratorskich,
- c) adwokatów i obrońców sądowych,
- d) pozostających w służbie czynnej funkcjonariuszów bezpieczeństwa publicznego i Milicji Obywatelskiej,
- e) wojskowych w służbie czynnej,
- f) duchownych i zakonników uznanego prawnie wyznania.

§ 3. Nie mogą być ławnikami osoby:

- a) przeciwko którym toczy się postępowanie karne,
- b) które z powodu wady umysłowej lub fizycznej nie mogą pełnić obowiązków ławnika.

§ 4. (1) Zwalnia się od obowiązków ławnika — w razie zgłoszonego żądania — osoby:

- a) których stan zdrowia nie pozwala na pełnienie tych obowiązków,
- b) co do których ważny interes społeczny lub państwowy wymaga tego zwolnienia,
- c) które przesiedliły się poza okręg danego sądu okręgowego.

(2) Żądanie zwolnienia należy zgłosić do prezesa właściwego sądu okręgowego.

§ 5. (1) Prezydium wojewódzkiej rady narodowej ułoży na dzień 1 grudnia każdego roku kalendarzowego listy ławników z poszczególnych powiatów i miast wydzielonych znajdujących się w okręgu danego sądu okręgowego w ilości, wskazanej przez prezesa sądu, i prześle je prezesowi najpóźniej do dnia 15 grudnia.

(2) Listy powinny podawać imię, nazwisko, miejsce zamieszkania, datę i miejsce urodzenia, zajęcie i wykształcenie ławnika.

§ 6. (1) Prezes Sądu Okręgowego uклада na dzień 1 stycznia każdego roku kalendarzowego w porządku alfabetycznym ogólną roczną listę ławników. Lista roczna nie może zawierać mniej niż 200 nazwisk.

(2) Prezes sądu może w ogólnej liście ławników pominąć tylko te osoby, co do których zachodzi przeszkoda, określona w §§ 1, 2 lub 3.

§ 7²⁾. (1) Prezes sądu okręgowego ogłasza publicznie listę zawierającą imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania ławników. Ogłoszenie należy umieścić w budynku sądu okręgowego i w urzędach gminnych, znajdujących się w okręgu sądu okręgowego.

(2) Ponadto prezes sądu okręgowego zawiadamia ławników o wpisaniu ich na listę.

¹⁾ Obecnie Sejmu Ustawodawczego.

²⁾ W brzmieniu dekretu z dnia 11.XII 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 478).

§ 8. (1) Z ogólnej rocznej listy przewodniczący wydziału wyznacza na poszczególne posiedzenia sądowe z uwzględnieniem w miarę możliwości kolejności alfabetycznej — dwóch ławników, a w miarę potrzeby jednego lub dwóch ławników dodatkowych.

(2) W posiedzeniu sądowym, które przypuszczalnie trwać będzie czas dłuższy, bierze udział również ławnik dodatkowy. W naradzie i głosowaniu uczestniczy ławnik dodatkowy tylko wówczas, gdy jeden z ławników ustąpi ze składu sądzącego.

§ 9 Przewodniczącym wydziału w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest przewodniczący wydziału, określonego w art. 4 ust. (1) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o postępowaniu doraźnym lub wydziału, wymienionego w art. 35 ust. (4) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa¹⁾.

§ 10. (1) Ławnicy składają ślubowanie przed prezesem właściwego sądu okręgowego lub przewodniczącym wydziału najpóźniej przed rozpoczęciem pierwszego posiedzenia sądowego, w którym mają wziąć udział, według rot następującej:

„Przyrzekam, że na powierzonym mi urzędzie ławnika będę sumiennie i gorliwie spełniał powierzone mi obowiązki, a sprawiedliwość bezstronnie i zgodnie z przepisami prawa i zasadami słuszności wymierzał”.

(2) Z odebrania ślubowania sporządza się protokół, który podpisują: odbierający i składający ślubowanie.

§ 11. Przed rozpoczęciem posiedzenia sędzia przewodniczący odbywa zebranie z ławnikami, biorącymi w nim udział, i poucza ich o prawach i obowiązkach ławników.

§ 12. Ławnicy podczas pełnienia swoich czynności na posiedzeniu mają prawa i obowiązki sędziego należącego do składu orzekającego.

§ 13. Ławnicy obowiązani są do zachowania w tajemnicy okoliczności, o których w związku ze sprawowaniem urzędu ławnika powzięli wiadomość poza jawną rozprawą.

(2) Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy ławnik składa zeznanie jako świadek przed sądem, chyba, że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru Państwa.

(3) Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić ławnika tylko Minister Sprawiedliwości.

(4) Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po upływie okresu, na który ławnik został wyznaczony.

¹⁾ Ołecnie art. 53 dekretu z dnia 13.VI 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192).

§ 14. Ławnik powinien strzec powagi sądu i unikać wszystkiego, co mogłoby uchybiać godności jego urzędu lub zachwiać zaufanie do jego bezstronności.

§ 15. (1) Wniosek o wyłączenie ławnika w myśl art. 44 kodeksu postępowania karnego należy złożyć najpóźniej przy rozpoczęciu rozprawy głównej.

(2) Późniejsze zgłoszenie wniosku jest nieważne.

(3) O wyłączeniu ławnika orzeka przewodniczący wydziału, a w przypadku zgłoszenia wniosku na rozprawie — przewodniczący składu orzekającego.

§ 16. Nadzór nad ławnikami sprawuje prezes sądu okręgowego.

§ 17. (1) Prezes sądu okręgowego może skreślić ławnika z listy na wniosek przewodniczącego wydziału, jeżeli zająd okoliczności przewidziane w §§ 2 lub 3, albo jeżeli ławnik dopuścił się poważnego naruszenia swych obowiązków lub w razie trzykrotnego ukarania karą porządkową.

(2) Od postanowienia prezesa sądu okręgowego (ust. 1) służy ławnikowi prawo odwołania się do prezesa sądu apelacyjnego, który rozstrzyga ostatecznie. Do czasu wydania orzeczenia przez prezesa sądu apelacyjnego ławnik nie może pełnić swych obowiązków.

(3) Prezes sądu okręgowego zawiadamia właściwą wojewódzką radę narodową o skreśleniu ławnika, dołączając równocześnie odpis prawomocnego orzeczenia.

§ 18. (1) Termin złożenia pierwszych po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego list ławników, przewidziany w §§ 5 i 6 określa się:

a) dla prezydium wojewódzkich rad narodowych — do dnia 20 grudnia 1945 r.,

b) dla prezesa sądu okręgowego — jeden tydzień od dnia otrzymania list ławników od prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

(2) Ogólna lista roczna, wymieniona w ust. 1, ustalona zostaje na okres do dnia 31 grudnia 1946 r.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie równocześnie z wejściem w życie dekretów z dnia 16 listopada 1945 r., o postępowaniu doraźnym i o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa¹⁾.

KOMUNIKAT

w sprawie usprawnienia działalności sądów ławniczych.

(Dziennik Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 5 z dnia 15.XI 1946 r.)

Do Obywateli Prezesów Sądów Apelacyjnych i Okręgowych.

Ministerstwo Sprawiedliwości przesyła do wiadomości poniżej podany odpis okólnika Nr 23 Biura Prezydialnego Krajowej Rady Naro-

¹⁾ To jest z dniem 17 grudnia 1945 r.

dowej z dnia 4 czerwca 1946 r. L. dz. 1140/Org/46 oraz wyjaśnia, że udział przedstawicieli sądownictwa oraz zaproszonych sędziów referentów w okresowych konferencjach ławników sądów doraźnych uważa za jedną z najbardziej celowych form współpracy sądownictwa ze społeczeństwem, zaleconych okólnikiem Nr 50 z dnia 22 września 1945 r.

OKÓLNIK Nr 23

Biura Prezydialnego Krajowej Rady Narodowej

z dnia 4 maja 1946 r.

Biuro Prezydialne K. R. N. komunikuje, że Prezydium K. R. N. w uzupełnieniu swej uchwały z dn. 1.III 1946 r. w sprawie współpracy rad narodowych z ławnikami sądów specjalnych, podanej do wiadomości Prezydium W. R. N. pismem Biura Prezydialnego K. R. N. z dn. 8. III 1946 r. Nr 4018/620/Org. powzięło dn. 17. V 1946 r. następującą uchwałę:

„Celem usprawnienia działalności sądów ławniczych, orzekających w postępowaniu doraźnym, Prezydium K. R. N. wzywa wszystkie wojewódzkie rady narodowe do ścisłego przestrzegania następujących wytycznych, uzgodnionych z Ministerstwem Sprawiedliwości:

1) Z mocy §§ 5 i 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27. XI 1945 r. o trybie powoływania oraz o prawach i obowiązkach ławników (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 303), prezydja wojewódzkich rad narodowych układają listy ławników z poszczególnych powiatów i miast wydzielonych, znajdujących się w okręgu danego sądu okręgowego. Lista nie może zawierać mniej niż 200 nazwisk.

Należy przeto zwrócić uwagę na to, aby listy ławników były kompletne i zaktualizowane, tzn. aby nie zawierały osób, które nie przebywają w danym okręgu lub z innych przyczyn nie mogą pełnić faktycznie swoich obowiązków. Przy zbyt małej liczbie ławników zanika się społeczny charakter instytucji sądów ławniczych.

Zbyt częste powoływanie tych samych osób, pracujących w swoich zawodach, wywołuje przeciążenie ich pracą w stopniu często przekraczającym ich możliwości, tym bardziej, że ławnicy rekrutują się przeważnie z ludzi najbardziej czynnych na odcinku działalności społecznej.

2) Wojewódzkie rady narodowe winny zwrócić uwagę szczególnie na staranny dobór kandydatów na ławników. Ich wyrobienie społeczne i polityczne posiada pierwszorzędne znaczenie. Niemniej jednak spośród osób, posiadających wyrobienie społeczne i polityczne, należy wysunąć na kandydatów te osoby, które odznaczają się w wysokim stopniu poczuciem społecznym i patriotycznym, zdolnością orientowania się w zawiłych

częstokroć sprawach, oraz odpornością na jakiegokolwiek niewskazane wpływy, usiłujące przeniknąć z zewnątrz.

3) Odpowiedni dobór kandydatów na ławników i należyte ich instruowanie powinny zabezpieczyć wymiar sprawiedliwości przed zbyt daleko posuniętą, a niczym nie uzasadnioną łagodnością, jaką niejednokrotnie okazują dotychczas ławnicy przy ferowaniu wyroków w postępowaniu doraźnym, wbrew zasadniczym intencjom ustawodawcy i motywom dekretu o postępowaniu doraźnym.

4) Należy zwrócić uwagę wszystkim ławnikom, że z chwilą wyznaczenia ich na posiedzenia sądowe, stają się oni częścią składową organów wymiaru sprawiedliwości i że od ich ustosunkowania się do obowiązków uzależniona jest w dużej mierze prawidłowa działalność sądów. W praktyce zjawiskiem powszechnym stało się niepunktualne przybywanie ławników na posiedzenia lub niezgłaszanie się w dniu sesji do sądu bez żadnego usprawiedliwienia lub uprzedniego zawiadomienia. W przyszłości kierownicy sądów będą korzystać w szerszym zakresie niż dotychczas z przysługującego im uprawnienia karania ławników (art. 2 dekretu z 4. XII 1945 r., Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 336).

Celem należytego uświadomienia ławników co do istoty przysługujących im praw i ciążących na nich obowiązkach, oraz omówienia wszystkich zagadnień, związanych z instytucją sądów ławniczych, Prezydium K. R. N. zarządza, aby wojewódzkie rady narodowe przystąpiły niezwłocznie do zorganizowania okresowych konferencji z ławnikami, połączonych z odpowiednimi sprawozdaniami ławników oraz referatami, podkreślającymi podstawowe wytyczne prawodawstwa w zakresie sądownictwa. O delegowanie sędziów referentów należy zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości, ewentualnie do prezesów sądów apelacyjnych lub okręgowych. Nadto do udziału w konferencjach i referatach należy zaprosić działaczy społecznych i politycznych, związków zawodowych i odpowiednich organizacji demokratycznych.

Konferencje winny być zorganizowane przez wojewódzkie lub miejskie i powiatowe rady narodowe we wszystkich ośrodkach, gdzie urzędują sądy z udziałem ławników. Wojewódzkie rady narodowe opracują w terminie jednego miesiąca kalendarz konferencji na okres najbliższego kwartału i prześlą go do wiadomości Prezydium K. R. N. i Ministerstwa Sprawiedliwości. Niezależnie od tego wojewódzkie rady narodowe winny radsylać kwartalne sprawozdania z odbytych konferencji z ławnikami do Prezydium K. R. N. i Ministerstwa Sprawiedliwości.

Prezidia wojewódzkich rad narodowych winny zwracać większą uwagę na wykonywanie przez ławników ich obowiązków i korzystać z prawa odwoływania ławników, odnoszących się niedbale do swych funkcji

iub' odbiegających w wypełnianiu tych funkcji od podstawowych wytycznych i założeń ideowych demokratycznego prawodawstwa sądowniczego. Sędziowie zawodowi winni składać odpowiednie wnioski prezydium rad na podstawie praktycznej oceny pracy poszczególnych ławników.

Na miejsce odwołanych ławników prezydium rad narodowych zgłaszają niezwłocznie innych kandydatów.

O odwołaniu ławnika należy niezwłocznie zawiadomić Ministerstwo Sprawiedliwości".

ROZPORZĄDZENIE RADY PAŃSTWA

z dnia 18 czerwca 1947 r.

w sprawie ustalenia przepisów dotyczących wewnętrznej organizacji, sposobu urzędowania i trybu postępowania Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym.

(Dz. U. R. P. Nr 47 z dnia 28.VI 1947 r., poz. 244).

Na podstawie art. 9 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o utworzeniu i zakresie działania Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 302), zmienionego dekretem z dnia 14 maja 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 149) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Celem Komisji Specjalnej jest wykrywanie i ściganie przestępstw wymienionych w art. 1 dekretu o utworzeniu i zakresie działania Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym (nazywanego w dalszym ciągu niniejszych przepisów w skrócie „dekretem”). Dla wykonania swych zadań Komisja Specjalna utrzymuje jak najbliższy kontakt ze społeczeństwem.

2. Komisja Specjalna informuje społeczeństwo o swych zadaniach i wynikach pracy za pośrednictwem prasy i publicznych ustnych sprawozdań.

II. Komisja Specjalna.

§ 6. Rada Państwa mianuje Przewodniczącego Komisji.

§ 7. Rada Państwa powołuje spośród członków Komisji zastępców Przewodniczącego w liczbie nie przekraczającej trzech.

§ 8. Przewodniczący kieruje całokształtem prac Komisji i sprawuje ogólny nadzór nad jej organami.

§ 9. Przewodniczący Komisji Specjalnej:

- a) przedstawia Radzie Państwa kandydatów na dyrektora i członków Biura Wykonawczego i wnioski o ich odwołanie;
- b) rozpoznaje skargi na czynności członków Komisji Specjalnej Biura Wykonawczego i delegatur.

§ 10. Przewodniczący Komisji Specjalnej może przekazywać swe uprawnienia Dyrektorowi Biura Wykonawczego. W razie przeszkody w urzędowaniu Przewodniczącego Komisji Specjalnej wszystkie jego uprawnienia przysługują jego zastępcy.

§ 11. Komisja Specjalna zbiera się przynajmniej raz w miesiącu. Uchwały Komisji zapadają zwykłą większością głosów przy udziale Przewodniczącego lub jednego z jego zastępców oraz co najmniej 4-ch członków Komisji. W razie równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego.

§ 13. 1. Komisja Specjalna orzeka w kompletach składających się:

- a) z Przewodniczącego Komisji oraz co najmniej 4-ch członków Komisji Specjalnej (§ 11),
- b) z wyznaczonych przez Przewodniczącego Komisji Specjalnej:
 - 1) trzech członków Komisji Specjalnej;
 - 2) dwóch członków Komisji Specjalnej (w tym jednego jako przewodniczącego) i jednego członka Biura Wykonawczego;
 - 3) jednego członka Komisji Specjalnej jako przewodniczącego i dwóch członków Biura Wykonawczego.

3. Na żądanie wchodzącego w skład kompletu orzekającego członka Komisji Specjalnej sprawę przekazuje się do rozpoznania kompletowi składającemu się z trzech członków Komisji Specjalnej.

4. Kompletory orzekające Komisji Specjalnej mogą powziąć uchwałę o przekazaniu sprawy pełnemu kompletowi Komisji Specjalnej do rozstrzygnięcia (ust. 1. pkt a).

5. Uchwały kompletów orzekających Komisji Specjalnej zapadają większością głosów.

6. Członek Komisji lub członek Biura Wykonawczego, który w danej sprawie prowadził dochodzenie, nie może być członkiem kompletu orzekającego.

III. Biuro Wykonawcze.

§ 15. Biuro Wykonawcze jest organem wykonawczym Komisji Specjalnej. Na czele Biura Wykonawczego stoi Dyrektor.

§ 16. 1. Dyrektorem Biura Wykonawczego jest zastępca Przewodniczącego Komisji Specjalnej.

2. Zastępców Dyrektora Biura Wykonawczego wyznacza Rada Państwa na wniosek Przewodniczącego Komisji Specjalnej, a to pierwszego zastępcę spośród członków Komisji Specjalnej, dalszych spośród członków Biura Wykonawczego.

§ 17. Członków Biura Wykonawczego powołuje Rada Państwa na wniosek Przewodniczącego Komisji.

§ 19. Przy Dyrektorze Biura Wykonawczego urzęduje sekretariat prezydialny.

§ 20. 1. Biuro Wykonawcze dzieli się na następujące wydziały:

- I. Wydział Ogólny (administracja ogólna, budżet),
- II. Wydział Organizacyjno-Inspekcyjny (organizacja i kontrola pracy delegatur, sprawy personalne),
- III. Wydział Karny, przygotowanie spraw na komplety orzekające, wykonywanie orzeczeń, kontrola obozu pracy),
- IV. Wydział walki ze spekulacją.

2. W miarę potrzeby mogą być tworzone inne wydziały lub dokonywane zmiany w organizacji dotychczasowych. Na czele każdego wydziału stoi Naczelnik Wydziału, powołany przez Dyrektora Biura Wykonawczego.

§ 23. Biuro Wykonawcze odbywa swe stałe posiedzenia przynajmniej dwa razy w miesiącu pod przewodnictwem Dyrektora Biura Wykonawczego lub jego zastępcy przy udziale co najmniej 7-miu członków Biura Wykonawczego.

IV. Delegatury.

§. 28. 1. Delegatura jest organem wykonawczym Komisji Specjalnej i Biura Wykonawczego. Zadaniem jej jest wykrywanie i ściganie przestępstw, wymienionych w art. 1 dekretu, a przede wszystkim przestępstw, godzących w interesy życia gospodarczego.

2. Polecenia Komisji Specjalnej i Biura Wykonawczego są dla delegatur wiążące.

§ 29. 1. Dla każdego województwa tworzy się 3—5 osobową delegaturę.

2. Na czele delegatury stoi Przewodniczący.

3. Dla miast, będących siedzibą województwa, dla innych większych miast lub pewnych okręgów administracyjnych (powiatów) mogą być tworzone oddzielne delegatury.

§ 30. Dla załatwienia pewnych określonych spraw można powołać delegaturę czasową.

§ 31. Przewodniczący Komisji Specjalnej może skierować członka Biura Wykonawczego do czynności w delegaturze stałej lub czasowej. Członek Biura Wykonawczego jest wówczas Przewodniczącym delegatury.

§ 32. Przewodniczący delegatury stałej lub czasowej na czas przeszkody w urzędowaniu ustanawia jednego z członków delegatury swym zastępcą. Jeżeli zastępstwo ma trwać dłużej niż 7 dni, przewodniczący zawiadamia Dyrektora Biura Wykonawczego o wyznaczeniu zastępcy.

§ 33. Przewodniczący i członkowie delegatur mogą być w każdej chwili odwołani przez władzę mianującą.

§ 39. Po zapadnięciu postanowienia delegatury o przedstawieniu Komisji Specjalnej wniosku o skierowanie sprawy do obozu pracy zmianę środka zapobiegawczego, zastosowanego do podejrzanego, zarządzić może Komisja Specjalna w komplecie przewidzianym w § 13.

V. Przepisy końcowe.

§ 46. W miarę potrzeby organa Komisji Specjalnej powołują biura skarg, których siedziby, zakres działania i przepisy urzędowania ustala Dyrektor Biura Wykonawczego lub przewodniczący delegatury.

§ 47. 1. Wszyscy członkowie i pracownicy organów Komisji Specjalnej przed rozpoczęciem urzędowania składają ślubowanie według tekstu ustalonego w ust. 3.

2. Ślubowanie to składają:

- 1) Dyrektor Biura Wykonawczego i jego zastępcy na ręce przewodniczącego Komisji,
- 2) członkowie i pracownicy Biura Wykonawczego oraz przewodniczący delegatur — na ręce Dyrektora Biura Wykonawczego,
- 3) członkowie i pracownicy delegatur na ręce przewodniczącego delegatury.

3. Członkowie i pracownicy organów Komisji Specjalnej składają ślubowanie według następującej roty:

„Pomny dobra Rzeczypospolitej Polskiej ślubuję, że na powierzonym mi stanowisku urzędowym przyczyniać się będę w mym zakresie działania ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi demokratycznego Państwa Polskiego, któremu wiernie służyć będę.

Ślubuję stać na straży praw obowiązujących w Odrodzonym Państwie Polskim.

Ślubuję obowiązki urzędu mego spełniać gorliwie i sumiennie, polecenia mych przełożonych wykonywać dokładnie, w postępowaniu swoim kierować się zasadami honoru, uczciwości i równości społecznej.

Ślubuję zachować w ścisłej tajemnicy wszystko, o czym się dowiedziałem w czasie lub w związku z moim urzędowaniem."

4. Odbierający ślubowanie winien pouczyć składającego ślubowanie o odpowiedzialności dyscyplinarnej i karnej, grożącej według obowiązujących ustaw za naruszenie obowiązków służbowych, oraz o tym, że może ujawnić tajemnicę urzędową jedynie na wyraźne polecenie swych władz przełożonych.

§ 48. 1. Etaty i uposażenia Przewodniczącego i członków Komisji Specjalnej, Dyrektora i członków Biura Wykonawczego, przewodniczących i członków delegatur oraz wszystkich innych pracowników Komisji Specjalnej i jej organów ustala Rada Państwa.

2. Członkowie i pracownicy organów Komisji Specjalnej podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej na równi z pracownikami Rady Państwa, o ile z tytułu zajmowanych stanowisk nie podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej na podstawie innych przepisów prawnych.

§ 52. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

SĄDY PRZYSIĘGLYCH.

DEKRET

POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

z dnia 15 sierpnia 1944 r.

o wprowadzeniu sądów przysięgłych.

(Dz. U. R. P. Nr 2 z dnia 22.VIII 1944 r., poz. 7).

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Uchyła się ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zniesieniu instytucji Sądów Przysięgłych i sędziów pokoju (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 213).

Art. 2. Instytucja Sądów Przysięgłych funkcjonować będzie na całym terenie Rzeczypospolitej Polskiej na zasadzie właściwych przepisów, które obowiązywały do dnia wejścia w życie ustawy, wymienionej w art. 1¹⁾.

Art. 3. Dekret niniejszy odnosi się także do wszystkich spraw karnych, nieukończonych w I instancji.

Art. 4. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się **Kierownikowi Resortu Sprawiedliwości**²⁾.

Art. 5. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

1) Sądy te dotąd nie zostały zorganizowane.

2) Obecnie Ministrowi Sprawiedliwości.

APLIKANCI I ASESORZY.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 25 października 1932 r.

o aplikantach i asesorach sądowych.

(Dz. U. R. P. Nr 95 z dnia 31.X 1932 r., poz. 825. Zmiana: Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 168 z 1935 r. i Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 220 z 1946 r.).

Na podstawie art. 261 § 1 i 298 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93¹⁾) zarządzam co następuje:

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Aplikacja sądowa jest służbą przygotowawczą do objęcia stanowisk sędziów i prokuratorów w sądach powszechnych.

§ 2. Minister Sprawiedliwości oznacza liczbę stanowisk aplikantów sądowych w okręgach poszczególnych sądów apelacyjnych.

Na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości, prezes sądu apelacyjnego oznacza liczbę stanowisk aplikantów w poszczególnych sądach okręgowych i przeznacza odpowiednią ilość aplikantów do każdego z tych sądów.

R o z d z i a ł II.

Objęcie stanowiska.

§ 3. Podanie o przyjęcie na aplikację sądową składa się do prezesa sądu apelacyjnego.

Do podania należy dołączyć życiorys oraz dokumenty, stwierdzające, iż kandydat odpowiada warunkom, określonym w art. 256 prawa o ustroju sądów powszechnych.

¹⁾ Jednolity tekst: Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863 z 1932 r.

W podaniu wskazać należy sąd okręgowy, w którego obrębie kandydat pragnie odbywać aplikację.

§ 4. Przed załatwieniem podania, prezes sprawdzi dane o wartości moralnej kandydata oraz zarządzi zbadanie jego zdrowia przez lekarza urzędowego.

§ 5. Równocześnie z mianowaniem prezes wyznaczy aplikantowi, uwzględniając w miarę możliwości jego życzenie, sąd okręgowy, w którego obrębie będzie odbywał aplikację sądową.

§ 6. Stosunek służbowy zawiązuje się z chwilą doręczenia urzędowego zawiadomienia o mianowaniu.

Aplikant powinien się zgłosić w celu objęcia stanowiska u prezesa sądu okręgowego, w którym ma odbywać aplikację, w ciągu czternastu dni od dnia otrzymania urzędowego zawiadomienia o mianowaniu, jeżeli władza nie oznaczyła terminu krótszego. Osoba, która przechodzi z innego stanowiska w służbie państwowej na stanowisko aplikanta, powinna zgłosić się w ciągu czternastu dni od zwolnienia od obowiązków poprzedniej służby.

Nieusprawiedliwione niezgłoszenie się najpóźniej dnia czternastego po otrzymaniu zawiadomienia o mianowaniu lub po zwolnieniu od poprzedniej służby daje władzy mianującej prawo unieważnienia nominacji.

§ 7. Obejmując stanowisko, aplikant składa wobec prezesa sądu okręgowego, w którym ma odbywać aplikację, lub wobec jego zastępcy przysięgę, przepisaną dla urzędników, państwowych.

Aplikant, przechodząc z innego stanowiska w służbie państwowej na stanowisko aplikanta, ponownej przysięgi nie składa.

§ 8. Prezes sądu okręgowego prowadzi dla każdego aplikanta osobny wykaz służbowy, zawierający istotne dane, dotyczące jego stosunków służbowych i osobistych.

R o z d z i a ł III.

Zmiana i zrzeczenie się stanowiska.

§ 9. Jeżeli dobro służby tego wymaga, można przenieść aplikanta do innego sądu okręgowego w obrębie danego sądu apelacyjnego oraz do okręgu innego sądu apelacyjnego, jak również delegować go do czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Przeniesienie w obrębie okręgu sądu apelacyjnego zarządza prezes sądu apelacyjnego, przeniesienie zaś do okręgu innego sądu apelacyjnego oraz delegację do Ministerstwa — Minister Sprawiedliwości.

§ 10. W razie powołania aplikanta do czasowej służby wojskowej, przywiązane do jego stanowiska prawa i obowiązki służbowe pozostają

w czasie trwania tej służby w zawieszeniu. Aplikant zatrzymuje jednak swoje stanowisko.

Czasu obowiązkowej służby wojskowej nie wlicza się do okresu aplikacji. Należne w tym czasie uposażenie określają osobne przepisy.

§ 11. Do zrzeczenia się przez aplikantów stanowiska stosuje się odpowiednio przepisy art. 112 i 113 prawa o ustroju sądów powszechnych.

R o z d z i a ł IV.

Obowiązki i prawa aplikantów.

§ 12. Aplikant sądowy obowiązany jest służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, a obowiązki swe wypełniać zgodnie z ustawami, gorliwie i sumiennie.

§ 13. Aplikant winien wypełniać zlecenia przełożonego, jeżeli nie sprzeciwiają się wyraźnie ustawom.

W razie koniecznej potrzeby, powinien aplikant spełniać czasowo zlecone mu czynności urzędowe, choćby nawet nie należały do zakresu jego służby.

§ 14. Aplikant obowiązany jest zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których poza jawną rozprawą powziął wiadomość ze względu na swe stanowisko służbowe.

Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy aplikant składa zeznanie jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru Państwa albo takiemu ważnemu interesowi prywatnemu, który nie jest sprzeczny z celami wymiaru sprawiedliwości.

Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić aplikanta tylko prezes sądu apelacyjnego.

Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po opuszczeniu służby.

§ 15. Aplikant powinien na służbie i poza służbą strzec powagi swego stanowiska, zachowywać się z uszanowaniem wobec swych przełożonych, a wobec innych osób z uprzejmością.

Aplikant nie powinien należeć do zrzeczenia, ani brać udziału w wystąpieniu, jeżeli mogłoby to przynieść ujmę jego stanowisku albo zakłócić należyty bieg zarządu państwowego lub tok urzędowania.

§ 16. Aplikant obowiązany jest przestrzegać przepisanych godzin urzędowych, a gdy tego wymagają względy służbowe — sprawować czynności także poza tymi godzinami.

Jeżeli aplikant nie może pełnić swych obowiązków z powodu choroby lub innej uzasadnionej przyczyny, powinien o tym bezzwłocznie zawiadomić kierownika sądu, prokuratury lub urzędu, w którym pełni służbę, a na ich żądanie złożyć odpowiednie dowody i wyjaśnienia.

§ 17. Aplikant powinien mieszkać w siedzibie sądu, w którym pełni służbę.

Na wyjątek od powyższej zasady może wyrazić zgodę prezes sądu apelacyjnego.

§ 18. Przepisy art. 124 — 127 prawa o ustroju sądów powszechnych stosuje się odpowiednio do aplikantów, z tą zmianą, że czynności prezesa i kolegium administracyjnego spełnia prezes sądu apelacyjnego.

§ 19. Aplikant ma prawo do czterotygodniowego wypoczynku w każdym roku kalendarzowym, w zasadzie w okresie feryj sądowych, a ponadto ze szczególnie ważnych powodów może uzyskiwać zwolnienia od zajęć na określone terminy.

Terminy wypoczynku oznacza oraz zwolnienia od zajęć udziela prezes sądu okręgowego lub apelacyjnego, stosownie do tego, w którym z tych sądów aplikant pełni służbę.

Zwolnienia od zajęć, trwającego w ciągu roku ogółem ponad sześć tygodni, nie wlicza się do okresu aplikacji.

§ 20. Przepisy art. 115, 116, 117 i 118 prawa o ustroju sądów powszechnych, dotyczące odwołania wypoczynków i zwolnienia od zajęć, zapowiedzenia i zajęcia uposażenia oraz praw urzędniczych, stosuje się odpowiednio do aplikantów.

R o z d z i a ł V.

Przebieg aplikacji.

§ 21.¹⁾

§ 22. Prezes sądu okręgowego czuwa nad przebiegiem aplikacji i w tym celu wyznacza aplikantów do sądów, prokuratur i urzędów władz administracji ogólnej, położonych w okręgu danego sądu okręgowego.

W razie wyznaczenia aplikanta do sądu, położonego poza siedzibą sądu okręgowego, należy mu się zwrot kosztów przejazdu i diety za czas przejazdu.

Nadzór nad przebiegiem aplikacji wykonywa prezes sądu apelacyjnego, który określa zarazem ilość aplikantów, jaką prezesi sądów okręgowych powinni wyznaczać do sądu apelacyjnego. Do sądu apelacyjnego wyznacza się w miarę możliwości aplikantów, odbywających aplikację w siedzibie tego sądu.

§ 23. Kierownicy sądów i prokuratur oraz przewodniczący wydziałów czuwać będą nad tym, ażeby aplikanci, zatrudnieni w podległych im

¹⁾ Patrz: instrukcję wydaną w dniu 4.I 1945 r. przez Min. Sprawiedl. w sprawie przebiegu aplik. sąd., organ. i prowadz. semin. aplik. oraz egz. sędz., umieszczonej na str. 283.

sądach, prokuraturach lub wydziałach, zaznajomili się ze wszystkimi działami czynności sędziego, prokuratora oraz z czynnościami sekretariatów¹⁾.

§ 24. W każdym sądzie okręgowym będzie prowadzone obowiązkowe dla aplikantów seminarium, czynne od 1 października do 1 czerwca co najmniej przez dwie godziny w każdym tygodniu.

Zadaniem seminarium jest wszechstronne wyszkolenie aplikantów przez wykłady teoretyczne z różnych dziedzin prawa, ćwiczenia praktyczne i omawianie orzecznictwa Sądu Najwyższego.

§ 25, 26 i 27²⁾.

R o z d z i a ł VI.

Egzamin sędziowski.

§ 28. Po odbyciu aplikacji sądowej, aplikant przystępuje do egzaminu sędziowskiego przed komisją egzaminacyjną, czynną przy sądzie apelacyjnym tego okręgu, w którym odbywa aplikację.

W razie niepomyślnego wyniku pierwszego egzaminu, aplikant może przystąpić do ponownego egzaminu dopiero po upływie trzech miesięcy. Gdyby wynik powtórnego egzaminu być również niedostateczny, wówczas dopuszczenie do egzaminu po raz trzeci zależeć będzie od zezwolenia komisji egzaminacyjnej, przed którą aplikant składał drugi egzamin.

§ 29. Prezes sądu apelacyjnego zwolni ze służby aplikanta, który:

- a) w ciągu pół roku od odbycia aplikacji nie przystąpi do egzaminu sędziowskiego bez uzasadnionych przyczyn;
- b) w ciągu pół roku od złożenia egzaminu z wynikiem niedostatecznym nie przystąpi bez uzasadnionych przyczyn do powtórnego egzaminu;
- c) nie uzyska zezwolenia na przystąpienie do egzaminu po raz trzeci lub złoży trzeci egzamin z wynikiem niedostatecznym.

§ 30³⁾. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi:

- a) prezes sądu apelacyjnego lub jego zastępca, jako przewodniczący;
- b) czterej sędziowie wyznaczeni przez prezesa sądu apelacyjnego,
- c) prokurator sądu apelacyjnego lub delegowany przezeń wiceprokurator tegoż sądu.

Skład komisji egzaminacyjnej wyznacza się na każdy rok kalendarzowy.

1) Ustęp 2 patrz: odnośnik do § 21.

2) Patrz: odnośnik do § 21.

3) W brzmieniu rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 17.VII 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 220).

Minister Sprawiedliwości może delegować do komisji egzaminacyjnej swego przedstawiciela.

§ 31. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza terminy egzaminów, rozpoznaje podania o dopuszczenie do egzaminu oraz kieruje pracami komisji.

§ 32. Egzamin piśmienny polega na opracowaniu wyroku w sprawie cywilnej oraz aktu oskarżenia lub wyroku w sprawie karnej.

Na opracowanie zadania udziela się zdającemu osiem godzin.

§ 33. Egzamin piśmienny odbywa się w lokalu urzędowym pod nadzorem członka komisji egzaminacyjnej, wyznaczonego przez przewodniczącego.

Zdający może przy opracowaniu posługiwać się tekstami odnoszących ustaw, komentarzami i zbiorami orzeczeń. Wszelka inna pomoc, jako też porozumiewanie się zdających ze sobą lub z innymi osobami są zabronione.

Jeżeli nadzorujący członek komisji stwierdzi nadużycie ze strony zdającego, wówczas spisze o tym protokół i przedstawi go przewodniczącemu.

§ 34. Każde wypracowanie nadzorujący członek komisji opatrzy swoim podpisem i zaznaczy na nim godzinę, w której zdający je oddał.

§ 35. Wypracowania sprawdzają i oceniają dwaj członkowie komisji.

§ 36. Po egzaminie piśmiennym, komisja egzaminacyjna poweźmie na podstawie jego wyników uchwałę, których kandydatów należy dopuścić do złożenia egzaminu ustnego.

§ 37. Egzamin ustny obejmuje wszystkie działy prawa, których znajomość jest niezbędna na stanowiskach sędziego i prokuratora.

§ 38. Członkowie komisji egzaminacyjnej winni zadawać kandydatowi pytania, zmierzające do sprawdzenia jego teoretycznych wiadomości i umiejętności ich praktycznego zastosowania.

§ 39. Ogólny wynik egzaminu ocenia się stopnie:

- a) celujący;
- b) dobry;
- c) niedostateczny.

§ 40. Uchwały komisji zapadają większością głosów, przy czym przewodniczący głosuje ostatni. W razie równości głosów, przeważa głos przewodniczącego.

§ 41. Kandydaci, którzy zdali egzamin z wynikiem celującym lub dobrym, otrzymują świadectwa, opatrzone podpisem przewodniczącego komisji egzaminacyjnej oraz pieczęcią urzędową.

R o z d z i a ł VII.

Odpowiedzialność służbowa.

§ 42. Za przewinienia służbowe i uchybienia godności urzędu aplikanci podlegają karze dyscyplinarnej..

§ 43. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) nagana;
- b) przedłużenie aplikacji na czas od trzech miesięcy do jednego roku;
- c) wydalenie ze służby.

§ 44. Kara nagany i przedłużenie aplikacji pociąga za sobą utratę urlopu wypoczynkowego oraz wstrzymanie posunięcia do wyższego uposażenia przez jeden rok.

§ 45. Kara wydalenia pociąga za sobą utratę wszelkich praw, wynikających ze stosunku służbowego.

§ 46. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołane są następujące sądy:

- a) sąd dyscyplinarny okręgowy, złożony z trzech sędziów okręgowych, wybranych na przeciąg roku przez kolegium administracyjne sądu okręgowego;
- b) sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego (art. 137 § 1 lit. a) prawa o ustroju sądów powszechnych), orzekający w drugiej instancji w sprawach, rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd dyscyplinarny okręgowy.

§ 47. Prokuratorem dyscyplinarnym w sądzie dyscyplinarnym okręgowym jest prokurator okręgowy, w sądzie dyscyplinarnym okręgu apelacyjnego — prokurator apelacyjny.

Obwiniony może przybrać obrońcę z urzędu spośród sędziów, prokuratorów, asesorów lub aplikantów.

§ 48. Od wyroku sądu dyscyplinarnego okręgowego służy obwinionemu odwołanie do sądu dyscyplinarnego okręgu apelacyjnego, jeżeli został skazany na karę wydalenia ze służby, prokuratorowi zaś dyscyplinarnemu, jeżeli wnosił o wymierzenie kary wydalenia, a sąd uniewinnił obwinionego lub skazał go na karę łagodniejszą od żądanej.

§ 49. W postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko aplikantom będą odpowiednio stosowane przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych, dotyczące postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziom.

§ 50. Wykonanie wyroku co do kary nagany należy do prezesa sądu okręgowego, a co do pozostałych kar — do prezesa sądu apelacyjnego.

§ 51. Za dopuszczenie się drobniejszych uchybień, nie dających jeszcze podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, aplikant podlega odpowiedzialności porządkowej.

§ 52. W postępowaniu porządkowym wymierza się następujące kary porządkowe:

1) upomnienie;

2) skrócenie lub pozbawienie urlopu wypoczynkowego.

Kar porządkowych nie wciąga się do wykazu służbowego.

§ 53. Kary porządkowe wymierza prezes sądu okręgowego, jeżeli sprawa nie została już skierowana na drogę postępowania dyscyplinarnego.

W czasie pełnienia służby w sądzie apelacyjnym kary porządkowe wymierza prezes sądu apelacyjnego.

Przed nałożeniem kary porządkowej należy dać obwinionemu możliwość złożenia wyjaśnień.

§ 54. Decyzję o nałożeniu kary porządkowej należy doręczyć obwinionemu na piśmie.

Obwiniony może zaskarżyć decyzję prezesa sądu okręgowego w ciągu trzech dni od doręczenia. Skargę rozstrzyga ostatecznie prezes sądu apelacyjnego.

Decyzje prezesa sądu apelacyjnego nie podlegają zaskarżeniu.

R o z d z i a ł VIII.

Asesorowie sądowi.

§ 55. Mianowanie na stanowisko asesora sądowego następuje na wniosek prezesa sądu apelacyjnego.

§ 56. Wyznaczenie asesora do sądu w okręgu danego sądu apelacyjnego zarządza prezes sądu apelacyjnego. Przepis § 22 ust. 2 stosuje się odpowiednio do asesora.

Jeżeli dobro służby tego wymaga, można przenieść asesora do okręgu innego sądu apelacyjnego. Przeniesienie zarządza Minister Sprawiedliwości.

§ 57. Prezes sądu apelacyjnego wyznacza do prokuratury potrzebną ilość asesorów, po porozumieniu się w tym względzie z prokuratorem apelacyjnym.

Asesora, wyznaczonego do prokuratury, prokurator apelacyjny przeznacza do jednej z podległych mu prokuratur.

Władzą służbową asesora, wyznaczonego prokuratury, jest właściwy prokurator.

§ 58. Asesor sądowy może być z urzędu zamianowany na stanowisko sędziowskie lub prokuratorskie

§ 59. Minister Sprawiedliwości może według swego uznania przenieść asesora sądowego w stan spoczynku:

- a) jeżeli w ciągu dwóch lat od mianowania na to stanowisko nie otrzyma nominacji na stanowisko sędziowskie lub prokurator-skie;
- b) jeżeli nie obejmie stanowiska sędziowskiego lub prokurator-skiego, na które został mianowany;
- c) w wypadkach, wskazanych w art. 110 lit. a), b), c) prawa o ustroju sądów powszechnych, po zasięgnięciu jedynie opinii prezesa właściwego sądu apelacyjnego.

§ 60. Zmiana w wyznaczeniu asesora i przeniesienie go do okręgu innego sądu apelacyjnego lub w stan spoczynku nie może nastąpić w okresie czasu, na jaki powierzono asesorowi pełnienie czynności sędziowskich (art. 261 § 2 prawa o ustroju sądów powszechnych).

§ 61. Jeżeli przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych i niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej, stosuje się odpowiednio do asesorów przepisy rozdziału IV o obowiązkach i prawach aplikantów

§ 62. Przepisy rozdziału VII o odpowiedzialności dyscyplinarnej aplikantów stosuje się do asesorów sądowych ze zmianami poniższymi:

1) kary dyscyplinarne są następujące:

- a) upomnienie;
- b) nagana;
- c) przeniesienie na inne miejsce służbowe na koszt skazanego;
- d) przeniesienie w stan spoczynku;
- e) wydalenie ze służby.

2) od wyroku sądu dyscyplinarnego służy obwinionemu odwołanie do sądu dyscyplinarnego okręgu apelacyjnego, jeżeli go skazano na karę przeniesienia na inne miejsce służbowe lub w stan spoczynku, albo wydalenia ze służby, prokuratorowi zaś dyscyplinarnemu, jeżeli wnosił o wymierzenie jednej z tych kar, a sąd uniewinnił obwinionego lub skazał go na karę łagodniejszą od żądanej.

3) Wykonanie wyroku co do kary upomnienia i nagany należy do prezesa właściwego sądu apelacyjnego, a co do pozostałych kar — do Ministra Sprawiedliwości.

4) Przepisów o odpowiedzialności porządkowej nie stosuje się do asesorów.

R o z d z i a ł IX.

Aplikanci Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 63. Przyjęcie aplikanta do Prokuratury Generalnej na roczną aplikację sądową (art. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 maja

1925 r. o aplikacji (służbie przygotowawczej) i zawodowych egzaminach referendarskich w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 409) następuje na podstawie zarządzenia prezesa sądu apelacyjnego, wydanego w porozumieniu z prezesem lub przełożonym oddziału Prokuraturii Generalnej.

Przepis § 2 niniejszego rozporządzenia nie stanowi przeszkody do przyjęcia aplikanta Prokuraturii Generalnej na roczną aplikację sądową.

§ 64. Okres aplikacji należy, w miarę możliwości, tak rozłożyć, ażeby aplikant Prokuraturii Generalnej zatrudniony był trzy miesiące w zakresie sądownictwa karnego, dwa miesiące — w zakresie czynności hipotecznych, pozostały zaś czas — w zakresie sądownictwa cywilnego.

§ 65. Aplikanci Prokuraturii Generalnej zatrzymują w czasie odbywania aplikacji sądowej dotychczasowy charakter służbowy i podlegają nadal swej władzy służbowej, obowiązani są jednak w tym czasie stosować się do zleceń organów sądowych, powołanych do kierowania aplikacją sądową i nadzoru nad nią, oraz podlegają odpowiedzialności porządkowej na równi z aplikantami sądowymi.

O ukaraniu w trybie porządkowym zawiadamia się władzę służbową aplikanta.

§ 66. Prezes sądu apelacyjnego może usunąć od odbywania aplikacji sądowej aplikanta Prokuraturii Generalnej, który, mimo dwukrotnego ukarania w trybie porządkowym, w dalszym ciągu zaniedbuje swe obowiązki lub je narusza, albo który popełnił ciężki występki służbowy.

O tej decyzji prezes sądu apelacyjnego zawiadomi równocześnie prezesa lub przełożonego oddziału Prokuraturii Generalnej.

Od decyzji prezesa służy aplikantowi odwołanie do Ministra Sprawiedliwości.

§ 67. Po ukończeniu rocznej aplikacji, prezes sądu apelacyjnego przesyła prezesowi lub przełożonemu oddziału Prokuraturii Generalnej zaświadczenie o odbyciu rocznej aplikacji wraz z wykazem postępów, zdolności i sprawowania się aplikanta.

R o z d z i a ł X.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 68. Sprawy dyscyplinarne aplikantów i asesorów, wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, prowadzi się w dalszym ciągu już na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia, z tym jednak zastrzeżeniem, że nie może być wymierzona kara surowsza, niż przewidziana w przepisach dotychczasowych.

Wszelkie inne sprawy, dotyczące aplikantów i asesorów, załatwione będą według przepisów niniejszego rozporządzenia, bez względu na chwilę ich wpłynięcia.

§ 69. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1932 r.

OKÓLNİK Nr 22/45

w sprawie instrukcji o przebiegu aplikacji sądowej, organizacji i prowadzenia seminariów aplikanckich oraz egzaminów sędziowskich.

(Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 1 z 6.III 1946 r.).

Do Obywateli:

Prezesów Sądów Apelacyjnych,
Przewodniczących Specjalnych Sądów Karnych¹⁾,
Prokuratorów Sądów Apelacyjnych,
Prokuratorów Specjalnych Sądów Karnych¹⁾,
Prezesów Sądów Okręgowych,
Prokuratorów Sądów Okręgowych,
Sędziów sprawujących kierownictwo Sądów Grodzkich.

Ministerstwo Sprawiedliwości przesyła instrukcję w sprawie przebiegu aplikacji sądowej, organizacji i prowadzenia seminariów aplikanckich oraz egzaminów sędziowskich.

W związku z tym proszę Obywatela o zarządzenie nadesłania Ministerstwu Sprawiedliwości w terminie 2 tygodni:

- 1) listy sędziów — prokuratorów i komórek śledczych Milicji Obywatelskiej, do których przydzieleni zostali aplikanci na praktykę, z podaniem nazwisk poszczególnych aplikantów;
- 2) składu komisji do spraw szkolenia zawodowego aplikantów sądowych;
- 3) ogólnego podziału materiału naukowego i szczegółowego planu organizacji seminariów aplikanckich z podaniem ilości grup aplikantów, stanu liczbowego każdej grupy i listy kierowników poszczególnych seminariów.

Załącznik do
okólnika 22/45.

I N S T R U K C J A

w sprawie przebiegu aplikacji sądowej, organizacji i prowadzenia seminariów aplikanckich oraz egzaminów sędziowskich.

PRZEBIEG APLIKACJI.

Ze względu na konieczność jaknajszybszego wypełnienia luk w obsadzie stanowisk w sądownictwie znowelizowany został art. 282

¹⁾ Specjalne sądy karne zostały obecnie zniesione.

Prawa o ustroju sądów powszechnych. Minister Sprawiedliwości może zezwolić na dopuszczenie aplikanta do egzaminu sędziowskiego po odbyciu dwuletniej aplikacji sądowej. Ponieważ w przejściowym okresie z reguły każdy inteligentny i pracowity aplikant takie zezwolenie otrzyma, należy przebieg aplikacji rozplanować w ten sposób, aby umożliwić aplikantom zapoznanie się z najważniejszymi dla początkującego sędziego czy prokuratora działami sądownictwa w okresie dwóch lat.

Ze względu na krótki czas szkolenia cały przebieg aplikacji winien służyć wyłącznie przygotowaniu aplikanta do zawodu sędziowskiego względnie prokuratorskiego i niedopuszczalne jest używanie go do prac nie pozostających w bezpośrednim związku ze szkoleniem. Aplikant nie może być zwłaszcza przeciążony protokołowaniem ani innymi pracami o charakterze czysto kancelaryjnym.

W czasie aplikacji prezes sądu okręgowego winien przydzielać aplikanta nie do sądu, lecz do sędziego, pod którego kierownictwem aplikant zapoznaje się z danym działem sądownictwa. Z sędzią tym aplikant protokołuje na posiedzeniach, sporządza projekty zarządzeń, postanowień, wyroków i uzasadnień. Pod jego kierownictwem załatwia referat (podania, wnioski, zarządzenia, czynności, związane z wykonywaniem postanowień, wyroków, wyznaczenie sesyj itp.). Tylko w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach aplikant może być czasowo użyty do protokołowania na sesji względnie zastępczego pełnienia innych czynności u drugiego sędziego niż ten, do którego został przydzielony w danym dziale sądownictwa. Trzeba bowiem pamiętać, że aplikant musi mieć czas na przygotowanie się do seminariów i pogłębienie wiedzy prawniczej, wobec czego nie może być przeciążony sesjami i pracą mechaniczną.

Po odbyciu praktyki w danym dziale sądownictwa aplikant otrzymuje odpowiednie zaświadczenie od sędziego, pod którego kierownictwem pracował. Szczegółową opinię o aplikancie, wydajności pracy, inteligencji i stopniu opanowania danego działu sądownictwa sędzia przesyła prezesowi sądu okręgowego, który przed przystąpieniem aplikanta do egzaminu sędziowskiego przesyła opinię poszczególnych sędziów z całego przebiegu aplikacji komisji egzaminacyjnej.

Czas odbywania aplikacji winien być rozłożony według następującego schematu.

Pierwszy rok aplikacji:

Sąd Grodzki Oddział Karny	4 miesiące
Prokuratura Sądu Okręgowego	3 „
Milicja Obywatelska	2 „
Sąd Okręgowy Wydział Karny I instancji	2 „
Okres urlopowy	1 „

Drugi rok aplikacji:

Sąd Grodzki Oddział Cywilny:

a) sprawy sporne i z zakresu prawa familijnego	4 miesiące
b) sprawy wekslowe	1 „
c) egzekucja (wyłączeniówki, skargi na czynności komorników, licytacje nieruchomości i plany podziałów)	2 „

Sąd Okręgowy Wydział Cywilny I Instancji

2 „

Hipoteka

2 „

Okres urlopowy

1 „

Każdy aplikant winien odbyć praktykę w tak ustalonej kolejności. Jeżeli chodzi o odbywanie praktyki w Milicji Obywatelskiej, to w pierwszym rzędzie aplikant winien być kierowany do komórek śledczych przy poszczególnych komisariatach milicji. Praktyka aplikanta powinna polegać na współudziale przy prowadzeniu dochodzeń, sporządzaniu aktów oskarżenia, występowaniu przed sądem grodzkim w charakterze oskarżyciela publicznego. Praca aplikanta podczas praktyki w milicji ma jednocześnie charakter instrukcyjny, do czego aplikant jest przygotowany, gdyż odbył już 4-ro miesięczną praktykę w sądzie grodzkim, oddziale karnym i 3-miesięczną w prokuraturze. Pracą aplikanta w Milicji Obywatelskiej kieruje i wydaje o nim opinię wiceprokurator, w którego rejonie aplikant odbywa praktykę.

Seminaria aplikanckie.

Jednym ze środków szkolenia są seminaRIA dla aplikantów sądowych, przewidziane w § 24 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25.X.1932 r., o aplikantach i asesorach sądowych. Stwierdzić należy, że seminaRIA te dotychczas w zasadzie zadania swego nie spełniły. Przypisać to należy w znacznej mierze niewłaściwej organizacji, a zwłaszcza błędnej metodzie ich prowadzenia. Są one najczęściej prowadzone na wzór uniwersytecki, to też posiadają te same wady co ich wzory. Prowadzący seminarium stara się bardzo często naśladować profesora i wyklada aplikantom w skrócie to, co już raz słyszeli dokładnie na wydziale prawa i mogą sobie przypomnieć ze skryptów i odpowiednich podręczników. Nie ratuje sytuacji również system referatowy. Polega on na tym, że kierownik seminarium poleca poszczególnym aplikantom opracować jakiś temat, a na następnym seminarium po wygłoszeniu referatu odbywa się dyskusja. Jest to najczęściej dwugłos pomiędzy referentem, a kierownikiem seminarium. Inni uczestnicy udziału w dyskusji nie biorą, ponieważ nie są do niej przygotowani, a gdy któremuś z uważnych słuchaczy uda się wyłowić jakąś kwestię, to dotyczy to najczęściej nieporozumień słownych lub

zgoła drobiazgów. Nic dziwnego, że z takich seminariów aplikanci nie odnoszą prawie żadnych korzyści i uczęszczają na nie raczej niechętnie i pod przymusem.

Seminarium winno być tak zorganizowane i prowadzone, aby aplikant wyniósł z nich wiadomości i technikę pracy, której nie może mu dać ani uniwersytet ani podręcznik. Praktyka sądowa daje niezmiernie dużo interesującego materiału, a wybitny sędzia, to nieoceniona skarbnica doświadczenia. Wypróbował on wartość teorii w życiu, wie z jakimi trudnościami spotyka się sędzia na początku swej praktyki, zna moc ciekawych przypadków i wątpliwości interpretacyjnych, może więc być niezastąpionym nauczycielem i doradcą w zawiłych kwestiach prawnych, z którymi aplikant spotyka się na każdym kroku podczas aplikacji. Zazwyczaj wątpliwości tych nie wyjaśni mu sędzia, z którym aplikant siedzi na rozprawie. Wszak nie każdy sędzia jest wybitnym sędzią, nie każdy posiada zdolności dydaktyczne, chęć i czas na dyskusje z aplikantem poza sesjami.

W celu racjonalnego zorganizowania seminariów aplikanckich należy powołać w siedzibach sądów apelacyjnych i sądów okręgowych specjalne komisje do spraw szkolenia zawodowego aplikantów sądowych. Na czele komisji powinien stać sędzia o dużych zainteresowaniach i zdolnościach dydaktyczno-organizacyjnych. Komisje takie powołuje w siedzibie sądu apelacyjnego prezes sądu apelacyjnego, w siedzibie sądu okręgowego — prezes sądu okręgowego. W skład komisji powinni wchodzić również sędziowie grodzy. Komisja do spraw szkolenia aplikantów organizuje seminaria, rozplanowuje materiał i dobiera odpowiednich prelegentów. W jej ręku ześrodkowuje się całokształt spraw, związanych z zawodowym szkoleniem aplikantów. Cały materiał, wymagany przy egzaminie sędziowskim, winien być podzielony przez komisję na grupy. Po podziale materiału na grupy, na cały rok, komisja dobiera dla poszczególnych działów prawa prelegentów specjalistów. Każdy z aplikantów winien przejść przez wszystkie grupy, aby opanować cały materiał egzaminacyjny. Seminaria nie mogą być liczne. Na poszczególnym seminarium może być najwyżej 15 aplikantów. W ośrodkach mniejszych, gdzie liczba aplikantów nie przekracza 15, zachodzi tylko problem należytego rozłożenia materiału naukowego i ustalenia ilości seminariów, poświęconych danemu działowi prawa. Trudności pojawiają się, gdy w danej miejscowości mamy większą ilość aplikantów. Wówczas należy podzielić na zasadnicze grupy nie tylko materiał naukowy, lecz i aplikantów. Można to zrobić w następujący sposób: cały materiał naukowy dzieli się na tyle zasadniczych grup ile jest grup aplikantów. Okresy czasu, w których przerabia się materiał naukowy poszczególnych grup powinny być jednakowe, co oczywiście w niczym nie przesądza kwestii szczegółowego podziału materiału wewnątrz po-

szczególnej grupy, ilości seminariów poświęconych danym zagadnieniom w ramach ogólnie wyznaczonego czasu. Jeżeli np. mamy 30 aplikantów, tworzy się z nich 2 grupy po 15 w każdej. Materiał naukowy dzielimy również na dwie zasadnicze grupy np. karną i cywilną, trwające przez jednakową ilość czasu. Zakładając, że seminaria mają trwać od 1 października do 1 czerwca, grupa pierwsza aplikantów będzie przerabiać na seminariach materiał np. z prawa karnego w czasie od I.X do I.II, zaś grupa druga w tym samym czasie materiał z prawa cywilnego. Od 1 lutego do dnia 1 czerwca następuje zmiana, grupa pierwsza aplikantów przerabia materiał z prawa cywilnego, zaś grupa druga w tym samym czasie materiał z prawa karnego.

W ten sposób obie grupy aplikantów przerobią cały materiał naukowy, przeznaczony na dany rok.

Graficznie można to sobie uzmysłwić np. dla 2 i 4 grup aplikantów w sposób następujący:

Dla 4 grup aplikanckich:

Dla 2 grup aplikanckich:

G. 1. — Grupa pierwsza aplikantów

G. 2. — Grupa druga aplikantów

	I.X—I.II	I.II—I.VI
Prawo karne i administracja	G. 1.	G. 2.
Prawo cywilne	G. 2.	G. 1.

	I.X—I.XII	I.XII—I.II	I.II—I.IV	I.IV—I.VI
K. K.	G. 1.	G. 2.	G. 3.	G. 4.
K. P. K.	G. 2.	G. 1.	G. 4.	G. 3.
K. C.	G. 3.	G. 4.	G. 1.	G. 2.
K. P. C.	G. 4.	G. 3.	G. 2.	G. 1.

Jak widać z powyższego, w miarę wzrastania grup aplikantów, czas trwania seminariów z poszczególnych grup materiału naukowego zmniejsza się, lecz i materiał naukowy ulega większej selekcji.

Wprawdzie w poszczególnych grupach materiału naukowego jest mniej, ale za to grup materiału naukowego jest więcej. W konsekwencji bez względu na ilość grup, każdy aplikant przechodzi cały materiał naukowy przeznaczony na dany rok. Kwestię lokalu można rozwiązać w ten sposób, że w tej samej sali odbywają seminaria poszczególne grupy aplikantów w różnych dniach tygodnia. Przy tej organizacji zaoszczędza się również na ilości specjalistów. Np. specjalista od K. P. C. może przerobić swój materiał w ciągu roku ze wszystkimi grupami aplikantów. Nie potrzeba więc tylu specjalistów od K. P. C. ile jest grup aplikantów, wystarczy jeden.

W następnych latach postępuje się w sposób analogiczny zmieniając tylko materiał naukowy i w razie potrzeby ilość grup aplikanckich. Przestrzegać jednak należy zasady, aby każdy aplikant zapoznał się z całością zagadnień, będących przedmiotem egzaminu sędziowskiego. Nie chodzi tu oczywiście o to, żeby aplikant na seminariach nauczył się przepisów prawnych. Te winien znać już ze studiów uniwersyteckich i nie jest to zadaniem seminariów. Seminaria winny wdrożyć aplikanta na konkretnych zagadnieniach z praktyki sądowej do praktycznej działalności sędziowskiej, zaprawić go do podejmowania samodzielnych decyzji i do właściwego interpretowania przepisów prawnych oraz posługiwania się pomocami prawnymi.

Seminaria winny być prowadzone w następujący sposób: sędzia, prowadzący seminarium z danego działu prawa, opracowuje ten dział w formie szeregu konkretnych przypadków z praktyki sądowej. Na pierwszym ćwiczeniu seminaryjnym podaje kilka lub jedno z zagadnień i poleca wszystkim uczestnikom danego seminarium opracować dany temat w formie rozstrzygnięcia na piśmie (wyrok, postanowienie, zarządzenie) z uzasadnieniem. Projekty rozwiązań powinni aplikanci złożyć sędziemu prowadzącemu seminarium w oznaczonym przez niego dniu przed następnym seminarium, tak, aby miał czas je przejrzeć, zaopatrzyć uwagami oraz przygotować materiał do dyskusji. Na następnym z kolei ćwiczeniu kierownik seminarium, nie zwracając prac pisemnych, poleca jednemu z aplikantów zreferować zagadnienie i projekt rozwiązania, po czym rozpoczyna się dyskusja. Ponieważ każdy z uczestników seminarium opracowywał dany temat, jest przygotowany do dyskusji, zapragnie poruszyć te wątpliwości, które mu się nasunęły podczas opracowywania tematu. Kierownik seminarium reasumuje wynik dyskusji, wskazuje na trafne rozwiązanie i na najbardziej typowe błędy. Na zakończenie podaje temat na następne seminarium i postępuje w sposób analogiczny. Odpowiedni cykl seminariów winien kończyć się pracą pisemną z danego działu prawa, np. na podstawie akt wydanie wyroku z uzasadnieniem w sprawie działowej. O odbyciu danego cyklu seminariów z wynikiem pomyślnym aplikant otrzymuje zaświadczenie.

Walory tego systemu ćwiczeń są niezaprzeczalne. Aplikant wyniesie z nich duży pożytek. Dadzą mu cne to, czego nie może dać ani uniwersytet, ani podręcznik, będzie bowiem mógł korzystać na tych ćwiczeniach z doświadczeń najwybitniejszych sędziów - praktyków. Przez cały czas nie będzie zachowywał się biernie, wysłuchując oklepanych dla nich wykładów dogmatycznych lub referatu kolegi na temat, do którego nie został przygotowany. Postawa jego na ćwiczeniu będzie czynna i twórcza, egzamin sędziowski tylko formalnym sprawdzianem nabytych wiadomości, a widząc, że z ćwiczeń tych odnosi pożytek, będzie na nie uczęszczał regularnie, bez urzędowego przymusu. W pewnych

wypadkach nawet sam kierownik seminarium może mieć praktyczną korzyść z tych ćwiczeń, dając np. do rozwiązania zagadnienia z załatwionych przez siebie spraw sądowych i korzystając z poprawnych rozwiązań i uzasadnień przedstawianych przez członków seminarium.

Prace seminaryjne aplikantów kierownik zatrzymuje u siebie, aby je następnie przekazać komisji egzaminacyjnej wraz z opinią własną o kandydacie.

Seminaria winny być obowiązkowe. Przy tym systemie ćwiczeń wystarczy 1 seminarium na tydzień dla danej grupy aplikantów.

Egzaminy sędziowskie.

Każdy aplikant, przystępujący do egzaminu sędziowskiego, powinien uprzednio zapoznać się praktycznie ze wszystkimi działami sądownictwa. Nie można jednak żądać od aplikanta, żeby w tym samym stopniu opanował szczegółowo prawo cywilne, jak i karne, żeby miał to samo zamięłowanie i to samo uzdolnienie do cywilistyki jak i kryminologii. Inaczej mówiąc, nie można żądać od aplikanta, żeby był przynajmniej podczas egzaminu sądowego „wszechprawnikiem”.

Dlatego winno się dać kandydatowi możliwość wypowiedzenia się przed egzaminem, jaką obrał sobie specjalność (prawo karne lub cywilne). W związku z tym najracjonalniej jest podzielić egzamin na dwie grupy (cywilistyczną i kryminologiczną). Kandydat, składając podanie o dopuszczenie go do egzaminu, winien wskazać w podaniu do jakiej grupy chce należeć. Jeżeli zgłosi się do grupy cywilistycznej, powinien załączyć do podania zaświadczenie o odbyciu ze specjalnie pomyślnym wynikiem cyklu seminariów z prawa cywilnego, zaś zgłaszający się do grupy kryminologicznej podobne zaświadczenie z seminariów prawa karnego. Zarówno w grupie cywilistycznej jak i w kryminologicznej kandydaci piszą pracę cywilną i karną. Również ustny egzamin dla obu grup obejmuje prawo cywilne i karne. Tylko wymagania są różne. W grupie cywilistycznej należy szczególnie nacisk położyć na prawo cywilne, zarówno co do trudności pracy pisemnej, pytań i zakresu materiału. Analogicznie w grupie kryminologicznej na pierwszy plan wysunęłoby się prawo karne. Dla uniknięcia nieporozumień należy jeszcze raz podkreślić, że aplikant winien przejść przez wszystkie działy sądownictwa. Moment zaś częściowej specjalizacji wprowadza się tylko do egzaminu. Jest to słuszne ze względów następujących:

1. Nie stawia się kandydatom warunku niemożliwego do spełnienia, aby opanowali szczegółowo zarówno prawo cywilne, jak i prawo karne.
2. Pozwala się kandydatowi według zamięłowania i zdolności opracować bardzo solidnie dział prawa, w którym chce pracować, a z drugiej strony nie uniemożliwia mu się, gdy zajdzie potrzeba, pełnić przejściowo obowiązki i w innym dziale sądownictwa.
3. Ułatwia władzom obsadzanie stanowisk według specjalności kandydata.

W skład komisji egzaminacyjnej powinni wchodzić również sędziowie grodzcy. Komisja egzaminacyjna winna zwracać uwagę przede wszystkim na inteligencję kandydata, mniej zaś na pamięciowe opanowanie przepisów prawnych. Trzeba bowiem pamiętać, że kandydat naprawdę inteligentny w czasie pracy sędziowskiej, czy prokuratorskiej z łatwością uzupełni czysto pamięciowe braki. Natomiast kandydat mało inteligentny mimo pamięciowego „obkucia” całego materiału egzaminacyjnego, w praktyce nie będzie umiał zastosować tych wiadomości trafnie i życiowo.

W okresie obecnym nawet kandydaci inteligentni na skutek specyficznych wojennych warunków szkolenia nie mogli podczas aplikacji opanować teoretycznie dokładnie wszystkich działów prawa. Z tych powodów oraz ze względu na dotkliwy brak sędziów grodzkich należy w okresie przejściowym obniżyć wymagania co do teoretycznego opanowania przez kandydatów przepisów prawnych. Nie można jednak zrezygnować z postulatów, że kandydat na sędziego, czy prokuratora może być tylko człowiek inteligentny. Dlatego pytania egzaminacyjne winny być tak skonstruowane, aby zmuszały kandydata do rozumowania i zajęcia samodzielnego stanowiska wobec danej kwestii prawnej. Do tego celu nadają się najlepiej „casusy”, konkretne przypadki z zakresu procedury i prawa materialnego, nie szablonowe, ale i nie za bardzo wyszukane.

Przy egzaminie powinno się kandydatom umożliwić korzystanie w jaknajszerszym zakresie z wszelkich pomocy prawnych (ustaw, komentarzy). Nie chodzi bowiem o to, aby kandydat pamiętał wszystkie przepisy, lecz aby umiał wyszukać właściwe i odpowiednio korzystać z pomocy prawnych.

Materiał egzaminacyjny powinien przede wszystkim obejmować niezbędne wiadomości z zakresu praktyki sądu grodzkiego, a mianowicie: dokładną znajomość zasadniczych przepisów kodeksu karnego, procedury karnej ze specjalnym uwzględnieniem postępowania przed sądem I instancji; znajomość ustaw z zakresu prawa karnego, wydanych przez P. K. W. N.; dokładną znajomość procedury cywilnej zwłaszcza części spornej; części ogólnej egzekucji i przepisów o zabezpieczeniu; przepisy z zakresu prawa cywilnego z uwzględnieniem dekretów wydanych przez P. K. W. N.; zasadnicze wiadomości z zakresu administracji sądu grodzkiego; wreszcie ogólna orientacja w zakresie innych działów prawa.

OKOLNIK Nr 16/46

w sprawie uzupełnienia programu seminariów dla aplikantów sądowych

(Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 2 z dnia 12.IV 1946 r.).

Do Obywateli:

Prezesów Sądów Apelacyjnych,
Prokuratorów Sądów Apelacyjnych,
Prezesów Sądów Okręgowych,
Prokuratorów Sądów Okręgowych

Zadaniem obowiązujących na terenie sądów okręgowych seminariów dla aplikantów sądowych jest wszechstronne wyszkolenie aplikantów przez wykłady teoretyczne z różnych dziedzin prawa, ćwiczenia praktyczne i omawianie orzecznictwa Sądu Najwyższego (§ 24 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 1932 r. o aplikantach i asesorach sądowych — Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 825).

Jak wynika z nadsyłanych sprawozdań o przebiegu odbywających się seminariów, ćwiczenia seminaryjne ograniczone są do omawiania jedynie podstawowych kwestyj prawnych.

Zachodzące zaś w naszym ustroju przemiany natury społeczno-politycznej niestety nie znajdują należytego oświecenia w pracach seminaryjnych, mimo, iż życie współczesne nakłada na pracowników wymiaru sprawiedliwości szczególne obowiązki społeczne w dziedzinie popularyzacji prawa, bezpośredniego udziału w życiu społecznym itd.

Dla zaradzenia temu stanowi rzeczy i dla pobudzenia zainteresowania słuchaczy do całego szeregu zagadnień, przeobrażających życie społeczne Państwa, zarządzam wprowadzenie do programu ćwiczeń seminaryjnych wykładu, omawiającego nasze zdobycze społeczne, jak np. reformę rolną, nacjonalizację przemysłu, rady narodowe, rady zakładowe, zasady spółdzielczości, demokratyzację dostępu do zawodów prawniczych i udział czynnika obywatelskiego w wymiarze sprawiedliwości, jako też nową strukturę gospodarczą Państwa.

Odpowiednie zwiększenie ilości godzin przeznaczonych na ćwiczenia seminaryjne oraz właściwy dobór prelegentów pozwoli należycie wypełnić to zadanie, jakie Ministerstwo Sprawiedliwości miało na względzie, wydając niniejsze zarządzenie.

O wykonaniu niniejszego zarządzenia należy zawiadomić Ministerstwo Sprawiedliwości — Departament Szkolenia Zawodów Prawniczych i Popularyzacji Prawa — w ciągu jednego miesiąca.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 9 grudnia 1924 r.
o zmianie ustroju Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej
(Dz. U. R. P. Nr 107 z dnia 17. XII 1924 r., poz. 967).

§ 13. Skład Prokuraturii Generalnej stanowią urzędnicy referendarscy, kancelaryjni i rachunkowi. Do urzędników Prokuraturii Generalnej stosują się ogólne przepisy o państwowej służbie cywilnej.

Referendarskimi urzędnikami Prokuraturii Generalnej mogą być tylko osoby, które ukończyły wyższe studia prawnicze, zdały wszystkie przepisane prawnicze egzaminy i wykazały się odbytą jednoroczną aplikacją sądową.

Referendarscy urzędnicy Prokuraturii winni po upływie czasu służby, który określi rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na wniosek Ministra Skarbu, poddać się egzaminowi zawodowemu.

Warunki i przedmioty tego egzaminu, którego zakres nie może być mniejszy, niż egzaminu sędziowskiego i adwokackiego, określi rozporządzenie Rady Ministrów, wydane w tej samej drodze.

W skład komisji egzaminacyjnej wchodzić oprócz członków spośród urzędników Prokuraturii Generalnej również przedstawiciel sądownictwa i przedstawiciel adwokatury.

Służba Prokuraturii Generalnej w charakterze stałego i prowizorycznego (odbywającego aplikację) urzędnika referendarskiego zastępuje aplikację sądową i adwokacką wymaganą do dopuszczenia do egzaminu adwokackiego i do wykonywania adwokatury; egzamin zawodowy w Prokuraturii Generalnej nadaje te same uprawnienia co egzamin adwokacki i sędziowski.

Do końca 1926 r. do służby w Prokuraturii Generalnej w charakterze urzędników referendarskich mogą być dopuszczone osoby, które aplikacji sądowej nie odbyły.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 maja 1925 r.

o aplikacji (służbie przygotowawczej) i zawodowych egzaminach referendarskich w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej
(Dz. U. R. P. Nr 58 z dnia 13.VI 1925 r., poz. 409).

Na podstawie § 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 107, poz. 967) zarządza się, co następuje:

§ 1. Do służby przygotowawczej (aplikacji) w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dopuszczone być mogą osoby, które:

1) uczyniły zadość wymogom ogólnym, zawartym w ustawie o państwowej służbie cywilnej z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164),

2) ukończyły studia prawnicze w jednym z uniwersytetów państwowych w Polsce, zakończone przepisnymi egzaminami,

3) odbyły jednoroczną aplikację sądową¹⁾.

§ 2. Kandydaci, którzy aplikacji sądowej nie odbyli, mogą być przyjęci do Prokuraturii Generalnej pod warunkiem odbycia jej podczas pełnienia służby przygotowawczej w Prokuraturii, za uzyskaniem w tym celu urlopem.

§ 3. Aplikacja w Prokuraturii Generalnej łącznie z aplikacją sądową trwa lat trzy.

§ 4. Prezes Prokuraturii Generalnej może wedle swego uznania w przewidziany w § 3 okres dwuletniej służby w Prokuraturii wliczyć najwyżej 1 rok czasu, spędzonego przez kandydata w charakterze aplikanta sądowego, poza obowiązkową aplikacją sądową (§ 1 p. 3) lub w charakterze aplikanta adwokackiego, lub 1/2 roku spędzonego przez kandy-

¹⁾ Patrz § 63 i nast. rozporz. Rady Min. z dnia 28. X 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 825).

data na stanowisku urzędnika referendarskiego I kategorii we władzach i urzędach administracyjnych.

§ 5 Aplikacja Prokuratorii Generalnej może być bezpłatną lub płatną — zależnie od uznania Prezesa Prokuratorii Generalnej.

Płatni aplikanci Prokuratorii Generalnej rozpoczynając służbę, pobierają uposażenie odpowiadające uposażeniu urzędników państwowych w X st. sl. i mogą dojść najwyżej do uposażenia odpowiadającego uposażeniu urzędników państwowych w VIII st. sl.¹⁾

§ 6. Celem uzyskania charakteru stałych urzędników państwowych w VIII i wyższych stopniach służbowych¹⁾ obowiązani są aplikanci Prokuratorii Generalnej po upływie dwóch lat służby w Prokuratorii Generalnej i po wykazaniu się z odbycia jednorocznej aplikacji sądowej poddać się zawodowemu egzaminowi referendarskiemu.

Na prośbę aplikanta może Prezes Prokuratorii Generalnej odroczyć termin egzaminu jeszcze o dwa lata.

Aplikanci, którzy po upływie powyżej przepisanego okresu służby nie poddadzą się egzaminowi referendarskiemu, zostają ze służby automatycznie zwolnieni.

§ 7. Aplikanci składają egzamin referendarski z reguły w tym urzędzie Prokuratorii Generalnej, w którym pełnią służbę.

Aplikanci, przydzieleni do Urzędów Delegatów Prokuratorii Generalnej, składają egzamin w tym Urzędzie Prokuratorii, któremu dany Delegat służbowo podlega.

Prezes Prokuratorii Generalnej może jednak zezwolić lub zarządzić składanie przez aplikanta egzaminu w innym, niż właściwym w myśl niniejszego paragrafu Urzędzie Prokuratorii Generalnej.

§ 8. Prośbę o dopuszczenie do egzaminu wnosi aplikant do rąk Prezesa Prokuratorii Generalnej, względnie Prezesa tego Oddziału Prokuratorii, w którym służbę pełni.

§ 9. Przewidziany w § 6 egzamin składają kandydaci przed komisją egzaminacyjną złożoną z przewodniczącego i czterech członków.

§ 10. Skład Komisji egzaminacyjnych, które utworzone zostaną w Urzędzie Głównym i w każdym z Oddziałów Prokuratorii Generalnej jest następujący:

1) Przewodniczący, którym jest przełożony urzędu, w którym egzamin się odbywa, zaś w razie jego nieobecności — jego urzędowy zastępca;

2) Dwaj urzędnicy Prokuratorii Generalnej i dwaj zastępcy spośród wyższych urzędników Prokuratorii Generalnej, mianowani przez Prezesa Prokuratorii Generalnej;

3) Jeden przedstawiciel sądownictwa, delegowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego, znajdującego się w siedzibie odnośnej Komisji egzaminacyjnej;

¹⁾ Rozporz. Pr. z dnia 28. X 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663 wprowadziło 12 grup uposażenia zasadniczego; zgodnie z rozporz. z dnia 19. XII 1931 r. poz. 781 osoby dopuszczone do służby przygotowawczej, posiadające wyższe wykształcenie, otrzymują uposażenie grupy X.

4) Jeden przedstawiciel adwokatury, delegowany przez Radę (Izbę) Adwokacką, urzędującą w siedzibie Komisji egzaminacyjnej.

Mandat członków Komisji z grona urzędników Prokuraturii Generalnej trwa aż do odwołania — z tym ograniczeniem, że gaśnie on sam przez się z chwilą, gdy członek Komisji spośród urzędników Prokuraturii Generalnej przestanie pełnić służbę w Prokuraturii. Członkowie Komisji z grona sędziów i adwokatów delegowani są do każdego egzaminu oddzielnie.

§ 11. Na podstawie podania kandydata Prezes Prokuraturii Generalnej (Prezes Oddziału Prokuraturii Generalnej) wyznacza termin egzaminu, o którym zawiadamia Prezesa Sądu Apelacyjnego, Radę (Izbę) Adwokacką i członków Komisji egzaminacyjnej spośród urzędników Prokuraturii Generalnej oraz zgłaszającego się do egzaminu kandydata.

§ 12. Przedmiotem egzaminu referendarskiego jest ogół przepisów z zakresu prawa prywatnego i publicznego (Prawo sądowe materialne i formalne, prawo konstytucyjne, administracyjne, skarbowe, międzynarodowe), których znajomość jest potrzebna urzędnikom referendarskim Prokuraturii Generalnej, celem należytego pełnienia obowiązków służbowych, wynikających z zadań Prokuraturii Generalnej, określonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 107, poz. 967) tudzież sędziom, prokuratorom i adwokatom. Przy wykonaniu zatem tematów wypracowań pisemnych jak i przy egzaminie ustnym winien kandydat wykazać, iż posiada wystarczającą znajomość i umiejętność praktycznego stosowania przepisów, ze szczególnym uwzględnieniem tych dziedzin prawa, które dotyczą kompetencji Prokuraturii Generalnej.

§ 13. Z przepisów prawnych, nie rozciągających się na cały obszar Państwa, są przedmiotem egzaminu przede wszystkim te, które obowiązują na terytorium Urzędu Prokuraturii Generalnej, w którym egzamin się odbywa. Kandydat winien jednak wykazać znajomość podstaw ustroju prawnego w innych częściach Państwa.

§ 14. Przed przystąpieniem do egzaminu ustnego, winien kandydat poddać się egzaminowi pisemnemu.

§ 15. Egzamin pisemny polega na opracowaniu dwu, wyznaczonych przez przewodniczącego Komisji egzaminacyjnej, tematów, z których jeden obejmuje wypracowanie opinii prawnej lub wzoru kontraktu, drugi wypracowanie pisma procesowego.

Jako tematy do egzaminu pisemnego wybrać należy z reguły pośród spraw, będących w toku załatwienia w odnośnym urzędzie taką, która przy niewielkiej objętości akt, przedstawia do rozwiązania poważniejsze kwestie prawne.

§ 16. Egzamin pisemny odbywa się pod nadzorem jednego z członków Komisji lub urzędnika referendarskiego Prokuraturii Generalnej, którego wyznaczy przewodniczący Komisji egzaminacyjnej. Kandydatowi

należy zapewnić możliwość korzystania z potrzebnych książek prawniczych, zbiorów przepisów i orzeczeń.

Innego rodzaju pomoc nie jest dopuszczalna.

§ 17. Kandydat winien wypracować każdy z tematów pisemnych w ciągu godzin urzędowych jednego dnia i oddać wypracowanie przed opuszczeniem lokalu urzędowego nadzorującemu go urzędnikowi, ten zaś zaznaczywszy na nim czas odbioru wręcza je przewodniczącemu komisji. Przewodniczący wyznacza przed egzaminem ustnym spośród członków Komisji, będących urzędnikami Prokuraturii Generalnej referenta, który składa przed Komisją sprawozdanie o wypracowaniach pisemnych.

§ 18. Przewodniczący czuwać ma nad tym, aby przy zadawaniu pytań nie wykraczano poza granice w § 12 niniejszego rozporządzenia określone.

Protokół egzaminu spisuje urzędnik referendarski Prokuraturii Generalnej, wyznaczony przez przełożonego Urzędu, w którym egzamin się odbywa.

W protokole egzaminu uwidacznia się z osobna uchwałę Komisji co do wypracowań pisemnych, co do egzaminu ustnego i co do ogólnego wyniku egzaminu — z zaznaczeniem ilości głosów, które za uchwałą się wypowiedziały. Do protokołu nie wpisuje się poszczególnych pytań, stawianych kandydatowi.

§ 20. Po skończeniu egzaminu ustnego przystępuje Komisja niezwłocznie do wydania uchwały o wyniku całego aktu egzaminacyjnego. Najpierw ocenia się pisemne wypracowania, a to po ich odczytaniu i wysłuchaniu opinii referenta, następnie wynik egzaminu ustnego, w końcu wynik ogólny.

Przy ocenie ogólnego wyniku egzaminu kłaść należy nacisk nie tyle na pamięciowe opanowanie dosłownego brzmienia postanowień prawnych, ile raczej na wykazany przez kandydata stopień ogólnego wykształcenia prawniczego, na zdolność orientowania się w zbiorach ustaw, na zdolność zwięzłego, a wyczerpującego ujmowania kwestyj prawnych i zastosowania właściwego przepisu prawnego, tudzież na zdolność rozwinięcia i udowodnienia danej tezy prawniczej.

§ 21. Komisja egzaminacyjna, uwzględniając rezultaty całego egzaminu orzeka, czy ogólny wynik egzaminu jest zadawalający czy niezadawalający.

Pytanie, czy kandydat ma otrzymać stopień „z odznaczeniem”, może być poddane pod głosowanie tylko w takim razie, jeżeli zadawalający wynik egzaminu Komisja ustaliła jednogłośnie.

Wynik oznajmia się kandydatowi niezwłocznie.

§ 22. Egzamin referendarski może być w razie niezadawalającego wyniku raz jeden powtórzony po upływie czasu, który ustali Komisja egzaminacyjna.

§ 23. Egzamin adwokacki i sędziowski, ten ostatni o tyle, o ile wedle obowiązującego ustawodawstwa nadaje prawo wykonywania adwokatury, zastępują egzamin referendarski¹⁾.

§ 26. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1925 r.

Równocześnie z wejściem w życie niniejszego rozporządzenia traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 listopada 1922 r. w przedmiocie aplikacji (służby przygotowawczej) urzędników konceptowych Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 101, poz. 918).

D E K R E T

z dnia 20 grudnia 1946 r.

o ulgowych warunkach powoływania na stanowiska referendarskie w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

(Dz. U. R. P. Nr 2 z dnia 15 stycznia 1947 r., poz. 5).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Aplikanci Prokuraturii Generalnej oraz osoby ubiegające się o przyjęcie na służbę referendarską w Prokuraturii mogą być na wniosek Prezesa Prokuraturii zwolnieni przez Ministra Skarbu od odbywania w całości lub w części aplikacji w Prokuraturii i aplikacji sądowej, wymaganej od kandydatów na urzędników referendarskich Prokuraturii w myśl § 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 107, poz. 967), jak również od obowiązku składania egzaminu referendarskiego oraz mogą być mianowani referendarzami lub na inne wyższe stanowiska w służbie referendarskiej bez odbycia w całości lub w części aplikacji sądowej i aplikacji w Prokuraturii oraz bez złożenia egzaminu referendarskiego, jeżeli ze względu na znajomość prawa nabytą w czasie studiów oraz na dotychczasową pracę zawodową dają rękojmię należytego wykonywania obowiązków służbowych.

Art. 2. Prezes Prokuraturii Generalnej może zaliczyć do czasokresu aplikacji w Prokuraturii co najwyżej półtora roku z czasu służby kandydata na stanowisku aplikanta sądowego, notarialnego, adwokackiego lub urzędnika we władzach i urzędach administracyjnych.

Art. 3. Zwolnienie z mocy art. 1 niniejszego dekretu od złożenia egzaminu referendarskiego w Prokuraturii Generalnej nadaje z chwilą zwolnienia te same prawa, jakie wynikają ze złożenia tego egzaminu.

Art. 4. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Skarbu i Sprawiedliwości.

Art. 5. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia i obowiązywać będzie do dnia 31 grudnia 1950 r.

¹⁾ § 24 i 25 wygasły.

ŁAWNICY

DEKRET

z dnia 4 grudnia 1945 r.

o należnościach ławników za udział w posiedzeniach sądowych oraz o karach porządkowych na ławników.

(Dz. U. R. P. Nr 58 z dnia 28. XII 1945 r., poz. 336).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. (1) Ławnicy zamieszkali w siedzibie sądu otrzymują za udział w posiedzeniach sądowych zwrot utraconego dziennego zarobku, a zamiejscowi otrzymują ponadto diety oraz zwrot kosztów przejazdu do sądu i z powrotem.

(2) Wysokość jak również zasady ustalania i wypłacania diet oraz podlegających zwrotowi zarobków i kosztów przejazdu określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu¹⁾.

Art. 2. (1) Ławnicy, którzy bez usprawiedliwionych powodów nie stawiają się na posiedzenia sądowe lub też przychodzą z opóźnieniem podlegają karze porządkowej do wysokości 2.000 zł oraz obowiązani są do zwrotu wynikłych stąd kosztów sądowych.

(2) Kary porządkowe na ławników nakłada kierownik sądu, w którym ławnik pełni swe czynności urzędowe. Kierownik tego sądu orzeka również o wysokości kosztów sądowych, podlegających zwrotowi przez ławników.

(3) Ławnik w terminie 7-dniowym od dnia zawiadomienia go o ukaraniu może złożyć usprawiedliwienie. W przypadku należytego usprawiedliwienia kierownik sądu zwolni ławnika od nałożonej na niego kary i obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

(4) Od orzeczeń kierownika sądu służy w terminie 14-dniowym od dnia doręczenia ławnikowi odpisu orzeczenia, nieuwzględniającego usprawiedliwienia ławnika, odwołanie do kierownika sądu bezpośrednio przełożonego nad sądem, w którym ławnik pełni swe czynności urzędowe.

¹⁾ Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 25. III 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 96 podanej poniżej).

Orzeczenia zapadłe na skutek odwołania są ostateczne. Jeżeli sąd, w którym ławnik pełni swe czynności urzędowe, nie podlega żadnemu wyższemu sądowi, o ukaraniu ławnika i o zwrocie kosztów sądowych orzeka ostatecznie kierownik tego sądu.

Art. 3. Przepisy niniejszego dekretu mają zastosowanie do ławników i zastępców ławników wszelkich sądów tak powszechnych jak i szczególnych z wyjątkiem ławników sądów pracy i sądów okręgowych, działających w charakterze instancji odwoławczej od sądów pracy, sądów ubezpieczeń społecznych oraz wszelkich sądów administracyjnych¹⁾.

Art. 4. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 5. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 25 marca 1946 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o należnościach ławników.

(Dz. U. R. P. Nr 13 z dnia 19.IV.1946 r., poz. 96).

Na podstawie art. 1 ust. (2) dekretu z dnia 4 grudnia 1945 r. o należnościach ławników za udział w posiedzeniach sądowych oraz o karach porządkowych na ławników (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 336) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ławnicy, utrzymujący się z dziennego zarobku, otrzymują na żądanie za złożeniem zaświadczenia pracodawcy odszkodowanie za utracony w związku z czynnościami urzędowymi w charakterze ławnika zarobek. Wysokość odszkodowania za utracony dzienny zarobek nie może przekraczać 200 zł.

§ 2. Ławnicy, zamieszkali poza siedzibą sądu, otrzymują diety w wysokości 50 zł dziennie oraz zwrot kosztów przejazdu publicznym środkiem komunikacji do sądu i z powrotem. Przy jeździe koleją zwraca się najwyżej koszt przejazdu drugą klasą. Jeżeli w miejscu zamieszkania ławnika nie ma publicznych środków komunikacji, ma on prawo do zwrotu przejazdu według zatwierdzonej przez władzę taryfy najmu koni, a w braku takiej taryfy według cen, odpowiadających miejscowym stosunkom. Zwrot kosztów przejazdu należy się ławnikowi także w przypadku korzystania przezeń z własnego środka komunikacji.

§ 3. O przyznaniu diet oraz o zwrocie utraconego przez ławnika zarobku i kosztów przejazdu orzeka kierownik sądu, w którym ławnik pełni czynności urzędowe.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Przepisy niniejszego dekretu nie stosują się również i do ławników w sądach obywatelskich (patrz art. 2 § 3 dekretu z dnia 22. II 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64) na str. 225.

KOMORNICY

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 1 grudnia 1932 r.

o komornikach.

(Dz. U. R. P. Nr 107 z dnia 5.XII 1932 r., poz. 886, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 13 z 1939 r., poz. 77).

Na podstawie art. 264 § 2, 265 § 3 i art. 298 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 102, poz. 863) zarządzam, co następuje:

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Komornik jest urzędnikiem państwowym, powołanym do pełnienia czynności egzekucyjnych i innych, wskazanych w ustawach

§ 2. Minister Sprawiedliwości oznacza liczbę stanowisk komorników.

§ 3. Okręg urzędowy komornika, stanowiący jego rewir, obejmuje zasadniczo okręg sądu grodzkiego lub jego część. Jeżeli przy sądzie grodzkim urzęduje kilku komorników, podział czynności między nimi (miejscowy lub rzeczowy) oznacza kierownik tego sądu.

§ 4. Rewir komornika może sięgać wyjątkowo poza okręg sądu grodzkiego albo obejmować okręgi kilku sądów grodzkich tego samego sądu okręgowego. W tych przypadkach ustalenie i zmiana rewiru oraz oznaczenie sądu, przy którym komornik urzęduje, należy do prezesa sądu okręgowego.

§ 5. Jeżeli rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, stosuje się do komorników ustawę z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) i inne przepisy dotyczące urzędników państwowych.

Praktyka i egzamin.

§ 6. Kandydaci na stanowiska komorników powinni odbyć praktykę u komornika i złożyć egzamin według postanowień rozporządzenia niniejszego.

§ 7. Do praktyki mogą być dopuszczeni kandydaci, którzy odpowiadają warunkom ogólnym dopuszczenia do praktyki, określonym w przepisach o państwowej służbie cywilnej, jeżeli posiadają wykształcenie, wymagane od kandydatów na stanowiska urzędników państwowych II kategorii.

§ 8. Podania o dopuszczenie do praktyki składa się do prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu kandydat pragnie odbywać praktykę.

Do podania należy dołączyć metrykę urodzenia, dowód obywatelstwa polskiego, dowód posiadania wymaganego wykształcenia, świadectwo moralności, świadectwo zdrowia, wydane przez lekarza urzędowego, oraz własnoręcznie napisany życiorys.

Przed załatwieniem podania prezes sądu okręgowego sprawdzi dane o wartości moralnej kandydata.

§ 9. Równocześnie z dopuszczeniem do praktyki prezes wyznacza komornika, u którego kandydat ma odbywać praktykę, uwzględniając w miarę możliwości życzenie kandydata.

§ 10. Praktyka u komornika trwa zasadniczo rok.

W ciągu praktyki kandydat powinien zaznajomić się dokładnie z czynnościami komornika.

Do czasu praktyki nie wlicza się czasu, przez który kandydat nie pełnił jej z powodu choroby, urlopu lub odbywania służby wojskowej.

O rozpoczęciu, przerwie i ukończeniu praktyki komornik zawiadamia prezesa sądu okręgowego.

§ 11. Prezes sądu okręgowego może zwolnić kandydata przed ukończeniem praktyki, jeżeli uzna, że kandydat nie pełni gorliwie swych obowiązków lub zachowuje się nieodpowiednio.

§ 12. Kandydaci, odbywający praktykę u komornika, nie pobierają wynagrodzenia ze Skarbu Państwa.

Nie stosuje się do nich również przepisów, dotyczących praktykantów, odbywających państwową służbę przygotowawczą.

§ 13. Po ukończeniu przez kandydata praktyki komornik sporządza sprawozdanie z postępu, zdolności i sprawowania się kandydata i przedstawia je w drodze służbowej prezesowi sądu okręgowego.

Prezes sądu okręgowego na podstawie sprawozdania ocenia, czy wynik praktyki można uważać za zadowalający, i ocenę tę podaje do wiadomości kandydata.

W razie ujemnej oceny prezes może zwolnić z praktyki kandydata lub na jego prośbę zezwolić na przedłużenie praktyki.

Przedłużenie takie następuje na ściśle określony czas, nie dłuższy jednak niż rok.

§ 14. Od odbycia praktyki wolni są kandydaci, którzy odbyli z wynikiem dodatnim służbę przygotowawczą, przepisaną dla kandydatów na stanowiska sekretarzy sądowych i prokuratorskich.

W przypadkach wyjątkowych Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa sądu okręgowego może kandydata zwolnić w całości lub w części od odbycia praktyki u komornika.

§ 15. Po odbyciu praktyki kandydat powinien poddać się egzaminowi na komornika. Kandydata należy zwolnić z praktyki, jeżeli w ciągu roku od odbycia praktyki normalnej lub przedłużonej nie przystąpi do egzaminu.

§ 16. Podania o dopuszczenie do egzaminu na komornika należy wносить do prezesa sądu okręgowego, który orzeka o dopuszczeniu do egzaminu oraz oznacza jego termin i skład komisji egzaminacyjnej.

§ 17. Komisję egzaminacyjną ustanawia się przy sądzie okręgowym.

Komisja składa się z przewodniczącego, jego zastępcy i odpowiedniej liczby członków, mianowanych na okres dwuletni spośród sędziów i doświadczonych komorników, urzędujących w siedzibie sądu okręgowego.

Przewodniczącego i jego zastępcę mianuje spośród sędziów okręgowych prezes sądu apelacyjnego na wniosek prezesa sądu okręgowego, pozostałych zaś członków prezes sądu okręgowego.

Komisja egzaminuje w składzie trzech członków, mianowicie: przewodniczącego, jednego członka z grona sędziów i jednego członka z grona komorników.

Uchwały komisji zapadają większością głosów, przy czym przewodniczący głosuje ostatni.

§ 18. Egzamin piśmienny polega na opracowaniu tematów z zakresu czynności egzekucyjnych.

Na opracowanie zadania udziela się kandydatowi nie więcej niż sześć godzin.

§ 19. Egzamin piśmienny odbywa się w lokalu urzędowym pod nadzorem członka komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego.

Kandydat może przy opracowaniu posilkować się zbiorami ustaw, rozporządzeń, dzienników urzędowych i przepisanych druków. Wszelka

inna pomoc, jako też porozumiewanie się kandydatów ze sobą lub z innymi osobami są zabronione. Jeżeli nadzorujący członek komisji stwierdzi nadużycie ze strony kandydata, spíše o tym protokół i przedstawi go przewodniczącemu.

Każde wypracowanie nadzorujący członek komisji opatrzy swoim podpisem, stwierdzając zarazem czas rozpoczęcia i ukończenia wypracowania.

§ 20. Na egzaminie ustnym kandydat powinien wykazać:

- 1) ogólną znajomość ustawy konstytucyjnej, ustroju władz, i urzędów państwowych oraz samorządowych;
- 2) znajomość ustroju sądów i urzędów wymiaru sprawiedliwości;
- 3) znajomość przepisów o państwowej służbie cywilnej i szczególnych przepisów o komornikach;
- 4) dokładną znajomość przepisów, których stosowanie należy do czynności komornika.

Na egzaminie ustnym kandydat powinien objaśnić wypracowanie piśmienne.

Od wykazywania znajomości ustaw i przepisów, wymienionych w punktach 1) — 3), jest wolny kandydat, który złożył z pomyślnym wynikiem egzamin, uprawniający go do objęcia stanowiska sekretarza sądowego i prokuratorskiego.

§ 21. Jeżeli komisja egzaminacyjna uzna jednomyślnie wypracowanie piśmienne za niedostateczne, uważa się wynik egzaminu bez ustnego już egzaminowania za „niedostateczny”.

Ogólny wynik egzaminu ocenia się stopniem:

- a) bardzo dobry,
- b) dobry,
- c) dostateczny,
- d) niedostateczny.

§ 22. W razie niedostatecznego wyniku egzaminu komisja wyznacza termin powtórzenia egzaminu. Termin ten wyznaczyć należy najwcześniej po trzech miesiącach, a najpóźniej w ciągu roku od pierwszego egzaminu.

W razie ponownego niedostatecznego wyniku nie wolno egzaminu powtarzać.

§ 23. Komisja egzaminacyjna prowadzi księgę protokołów egzaminów, zawierającą następujące rubryki: 1) numer porządkowy, 2) dzień egzaminu, 3) skład komisji, 4) nazwisko i imię kandydata, 5) wymienienie, który raz kandydat poddaje się egzaminowi, 6) ogólny wynik egzaminu, 7) podpisy członków komisji.

§ 24. Kandydat otrzymuje świadectwo odbytego egzaminu, wystawione przez komisję egzaminacyjną (wzór Nr 1).

Świadcstwo będzie podpisane przez wszystkich członków komisji i zaopatrzone pieczęcią sądu okręgowego, przy którym komisja urzęduje.

§ 25. Od odbycia praktyki i od składania egzaminu są wolni kandydaci, którzy ukończyli uniwersyteckie studia prawnicze i odbyli co najmniej jednoroczną aplikację sądową, adwokacką lub praktykę notarialną.

R o z d z i a ł III.

Mianowanie komornika.

Kandydaci na stanowiska komornika powinni składać podanie o mianowanie komornikiem do prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu stanowisko takie jest wolne.

§ 27. Do podania należy dołączyć dokumenty, stwierdzające warunki do objęcia stanowiska komornika, oraz życiorys.

Kandydat na stanowisko komornika powinien mieć ukończonych lat 25.

§ 28. Prezes sądu okręgowego sprawdzi dane o wartości moralnej kandydata oraz zarządzi przez lekarza urzędowego zbadanie zdrowia kandydata, po czym przedstawia podania wszystkich kandydatów wraz ze swoją opinią prezesowi sądu apelacyjnego.

Opinii o wartości moralnej i zdrowiu kandydata nie należy zasięgać, jeśli kandydatem jest osoba, będąca w służbie państwowej, lub osoba, która bezpośrednio przed wniesieniem podania odbyła praktykę u komornika.

§ 29. Komornika mianuje na dane stanowisko prezes sądu apelacyjnego. Mianowanie może nastąpić na stałe lub do odwołania (prowizorycznie).

§ 30. Jeżeli dobro służby tego wymaga, prezes sądu apelacyjnego może czasowo delegować na stanowisko komornika — sekretarza sądowego.

R o z d z i a ł IV.

Obowiązki i prawa komorników.

§ 31. Komornik pełni czynności osobiście z wyjątkiem przypadków, oznaczonych w instrukcji dla komorników.

Do załatwiania czynności kancelaryjnych komornik może utrzymywać na własny koszt personel pomocniczy, za którego czynności jest osobiście odpowiedzialny.

§ 32¹⁾. Komornik powinien utrzymywać biuro w siedzibie sądu grodzkiego, przy którym urzęduje.

1) W brzmieniu rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 15. II 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 77).

Prezes sądu okręgowego może zlecić komornikowi utrzymywanie biura w obrębie jego rewiru, nawet poza siedzibą sądu.

Prezes sądu apelacyjnego może zlecić komornikowi danej miejscowości utrzymywanie biur w jednym budynku, w miarę możliwości sądowym.

§ 33. Komornik powinien dostosować do warunków miejscowych godziny przyjęć dla stron interesowanych. Po uzyskaniu zatwierdzenia tych godzin przez kierownika sądu komornik podaje do wiadomości powszechnej na tablicy u wejścia do biura, a w razie potrzeby także drogą komunikatów do czasopism.

Na tablicy należy również podać miejsce (ulica i dom) zamieszkania komornika.

§ 34. W sprawach pilnych komornik powinien przyjąć osoby interesowane poza godzinami przyjęć.

§ 35. Komornik, wyjeżdżając w sprawach urzędowych, pozostawia w biurze zawiadomienie, dokąd się udał i kiedy powróci.

W razie urlopu lub przerwy w urzędowaniu z innej przyczyny, komornik na drzwiach biura wywiesza zawiadomienie o osobie i miejscu urzędowania zastępcy.

§ 36. Komornik używa tytułu: „Komornik Sądu Grodzkiego w...”, „Komornik Sądu Grodzkiego w... rewiru...” lub „Komornik Sądu Grodzkiego do spraw... w...”.

Jeżeli siedziba komornika nie jest siedzibą sądu grodzkiego, określenie powyższe uzupełnia się dodatkiem: „z siedzibą w...”.

§ 37. Pieczęć urzędowa o średnicy 36 mm do tłoczenia w papierze i do tuszu, a 30 mm do laku powinna odpowiadać przepisom o pieczęciach urzędowych w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości, jako też w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa.

Napis na pieczęciach komornika będzie następujący: „Komornik Sądu Grodzkiego w...”.

§ 38. Komornik używa oznak, przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, wydanym w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów oraz Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 lipca 1931 r. w sprawie oznak urzędów i organów pomocniczych i wykonawczych w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 601) z napisem, wymienionym w § 5 punkt 2) tego rozporządzenia.

§ 39¹⁾.

§ 40. Komornik otrzymuje ze Skarbu Państwa uposażenie, określone w ustawie o uposażeniu urzędników państwowych²⁾.

¹⁾ Utracił moc z dniem 1. VII 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 93 z '936 r.)

²⁾ Obecnie rozporz. Pr. z dnia 28. X 1933 r. o uposażeniu funk. państw. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663 oraz liczne nowele).

Na pokrycie kosztów utrzymania biura (wydatki osobowe i rzeczowe) komornik zatrzymuje dla siebie 400/0 pobieranych za czynności opłat.

Komornik ponosi koszt wykonania pieczęci, oznak i emblematu¹⁾.

R o z d z i a ł V.

Zastępstwo Komornika.

§ 41. Jeżeli komornik nie może pełnić czynności z powodu przeszkód prawnych lub faktycznych (wyłączenie, urlop, choroba, służba wojskowa, zawieszenie w urzędowaniu, śmierć), należy pełnienie czynności komornika zlecić zastępcy.

§ 42. Zastępcą komornika może być tylko komornik innego okręgu lub urzędnik, pełniący czynności sekretarza sądowego.

Zastępcę wyznacza kierownik sądu grodzkiego spośród podległych mu komorników lub urzędników; w razie braku odpowiednich kandydatów kierownik sądu zwraca się do prezesa sądu okręgowego o wyznaczenie zastępcy.

§ 43. Zastępca utrzymuje biuro komornika z pobieranej w okresie zastępstwa części opłat (§ 40).

R o z d z i a ł VI.

Nadzór służbowy.

§ 44. Bezpośrednią władzą służbową komornika jest kierownik sądu grodzkiego, przy którym komornik urzęduje. Kierownik sądu może zlecić pełnienie czynności nadzorczych sędziemu grodzkiemu, do którego zakresu należą sprawy egzekucyjne.

§ 45. W celu nadzoru kierownicy sądów lub wyznaczeni przez nich sędziowie mają prawo badania zażaleń na czynności komornika, przeglądania akt i ksiąg urzędowych, kontroli czynności egzekucyjnych, w szczególności, czy egzekucja prowadzona jest sprawnie i czy pobierane przez komornika należności odpowiadają przepisom.

§ 46. W razie objęcia urzędowania przez zastępcę lub nowego komornika należy w obecności kierownika danego sądu grodzkiego lub delegowanego przez niego urzędnika sporządzić protokół przejęcia urzędowania.

§ 47. W razie śmierci komornika lub zawieszenia go w urzędowaniu kierownik sądu grodzkiego powinien natychmiast postarać się o bez-

¹⁾ Patrz okólnik w sprawie pieczęci urzędowych komorników (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 8 z 1936 r.).

pieczne przechowanie ksiąg, pieczęci, akt i pieniędzy, znajdujących się w biurze komornika.

R o z d z i a ł VII.

Odpowiedzialność służbowa.

§ 48. Przepisy o odpowiedzialności służbowej urzędników stosuje się do komorników z następującymi zmianami:

- 1) zamiast kary skrócenia lub odmowy urlopu wypoczynkowego nakłada się karę grzywny do 100 złotych¹⁾;
- 2) z karą nagany może być połączona grzywna od 100 do 500 zł¹⁾. Komornikowi, który nie uiszcza orzeczonej prawomocnie grzywny, należy grzywnę potrącić z uposażenia z tym zastrzeżeniem, że potrącenia nie mogą przewyższać 200/0 uposażenia.

§ 49 — 53²⁾.

§ 57. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc z zastrzeżeniami, zawartymi w §§ 50, 51, 53, 54 wszelkie przepisy, dotyczące sądowych organów egzekucyjnych.

W okręgach Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz Sądu Okręgowego w Cieszynie przepisy te tracą moc z dniem 31 grudnia 1932 r.

§ 58. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załączniki do rozp. Min. Sprawiedl.
z dnia 1 grudnia 1932 r. (poz. 886)

Nr księgi prot. egz.....

Wzór Nr 1

S W I A D E C T W O

Pan
złożył w dniach
egzamin na stanowisko komornika z wynikiem

Dnia 194

(pieczęć)

Komisja egzaminacyjna przy Sądzie
Okręgowym w
Przewodniczący Komisji
Członkowie Komisji

Wzór Nr 2

Orzeł i napis:
Komornik Sądu Grodzkiego.

1) Górna granica grzywien została powiększona 10-krotnie przez dekret z dnia 16. XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 312)

2) Utraciły moc z upływem terminu.

BIEGLI I TŁUMACZE.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 grudnia 1928 r.

o biegłych sądowych.

(Dz. U. R. P. Nr 104 z 30. XII 1928 r., poz. 945).

Na podstawie art. 268 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93)¹⁾ zarządzam, co następuje:

§ 1. Biegli sądowi, zaprzysiężeni na stałe, mogą być ustanowieni albo dla okręgu sądu apelacyjnego, albo jednego sądu lub kilku okręgów sądów okręgowych lub sądów grodzkich.

§ 2. Ustanowienie biegłych sądowych należy do prezesa sądu apelacyjnego.

Prezes sądu apelacyjnego może poruczyć **naczelnikowi**²⁾ sądu grodzkiego ustanowienie biegłych sądowych dla jego okręgu do wydawania opinii w ograniczonym zakresie, w którym potrzebna jest szczególna znajomość stosunków miejscowych, jak np. oszacowanie i wydawanie opinii w sprawach rolniczych.

§ 3. Biegłych sądowych ustanawia się w miarę możliwości w takiej liczbie, aby w poszczególnych gałęziach wiedzy, umiejętności i sztuki była do rozporządzenia sądu dostateczna liczba biegłych.

§ 4. Biegłym sądowym może być ten, kto posiada obywatelstwo polskie, korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich, zasługuje na pełne zaufanie i ze względu na posiadane wiadomości zawodowe w danej gałęzi wiedzy, umiejętności i sztuki szczególnie nadaje się jako biegły sądowy.

Pozostający w służbie państwowej cywilnej lub wojskowej mogą być ustanowieni biegłymi sądowymi tylko za zezwoleniem swej władzy przełożonej.

1) Jednolity tekst: Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863 z 1932 r.

2) Na mocy art. 66 U. S. P. kierownikiem sądu grodzkiego jest sędzia sprawujący kierownictwo tego sądu.

§ 5. Biegłym sądowym można ustanowić tylko tego, kto oświadczył gotowość przyjęcia tego stanowiska.

§ 6. Prezesi sądów apelacyjnych zasięgają opinii od prezesów sądów okręgowych co do potrzeby ustanowienia biegłych sądowych dla ich okręgów oraz co do osób, które mają być ustanowione biegłymi. Jeżeli biegły ma być ustanowiony dla całego okręgu apelacyjnego lub dla kilku sądów okręgowych, należy zażądać opinii co do jego osoby od prezesa tego sądu okręgowego, w którego okręgu biegły mieszka.

W razie potrzeby prezesi sądów apelacyjnych wprost lub za pośrednictwem prezesów sądów okręgowych załączają opinii co do osób lub przedstawienia osób zdalnych do sprawowania funkcji biegłego sądowego od właściwych władz, korporacji lub stowarzyszeń, powołanych do przedstawiania interesów, w których zakresie mają być ustanowieni (izby przemysłowo-handlowe, rzemieślnicze, rolnicze, lekarskie, cechy, towarzystwa rolnicze itp.).

§ 7. W wypadkach, przewidzianych w § 2 ust. 2, **naczelnicy**¹⁾ sądów grodzkich załączają od właściwych **urzędów gminnych**²⁾ opinii i przedstawienia osób, które mają być ustanowione biegłymi.

§ 8. Przy ustanowieniu biegłych sądowych prezesi sądów apelacyjnych i **naczelnicy**¹⁾ sądów grodzkich nie są związani złożonymi propozycjami i opiniami.

§ 9. Biegłemu sądowemu wolno używać tytułu biegłego sądowego z wymienieniem gałęzi wiedzy, umiejętności i sztuki, w której zakresie biegłym ustanowiony został.

Ustanowienie biegłym sądowym nadaje osobie ustanowionej jedynie prawo wydawania opinii w sprawach sądowych lub administracji sądowej. Złożenie przysięgi ma ten skutek, że słuchany w charakterze biegłego w poszczególnej sprawie biegły nie składa ponownej przysięgi, o ile ustawy postępowania sądowego nie stanowią inaczej.

Biegłemu sądowemu w okręgu sądu i w zakresie spraw, dla których został ustanowiony, nie wolno bez ważnych przeszkód odmówić stawiennictwa i wydania opinii na żądanie sądu lub jego kierownika w sprawach sądowych lub administracji sądowej z wyjątkiem spraw, w których w myśl przepisów poszczególnych ustaw postępowania sądowego jest wyłączony od wydawania opinii lub uprawniony do jej odmówienia.

O każdej zmianie adresu swego zamieszkania winien biegły sądowy zawiadomić władzę, która go ustanowiła biegłym sądowym.

§ 10. Biegli sądowi składają przysięgę według rotы następującej:
„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu.

¹⁾ Patrz uwagi pod § 2.

²⁾ Na mocy ustawy z dnia 23 III 1933 r. organem wykonawczym i zarządzającym w gminie wiejskiej jest zarząd gminy (Dz. U. R. P. Nr 3°, poz. 294).

że powierzone mi obowiązki biegłego wykonam z całą sumiennością i bezstronnością. Tak mi Panie Boże dopomóż”.

Osoby, wyznające religię chrześcijańską przysięgają przed krzyżem: osoby, wyznające religię mojżeszową, trzymają przy zaprzysiężeniu prawą rękę na torze — 2 ks. Mojżesza, 20 rozdział, 7 wiersz. Dla innych osób formę zapewnienia, że powierzone im obowiązki biegłego wykonają z całą sumiennością i bezstronnością, określi odpowiednio rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości¹⁾.

§ 11. Przysięgę od biegłych sądowych odbiera **naczelnik**²⁾ sądu grodzkiego ich miejsca zamieszkania.

Przed odebraniem przysięgi należy biegłego sądowego uprzedzić o jego prawach i obowiązkach, określonych w § 9 co w protokole złożenia przysięgi winno być uwidocznione.

Pismo, ustanawiające biegłym sądowym, należy doręczyć biegłemu dopiero po złożeniu przezeń przysięgi. Złożenie przysięgi oznacza **naczelnik**²⁾ sądu na piśmie ustanawiającym biegłego.

§ 12. O każdym ustanowieniu biegłego sądowego, o zmianie okręgu, dla którego jest biegły ustanowiony, o zmianie adresu jego zamieszkania i o skreśleniu go z listy, prezes sądu apelacyjnego zawiadamia wszystkie sądy, których to dotyczy.

W sądzie apelacyjnym i sądach niższych instancji prowadzi się listę biegłych sądowych według poszczególnych gałęzi wiedzy, umiejętności i sztuki z dokładnym wymienieniem miejsca zamieszkania biegłego. Listy należy uzupełniać i prostować w miarę otrzymywanych wiadomości o zaszłych zmianach.

Listy biegłych sądowych, ustanowionych przez **naczelników**²⁾ sądów grodzkich, należy prowadzić oddzielnie.

Przeglądanie listy biegłych sądowych jest dozwolone każdemu.

Ustanowienie biegłych sądowych, o których wiadomość może być pożyteczna dla wszystkich sądów, będzie ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości w oddzielnym dodatku „Ruch słuźbowy”³⁾.

§ 13. Biegłych sądowych skreśla się z listy na prośbę biegłego albo z mocy zarządzenia władzy ustanawiającej.

§ 14. Listy biegłych sądowych będą w miarę potrzeby uzupełniane i udzielane odnośnym sądom, a co pięć lat poddawane rewizji.

§ 15. Biegłym sądowym otrzymują wynagrodzenie według zasad, które określa rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości⁴⁾. Do czasu ich wydania obowiązują przepisy dotychczasowe.

1) Patrz rozporz. z dnia 23.VI 1929 (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 383).

2) Patrz uwagę pod § 2.

3) Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 31 XII 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 21 z 1932 r.).

4) Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 30.VIII 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 197).

§ 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1929 r.

Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w przedmiocie tym wydane, a w szczególności: ogólne zarządzenie pruskiego ministra sprawiedliwości z dnia 5 lutego 1900 r. o stałym zaprzysiężeniu znawców dla spraw sądowych (Dz. rozp. Min. Sprawiedl. str. 48) i z dnia 18 sierpnia 1907 r. (Dz. rozp. Min. Spraw. str. 478), o ile dotyczą biegłych sądowych, oraz §§ 1 do 8 ordynacji szacunkowej z dnia 25 lipca 1897 r. (Dz. u. p. austr. Nr 175). Jednakże biegli sądowi ustanowieni na podstawie dotychczasowych przepisów pełnią dalej swe czynności aż do czasu ułożenia listy biegłych sądowych według rozporządzenia niniejszego.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 grudnia 1928 r.

o tłumaczach przysięgłych.

(Dz. U. R. P. Nr 104 z dnia 30.XII 1928 r., poz. 943, zmiana: Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 21 z 1932 r.).

Na podstawie art. 268 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 93)¹⁾ zarządzam, co następuje.

§ 1. Tłumaczem przysięgłym może być ten, kto posiada obywatelstwo polskie, korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, jest nieskazitelnego charakteru i wykaże znajomość języków, dla których ma być mianowany tłumaczem.

Osoby, pozostające w państwowej służbie cywilnej lub wojskowej, mogą być ustanawiane tłumaczami przysięgłymi tylko za zezwoleniem swej władzy przełożonej.

§ 2. Minister Sprawiedliwości ustanawia tłumaczy przysięgłych oraz wyznacza im siedzibę. Ustanowienie tłumacza następuje na podstawie podan złożeńych wskutek obwieszczeń zarządzonych przez Ministra Sprawiedliwości w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości w oddzielnym dodatku „Ruch Służbowy”²⁾.

§ 3. Tłumacz przysięgły przystępuje do pełnienia swych czynności po złożeniu wobec prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu ma swą siedzibę, przysięgi według następującej roty:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu, że powierzone mi obowiązki tłumacza spełniać będę z całą sumiennością. Tak mi, Panie Boże, dopomóż”.

Osoby, wyznające religię chrześcijańską, przysięgają przed krzyżem; osoby, wyznające religię mojżeszową, trzymają prawą rękę na

1) Jednolity tekst: Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 863 z 1932 r.

2) Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 31.XII 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 21 z 1932r.).

torze — 2 ks. Mojżesza 20 rozdz. 7 wiersz. Dla innych osób formę zapewnienia, że obowiązki tłumacza spełniać będą sumiennie, określi odpowiednio rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Prezes sądu okręgowego zaświadcza złożenie przysięgi na dekrety ustanawiającym tłumacza przysięgłego.

§ 4. W razie wezwania do sądu w charakterze tłumacza, tłumacz przysięgły nie składa przysięgi, o ile ustawy postępowania sądowego nie stanowią inaczej¹⁾.

§ 5. Tłumacze przysięgli przy wykonywaniu swych obowiązków podlegają nadzorowi służbowemu prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu mają swą siedzibę.

§ 6. O każdej zmianie adresu swego biura w obrębie wyznaczonej mu siedziby tłumacz przysięgły winien zawiadamiać Ministerstwo Sprawiedliwości za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego, którego nadzorowi podlega.

§ 7. Tłumacze przysięgli przy wydawaniu aktów i zaświadczeń używają pieczęci urzędowej.

Pieczęć urzędowa tłumacza o średnicy 36 mm do tuszu, a 30 mm do laku, z wyobrażeniem godła państwowego, winna odpowiadać przepisom rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 115, poz. 98¹⁾)²⁾ i z dnia 20 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 593). Napis na tych pieczęciach będzie następujący: „Tłum. przys. (imię i nazwisko) w (siedziba)”.

Wykaz pieczęci prowadzi dla tłumaczy swego okręgu prezes sądu okręgowego.

Nowe pieczęcie można zamawiać tylko w mennicy państwowej przez Ministerstwo Sprawiedliwości za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego, któremu tłumacz podlega, przy czym należy podać powody, dla których nowa pieczęć jest potrzebna, i zwrócić dotychczas używaną.

Koszta wykonania pieczęci ponoszą tłumacze.

§ 8. Wzór podpisu każdego tłumacza przysięgłego winien być zakomunikowany prezesowi sądu okręgowego, którego nadzorowi tłumacz podlega.

§ 9. Tłumacze przysięgli pobierają za swe czynności urzędowe wynagrodzenie na podstawie taksy ustanowionej przez Ministra Sprawiedliwości³⁾.

§ 10. Tłumacz przysięgły winien prowadzić repertorium wszystkich przez niego sporządzonych lub sprawdzonych tłumaczeń oraz odpisów. Repertorium winno być podpisane przez prezesa sądu okręgowego, któ-

¹⁾ Patrz art. 133 § 2 i art. 140 § 2 k. p. k.

²⁾ Jednolity tekst: (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 8 z 1939 r.).

³⁾ Patrz rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 30.XII 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 11 z 1948 r.).

rego nadzorowi tłumacz podlega, po dokonanych przez sekretarza tego sądu przesnurowaniu, oparowaniu i przypieczątowaniu.

Wzór repertorium załącza się.

§ 11. Na wszystkich aktach i zaświadczeniach, które wydaje tłumacz przysięgły, winna być wciśnięta jego pieczęć i wymieniony numer pozycji, pod którą akt lub zaświadczenie zapisano w repertorium, oraz podana wysokość pobranego wynagrodzenia; nadto na przekładach winno być zamieszczone zaświadczenie, czy tłumaczenia dokonano z oryginału, czy też z przekładu lub z odpisu, a w ostatnim wypadku, czy odpis jest uwierzytelniony i w jaki sposób.

Przy podpisie swym winien tłumacz zaznaczyć, dla jakich języków ustanowiony jest tłumaczem.

§ 12. Minister Sprawiedliwości zwalnia tłumacza przysięgłego z zajmowanego stanowiska:

- a) na wniosek władzy nadzorczej,
- b) na prośbę tłumacza.

Władze sądowe i prokuratorskie winny o spostrzeżeniach, uzasadniających zwolnienie tłumacza przysięgłego, zawiadamiać właściwego prezesa sądu okręgowego, który po sprawdzeniu otrzymanych informacji, przesyła odnośnie akta Ministerstwu Sprawiedliwości wraz ze swym wnioskiem.

O śmierci tłumacza przysięgłego właściwy prezes sądu okręgowego zawiadamia Ministerstwo Sprawiedliwości.

§ 13. Po zwolnieniu ze stanowiska winien tłumacz przysięgły pieczęć swą i repertorium wydać prezesowi sądu okręgowego, którego nadzorowi podlega. W razie śmierci tłumacza przysięgłego obowiązek ten ciąży na jego spadkobiercach.

§ 14. O każdym ustanowieniu lub zwolnieniu tłumacza przysięgłego, o zmianie jego siedziby lub adresu biura oraz o jego śmierci obwieszcza się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości w oddzielnym dodatku „Ruch Służbowy”.

Ogólna lista tłumaczy przysięgłych będzie ogłaszana każdego roku w miesiącu styczniu w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości w oddzielnym dodatku „Ruch Służbowy” według stanu z dnia 1 stycznia danego roku.

§ 15. Do tłumaczy przysięgłych nie mają zastosowania przepisy o państwowej służbie cywilnej.

§ 16. Rozporządzenie niniejsze nie ma zastosowania do tłumaczy powoływanych w celu porozumiewania się z głuchymi lub niemymi, składającymi swe oświadczenia za pomocą znaków.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1929 r.

Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w przedmiocie tym wydane¹⁾

1) Zdanie drugie utraciło moc wskutek upływu terminu.

Nr porządkowy	D a t a	Nazwa urzędu, który dokument nadesłał albo imię i nazwisko oraz adres osoby, która dokument złożyła	Kto wystawił dokument	Data, numer i przedmiot dokumentu	W jakim języku dokument jest sporządzony	Na jaki język dokonano przekładu	Liczba stron i przekładu	1 ^o Pobrane wynagrodzenie	2 ^o Data wydania dokumentu	Pokwitowanie odbiorcy	U w a g i !
---------------	---------	---	-----------------------	-----------------------------------	--	----------------------------------	--------------------------	---	--	-----------------------	-------------

FUNKCJONARIUSZE PAŃSTWOWI¹⁾.

¹⁾ W dziale niniejszym podano jedynie te przepisy, które dotyczą funkcjonariuszy państwowych, związanych z wymiarem sprawiedliwości, bądź też z tym wymiarem się ściśle łączą. Przepisy ogólne urzędnicze zamieszczone zostaną w zbiorze tekstów ustaw pt. „Prawo urzędnicze“.

DEKRET

z dnia 14 maja 1946 r.

o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego funkcjonariuszów państwowych.

(Dz. U. R. P. Nr 22 z dnia 5.VI 1946 r., poz. 139, zmiana: Dz. U. R. P.
Nr 65, poz. 382 z 1947 r.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. 1. Funkcjonariuszami Państwowymi w rozumieniu niniejszego dekretu są urzędnicy i niżsi funkcjonariusze państwowej służby cywilnej, sędziowie, prokuratorowie oraz asesorowie i aplikanci sądowi, a nadto ci pracownicy przedsiębiorstw, zakładów i instytucji państwowych, których stosunek służbowy ma charakter publiczno-prawny i nie jest unormowany odmiennie w przepisach szczególnych.

2. Przepisy niniejszego dekretu nie dotyczą profesorów i pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich oraz nauczycieli jak również wojska i służby bezpieczeństwa publicznego, w tym Milicji Obywatelskiej, Straży Więziennej i Granicznej.

Art. 2. Stosunek służbowy : zasady zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych regulują przepisy prawne, obowiązujące w tym przedmiocie w dniu 1 września 1939 r. z późniejszymi zmianami, o ile przepisy niniejszego dekretu nie stanowią inaczej.

Art. 3. 1. Funkcjonariuszowi państwowemu zalicza się czas jego służby do dnia 1 września 1939 r., zaliczony lub zaliczalny według obowiązujących w tym przedmiocie przepisów prawnych.

2. Prawo do zaliczenia, określonego w ust. 1, traci funkcjonariusz państwowy, który nie zgłosił się ponownie do służby państwowej w okre-

sie od dnia 22 lipca 1944 r. najpóźniej w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego dekretu lub od ustania przeszkody, uniemożliwiającej zgłoszenie się jego do służby.

3. Warunki i tryb zaliczenia do czasu służby okresu od dnia 1 września 1939 r. ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 4. Władza służbowa może według swobodnego uznania bądź przyjąć ponownie do służby zgłaszającego się funkcjonariusza państwowego, bądź odmówić mu tego przyjęcia.

Art. 5. Odmowę ponownego przyjęcia zgłaszającego się funkcjonariusza państwowego uważa się za zwolnienie go ze służby z zachowaniem nabytych przezeń praw emerytalnych, co nie wyłącza dopuszczalności pozbawienia go tych praw w całości lub w części orzeczeniem dyscyplinarnym.

Art. 6. Jeżeli wskutek zmiany w organizacji władz i urzędów nie ma właściwej władzy służbowej lub jej działalność nie została wznowiona, właściwym dla sprawowania czynności jest Prezes Rady Ministrów.

Art. 7. Funkcjonariuszowi państwowemu ani jego rodzinie nie służy prawo do uposażenia za okres od dnia 1 września 1939 r. do dnia ponownego objęcia służby państwowej.

Art. 8. Funkcjonariuszowi państwowemu przyjętemu po dniu 22 lipca 1944 r. do służby na stanowisko, do którego przywiązana jest wyższa grupa uposażenia, bez zaawansowania go do tej grupy, może władza służbowa przyznać dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między grupą uposażenia posiadaną, a przywiązaną do spełnianej funkcji oraz przynależne do tej funkcji dodatki.

Art. 9. Pracownik kontraktowy, zajmujący stanowisko urzędnika, lub niższego funkcjonariusza państwowego, jest traktowany na równi z funkcjonariuszem państwowym, mianowanym na stałe, pod względem obciążeń z tytułu podatków i innych opłat publiczno-prawnych oraz korzystania ze wszelkich świadczeń z wyjątkiem emerytalnych.

Art. 10¹). W okresie do dnia 31 grudnia 1948 r. właściwa władza naczelną może bez zachowania warunków i terminów, przewidzianych w odnośnych przepisach służbowych:

- a) zmienić grupę uposażenia i stanowisko służbowe funkcjonariusza państwowego,
- b) zwolnić go od egzaminu praktycznego,
- c) przenieść w stan spoczynku,

¹) W myśl dekretu z dnia 22 X 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 382) Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia postanowić o wygaśnięciu mocy obowiązującej powyższego art. przed dniem 31.XII 1948 r.

d) zwolnić ze służby po uprzednim 3-miesięcznym wypowiedzeniu z zachowaniem przysługujących praw emerytalnych.

Art. 11. Przepis art. 10 nie zwalnia od obowiązku uzyskania zgody Prezesa Rady Ministrów w przypadkach, w których ta zgoda jest wymagana odnośnymi przepisami prawnymi.

Art. 12. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów i wszystkim ministrom — każdemu w zakresie jego działania.

Art. 13. 1. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 29 grudnia 1945 r. Równocześnie traci moc obowiązującą dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego i zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 89).

2. Do czasu odmiennego unormowania pozostaje w mocy rozporządzenie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r. o ustaleniu grup uposażenia do tabeli stanowisk we władzach, urzędach, zakładach i instytucjach państwowych (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 90) wraz z późniejszymi jego zmianami.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 28 października 1933 r.

o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych.

(Dz. U. R. P. Nr 86 z dnia 30. X. 1933 r., poz. 663, ostatnia zmiana: Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 287 z 1946 r. obow. od 1 września 1946 r.).

Art. 4. Funkcjonariuszom państwowym Rada Ministrów władna jest przyznać dodatki uzasadnione warunkami lokalnymi w kraju i na obszarze W. M. Gdańska¹⁾.

Funkcjonariuszom państwowym, pełniącym służbę za granicą, przyznaje się dodatki lokalne, których wysokość ustala Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Dodatki te przysługują od dnia objęcia stanowiska za granicą do dnia odwołania z tego stanowiska, przy czym wysokość dzienna dodatku wynosi 1/30 jego wysokości miesięcznej.

Art. 5. Funkcjonariuszom państwowym, mianowanym (wybieranym) na stanowiska kierownicze, przyznaje się dodatek funkcyjny. Postanowienie to ma zastosowanie także do osób, pełniących obowiązki przywiązane do stanowisk kierowniczych, z tą różnicą, że ich prawo do do-

¹⁾ W. M. Gdańsk włączono do obszaru Rzeczypospolitej Polskiej.

datku funkcyjnego powstaje dopiero od dnia pierwszego miesiąca po upływie okresu dwumiesięcznego pełnienia tych obowiązków.

Można otrzymać równocześnie tylko jeden dodatek funkcyjny, zaś w razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków funkcyjnych służy uprawnionemu prawo wyboru.

Dodatek funkcyjny nie przysługuje osobom, pozostającym w stanie nieczynnym, zawieszonym w pełnieniu służby, jak również w przypadkach niepełnienia z jakiegokolwiek powodu co najmniej przez dwa miesiące obowiązków przywiązanych do stanowiska kierowniczego.

Stanowiska kierownicze oraz wysokość dodatku funkcyjnego określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonariuszom państwowym dodatki służbowe, uzasadnione szczególnymi właściwościami służby; osoby pobierające dodatek funkcyjny nie mogą otrzymać równocześnie dodatku służbowego.

Funkcjonariuszom państwowym, pełniącym służbę za granicą i w **Biurze Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku¹⁾** może Minister Spraw Zagranicznych przyznać ze względu na specjalne właściwości ich służby dodatek reprezentacyjny. Funkcjonariusze pobierający dodatek reprezentacyjny nie mają prawa do dodatku funkcyjnego i służbowego.

Art. 5a. Funkcjonariuszowi państwowemu służy prawo do dodatku rodzinnego, którego wysokość oraz warunki pobierania określi rozporządzenie Rady Ministrów²⁾.

Art. 6. Funkcjonariuszowi państwowemu służy prawo do jednego tylko uposażenia, jako wynagrodzenia za ogół czynności, połączonych z jego stanowiskiem służbowym. Za spełnianie czynności dodatkowych, niezwiązanych z jego stanowiskiem, może funkcjonariusz państwowy otrzymać dodatkowe wynagrodzenie. Zasady przyznawania tego wynagrodzenia ustala Rada Ministrów.

Art. 7. Funkcjonariusze państwowi mogą otrzymać zasiłki i nagrody pieniężne, na wypłatę których wstawiane będą co roku odpowiednie kwoty do preliminarza budżetowego. Również wstawiane będą do preliminarza budżetowego specjalne kwoty dla funkcjonariuszów państwowych, utrzymujących licznieszą rodzinę.

Art. 8. Uposażenie, wypłacane na zasadzie rozporządzenia niniejszego, wolne jest od państwowego podatku dochodowego i opłaty emerytalnej; wolne są również od państwowego podatku dochodowego wszelkiego rodzaju zasiłki i nagrody pieniężne, przewidziane w art. 7.

Przepisy art. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do uposażenia pracow-

¹⁾ W. M. Gdańsk włączono do obszaru Rzeczypospolitej Polskiej.

²⁾ Patrz rozporz. Rady Min. z dnia 19.XII 1933 r. Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781, ostatnia nowela Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17 z 1948 r. obow. od 23.I 1948 r.

ników o charakterze publiczno-prawnym w przedsiębiorstwach i monopoliach państwowych oraz do uposażenia funkcjonariuszów administracji lasów państwowych (art. 25).

Art. 10. W razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesień na nowe miejsce służbowe, przysługują funkcjonariuszowi państwowemu należności, które określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 11. Funkcjonariuszom państwowym może być udzielona w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, bezprocentowa zaliczka na uposażenie. Warunki przyznawania i spłaty zaliczek, tudzież ich wysokość określi Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 12. Rozporządzenie Rady Ministrów unormuje pomoc lekarską dla funkcjonariuszów państwowych i ich rodzin.

Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonariuszom państwowym i ich małżonkom ulgi w przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi.

Art. 13. Rozporządzenie Rady Ministrów określi normy należności za mieszkania w naturze oraz unormuje sprawę mieszkań służbowych i reprezentacyjnych.

Sprawę mieszkań funkcjonariuszów państwowych zatrudnionych w administracji wojskowej, normuje ustawa z dnia 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr 97, poz. 681) wraz z późniejszymi zmianami oraz rozporządzenia na jej podstawie wydane.

Art. 14. Funkcjonariusze państwowi zajmujący mieszkania, określone w art. 13 ust. 1, winni na żądanie przełożonej władzy z chwilą rozwiązania stosunku służbowego, przeniesienia w stan spoczynku, przejścia w stan pozasłużbowy lub zmiany stanowiska służbowego, z powodu którego przydział mieszkania nastąpił, opróżnić mieszkanie częściowo do dni 28 od dnia doręczenia im odpowiedniego wezwania władzy, a całkowicie w terminie do 3 miesięcy od dnia doręczenia tego wezwania. Przy dobrowolnym wystąpieniu ze służby państwowej całkowite opróżnienie mieszkania powinno nastąpić natychmiast.

W razie nieopróżnienia mieszkania w oznaczonych terminach, władna będzie władza przełożona zarządzić eksmisję z przydzielonego mieszkania w drodze administracyjnej za pośrednictwem organów bezpieczeństwa publicznego.

Art. 15. Prawo do uposażenia powstaje:

- a) dla wступujących do służby państwowej czy to po raz pierwszy czy ponownie, jeżeli istotne objęcie służby nie nastąpiło z dniem pierwszym miesiąca kalendarzowego, lecz w ciągu miesiąca — od dnia objęcia służby, przy czym uposażenie za czas do pierwszego dnia najbliższego miesiąca oblicza się w wysokości dzien-

nej po 1/30 części uposażenia. Postanowienie to dotyczy także ponownego powołania emeryta do służby państwowej, winien on jednak za ten czas i w takim samym stosunku zwrócić Skarbowi Państwa pobrane do końca miesiąca zaopatrzenie emerytalne;

- b) w pozostałych przypadkach — z dniem pierwszym najbliższego kalendarzowego miesiąca po dniu mianowania (awansu) lub po dniu powstania warunków, uzasadniających zmianę uposażenia, jeżeli dzień mianowania (awansu) albo zmiany warunków nie zbiega się z terminem płatności uposażenia. W razie jednak zmiany miejsca służbowego, pociągającej za sobą zmianę wysokości uposażenia, prawo do uposażenia odpowiadającego nowemu miejscu służbowemu, przysługuje od pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca po zwolnieniu od poprzednich obowiązków służbowych.

Art. 16. Prawo do uposażenia gaśnie:

- a) w razie śmierci funkcjonariusza państwowego — z ostatnim dniem kalendarzowego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła;
- b) w razie rozwiązania stosunku służbowego w inny sposób — z ostatnim dniem tego kalendarzowego miesiąca, w którym stosunek służbowy istotnie ustał. Przepis ten nie dotyczy osób, które samowolnie opuściły służbę państwową; winny one zwrócić Skarbowi Państwa odpowiednią część uposażenia za dni nieprzesłużone według zasad, określonych w art. 15 lit. a).

Art. 17. Termin płatności uposażenia ustala Rada Ministrów.

Art. 18. Na czas pełnienia obowiązkowej służby wojskowej w szeregach traci funkcjonariusz państwowy od najbliższego terminu płatności prawo do uposażenia z tytułu służby cywilnej. Po powrocie z tej służby wojskowej do służby cywilnej służy mu prawo do uposażenia od dnia objęcia służby — według zasad określonych w art. 15 lit. a).

Na czas odbywania periodycznych ćwiczeń wojskowych zatrzymuje funkcjonariusz państwowy uposażenie z tytułu służby cywilnej.

Funkcjonariusz państwowy, powołany do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub ze względu na bezpieczeństwo Państwa, otrzymuje uposażenie, określone dla powołanych do służby wojskowej podczas mobilizacji, a nadto — jeżeli jego uposażenie z tytułu służby cywilnej jest wyższe od uposażenia wojskowego — otrzymuje od swej władzy cywilnej różnicę do wysokości uposażenia w służbie cywilnej, z uwzględnieniem każdorazowych zmian, zachodzących w uposażeniu w służbie cywilnej i wojskowej.

Art. 19. W razie dostania się funkcjonariusza państwowego do niewoli lub zaginięcia na terenie działań wojennych, prawo jego do uposażenia ulega zawieszeniu w całości aż do jego powrotu. O ile jednak pozostający w niewoli (zaginiony) pozostawił rodzinę, zawieszeniu ulega

tylko połowa uposażenia, zaś drugą połowę należy wypłacać rodzinie, jeżeli pozostający w niewoli (zaginiony) jest ich jedynym żywicielem. Za rodzinę uważa się żonę i dzieci.

Jeżeli okoliczności wskazują na to, że funkcjonariusz popadł w niewolę rozmyślnie — zawiesza się również prawo do uposażenia pobieranego przez rodzinę.

Po powrocie funkcjonariusza państwowego i po stwierdzeniu, że dostał się on do niewoli lub też zaginął bez własnej winy, otrzymuje on za cały czas niewoli (zaginienia) uposażenie, które uległo zawieszeniu, z potrąceniem ewentualnych zaliczek, wypłaconych w czasie niewoli (zaginienia) i kwot uposażenia wypłaconego jego rodzinie w czasie niewoli (zaginienia).

Gdy funkcjonariusz państwowy, który zaginął na terenie działań wojennych, nie odnajdzie się najpóźniej w ciągu roku od chwili ratyfikacji pokoju, rodzina zaginionego traci prawo do uposażenia, otrzymuje natomiast tymczasowe zaopatrzenie w myśl obowiązujących przepisów.

W wyjątkowych przypadkach Rada Ministrów władna jest ten termin przedłużyć.

Postanowienia artykułu niniejszego stosuje się odpowiednio także w czasie pokoju do funkcjonariuszów państwowych, zatrudnionych w służbie bezpieczeństwa lub w służbie granicznej.

Art. 20. W razie śmierci funkcjonariusza państwowego przyznaje się osobie, która poniesie kosztą pogrzebu, zwrot tych kosztów, przy czym:

- a) jeżeli koszty pogrzebu ponoszą żona albo dzieci lub rodzice, przyznaje się na pokrycie tych kosztów ryczałt w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobranego przez zmarłego uposażenia,
- b) jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba, przyznaje się jej zwrot kosztów rzeczywiście poniesionych i udowodnionych, najwyżej jednak do wysokości, określonej w lit. a) o ile umarły nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

Art. 21. Z uposażenia mogą być dokonywane potrącenia na podstawie:

- 1) postanowień ustawowych;
- 2) tytułów egzekucji sądowej, zaopatrzonych klauzulą wykonalności;
- 3) zarządzeń właściwych władz administracyjnych.

Na podstawie zarządzeń administracyjnych potrącenia mogą być dokonywane jedynie w celu zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu stosunku służbowego oraz należności i danin. Roszczeniom Skarbu Państwa służy bez względu na czas ich powstania pierwszeństwo zaspo-

kojenia przed innymi roszczeniami. Wyjątek stanowią roszczenia o alimenty, które winny być traktowane na równi z roszczeniami Skarbu Państwa.

Co do dopuszczalności i wysokości potrąceń należy stosować przepisy dotyczące egzekucji sądowej i administracyjnej. Nie dotyczy to rat zaliczek na uposażenie oraz opłat za świadczenia Skarbu Państwa w naturze, które potrąca się w pełni wysokości niezależnie od potrąceń z innego tytułu.

Potrącenia skutecznie władza asygnująca uposażenie.

Sprawę potrąceń z uposażenia funkcjonariuszów państwowych, zatrudnionych w administracji wojskowej, normuje ustawa z dnia 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego osób wojskowych oraz funkcjonariuszów państwowych w administracji wojskowej (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 58, poz. 439).

Art. 22. Roszczenia osób, wymienionych w art. 1 ust. 2 do Skarbu Państwa, wynikające z tytułu uposażenia, przedawniają się po upływie lat trzech od dnia powstania odnośnego tytułu prawnego.

Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność, przedsięwziętą przez te osoby w celu ustalenia lub dochodzenia wierzytelności, jeżeli Skarb Państwa został o tych czynnościach zawiadomiony.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 31 grudnia 1935 r.

w sprawie stroju urzędowego niższych funkcjonariuszów sądowych i prokuratorskich.

(Dz. U. R. P. Nr 7 z dnia 31. I 1936 r., poz. 81).

Na podstawie art. 265 § 3 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 102, poz. 863) zarządzam, co następuje:

§ 1. Strój urzędowy niższych funkcjonariuszów sądowych i prokuratorskich winien odpowiadać niżej podanym przepisom i wzorom.

§ 2. Zasadniczy materiał stroju urzędowego: sukno ciemno-popiele (marngo) na ubranie ciepłe oraz tkanina wełniano-bawełniana w tymże kolorze na ubranie letnie; guziki z żółtego metalu (złota) z orłem państwowym; rozmiary guzików: duży — 23 mm średnicy, mały — 17 mm średnicy i na czapkę — 10 mm.

§ 3. Strój urzędowy ciepły składa się z kurtki, spodni, płaszcza i czapki, zaś letni — z kurtki, spodni i czapki.

a) Kurtka jednorzędowa (tabl. Nr 1) bez rozcięcia z tyłu, zapinana na 6 dużych guzików, z dwiema bocznymi krytymi kieszeniami i patkami szerokości 16—18 cm i wysokości 7 cm. Długość kurtki taka, aby dół poły z tyłu dotykał płaszczyzny siedzenia przy pozycji siedzącej. Kołnierz leżący, wykładany, wysokości

5 cm—7 1/2 cm, zapinany na 1 haftkę. Mankiety na rękach okrągłe, wysokości 10 cm z dwoma małymi guzikami. Kołnierz i mankiety kurtki obramowane wypustką sukienną koloru fioletowego;

- b) spodnie z materiału barwy kurtki, kroju cywilnego, równej szerokości w dole i kolanie (bez mankietów), długie do trzewików, z wypustką sukienną koloru fioletowego. Trzewiki czarne.
- c) Płaszcz dwurzędowy (tabl. Nr 2), zapinany na 6 dużych guzików z każdej strony, z dwiema bocznymi krytymi kieszeniami z patkami szerokości 18—20 cm i wysokości 8 cm. Kołnierz leżący, wykładany, wysokości 10—12 cm, zapinany na 1 haftkę. Mankiety na rękawach okrągłe wysokości 15 cm. Z tyłu płaszcza, wciętego w stanie, pęto (dragonik) zaokrąglone o wysokości 5 cm, długości 20—22 cm, zapinane na 2 duże guziki. Płaszcz z tyłu posiada rozcięcie, sięgające od dołu do płaszczyzny siedzenia, zapinane na 5 małych guzików. Kołnierz i mankiety obramowane wypustką z sukna fioletowego.
- d) Czapka angielska (tabl. Nr 3) z materiału barwy kurtki, z daszkiem skórzanym szerokości 6 cm i czarną rzemienną podpinką szerokości 1 cm; podpinka przytwierdzona do czapki dwoma małymi guzikami z metalu żółtego (złotego) z orłem państwowym. Na otoku nad podpinką orzeł państwowy z żółtego metalu (złoty). Dookoła górnego szwu oraz na górnej i dolnej części otoku wypustka z fioletowego sukna.

§ 4. Oznaki stanowisk niższych funkcjonariuszów:

1) pomocniczy woźny — na brzegach kołnierza kurtki i płaszcza naszyty kąt o rozchyleniu 60° z sukna fioletowego szerokości 2 cm o bokach długości: na kurtce — 7 i 11 cm i na płaszczu — 12 i 13 cm (tabl. Nr 4).

2) Woźny — na brzegach kołnierza kurtki i płaszcza kąt o rozchyleniu 60° z sukna fioletowego, szerokości 2 cm o bokach długości: na kurtce 7 i 11 cm i na płaszczu — 12 i 13 cm, z naszytym na nim złotym galonikiem o szerokości 5 mm (tabl. Nr 5).

3) Starszy woźny — na brzegach kołnierza kurtki i płaszcza naszyty kąt o rozchyleniu 60° z sukna fioletowego, szerokości 25 mm o bokach długości: na kurtce 7 i 11 cm i na płaszczu 12 i 13 mm, z naszytym na nim złotym galonikiem o szerokości 13 mm (tabl. Nr 6).

§ 5. Niżsi funkcjonariusze Ministerstwa Sprawiedliwości noszą ponadto na kołnierzu kurtki i płaszcza z obu stron (tabl. Nr 7) oraz na otoku czapki (tabl. Nr 9) nad podpinką monogram z żółtego metalu (złoty) z literami M. S. (tabl. Nr 8); orzeł państwowy natomiast przymocowany do górnej części czapki.

§ 6. W czasie pełnienia służby niżsi funkcjonariusze winni być w stroju urzędowym.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Dostosowanie stroju urzędowego do przepisów niniejszego rozporządzenia nastąpi w miarę wydawania nowych kompletów tegoż stroju.

§ 8. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 118, poz. 971 i z dnia 6 marca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 100).

Uwaga: Do rozporządzenia w Dzienniku Ustaw dołączono 9 tablic, których w niniejszym wydawnictwie nie umieszczamy.

DODATEK

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 4 listopada 1947 r.

o wyznaczeniu sądów grodzkich do prowadzenia i zakładania ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów.

(Dz. U. R. P. Nr 69 z dnia 7. XI 1947 r., poz. 429).

Na podstawie art. 9 prawa o ustroju sądów powszechnych oraz art. XXIII i LVII przepisów wprowadzających prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych zarządzam, co następuje:

§ 1. Prowadzenie i zakładanie ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów powierza się sądom grodzkim wymienionym w wykazie stanowiącym załącznik do niniejszego rozporządzenia¹⁾. Sądy te są wyłącznie właściwe do prowadzenia i zakładania ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów dla swych okręgów oraz dla okręgów wskazanych w wymienionym załączniku.

§ 2. Sądy grodzkie nie wymienione w załączonym wykazie oraz sądy okręgowe, które prowadzą dotychczas księgi wieczyste i zbiory dokumentów, są właściwe do dalszego prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów już założonych oraz do rozpoznania spraw o założenie ksiąg wieczystych i o złożenie dokumentów wszczętych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia aż do czasu przekazania ich sądom właściwym według tego rozporządzenia.

§ 3. Przekazanie ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów, akt toczących się spraw o założenie ksiąg wieczystych oraz repertoriów i innych ksiąg biurowych dotyczących ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów właściwym sądom grodzkim przez sądy grodzkie, którym rozporządzeniem niniejszym nie zostało powierzone prowadzenie ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów, nastąpi w czasie od 1 stycznia do 31 marca 1948 r.

§ 4. Przekazanie przez sądy okręgowe właściwym sądom grodzkim zbiorów dokumentów i ksiąg biurowych dotyczących tych zbiorów

¹⁾ Załącznik ten w niniejszym zbiorze nie został umieszczony.

nastąpi w czasie od 1 stycznia do 31 marca 1948 r., a ksiąg wieczystych, akt toczących się spraw o założenie ksiąg wieczystych oraz ksiąg biurowych dotyczących ksiąg wieczystych — w czasie od 1 stycznia do 30 września 1948 r. Jednakże księgi wieczyste i akta spraw o założenie ksiąg wieczystych dotyczące nieruchomości położonych w miastach będących siedzibą sądu okręgowego oraz w powiatach mających siedzibę władz w siedzibie sądu okręgowego podlegają przekazaniu właściwym sądom grodzkim w czasie określonym w § 3.

§ 5. Księgi biurowe prowadzone przez sądy okręgowe podlegają przekazaniu sądom grodzkim mającym siedziby w siedzibach sądów okręgowych.

§ 6. Księgi wieczyste i zbiory dokumentów przekazane zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia wraz z księgami biurowymi nie podlegają ponownemu wpisaniu do repertoriów.

§ 7. Przekazane repertoria ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów zamyka się pod ostatnim wpisem podwójną czerwono-czarną linią i używa się ich dalej. Repertoria te oznacza się dla odróżnienia ich od innych dużymi kolejnymi literami alfabetu.

§ 8. Terminy przekazania ksiąg wieczystych, zbiorów dokumentów, akt toczących się spraw o założenie ksiąg wieczystych oraz ksiąg biurowych właściwym sądom grodzkim w czasie określonym w §§ 3 i 4 wyznaczają w drodze zarządzeń właściwi prezesi sądów apelacyjnych.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1948 r.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 4 grudnia 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.
Regulamin wewnętrznego urzędowania Trybunału Ubezpieczeń
Społecznych.

(Dz. U. R. P. Nr 74 z dnia 16. XII. 1947 r., poz. 473).

Na podstawie art. 38 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych
z dnia 28 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 71, poz. 476 i z 1946 r.
Nr 12, poz. 76) zarządza się, co następuje:

D Z I A Ł I.

Administracja sądowa.

R o z d z i a ł I.

Prezes.

§ 1. Prezes kieruje pracami Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, oznaczonego w dalszych przepisach niniejszego regulaminu wyrazem „Trybunał”.

Prezes sprawuje bezpośredni nadzór służbowy i w zakresie administracji sądowej reprezentuje Trybunał na zewnątrz.

§ 2. W zakresie kierownictwa i nadzoru służbowego zadaniem prezesa jest zapewnienie prawidłowego toku czynności w Trybunale i w sądach ubezpieczeń społecznych, w szczególności prezes, nie wchodząc w dziedzinę orzecznictwa sądowego, czuwa, aby praca w Trybunale i sądach ubezpieczeń społecznych odbywała się sprawnie, zgodnie z ustanowionym rozkładem czynności, i nie była zaniedbywana, aby czynności sądowe odbywały się z należytą powagą i starannością i aby zachowanie się sędziów i urzędników w stosunkach służbowych i poza służbą stało na odpowiednim poziomie.

§ 3. W czynnościach nadzorczych powinni z prezesem współdziałać wiceprezesa oraz przewodniczący na posiedzeniach sądowych Trybunału.

§ 4. Prezes z urzędu jest przewodniczącym ogólnego zgromadzenia kolegium administracyjnego i sądu dyscyplinarnego, wyznacza terminy ich posiedzeń, ustala porządek dzienny i przewodniczy na posiedzeniach. Prezes może objąć przewodniczenie w kolegium orzekającym i w kolegium siedmiu sędziów według swego uznania po uprzedzeniu o tym właściwego wiceprezesa.

§ 5. Prezes oznacza zakres czynności własny i wiceprezesów jako kierowników wydziałów. Prezes może sam objąć kierownictwo jednego z wydziałów. Po porozumieniu z właściwymi wiceprezesami prezes przydziela do wydziałów aplikantów i sekretarzy sądowych.

§ 6. Do obowiązków prezesa należy zarządzanie sprawami dotyczącymi stanu służby sędziów i innych osób pracujących w Trybunale i w sądach ubezpieczeń społecznych.

Do obowiązków prezesa należy również zwierzchnie zarządzanie gospodarką, kasowością, biurowością, korespondencją w sprawach ogólnych, nie dotyczącą wyłącznie poszczególnej sprawy sądowej, sprawami archiwalnymi oraz składanie sprawozdań z działalności Trybunału i sądów ubezpieczeń społecznych.

§ 7. Prezes może celem omówienia bieżących kwestii z zakresu czynności Trybunału zwoływać zebrania wiceprezesów i sędziów. Udział wezwanych na naradę jest obowiązkowy. Na zaproszenie prezesa w zebraniu może brać udział rzecznik interesu publicznego.

§ 8. Prezes może w celu przyśpieszenia i usprawnienia postępowania skracać terminy przewidziane w niniejszym regulaminie, a także przedłużać je w przypadkach nieodzownej potrzeby.

§ 9. Prezes może na wniosek rzecznika interesu publicznego celem ułatwienia mu wykonywania uprawnień z art. 88 i 108 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych zlecić prezesom okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych nadsyłanie Trybunałowi odpisów wyroków, stwierdzających rażące lub powtarzające się naruszenie prawa w orzecznictwie instytucji ubezpieczeń społecznych, a także spostrzeżeń w tym zakresie.

R o z d z i a ł II.

Wydziały, wiceprezesa, sędziowie.

§ 10. Trybunał dzieli się na wydziały. Ilość wydziałów i ich zakres czynności ustala w drodze zarządzenia Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

§ 11. Wiceprezes kieruje wydziałem powierzonym mu przez prezesa. Wiceprezes wyznacza terminy posiedzeń sądowych i posiedzeń kolegium siedmiu sędziów, wyznacza skład sędziów oraz przewodniczącego na posiedzeniu, jeżeli sam nie przewodniczy, wyznacza sędziego sprawozdawcę, ustala porządek dzienny każdego posiedzenia i rozdziela pracę między sędziów, przestrzegając równomierności obciążenia.

§ 12. Przydziału sędziów do wydziałów dokonywa kolegium administracyjne na wniosek prezesa, zgłoszony po zasięgnięciu opinii właściwych wiceprezesów.

§ 13. Wiceprezes sprawuje bezpośredni nadzór nad przydzielonymi do wydziału sekretarzami sądowymi i aplikantami oraz czuwa nad jednolitością orzecznictwa w zakresie spraw wydziału.

§ 14. W razie chwilowej nieobecności wiceprezesa zastępuje go w kierownictwie wydziałem najstarszy służbą sędzia, przydzielony do danego wydziału.

Jeżeli przerwa w urzędowaniu wiceprezesa ma trwać dłużej lub trwa dłużej niż sześć tygodni, prezes może objąć kierownictwo wydziału lub wyznaczyć kierownika spośród sędziów.

R o z d z i a ł III.

Kolegium administracyjne.

§ 15. O terminie posiedzenia kolegium administracyjnego należy zawiadomić z podaniem porządku dziennego wszystkich jego członków w miarę możliwości na trzy dni przed posiedzeniem.

Jeżeli na posiedzeniu kolegium administracyjnego ma nastąpić ustalenie kolegium sędziowskiego, przewidzianego w art. 26 § 2 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych, należy porządek dzienny obrad podać do wiadomości wszystkich członków kolegium administracyjnego przynajmniej na siedem dni przed posiedzeniem.

§ 16. Zastępca członka kolegium administracyjnego z wyboru uczestniczy w posiedzeniu tego kolegium w przypadku, gdy członek kolegium nie może wziąć w nim udziału albo podlega wyłączeniu w danej sprawie. O kolejności powołania do zastępstwa jednego z dwóch zastępców decyduje uzyskanie większej ilości głosów przy wyborze zastępcy, w razie równej ilości głosów — los.

§ 17. Protokołu obrad kolegium administracyjnego nie spisuje się. Uchwały kolegium administracyjnego sekretarz kolegium lub wyznaczony przez prezesa sekretarz sądowy bądź aplikant wpisuje do dziennika posiedzeń. Dziennik podpisują wszyscy obecni na posiedzeniu członkowie kolegium.

Członek kolegium administracyjnego przegłosowany może, podpisując dziennik, zaznaczyć swoje zdanie odrębne, a także złożyć do akt opracowaną na piśmie opinię.

R o z d z i a ł IV.

Sekretariaty.

§ 18. Przy Trybunale czynne są podległe bezpośrednio prezesowi sekretariaty prezydialny i sądowy.

§ 19. Sekretariat prezydialny załatwia sprawy administracyjne, osobowe i gospodarcze Trybunału, wykonywa czynności kancelaryjne, dotyczące posiedzeń i spraw rozpatrywanych na zgromadzeniach ogólnych, w kolegium administracyjnym i w sądzie dyscyplinarnym przy Trybunale, opracowuje materiały statystyczne dotyczące Trybunału na podstawie danych własnych i dostarczonych przez sekretariat sądowy.

W skład sekretariatu prezydialnego wchodzi: biblioteka, biuro sekretariatu i biuro rachuby.

§ 20. Naczelnik sekretariatu prezydialnego jest sekretarzem zgromadzenia ogólnego, kolegium administracyjnego i sądu dyscyplinarnego przy Trybunale. Naczelnik sekretariatu prezydialnego sprawuje bezpośredni nadzór nad niższymi funkcjonariuszami Trybunału.

§ 21. Sekretariat sądowy wykonywa czynności pomocnicze i kancelaryjne w sprawach sądowych wpływających do Trybunału i w sprawach posiedzeń kolegiów siedmiu sędziów, prowadzi ewidencję orzecznictwa Trybunału jako materiału do zbioru orzeczeń Trybunału i księgę zasad prawnych.

Na czele sekretariatu sądowego stoi naczelnik sekretariatu, w skład sekretariatu sądowego wchodzi: sekretarze sądowi, aplikanci przydzieleni do Trybunału, biuro podawcze, kancelaria sądowa, ekspedycja i archiwum.

R o z d z i a ł V.

Czas urzędowania i ferie sądowe.

§ 22. Godziny urzędowania w Trybunale oznacza prezes. Jeżeli posiedzenie sądowe przeciąga się poza godziny urzędowe, w sekretariacie sądowym powinien pozostawać aż do końca posiedzenia jeden z urzędników, wyznaczony przez naczelnika sekretariatu sądowego, chyba że przewodniczący na posiedzeniu zarządzi inaczej.

§ 23. Dla interesantów sekretariaty Trybunału powinny być otwarte w dni powszednie co najmniej w ciągu trzech godzin. Godziny te oznacza prezes.

Adwokaci i zastępcy stron mają dostęp do sekretariatu sądowego w ciągu całego czasu urzędowania.

§ 24. Prezes i wiceprezesi oznaczają dni i godziny przyjęć u siebie.

§ 25. Godziny urzędowania i przyjęć należy podać do wiadomości powszechnej przez umieszczenie odpowiedniego obwieszczenia przy wejściu do Trybunału.

§ 26. Ferie sądowe trwają od 15 czerwca do 15 września włącznie. W czasie ferii sądowych odbywają się posiedzenia niejawne i rozprawy w sprawach niecierpiących zwłoki.

D Z I A Ł II.

Posiedzenia sądowe.

R c z d z i a ł I.

Czynności przygotowawcze.

§ 27. Pisma procesowe w sprawach sądowych sekretariat sądowy wciąga do repertorium i przedstawia właściwemu wiceprezesowi, który wydaje decyzje co do sposobu załatwienia i przekazuje je do wykonania sekretarzom sądowym przydzielonym do wydziału.

§ 28. W przypadkach, przewidzianych w art. 363 § 1 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych, wiceprezes kieruje sprawę na posiedzenie niejawne, wyznacza termin posiedzenia przy uwzględnieniu czasu potrzebnego dla opracowania wniosku i sędziego sprawozdawcę, jeżeli sam sprawozdania nie obejmie. Sporządzenie sprawozdania i wniosku w tych przypadkach wiceprezes może zlecić także sekretarzowi sądowemu (aplikantowi).

§ 29. Jeżeli wiceprezes uzna, że skarga odpowiada wymogom formalnym, wyznacza sędziego sprawozdawcę i zarządza przesłanie akt sprawy rzecznikowi interesu publicznego po wniesieniu przez strony odpowiedzi na skargę bądź po upływie terminu do ich wniesienia. Równocześnie wiceprezes zarządza doręczenie odpisów odpowiedzi skarżącemu i w miarę potrzeby pozostałym stronom.

§ 30. Sprawy pokrewne, a także sprawy odroczone lub ponownie rozpoznawane przez Trybunał, należy w miarę możliwości przydzielać jednemu i tym samym sędziom sprawozdawcom.

§ 31. Po zwrocie akt przez rzecznika interesu publicznego sekretariat sądowy doręcza je sędziemu sprawozdawcy celem opracowania wniosków, a w szczególności, czy ma być wyznaczona rozprawa.

§ 32. Ostatnie trzy dni przed rozprawą akta sprawy powinny znajdować się w sekretariacie i być dostępne do przeglądu przez strony.

Wniosków rzecznika interesu publicznego i sędziego sprawozdawcy nie załącza się do akt sprawy i stronom nie okazuje się. Sekretariat sądowy przechowuje je oddzielnie, jeśli sędzia sprawozdawca bądź przewodniczący nie zachował ich u siebie.

§ 33. Sekretarze sądowi (aplikanci), wyznaczeni na posiedzenie, przygotowują potrzebny materiał: jak akta, książki itp.

§ 34. Aplikantom i sekretarzem sądowym wiceprezesi mogą za zgodą prezesa poruczać opracowywanie dla sędziów projektów wniosków w poszczególnych sprawach procesowych.

§ 35. Sędzia sprawozdawca opracowuje na piśmie i przedstawia przewodniczącemu najpóźniej na trzy dni przed posiedzeniem (rozprawą) wniosek z uzasadnieniem, a w przypadkach potrzeby rozstrzygnięcia zasadniczego zagadnienia prawnego także proponowaną tezę.

§ 36. Przewodniczący może wyznaczyć współsprawozdawcę oraz zarządzić kolejne przesłanie akt na czas określony wszystkim członkom kolegium orzekającego.

R o z d z i a ł II.

Przepisy ogólne o posiedzeniach sądowych.

§ 37. Sędziowie biorą udział w posiedzeniach niejawnych i w rozprawach w porządku ustalonym przez wiceprezesa i podanym do wiadomości sędziom nie później niż na czternaście dni przed posiedzeniem. Termin ten nie stosuje się w przypadkach przewidzianych w § 28 i w innych przypadkach pilnej potrzeby, wywołanej nagłością sprawy lub nieumiejętnością przybycia wyznaczonego sędziego.

Do udziału w posiedzeniu wiceprezes, za zgodą prezesa, może wyznaczyć w porozumieniu z właściwym wiceprezesem sędziego z innego wydziału.

§ 38. O niemożności przybycia na posiedzenie sędzia powinien zawiadomić wiceprezesa możliwie zawczasu.

§ 39. Sędziowie zajmują na posiedzeniach miejsca według starszeństwa, oznaczonego na podstawie art. 30 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych. Przewodniczący zajmuje zawsze pierwsze (środkowe) miejsce. Starszy z sędziów zajmuje miejsce prawe, a młodszy — lewe od przewodniczącego.

§ 40. Rzecznik interesu publicznego zajmuje miejsce przy stole sędziowskim po prawej stronie sądu, a protokolant — po lewej.

§ 41. Przy naradzie i głosowaniu obecni są tylko członkowie kolegium orzekającego oraz — jeśli przewodniczący nie zarządzi inaczej — protokolant.

§ 42. Kolegium orzekające, w przypadku rozstrzygnięcia zasadniczego zagadnienia prawnego, ustala wykładnię prawną w postaci sformułowanej tezy, która wchodzi w ośnowę uzasadnienia orzeczenia. W ośnowę uzasadnienia orzeczenia wciąga kolegium orzekające także uchwalone przez kolegium siedmiu sędziów zasady prawne.

Jeżeli rozstrzygnięcie opiera się na zasadzie prawnej, już uprzednio ustalonej i uzasadnionej w innym wyroku lub postanowieniu, można zamiast powtórzenia tego uzasadnienia przytoczyć jego streszczenie z powołaniem się na poprzedni wyrok lub postanowienie.

§ 43. Jeżeli uwzględnienie jednego z podniesionych w skardze zarzutów pociąga za sobą uchylenie zaskarżonego orzeczenia, Trybunał może zaniechać rozważania innych zarzutów.

§ 44. Jeżeli postanowienie, wyrok lub uzasadnienie zostanie uchwalone wbrew wnioskowi sędziego sprawozdawcy, opracowuje je wnioskodawca lub jeden z sędziów, który głosował za przyjętym wnioskiem, jeśli sędzia sprawozdawca nie podejmie się opracowania.

§ 45. Sędzia, korzystający z zastrzeżonego w art. 321 § 2 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych uprawnienia do złożenia swego zdania odrębnego, winien je złożyć wraz z uzasadnieniem na piśmie w ciągu siedmiu dni od dnia głosowania.

§ 46. W orzeczeniu, w którym wymienia się skład sądu, należy przy nazwiskach sędziów zaznaczyć ich stanowisko sędziowskie. Na pierwszym miejscu każdego wyroku powinien być napis: „W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej”.

§ 47. Wyroki podpisuje całe kolegium orzekające. Postanowienia podpisuje przewodniczący i sędzia sprawozdawca.

Wypisy wyroków i postanowień, przeznaczone dla stron, podpisuje wiceprezes i sekretarz sądowy.

Wypisy te winny być zaopatrzone w pieczęć urzędową.

R o z d z i a ł III.

Posiedzenia niejawne.

§ 48. Na posiedzenia niejawne nie mają dostępu inne osoby poza składem orzekającym, rzecznikiem interesu publicznego i protokolantem.

§ 49. Na posiedzeniu niejawnym po wysłuchaniu sprawozdania sędziego sprawozdawcy oraz wniosku rzecznika interesu publicznego, kolegium orzekające przystępuje do narady i głosowania.

§ 50. Kolegium orzekające na posiedzeniu niejawnym może sprawę przekazać do rozprawy.

§ 51. Wokandę spraw, wyznaczonych na posiedzenie niejawne, sekretariat sądowy w jednym egzemplarzu przesyła biorącym udział w posiedzeniu sędziom i protokolantowi, a w dwu egzemplarzach rzecznikowi co najmniej na tydzień przed posiedzeniem.

§ 52. Zapadłe na posiedzeniu niejawnym orzeczenie protokolant wpisuje do dziennika posiedzeń niejawnych wydziału i odnotowuje w aktach sprawy. Dziennik posiedzeń niejawnych wydziału podpisuje przewodniczący i protokolant.

R o z d z i a ł IV.

Rozprawy.

§ 53. O terminie rozprawy zawiadamia strony sekretarz.

Rozprawy wyznacza się w godzinach od 9-ej do 14-ej i trwają one w zasadzie do godz. 16-tej.

§ 54. Wokanda spraw wyznaczonych na rozprawę powinna być wywieszona przed wejściem do sali rozpraw co najmniej na 3 dni przed rozprawą. W tymże terminie po jednym egzemplarzu wokandy doręcza się wyznaczonym do rozprawy sędziom i protokolantom, a w dwu egzemplarzach rzecznikowi interesu publicznego.

§ 55. Celem wykonywania zarządzeń przewodniczącego i przestrzegania porządku przy rozprawach naczelnik sekretariatu przydziałnego wyznacza woźnego Trybunału.

§ 56. Strony, ich rzecznicy, świadkowie, biegli i tłumacze zajmują w sali rozpraw miejsca im wyznaczone. W miarę potrzeby może być wyznaczone także miejsce dla sprawozdawców czasopism.

§ 57. Publiczność dopuszcza się na salę w miarę wolnego dla niej przeznaczonego miejsca. W przypadkach, gdy spodziewane jest gromadne przybycie publiczności, prezes może zarządzić dopuszczenie publiczności na salę rozpraw za uprzednio wydanymi przez sekretariat przydziałny kartami wstępu.

§ 58. Sędziowie wchodzą na salę rozpraw i wychodzą z niej w biletach.

Przy odbieraniu przysięgi, przy ogłaszaniu sentencji wyroków sędziowie i rzecznicy interesu publicznego wkładają birety.

§ 59. Wszyscy obecni na sali rozpraw nie wyłączając uczestniczących w rozprawie rzecznika i protokolanta powstają z miejsc:

- a) w czasie wejścia na salę i wychodzenia z niej kolegium orzekającego,
- b) w czasie przysięgi,
- c) w czasie ogłaszania sentencji wyroku.

Na rozprawie każda osoba powstaje z miejsca, gdy przemawia do Trybunału lub gdy Trybunał do niej się zwraca. Przewodniczący może zezwolić na pozostanie w pozycji siedzącej chorym i kalekom oraz w innych przypadkach wyjątkowych.

Sędziowie powstają z miejsc tylko podczas odbierania przysięgi.

§ 60. Po wywołaniu sprawy i po sprawozdaniu sędziego przewodniczący udziela głosu stronom.

Każda ze stron przemawia tylko raz, w sprawach zawilych przewodniczący może zezwolić na dalsze wywody.

Po głosach stron składa wnioski, rzecznik interesu publicznego, po czym przewodniczący zamyka rozprawę i Trybunał udaje się na naradę.

§ 61. Rozprawa może być wznowiona, jeżeli Trybunał na naradzie uzna potrzebę uzyskania od stron dodatkowych wyjaśnień.

§ 62. W sprawach zawierających większą ilość zarzutów można rozdzielić rozprawę i otwierać ją kolejno nad poszczególnymi zarzutami lub ich grupami oraz odbywać nad nimi narady.

§ 63. Wyrok wraz z uzasadnieniem ogłasza przewodniczący publicznie na tym samym posiedzeniu, na którym odbyła się rozprawa.

W sprawie zawilej Trybunał może zamiast ogłoszenia wyroku, obwieścić stronom, że wyrok wraz z uzasadnieniem zostanie im doręczony na piśmie w ciągu miesiąca.

D Z I A Ł III.

Zgromadzenie ogólne — Kolegium siedmiu sędziów — Ewidencja zasad prawnych.

R o z d z i a ł I.

Zgromadzenie ogólne.

§ 64. Posiedzenia zgromadzenia ogólnego są niejawne. O terminie posiedzenia zgromadzenia ogólnego z oznaczeniem spraw objętych porządkiem dziennym wszyscy sędziowie i rzecznik interesu publicznego powinni być zawiadomieni nie później niż na siedem dni przed posiedzeniem.

§ 65. W głosowaniu przewodniczący oddaje głos na końcu.

Głosowanie dotyczące wyborów, jeżeli zgromadzenie ogólne nie postanowi jednogłośnie inaczej, odbywa się tajnie kartkami. W razie rozstrzelenia głosów następuje wybór ściślejszy między dwoma kandydatami, którzy otrzymali największą ilość głosów. W razie równej ilości głosów rozstrzyga los.

§ 66. W przypadku przekazania zgromadzeniu ogólnemu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, prezes zawiadamia o istocie zagadnienia rzecznika interesu publicznego i wyznacza sędziego sprawozdawcę i współsprawozdawcę.

Wnioski swoje wraz z uzasadnieniem sędzieja sprawozdawca i współsprawozdawca składają na piśmie prezesowi najpóźniej na czterdzieście dni przed terminem posiedzenia. Wnioski te powinny być sformułowane w ten sposób, aby umożliwiały głosowanie przez „tak” lub „nie”.

Wnioski powinny być doręczone wszystkim sędziom oraz rzecznikowi interesu publicznego przy zawiadomieniu o terminie posiedzenia.

Równocześnie doręcza się sędziom odpisy wniosku rzecznika interesu publicznego, jeżeli został zgłoszony na piśmie.

§ 67. Na posiedzeniu zgromadzenia ogólnego sędzieja sprawozdawca przedstawia zagadnienie i swój wniosek, następnie czynią to kolejno sędzieja współsprawozdawca i rzecznik interesu publicznego, po czym następuje narada, a po niej głosowanie nad wnioskami w porządku ustalonym przez przewodniczącego. W naradzie bierze udział rzecznik interesu publicznego.

§ 68. Protokół zgromadzenia ogólnego sporządza naczelnik sekretariatu prezydialnego bądź wyznaczony przez prezesa sekretarz sądowy lub aplikant.

Protokolant sporządza w ciągu dni siedmiu z każdego posiedzenia zgromadzenia ogólnego protokół obejmujący wszystkie sprawy, które były przedmiotem obrad na danym posiedzeniu.

W protokole należy wymienić obecnych i przedmioty narad, przedstawić zwięźle, lecz wyczerpująco ich przebieg wraz z wynikiem głosowania, jednak bez zaznaczenia, kto z sędziów za jakim wnioskiem wypowiadał się i jak głosował, chyba że sędzieja zażąda wymienienia jego nazwiska przy streszczeniu poglądów, które wypowiedział.

Każdemu sędziemu wolno dołączyć do protokołu opracowane na piśmie motywy, które przytoczył na posiedzeniu.

§ 69. Protokoły posiedzeń zgromadzenia ogólnego podpisuje przewodniczący i protokolant.

R o z d z i a ł II

Kolegium siedmiu sędziów.

§ 70. Kolegium siedmiu sędziów rozstrzyga zagadnienie przekazane mu przez kolegium orzekające.

W skład kolegium siedmiu sędziów wchodzi członkowie kolegium orzekającego, które przekazało zagadnienie prawne, i inni wyznaczeni przez wiceprezesa sędziowie.

Uchwała kolegium siedmiu sędziów wiąże kolegium orzekające

§ 71. Do kolegium siedmiu sędziów stosuje się przepisy §§ 64, 65 ust. 1, 66 ust. 1 i 67. Wnioski sędziów sprawozdawcy i współsprawozdawcy mogą być przedstawione ustnie na posiedzeniu. Kolegium siedmiu sędziów może przekazane sobie zagadnienie prawne przedstawić do rozstrzygnięcia zgromadzeniu ogólnemu.

§ 72. Protokół posiedzenia siedmiu sędziów sporządza sekretarz sądowy lub aplikant wyznaczony przez wiceprezesa.

Przepisy §§ 68 ust. 2 — 4 i 69 stosuje się odpowiednio.

R o z d z i a ł III.

Ewidencja zasad prawnych.

§ 73. Księgę zasad prawnych prowadzi naczelnik sekretariatu sądowego bądź sekretarz sądowy (aplikant) wyznaczony przez prezesa.

§ 74. Ustaloną przez zgromadzenie ogólne lub kolegium siedmiu sędziów zasadę prawną, a także tezy ustalone przez kolegium orzekające (§ 42), protokolant komunikuje bezzwłocznie prowadzącemu księgę zasad prawnych.

§ 75. Ustaloną zasadę prawną i tezę odbija się na oddzielnych kartkach, które doręcza się wszystkim sędziom Trybunału oraz przesyła się okręgowym sądom ubezpieczeń społecznych i w potrzebnej ilości egzemplarzy — rzecznikowi interesu publicznego.

§ 76. Materiał zebrany przez prowadzącego księgę zasad prawnych służy za podstawę do wydawnictwa urzędowego zbioru orzeczeń Trybunału Ubezpieczeń Społecznych. Materiał ten opracowuje do druku komisja z trzech sędziów wyznaczonych przez kolegium administracyjne.

D Z I A Ł IV.

Przepisy końcowe.

§ 77. W wewnętrznym urzędowaniu Trybunału, jeżeli przepisy niniejszego regulaminu nie stanowią inaczej, stosuje się obowiązujące w urzędowaniu okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych przepisy w zakresie administracji sądowej, biurowości, gospodarki, rachunkowości i biblioteki.

§ 78. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ZARZĄDZENIE

o wykazach czynności i składu osobowego sądów, prokuratur i komorników.

(Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 15 z dnia 11.XII 1947 r.).

Na podstawie art. 298 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 102, poz. 863) zarządzam, co następuje:

I. Przepis ogólny.

§ 1. Kierownicy sądów, sędziowie okręgowi śledczy i prokuratorzy sporządzają miesięczne i roczne wykazy czynności oraz kwartalne i roczne wykazy składu osobowego według załączonych wzorów.

II. Wykazy miesięczne.

§ 2. Kierownicy sądów i prokuratur oraz sędziowie okręgowi śledczy przedstawiają miesięczne wykazy czynności bezpośrednio Ministerstwu Sprawiedliwości w dwóch egzemplarzach do dnia 5 następnego miesiąca po upływie okresu sprawozdawczego.

§ 3. Kierownicy sądów grodzkich, przewodniczący sądów pracy i sędziowie okręgowi śledczy przedstawiają równocześnie po dwa egzemplarze każdego wykazu prezesowi sądu okręgowego.

§ 4. Prezesi sądów okręgowych zachowują po jednym egzemplarzu otrzymanych wykazów, a drugi egzemplarz, wraz z wykazem czynności sądu okręgowego, przedstawiają prezesowi sądu apelacyjnego do dnia 10 następnego miesiąca po upływie okresu sprawozdawczego.

§ 5. Prokuratorzy składają swym bezpośrednim przełożonym wykazy czynności w trybie, przewidzianym w § 50 regulaminu urzędowania prokuratur sądów apelacyjnych i okręgowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 55, poz. 357).

III. Wykazy kwartalne.

§ 6. Kierownicy sądów i prokuratur przedstawiają bezpośrednio Ministerstwu Sprawiedliwości po trzy egzemplarze imiennych wykazów

składu osobowego do dnia 5 następnego miesiąca po upływie kwartału sprawozdawczego.

IV. Wykazy roczne.

§ 7. Na początku roku kalendarzowego kierownicy sądów i prokuratur sporządzają wykazy czynności oraz wykazy składu osobowego za rok ubiegły, a sędziowie okręgowi śledczy — wykazy czynności za tenże okres sprawozdawczy.

§ 8. Kierownicy sądów grodzkich, przewodniczący sądów pracy i sędziowie okręgowi śledczy przedstawiają prezesowi sądu okręgowego po cztery egzemplarze wykazów czynności do dnia 15 stycznia. W tym samym terminie kierownicy sądów grodzkich i przewodniczący sądów pracy przedstawiają prezesowi sądu okręgowego po pięć egzemplarzy rocznych wykazów składu osobowego.

§ 9. Prezesi sądów okręgowych sporządzają na podstawie wykazów, otrzymanych w myśl § 8, zbiorowe wykazy czynności i składu osobowego podległych im sądów, wykorzystując w tym celu odpowiednio wzory, przewidziane dla sądów grodzkich, sądów pracy i sędziów okręgowych śledczych. Zbiorowe wykazy czynności łącznie z wykazami, stanowiącymi ich podstawę, oraz wykazy czynności sądu okręgowego prezesi sądów okręgowych przedstawiają w trzech egzemplarzach prezesowi sądu apelacyjnego do dnia 1 lutego.

To samo dotyczy wykazów składu osobowego, które należy przedstawiać w czterech egzemplarzach.

§ 10. Prezesi sądów apelacyjnych zachowują po jednym egzemplarzu otrzymanych wykazów, pozostałe zaś egzemplarze wraz z dwoma egzemplarzami wykazów czynności i trzema egzemplarzami wykazów składu osobowego sądu apelacyjnego przedstawiają Ministerstwu Sprawiedliwości do dnia 15 lutego.

§ 11. Prokuratorzy sądów apelacyjnych przedstawiają Ministerstwu Sprawiedliwości do dnia 15 lutego roczne wykazy czynności i składu osobowego prokuratur apelacyjnych i zbiorowe roczne wykazy czynności i składu osobowego prokuratur okręgowych w trybie, przewidzianym w §§ 51 ust. 1 i 52 regulaminu urzędowania prokuratur apelacyjnych i okręgowych, przy czym wykazy czynności należy przedstawiać w dwóch, a wykazy składu osobowego w trzech egzemplarzach.

§ 12. Komornicy sporządzają roczny wykaz czynności, przewidziany w § 85 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 instrukcji dla komorników (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 114, poz. 946), zmienionej § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 179), i w pięciu egzemplarzach przedstawiają go kierownikowi sądu grodzkiego do dnia 10 stycznia.

§ 13. Kierownicy sądów grodzkich na podstawie otrzymanych wykazów sporządzają zbiorowy roczny wykaz czynności komorników z wymienieniem rewirów i w czterech egzemplarzach, wraz z czterema egzemplarzami wykazów, stanowiących ich podstawę, przedstawiają prezesowi sądu okręgowego do dnia 25 stycznia.

§ 14. Na podstawie wykazów, otrzymanych w myśl § 13, prezes sądów okręgowych sporządzają zbiorowy wykaz czynności komorników z wymienieniem poszczególnych rewirów, i w trzech egzemplarzach przedstawiają go prezesowi sądu apelacyjnego do dnia 10 lutego.

§ 15. Prezesi sądów apelacyjnych przedstawiają Ministerstwu Sprawiedliwości do dnia 15 lutego po dwa egzemplarze zbiorowych wykazów otrzymanych na podstawie § 14.

V. Przepisy końcowe.

§ 16. Wykazy, przewidziane w zarządzeniu niniejszym, należy przedstawiać Ministerstwu Sprawiedliwości według następującego rozdzielnika: po jednym egzemplarzu wszystkich wykazów Wydziałowi Statystycznemu i Nadzorowi Sądowemu bądź Prokuratorskiemu oraz po jednym egzemplarzu wykazów składu osobowego dla Biura Personalnego.

§ 17. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w zakresie unormowanym zarządzeniem niniejszym, a w szczególności:

- 1) zarządzenie (rozporządzenie) Ministra Sprawiedliwości o rocznych wykazach czynności sądów oraz komorników (II Zb. r i ok. poz. 263);
- 2) okólnik z dnia 20 czerwca 1945 r. Nr 24 w sprawie sprawozdań miesięcznych.

Warszawa, dnia 19 listopada 1947 r.

Okrąg Sądu Okręgowego w
Okrąg Sądu Apelacyjnego w

W Y K A Z

czynności Sędziego Śledczego lub Sądu Grodzkiego
prowadzącego śledztwa w
za miesiąc 19 .. r.

Repertorium	O g ó l n y r u c h s p r a w			
	pozostało z okresu ubiegłego	wpłynęło	zakończono	pozostało*) na okres następny
1	2	3	4	
S				
Kps				
Razem				

*) w tej liczbie zawieszono

U w a g i :

- a) Sady grodzkie podają tylko sprawy z rep. „S”
b) Sprawy, w których postępowanie zawieszono (art. 5 k.p.k.), należy w ciągu
roku wykazywać w rubr. 4, w wykazie zaś za m. grudzień — w rubr. 3.

dnia 19 r.

Podpis

W Y K A Z

czynności w sprawach karnych Sądu Grodzkiego w

za miesiąc 19 r.

R e p e r t o r i u m										Ogólny ruch spraw				Sposób załatwienia (rubr. 3)		Liczba osób prawomocnie									
										pozostało z okresu ubiegłego	wpłynęło	załatwiono	pozostało*) na okres następny	wyrokiem	prawomocnym nakazem karnym	umorzono	załatwiono w inny sposób	Liczba spraw, w których wniesiono apelacje	kare pozbawienia wolności	umieszczenie w zakładzie poprawczym	z tego (rubr. 10 i 11) z warunk. zawieszaniem wykonania kary	kare grzywny	uwolnionych od kary	uniewinnionych	
Kg										1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Kg sk																									
Kps																									
Ko																									
Razem																									

U w a g a: Sprawy, w których postępowanie zawieszono (art. 5 k.p.k.) lub które pozosta-
wiono bez biegu (art. 574 § 3 k.p.k.), należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4, w wy-
kazie zaś za m. grudzień — w rubr. 3 i 8.

194 r

dnia

U w a g a: Sprawy, w których postępowanie zaueszono (art. 5 k.p.k.) lub które pozosta-
uiono bez biegu (art. 574 § 3 k.p.k.), należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4, w wy-
kazie zaś za m. grudzień - w rubr. 3 i 8.

dnia 194 r.

*) w tej liczbie zaueszono lub pozostaiono bez biegu

Podpis

Wzór Nr 3

Okrąg Sadu Okręgowego w
 Okrąg Sadu Apelacyjnego w

W Y K A Z

czynności w sprawach cywilnych spornych i egzekucyjnych Sadu Grodzkiego w

za miesiąc 19 .. r.

Repertorium	Ogólny ruch spraw				Sposób załatwienia (rubr. 3)				Liczba spraw, w których wniesiono apelacje
	1 pozostało z okresu ubiegłego	2 wplynęło	3 załatwiono	4 pozostało*) na okres następny	5 prawomocnym nakazem zapłaty	6 wyrokiem	7 postępowanie umorzono	8 załatwiono w inny sposób	
C									
N									
E									
Cps									
Kl									
Co									
Razem									

U w a g a:

Sprawy, w których postępowanie zawieszono bądź nie nadano im biegu z powodów, wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. r. i ok., należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4, w wykazie zaś za m. grudeń — w rubr. 3 i 8.

Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się zawsze w rubr. 4.

*) w tej liczbie spraw, w których postępowanie zawieszono lub nie nadano im biegu (okólnik poz. 51 II Zb. r. i ok.)

Podpis

dnia 19 .. r.

Okrąg Sądu Apelacyjnego w.....
Okrąg Sądu Okręgowego w.....

W Y K A Z

czynności w sprawach niespornych Sądu Grodzkiego w.....
Okręgowego

za miesiąc..... 19...r.

Repertorium	O g ó l n y r u c h s p r a w				Liczba wniesionych zażaleń
	pozostało z okresu ubiegłego	wpłynęło	załatwiono	pozostało *) na okres następny	
	1	2	3	4	5
Ns					
Zg					
Op					
Sp					
Razem					

*) w tej liczbie spraw, w których postępowanie zawieszono lub nie nadano im biegu (okólnik poz. 51 II Zb, r. i ok).....

.....dnia..... 19...r.

Podpis

U w a g a: Sprawy, w których postępowanie zawieszono bądź nie nadano im biegu z powodów, wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb, r. i ok., należy w ciągu roku wykazywać i w rubr. 4, w wykazie zaś za m. grudzień—w rubr. 3. Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się zawsze w rubr. 4.

Wzór Nr 5Okrag Sadu Okregowego w
Okrag Sadu Apelacyjnego w**W Y K A Z**czynności w sprawach, dotyczących ksiąg wieczystych Sadu Grodzkiego w Okregowego

za miesiąc

19 r.

Pozycja	S p r a w y	O g ó l n y r u c h s p r a w			
		Pozostało*) z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Zatutowano	Pozostało na okres następny
I	o dokonanie wpisów do ksiąg wieczystych	1	2	3	4
II	o złożenie dokumentów do zbioru dokumentów				
III	o założenie ksiąg wieczystych				
IV	o przynaglenie do ujawnienia prawa własności				
R a z e m					

*) w tym wniosków, które wpłynęły przed 1.1. 1947 r.

U w a g i:

- 1) w poz. II należy podać sprawy, dotyczące nieruchomości, które nie posiadała ksiąg wieczystych;
- 2) w poz. III należy podać sprawy, wszczęte na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 28. V 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 235);
- 3) w poz. IV należy podać sprawy, wszczęte na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 31. VII 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 290).

W Y K A Z

czynności Sadu Pracy w
za miesiac..... 19.... r.

Repertorium	Ogólny ruch spraw				Sposób załatwienia (rubr. 3)				Liczba spraw w których wniesiono apelacje	Uwagi
	pozostało z okresu ubiegłego	wpłynęło	załatwiono	pozostało (na okres następny)	prawo- mocnym nakazem zapięty	wyrokiem	umoz- owano	załatwio- no w inny sposób		
Cpr										
Npr										
Upr										
Co										
Razem										

..... dnia 19.... r.

Podpis

*) w tej liczbie spraw, w których postępowanie zawieszono lub nie nadano im biegu (okólnik poz. 51 II Zb. r. i ok.).....

Uwaga: Sprawy, w których postępowanie zawieszono bądź nie nadano im biegu z powodów, wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. r. i ok. należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4, w wykazie zaś za m. grudzień – w rubr. 3 i 8. Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się zawsze w rubr. 4.

Orzek Sąd Apelacyjny w

W Y K A Z

czynności w sprawach cywilnych spornych, upadłościowych i układowych
Sądu Okręgowego w za miesiąc 19... r.

Repertorium	W postępowaniu przed sądem	Ogólny ruch spraw				Sposób załatwienia (rubr. 3)										liczba spraw, w których wniesiono
		1	2	3	4	5	w y r o k i e m			11	12	13	14			
							I instancji	II instancji								
		pozostało z okresu ubiegłego	wpłynęło	załatwiono	pozostało*) na okres następny	prawomocnym nakazem zapłaty	ocznym	zaocznym prawomocnym	zatwierdzającym	zmieniającym	uchylającym w całości lub w części	umorzono	załatwiono w inny sposób	apelacje	kasacje	
C	kolegialnym jednoosob.															
	w wydz. handlowym															
N																
Ca																
Cz																
U																
Ukl																
Kl																
Co																
Razem																

*) w tej liczbie spraw, w których postępowanie zauleziono lub nie nadano im biegu (okołnik poz. 51 II Zb. r. i ok.).

dnia 19... r. Podpis

*) w tej liczbie spraw, w których postępowanie zawieszono lub nie nadano im biegu (okólnik poz. 51 II Zb. r. I ok.).....

dnia 19... r. Podpis

Uwaga: Sprawę, w której postępowanie zawieszono bądź nie nadano im biegu z powodu, wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. r. I ok., należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4, w wykazie zaś za m. gruzdzeń — w rubr. 3 i 12. Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się zawsze w rubr. 4.

W Y K A Z

czynności w sprawach rejestrowych Sądu Okręgowego w

za miesiąc..... 19..... r.

D z i a ł	O g ó l n y	w p ł y n ę ł o	z a ł a t w i o n o	s p r a w	pozostało na okres następny
	pozostało z okresu ubiegłego	2	3	4	
I					
A					
B					
C					
D					
RS					
Razem					

..... dnia 19..... r.

Podpis

Repertorium										W postępowaniu przed sądem										OGÓLNY RUCH SPRAW										SPOSÓB ZAŁĄT.W. (rubr. 3)										OGÓLNA LICZBA SPRAW W KTÓRYCH										LICZBA OSÓB PRAWOMOCNIE																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

dnia

19...F.

Podpis

*) w tej liczbie przekazano do postępowania znużającego: z rep. Kdor

**) w tej liczbie zamieszono

Uwaga: Sprawy, w których postępowanie zamieszono (art. 5 k.p.k.), należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4, w wykazie zaś za m. grudzień w rub. 3 i 10-

W Y K A Z

czynności w sprawach cywilnych Sądu Apelacyjnego w

za miesiąc..... 19..... r.

Reperitorium	Ogólny ruch spraw				Sposób załatwienia (rubr. 3)							Liczba spraw, w których wniesiono kasacje
	pozostało z okresu ubiegłego	wpłynęło	załatwiono	pozostało*) na okres następny	w y r o k			postanowieniem	zażaleń			
					zatwierdzono	zmieniono	uchylono w całości lub w części		umorzono	załatwiono w inny sposób	uwzględniono	
CA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
CZ												
Razem												

*) w tej liczbie spraw, w których postępowanie zawieszono lub nie dano im biegu (okólnik poz. 51 II Zb. r. i ok.)

dnia..... 19..... r.

Podpis

U w a g a: Sprawy, w których postępowanie zawieszono bądź nie nadano im biegu z powodów, wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. r. i ok., należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4, w wykazie zaś za m. gruzień - w rubr. 3 i 9.

Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się zawsze w rubr. 4.

czynności w sprawach karnych Sądu Apelacyjnego w
za miesiąc 19..... r.

Repertorium		Ogólny ruch spraw				Sposób załatwienia (rubr. 3)					Liczba spraw, w których wniesiono kasacje
						w y r o k		postanowieniem			
KA	kolleg.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	jednosob.	pozostało z okresu ubiegłego	wpłynęło	załatwiono	pozostało*) na nast. okres	zatwierdzono	w całości	w części	umorzono	załatwiono w inny sposób	
KZ											
KO											
Razem											

U w a g a:

Sprawy, w których postępowanie zawieszono (art. 6 k.p.k.), należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4 w wykazie zaś za miesiąc grudzień — w rubr. 3 i 9

dnia..... 19..... r

U w a g a:

Sprawy, w których postępowanie zawieszono (art. 5 k.p.k.), należy w ciągu roku wykazywać w rubr. 4, w wykazie zaś za miesiąc grudzień – w rubr. 3 i 9.

..... dnia 19..... r.

Podpis

*) w tej liczbie zawieszono.....

W Y K A Z^{*})

czynności Prokuratury Sądu Okręgowego w
za miesiąc 19. r.

rok 19....

[illegible]

*) Wzór sprawozdań miesięcznych i rocznych.

Wzór Nr 13

W Y K A Z *)

czynności Prokuratury Sądu Apelacyjnego w

za miesiąc 19 .. r.

rok 19 ..

Ogólny ruch spraw	Liczba zało- żonych	Odroczenia wykonania kary	Pzewy w odbywaniu kary	Wainkowe zwnienia	Sprawy dy- scyplinarne	Wizytacje podległych prokuratur	Udział w rozpra- wach przed Sa- dem Apelacyjnym	Udział w posiedze- niach niejawnych Sądu Apelacyjnego	
1	pozostało z okresu ubiegłego								
2	wpłynęło								
3	załatwiono								
4	pozostało na okres następny								
5	zażaleń								
6	kasacyj								
7	rozstrzygnięto zażaleń w trybie art. 464 § 1 k.p.k.								
8	udzielono								
9	odmówiono								
10	udzielono								
11	odmówiono								
12	udzielono								
13	odmówiono								
14	złożono wniosków								
15	założono odwołań								
16	liczbawizytowanychprokuratur								
17	liczba dni wizytacji								
18	liczba dni rozpraw								
19	liczba dni posiedzeń								
20	U W A G I								

*) Wzór sprawozdań miesięcznych i rocznych.

dnia

19 .. r.

Podpis

W z ó r A

(oznaczenie sądu lub prokuratury)

Okrag Sądu Okręgowego w

Okrag Sądu Apelacyjnego w

W Y K A Z

sędziów, prokuratorów, asesorów i aplikantów sądowych*)

za kwartał 19..... r.

L. p.	Nazwisko i imię	Zajmowane stano- wisko		Grupa uposażenia		Ilość lat służ- by w są- dow- nictwie	Data ostat- niego awansu	Data przystą- pienia do pra- cy
		w dn. I.IX 1939 r.	obecnie (po- dać dokład- nie tytuł służbowy)	w dn. I.IX 1939 r.	obecnie			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

*) Aplikantów sądowych prokuratury nie wykazują.

..... dnia 19..... r.

Podpis

Wzór B

(Oznaczenie Sądu lub Prokuratury)

Okrąg Sądu Okręgowego w
Okrąg Sądu Apelacyjnego w**W Y K A Z**

urzędników i niższych funkcjonariuszów sądowych i prokuratorskich

za r. kwartał 19..... r.

L. p.	Nazwisko i imię	Zajmowane stanowisko			Grupa uposażenia		Ilość lat służby w sądownictwie	Data ostatniego awansu	Data przysąpienia do pracy
		w dn. 1. IX 1939 r.	obecnie (podać dokładne tytuły służbowy)		w dn. 1. IX 1939 r.	obecnie			
1	2	3	4		5	6	7	8	9

Podpis

dnia 19..... r.

Wzór C

(Oznaczenie Sądu)

Okrag Sądu Okręgowego w

Okrag Sądu Apelacyjnego w

W Y K A Z

notariuszy, adwokatów, tłumaczy przysięgłych i obrońców sądowych
za kwartał 19 r.

L. p.	Nazwisko i imię	Zajmowane stanowisko		Liczba stanowisk notariuszy, tłumaczy przysięgłych i obrońców sądowych		Przez kogo i kiedy mianowany na stanowisko notariusza, tłumacza przysięgłego, obrońcy sądowego bądź wpisany na listę adwokatów	Tłumacz jakich języków	Data ponownego przysięgnięcia do pracy
		w dn. 1. IX 1939 r.	obecnie	w dn. 1. IX 1939 r.	obecnie			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Podpis

..... dnia 19 r.

WYKAZ SKŁADU OSOBOWEGO

Prokuratury Sadu Apelacyjnego w
Okręgowego

na rok 19.....

Prokuratorzy	Wiceprokuratorzy	Podprokuratorzy	Asesorzy	Urzednicy			Nizsi funkcjonariusze	
				etatowi	kontraktowi	praktykanci	etatowi	kontraktowi
1	2	3	4	5	6	7	8	9

UWAGA: W wykazie należy zamieszczać faktyczną obsadę; jeżeli prokurator (urzędnik itp.) pełnił obowiązki przez część roku, należy to wykazać ułamkiem, np.: 5 mies.—5/12; 1 mies.—1/12; 6 mies.—6/12

.....dnia 19..... r. Podpis

Wzór Nr III

Okrag Sadu Okregowego w
Okrag Sadu Apelacyjnego w
W Y K A Z
czynności Sędziego Śledczego i ub Sadu Grodzkiego
prowadzącego śledztwa w
za rok 19

Repertorium		OGOLNY RUCH SPRAW				Wypłynęło śledztw (rubr. 2)		Sposób załatwienia (rubr. 3)				Liczba śledztw załatwionych, w których po- stępowanie trwało (rubr. 3)				Liczba śledztw niezałatwionych, pozostających w toku postę- powania (rubr. 4)				Liczba osób, względem któ- rych tymczasowe aresztowanie w toku śledztwa trwało				Liczba śledztw niezakończonych, przesłanych prokuratorowi z wnios- kiem w trybie art. 274 k.p.k.		Liczba śledztw zwróconych w cią- gu roku do uzupełnienia w trybie art. 280 lub 291 k.p.k.	
S	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24			
	pozostało z roku ubiegłego	wpłynęło	załatwiono	pozostało na rok następny	prokura- tora	na wniosek	oskarżo- nego	na zarządzenie sądu	zamknięto (277 k.p.k.)	umorzono (art. 275 k.p.k.)	zawieszono	załatwiono w inny sposób	do 3 miesięcy	do 6 miesięcy	do 1 roku	dłużej niż 1 rok	do 3 miesięcy	do 6 miesięcy	do 1 roku	dłużej niż 1 rok	do 3 miesięcy	do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy				
Kps																											
Razem																											

UWAGA: Sady grodzkie wypełniają tylko rubryki rep. „S”.

Podpis

dnia

19

r.

UWAGA: Sady grodzkie wypełniają tylko rubryki rep. „S”.

Podpis

dnia 19 r.

Wzór Nr V

Okrąg Sąd Okręgowy w
Okrąg Sąd Apelacyjny w

W Y K A Z

osób prawomocnie osądzonych Sądu Grodzkiego w
za rok 19

R e p e r t o r i u m												
Kg	1	Liczba osób dorosłych			6	Liczba nieletnich		9	10	Ogólna liczba osób		
		skazanych na karę	z tego z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	grzywny		skazanych	względem których zastosowano			prawomocnie skazanych (= rubr. 2 + 4 + 6 + 7)	prawomocnie uniewinnionych	prawomocnie osądzonych
Kg	2	pozbawienia wolności*)	z tego z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	4	5	7	8	umieszczenie w zakładzie wychowawczym	inne środki wychowawcze	11	12	13
Kg/sk												
Razem												

*) Skazania na karę pozbawienia wolności i grzywny liczone upłynie się tylko w rubryce 2-cj.
*) Np. 236 § 2 Kk., 237 § 2 Kk.

dnia

19

Podpis

W Y K A Z

czynności w sprawach cywilnych spornych i egzekucyjnych Sądu Grodzkiego w
za rok 19.....

R e p e r t o r i u m	Ogólny ruch spraw				Sposób załatwienia (rubr. 3)				Liczba spraw, w których				Liczba posiedze- nia		Ogólna liczba spraw rozpoznanych na po- siedzeniach jawnych
	pozostało z roku ubiegłego	wpłynęło	załatwiono	pozostało na rok następny	prawomocnym nakazem zapłaty	wyrokiem	postanowieniem postępowanie umorzono	z innych przyznanych	zafatowano w inny sposób	sporządzone uza- sadnienia wyroków	wniesiono apelacje	wyrok na skutek apelacji	zmieniono	uchylono w ca- łości lub w części	
C															
N															
E															
Cps															
Kl															
Co															
Kazem															

UWAGA: Sprawy, w których postępowanie zawieszono, bądź nie nadano
im biegu z powodów wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. r. i ok.,
należy wykazywać w rubr. 3 i 10. Sprawy, w których postępowanie
zawieszono z innych powodów, wykazuje się w rubr. 4.

dnia 19..... r.

Podpis

Wzór Nr VIIOkrag Sadu Okregowego w
Okrag Sadu Apelacyjnego w

W Y K A Z

czynności w sprawach niespornych Sadu Grodzkiego w
Okregowego za rok 19

Repertorium	O g ó l n y r u c h s p r a w				Liczba uniesio- nych zażaleń
	pozostało z roku ubiegłego	wyfujeło	zakończono	pozostało na rok następny	
1	2	3	4	5	
Ns					
Zg					
Op					
Sp					
Razem					

dnia 19 r.

Podpis

UWAGA: Sprawy, w których postępowanie zawieszono, bądź nie nadano im biegu z powodów wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. r. i ok., należy wykazywać w rubr. 3. Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się w rubr. 4.

Wzór Nr VIII

Okrąg Sąd Okręgowego w
Okrąg Sąd Apelacyjnego w
W Y K A Z

czynności w sprawach, dotyczących ksiąg wieczystych Sądu Grodzkiego w
Okręgowego

za rok 19

Pozycja	S p r a w y				OGÓLNY RUCH SPRAW				SPOSÓB ZAŁATWIENIA (rubr. 3)						LICZBA WYDANYCH		Liczba wniesionych środków odwoławczych do wydziału orzeczeń	U w a g i
					pozostało*) z roku ubiegłego	wypłynęło	załatwiono	pozostało na rok następny	zarządzono		odmówiono		odpisów dok- mentów	odpisów z ksiąg wieczys- tych				
									dokonania wpi- sów do ksiąg wieczystych	złożenie dok- mentów do zbioru dok- mentów	dokonania wpi- sów do ksiąg wieczystych	złożenia dok- mentów do zbioru dok- mentów						
I	o dokonanie wpisów do ksiąg wieczystych				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
II	o złożenie dokumentów do zbioru dokumentów																	
III	o założenie ksiąg wieczystych																	
IV	o przyznanie do ujawnienia prawa własności																	
R a z e m																		

*) w tym wniosków, które upłynęły przed 1. I 1947 r.

UWAGI: 1) w poz. II podać sprawy dotyczące nieruchomości, które nie posiadają ksiąg wieczystych; 2) w poz. III podać sprawy wszczęte na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.V 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 235), 3) w poz. IV podać sprawy wszczęte na podstawie rozporządzenia Mi- nistra Sprawiedliwości z dnia 31.VII 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 290).

Podpis

dnia r. 19

Wzór Nr IX

Okrąg Sąd Okręgowego w
Okrąg Sąd Apelacyjnego w
W Y K A Z
czynności Sądu Pracy w
za rok 19

Repertorium					OGÓLNY RUCH SPRAW		SPOSÓB ZAŁATWIANIA (rubr. 3)				LICZBA SPRAW, W KTÓRYCH											
Cpr	Npr	Upr	Co	Razem	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

UWAGA: Sprawy, w których postępowanie zawieszono, bądź nie nadano im biegu z powodów, wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. r. i ok. należy wykazywać w rubr. 3 i 10. Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się w rubr. 4.

dnia

19

r.

Podpis

Okrąg Sąd Apelacyjny w

W Y K A Z

czynności w sprawach cywilnych spornych, upadłościowych
i układowych Sądu Okręgowego w
za rok 19

[illegible]

wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. i. i ok., należy wykazywać w rubr. 3 i 15. Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się w rubr. 4.

W Y K A Z

czynności w sprawach rejestrowych Sadu Okręgowego w
za rok 19

O g ó l n y r u c h s p r a w									
D z i a ł	pozostało z roku ubiegłego	wpłynęło	zalatwiono	pozostało na rok następny	5	6	7	8	9
	1	2	3	4	Zalatwiono zgło- szeń o wpis do re- jestru i dokonano wpisów z urzędu	Zalatwiono in- nych spraw rejestrowych	Ogólna liczba firm wpisanych do rejestru	W tej liczbie wpi- sano nowych firm w roku sprawo- zdau (rubr. 7)	Założono środ- ków odwoław- czych
A									
B									
C									
D									
RS									
Razem									

.....dnia 19 .. r.

Podpis

UWAGA: Suma rubryk 5 i 6 powinna odpowiadać rubr. 3.

Repertorium											Sposób załatwienia (rubr. 3.)											Liczba spraw, w których											Liczba spraw załatwionych (rubr. 3), w których postępowanie trwało											Liczba spraw nie załatwionych (rubr. 4), w których postępowanie trwało											Liczba postępień jawnych											Ugólna liczba spraw rozpoznanych na posiedzeniach jawnych																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
w postępowaniu przed sądem											Ogólny ruch spraw			wyrok w II instancji		zażalenie		postępowanie		apelacje		wyrok na skutek apelacji		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		umieszczono		zapowiedziano		um	

Wzór Nr XIV

W Y K A Z

czynności w sprawach cywilnych Sądu Apelacyjnego w
za rok 19

Repertorium	Ogólny ruch spraw				SPOSÓB ZAŁATWIENIA (rubr. 3)								Liczba spraw, w których		Liczba postępedzeń jaunyeh	Ogólna liczba spraw rozpoznanych na postępedzeniach jaunyeh
	Ogólny ruch spraw				w y r o k		postępowanie w sprawie umorzono		zażaleń		sporządzone uzasadnienia wyroków		wniesiono kasacje			
							z powodu zawarcia ugody		z innych przyczyn							
	pozostało z roku ubiegłego	w pływęło	załatwiono	pozostało na rok następny	zatwierdzone	zmieniono	uchylono w całości lub w części	8	9	10	11	12	13	14	15	16
CA																
CZ																
Razem																

dnia 19 r. Podpis

UWAGA: Sprawy, w których postępowanie zawieszono, bądź nie nadano im biegu z powodów wymienionych w okólniku poz. 51 II Zb. r. i ok., należy wykazywać w rubr. 3 i 10. Sprawy, w których postępowanie zawieszono z innych powodów, wykazuje się w rubr. 4.

W Y K A Z
czynności w sprawach karnych Sądu Apelacyjnego w

za rok 19

Repertorium		Ogólny ruch spraw		Sposób załatwienia (rubr. 3)										Liczba spraw, w których kasacje		Liczba spraw załatwionych, w których pościę powanie trwało (rubr. 3)			Liczba spraw nie załatwionych, pozostających w toku postępowania (rubr. 4)			Liczba posiedzeń jawnych		Ogólna liczba spraw rozpoznanych na posiedzeniach jawnych																									
W postępowaniu przed sądem		pozostało z roku ubiegłego		wyrok na skutek apelacji		oskarżyciela		oskarżonego		postano- wieniem		zażalenie, wnio- sków o wzno- wienie pościę- powania		zapowiedziano		wniesiono		do 6 miesięcy		do 1 roku		dłużej niż 1 rok			do 6 miesięcy		do 1 roku		dłużej niż 1 rok		Liczba posiedzeń jawnych																		
1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12			13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25
2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25			
3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25					
4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25							
5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25									
6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25											
7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25													
8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25															
9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25																	
10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25																			
11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25																					
12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25																							
13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25																									
14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25																											
15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25																													
16		17		18		19		20		21		22		23		24		25																															
17		18		19		20		21		22		23		24		25																																	
18		19		20		21		22		23		24		25																																			
19		20		21		22		23		24		25																																					
20		21		22		23		24		25																																							
21		22		23		24		25																																									
22		23		24		25																																											
23		24		25																																													
24		25																																															
25																																																	

RA	kolęg.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
----	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

dnia 19

Podpis

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 30 grudnia 1947 r.

o taksie dla tłumaczy przysięgłych.

(Dz. U. R. P. Nr 2 z dnia 15.I 1948 r., poz. 11).

Na podstawie art. 268 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 102, poz. 863, z 1937 r. Nr 30, poz. 220, z 1944 r. Nr 11, poz. 56 i Nr 15, poz. 84 oraz z 1945 r. Nr 2, poz. 46 i Nr 11, poz. 54) zarządzam, co następuje:

§ 1. Za tłumaczenie pism wszelkiego rodzaju tłumacze przysięgli pobierają wynagrodzenie:

1) za każdą stronicę przekładu na język polski:

- a) z języka białoruskiego, czeskiego, francuskiego, litewskiego, niemieckiego, rosyjskiego, słowackiego, ukraińskiego lub żydowskiego 300 zł
- b) z innego języka europejskiego lub języka łacińskiego 450 zł
- c) z języka pozaeuropejskiego 600 zł

2) za każdą stronicę przekładu z języka polskiego:

- a) na język białoruski, czeski, francuski, litewski, niemiecki, rosyjski, słowacki, ukraiński lub żydowski 400 zł
- b) na inny język europejski lub język łaciński 600 zł
- c) na język pozaeuropejski 800 zł

§ 2. Za sporządzenie i zaświadczenie zgodności kopii tłumaczenia albo kopii pisma sporządzonego w obcym języku tłumacze przysięgli pobierają za każdą stronicę kopii, jeżeli kopię sporządzono w języku:

- a) polskim 80 zł
- b) białoruskim, czeskim, francuskim, litewskim, niemieckim, rosyjskim, słowackim, ukraińskim lub żydowskim 100 zł
- c) w innym europejskim lub łacińskim 120 zł
- d) pozaeuropejskim 160 zł

§ 3. Za sprawdzenie dostarczonego tłumaczenia i zaświadczenie jego zgodności z oryginałem wynagrodzenie wynosi połowę przewidzianej

w § 1 stawki zależnie od języka, z którego lub na który tłumaczenie jest dokonane.

§ 4. Za przekład podpisu tłumacze przysięgli pobierają 100 zł.

§ 5. Za dokonane na żądanie władz, urzędów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych i samorządu terytorialnego czynności wymienione w §§ 1 — 4 tłumacze przysięgli pobierają wynagrodzenie w wysokości połowy stawek przewidzianych w tychże paragrafach.

§ 6. Przy obliczaniu wynagrodzenia w myśl §§ 1 — 5 uważa się za stronicę 30 wierszy i za wiersz 45 liter pisma.

Stronicę rozpoczętą liczy się za całą, jeżeli obejmuje więcej niż 15 wierszy, w przeciwnym razie za połowę.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 sierpnia 1945 r. o taksie dla tłumaczy przysięgłych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 198).

OKÓLNİK Nr 1/48 Szk.

w sprawie szkolenia aplikantów sądowych.

(Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 1 z dnia 15.I 1948 r.).

Do Obywateli Prezesów i Prokuratorów Sądów Apelacyjnych i Okręgowych, oraz Sędziów, sprawujących kierownictwo Sądów Grodzkich.

Spostrzeżenia, poczynione przez Ministerstwo Sprawiedliwości, wskazują na to, że w ciągu blisko trzech lat szkolenie aplikantów poczyniło duże postępy. W tych środowiskach sądowych, do których przeniknęło głębiej zrozumienie zasad „Instrukcji w sprawie przebiegu aplikacji sądowej, organizacji i prowadzenia seminariów aplikanckich oraz egzaminów sędziowskich” z dnia 4 stycznia 1945 r., ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości Nr 1 z roku 1946, daje się zaobserwować znaczne podniesienie poziomu szkolenia aplikantów. Z uznaniem podnoszę, że w niektórych środowiskach poszczególni sędziowie z własnej inicjatywy przez szereg miesięcy bezinteresownie prowadzili cykle wykładów dla aplikantów z poszczególnych dziedzin prawa niezależnie od seminarium (np. we Wrocławiu Wiceprezes Sądu Okręgowego i jeden z sędziów tegoż Sądu). Niemniej jednak istnieją jeszcze całe środowiska, w których nie wytworzyła się odpowiednia „atmosfera szkoleniowa” i w których aplikanci nie zdobywają pełnego przygotowania do zawodu sędziowskiego i prokuratorskiego. Pewne błędy i niedociągnięcia zdarzają się także w środowiskach, w których — ogólnie biorąc — szkolenie aplikantów stoi już na zadowalającym poziomie. To też uważam za konieczne podzielić się z Obywatelami Prezesami i Prokuratorami spostrzeżeniami co do istniejących niedociągnięć, aby spowodować ich usunięcie.

1) Ogólne uwagi o aplikacji.

Aplikacja sądowa ma dać aplikantowi pełne przygotowanie do zawodu sędziowskiego i prokuratorskiego, tak teoretyczne, jak i prak-

tyczne. Aplikant winien nie tylko teoretycznie opanować wszystkie dziedziny prawa, z którymi się zetknie, jako przyszły sędzia czy prokurator, ale ma nabyć również umiejętność technicznego ich stosowania. W szkoleniu aplikantów, tak u poszczególnych sędziów i prokuratorów, jak też na seminarium, należy sprawdzać i rozwijać trafność decyzji i wskazywać aplikantowi różne aspekty tego samego zagadnienia i tej samej decyzji, a mianowicie aspekt prawny, życiowy i społeczny. Poza trafnością decyzji merytorycznej należy kształtować u aplikanta znajomość techniki pracy sędziego, prokuratora i sekretariatu, znajomość regulaminów i biurowości, ogólną znajomość kasowości i administracji sądowej w zakresie sądu grodzkiego. Rzecz jasna, że ogrom materiału prawniczego, jaki muszą aplikanci opanować w okresie aplikacji, uniemożliwia dokładne przyswojenie sobie wszystkich regulaminów, ale każdy sędzia i prokurator, do którego aplikant jest przydzielony, winien zwrócić mu uwagę na przepisy regulaminowe w zakresie danego działu, oraz winien czuwać nad tym, aby aplikant zaznajomił się z techniką pracy sekretariatu, a w szczególności z prowadzeniem repertoriów i innych ksiąg. Nie można w tym oczywiście dochodzić do przesady ze szkoda dla praktyki czysto sędziowskiej i prokuratorowskiej.

Zwracam uwagę, że egzamin sędziowski ma na celu tak sprawdzenie poziomu teoretycznego, jak zwłaszcza i praktycznego przygotowania aplikanta do zawodu sędziowskiego i prokuratorowskiego.

2) Seminarium dla aplikantów.

Z zadowoleniem stwierdzam, że w bieżącym roku szkoleniowym (1947/48) w szeregu środowisk, jak np. w Gdańsku, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Poznaniu i Wrocławiu, seminarium dla aplikantów jest już prowadzone na właściwym poziomie. Niemniej jednak ze spostrzeżeń Ministerstwa Sprawiedliwości jest widoczne, że w szeregu środowisk nie ma pełnego zrozumienia istotnych zadań i celów seminarium dla aplikantów.

Seminarium dla aplikantów ma na celu przygotowanie aplikantów nie do egzaminu sędziowskiego, lecz do zawodu sędziowskiego i prokuratorowskiego. Winno ono w sposób głęboki i wszechstronny przepracować nie te zagadnienia, z którymi i tak aplikant będzie się musiał zaznajomić, przygotowując się do egzaminu sędziowskiego, — zagadnienia, do których łatwo znajdzie źródła i materiały, lecz te, do których rutynowany sędzia-pedagog doszedł w toku swojej praktyki zawodowej i dzięki doświadczeniu zawodowemu, — te, które w toku praktyki nasunęły mu wątpliwości. Sędziowie drugiej instancji jako wykładowcy na seminarium mogą czerpać tematy ze swego bogatego doświadczenia, które z każdym niemal dniem nasuwa im nowe usterki i niedociągnięcia sądów

pierwszej instancji. Sędziowie pierwszej instancji, bliżsi życiu i praktyce bezpośredniej, również dysponują dużym materiałem - wachlarzem tematów.

Podobnie jak w szkoleniu aplikantów u poszczególnych sędziów i prokuratorów, tak w szkoleniu seminaryjnym należy położyć duży nacisk na zagadnienia praktyczne, na technikę pracy sędziego i prokuratora. Zwłaszcza, omawiając postępowanie sądowe (karne, cywilne, niesporne), należy na każdym posiedzeniu poświęcić trochę czasu drobiazgom regulaminowym i biurowym. Omawiając np. prawo spadkowe, nie należy się ograniczyć do zagadnień prawa materialnego, lecz szeroko potraktować postępowanie sądowe; to samo jeśli chodzi o księgi wieczyste itd.

Ponieważ aplikacja sądowa trwa obecnie przeciętnie dwa lata, przeto cały materiał seminaryjny należy rozłożyć w zasadzie na dwa lata. Pozwoli to na bardzo szerokie i wyczerpujące potraktowanie wszystkich działów szkolenia.

W bieżącym roku szkoleniowym (1947/48) należy położyć silny nacisk na praktyczne przeszkolenie aplikantów w tych świeżo zunifikowanych działach prawa cywilnego, w których jeszcze nie utarła się praktyka sądowa, a więc w prawie spadkowym, rzeczowym, hipotecznym i opiekuńczym, ze szczególnym uwzględnieniem postępowania sądowego w tych sprawach.

Z całym naciskiem zwracam uwagę na konieczność oparcia seminarium w tych działach prawa, które mają związek z praktyką sądową, na pracach pisemnych, których tematem winny być przykłady praktyczne (casusy), a które winny być oddane przez aplikantów wykładowcy w takim terminie, aby mógł je przed posiedzeniem seminarium przejrzeć i zaopatrzyć uwagami.

Również i nowe działy prawa zunifikowanego należy przerobić na materiale zadań pisemnych, opartych na przykładach praktycznych (casusach), a nie na wypracowaniach teoretycznych. Można w tym celu wykorzystać casusy, które były przedmiotem ćwiczeń pisemnych na seminarium notarialnym.

Jeżeli aplikant rozwiąże zadanie zupełnie błędnie, winien po posiedzeniu opracować je ponownie wedle wskazówek wykładowcy i wyniku dyskusji. Do akt osobowych aplikanta należy dołączyć nie tylko poprawne, ale i błędne zadanie.

Posiedzenia seminarium, których przedmiotem są inne działy prawa, nie mające związku z praktyką sądową (okólnik Nr 16/46, ogłoszony w Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 2 z roku 1946), nie będą oparte na wypracowaniach pisemnych. Jeżeli seminarium podzielone jest na kilka grup, to wykłady tego typu mogą być wspólne dla wszystkich grup.

3) Szkolenie u sędziów i prokuratorów.

Samo seminarium nie może dać pełnego wyszkolenia aplikantów, jeżeli nie będzie oparte o dobrą praktykę u sędziów i prokuratorów. Wyniki egzaminów sędziowskich wskazują, że np. w Lublinie, gdzie przez cały czas seminarium dla aplikantów, dzięki ofiarnej pracy wykładowców pod umiejętnym kierownictwem Sędziego Sądu Apelacyjnego Tadeusza Walewskiego, jest prowadzone na najlepszym może w Polsce poziomie, praktyczne przygotowanie aplikantów jest mimo to niewystarczające. Seminarium dla aplikantów nie może więc zwolnić sędziów i prokuratorów od pełnej troski o teoretyczne i praktyczne wyszkolenie aplikantów.

Każdy sędzia i prokurator, do którego zostanie przydzielony aplikant, winien dbać o to, aby w czasie tego przydziału przekazać aplikantowi maximum swego doświadczenia zawodowego i życiowego. Aplikant po ukończeniu praktyki w danym dziale powinien opanować praktycznie technikę pracy tego działu. Sędziowie i prokuratorzy, a szczególnie przewodniczący wydziałów sądu okręgowego i kierownicy oddziałów sądu grodzkiego, powinni czuć się za to osobiście odpowiedzialni. Aplikanci powinni nie tylko protokołować na rozprawach, ale także winni sporządzać projekty wyroków, postanowień i zarządzeń (dekretacji), oraz brać udział w posiedzeniach niejawnych i przygotowywać wszystkie załatwienia sędziowskie i prokuratorskie. Przy rozpoczęciu praktyki aplikanta w danym dziale sędzia, względnie prokurator, winien odbyć z nim rozmowę, w której stwierdzi stan jego wiadomości i da mu szczegółowe wskazówki co do jego pracy i szkolenia w tym dziale, a bezpośrednio przed ukończeniem praktyki w tym dziale odbędzie z nim podobną rozmowę, w której stwierdzi, jakie postępy aplikant poczynił w czasie tego przydziału.

4) Znajomość zagadnień konstytucyjnych i ustrojowych.

Spostrzeżenia, powzięte w toku egzaminów sędziowskich, wskazują na to, że niejednokrotnie aplikanci sądowi nie wykazują dostatecznej znajomości polskiego prawa konstytucyjnego, nie zdają sobie sprawy z istotnego znaczenia manifestu lipcowego PKWN, nie wiedzą, jak powstała Krajowa Rada Narodowa i Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, nie zdają sobie sprawy z istotnego znaczenia i zadań Rad Narodowych. Jeden z aplikantów nie potrafił nawet podać pytań głosowania ludowego z czerwca 1946 r. Stan ten budzi głęboką troskę o społeczne i państwowe przygotowanie aplikantów do przyszłych zadań sędziego i prokuratora. Jeżeli całe sądownictwo stoi na stanowisku, że sędzia i prokurator musi czuć się silnie związany z całością życia zbiorowego, to wszystkie czynniki sądowe muszą dołożyć wszelkich starań, aby i aplikantów sądowych przepoić tego rodzaju nastawieniem.

W związku z tym zarządzam, aby zagadnienia konstytucyjne i ustrojowe były przedmiotem ustnego egzaminu sędziowskiego.

5) Czytanie prasy prawniczej i wydawnictw.

Niektóre odpowiedzi na egzaminach sędziowskich wskazują na to, że wielu aplikantów nie czyta prasy prawniczej, chociaż jest to jeden z najważniejszych sposobów utrzymania się w kontakcie z postępem myśli prawniczej i pogłębienia wiedzy prawniczej. Czytanie prasy prawniczej daje najlepszą możliwość gruntowniejszego zaznajomienia się z bieżącym ustawodawstwem, do którego nie ma jeszcze komentarzy, orzecznictwa i urobionej praktyki sądowej. Z tego punktu widzenia prasa prawnicza jest cennym materiałem pomocniczym do przygotowania się do egzaminu sędziowskiego. To też gorąco zachęcam wszystkich aplikantów sądowych do czytania i w miarę możliwości prenumerowania prasy prawniczej, a zwłaszcza „Demokratycznego Przeglądu Prawniczego”.

Biecznym materiałem dla każdego aplikanta, tak z punktu widzenia przygotowania się do egzaminu sędziowskiego, jak i pod kątem przyszłej jego pracy sędziowskiej i prokuratorskiej, jest wydany przez Ministerstwo Sprawiedliwości zbiór regulaminów, instrukcji i okólników, dotyczących wewnętrznego urzędowania sądów i prokuratur pt. „Urządowanie sądów i prokuratur”. Również dużą korzyść odniesie każdy aplikant z zaznajomienia się z „Informatorem Sądowym” na rok 1947/48.

Szczególne też uwagę zwracam wszystkim aplikantom na nowy dział instrukcyjno-szkoleniowy, jaki ma być wprowadzony w „Demokratycznym Przeglądzie Prawniczym”. Będzie on zawierał praktyczne wskazówki dla aplikantów i młodych sędziów oraz prokuratorów. Członków komisji egzaminacyjnych przy egzaminach sędziowskich proszę o szerokie uwzględnianie tego działu przy egzaminach sędziowskich, celem sprawdzenia praktycznego przygotowania aplikantów do zawodu sędziowskiego i prokuratorskiego.

Uwagi końcowe.

Właściwe postawienie aplikacji sądowej i właściwy poziom szkolenia aplikantów jest jednym z najdonioślejszych zagadnień dla przyszłości sądownictwa. Od sumy wysiłków, jakie włożą sędziowie i prokuratorzy w wyszkolenie aplikantów, zależy w dużym stopniu podniesienie poziomu i doskonalenie sądownictwa. Toteż jestem przekonany, że obecne pokolenie sędziów i prokuratorów wykaże pełne zrozumienie wagi tego zagadnienia i włoży jak najwięcej starania i pracy w wyszkolenie aplikantów.

Niniejszy okólnik proszę udzielić do wglądu wszystkim sędziom, prokuratorom, asesorum i aplikantom.
Warszawa, dnia 2 stycznia 1948 r.

PISMO OKÓLNE
w sprawie sądów obywatelskich.

(Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 1 z dnia 15.I 1948 r.).

Do Obywateli Prezesów Sądów Apelacyjnych i Okręgowych, oraz Sędziów, sprawujących kierownictwo Sądów Grodzkich.

Ministerstwo Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministerstwem Administracji Publicznej i Ministerstwem Ziem Odzyskanych, oraz przy współpracy z Biurem Rad Narodowych przy Radzie Państwa, postanowiło, w wykonaniu prawa o sądach obywatelskich z dnia 22 lutego 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64), uruchomić z dniem 31 stycznia 1948 r. pierwszą serię sądów obywatelskich. Odpowiednie zarządzenie w najbliższym czasie zostanie ogłoszone w Monitorze Polskim.

Ministerstwo Administracji Publicznej i Ministerstwo Ziem Odzyskanych prześle w najbliższych dniach okólniki do władz administracyjnych, polecające przeprowadzenie czynności przygotowawczych do uruchomienia sądów obywatelskich, a Biuro Rad Narodowych przy Radzie Państwa prześle do gminnych (miejskich) rad narodowych instrukcję w sprawie przeprowadzenia wyborów sędziów obywatelskich, ich zastępców i ławników w tych gminach, w których prawo o sądach obywatelskich wejdzie w moc.

W pracach organizacyjnych przy uruchamianiu sądów obywatelskich współdziałać powinny władze sądowe i to nie tylko w tym zakresie, jaki przewiduje prawo o sądach obywatelskich. Obywatele Prezesi Sądów Apelacyjnych, Prezesi Sądów Okręgowych i Sędziowie, sprawujący kierownictwo Sądów Grodzkich, już z racji zajmowanych w organizacji sądownictwa stanowisk, powołani zostali do współpracy w organizacji sądów obywatelskich, jako tych sądów, które w przyszłej sieci organizacyjnej sądownictwa powszechnego działać będą w zakresie ustalonych prawem kompetencji na obszarze całego Państwa.

Ministerstwo Sprawiedliwości jest więc przekonane o tym, że Obywatele Prezesi Sądów Apelacyjnych, Prezesi Sądów Okręgowych i Sędziowie, sprawujący kierownictwo Sądów Grodzkich, z własnej inicjatywy podejmą wszystkie te czynności, jakie w warunkach lokalnych i w danej

chwili najskuteczniej przyczynią się do organizacji sądów obywatelskich. Niezależnie jednak od tego Ministerstwo Sprawiedliwości prosi:

1) o sprawdzenie, czy gminy, w których wejdzie w moc prawo o sądach obywatelskich, poinformowane zostały w czasie właściwym tak o zarządzeniu z art. 73 prawa o sądach obywatelskich, jak i okólniku Ministerstwa Administracji Publicznej względnie Ministerstwa Ziemi Odzyskanych, oraz o instrukcji Biura Rad Narodowych;

2) o sprawdzenie, czy miejskie rady narodowe miast, liczących ponad 10.000 mieszkańców, uchwały i przesłały do Ministerstwa Sprawiedliwości wnioski z art. 1 § 2 prawa o sądach obywatelskich, a w wypadku uzyskania informacji o trudnościach w zaprojektowaniu ilości sądów obywatelskich i określeniu ich okręgów — o udzielenie organom samorządowym wszelkich rad, wskazówek i informacji;

3) o dolozenie starań, aby korespondencja w sprawie organizacji sądów obywatelskich załatwiana była bez zwłoki, jako korespondencja pilna.

4) o dolozenie starań, aby złożenie ślubowania sędziowskiego i przyrzeczenia ławniczego odbyło się w sposób poważny i uroczysty w warunkach, które zapewniłyby tym aktem jak największe zrozumienie znaczenia i ważności podjętych obowiązków;

5) o umożliwienie sędziemu obywatelskiemu, jego zastępcy oraz ławnikom korzystania z biblioteki sądu grodzkiego, w okręgu którego uruchomiony został sąd obywatelski;

6) o sprawdzenie, czy przydzielony sądowi obywatelskiemu pracownik kancelaryjny posiada odpowiednie przygotowanie, a w razie potrzeby o umożliwienie temu pracownikowi zaznajomienia się z czynnościami kancelaryjnymi w sądzie grodzkim;

7) o sprawdzenie, czy pomieszczenie przewidziane dla sądu obywatelskiego, jest odpowiednie i zapewnia mu normalne warunki urzędowania, a w wypadku, gdyby w danej gminie znajdował się budynek sądowy, niewykorzystany dla potrzeb sądu grodzkiego, o umożliwienie sądowi obywatelskiemu korzystania z tego budynku;

8) o sprawdzenie, czy inwentarz biurowy i pomoce kancelaryjne, przydzielone sądowi obywatelskiemu, odpowiadają potrzebom sądowym, a w razie potrzeby o udzielenie wszelkich wskazówek i informacji o zgodnej z regulaminami i najbardziej racjonalnej praktyce biurowej;

9) sędziów, sprawujących kierownictwo sądów grodzkich, o stałe informowanie właściwych prezesów sądów okręgowych o przebiegu prac organizacyjnych sądów obywatelskich, w szczególności, gdy prace te napotykają na trudności lub opóźnienie;

10) prezesów sądów okręgowych o stałe informowanie właściwych prezesów sądów apelacyjnych o przebiegu prac organizacyjnych sądów obywatelskich, i w wypadku zaobserwowanych trudności lub opóźnień,

o podjęcie interwencji u właściwych władz administracyjnych lub u właściwych prezydów rad narodowych, natomiast w razie bezskuteczności interwencji o powiadomienie o tym Wydziału Administracyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości;

11) sędziów, sprawujących kierownictwo sądów grodzkich, o składanie drogą służbową Wydziałowi Administracyjnemu Ministerstwa Sprawiedliwości co 2 tygodnie sprawozdania z przebiegu prac organizacyjnych i uruchomienia sądów obywatelskich, utworzonych w okręgu danego sądu grodzkiego dla każdego sądu obywatelskiego oddzielnie. Pierwsze sprawozdanie należy złożyć w 2 tygodnie po ogłoszeniu zarządzenia o wejściu w moc prawa o sądach obywatelskich w Monitorze Polskim.

Do pisma niniejszego dołącza się wykaz gmin, w których z dniem 31 stycznia 1948 r. wejdą w moc przepisy prawa o sądach obywatelskich.

Warszawa, dnia 8 listopada 1947 r.

K O M U N I K A T

w sprawie należności w razie podróży służbowej lub delegacji.

(Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 1 z dnia 15.I 1948 r.).

Ministerstwo Sprawiedliwości podaje do wiadomości i stosowania treść pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 4 grudnia 1947 r. L. D. III. 7790/2/2/47:

Na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12.IX 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 228) o należnościach funkcjonariuszów państwowych w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia w porozumieniu z Prezydium Rady Ministrów, że w razie podróży służbowej lub delegacji do miejsca stałego zamieszkania, funkcjonariuszowi przysługują diety za cały okres podróży służbowej lub delegacji, natomiast nie przysługuje mu zwrot kosztów podróży ani ryczałt za noclegi, ponieważ nie ponosi żadnych wydatków z tym związanych.

S P I S R Z E C Z Y

	Str.
PRAWO O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH z dnia 6.II 1928 r. (Tekst jednolity Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 663 z 1932 r. ze zmianami późniejszymi)	6
Przepisy związkowe ogólne delegacje, diety, egzaminy, uposażenia.	
Dekret P. K. W. N. z dnia 4. XI 1944 r. o upoważnieniu do tworzenia sądów oraz zmiany ich okręgów, a ponadto do przenoszenia sędziów na inne miejsca służbowe (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 58)	61
Dekret z dnia 22. I 1946 r. o wyjątkowym dopuszczeniu do obejmowania stanowisk sędziowskich, prokuratorskich i notarialnych oraz do wpisywania na listę adwokatów (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 33)	62
Dekret z dnia 24. I 1946 r. o przenoszeniu i zwalnianiu notariuszów oraz o powierzaniu pełnienia obowiązków notariuszów sędziom i prokuratorom w okresie przejściowym (Dz. U. R. P. Nr 6, poz. 54)	63
Dekret P. K. W. N. z dnia 28.XII 1944 r. o ślubowaniu urzędników państwowych i sędziów (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 94)	64
Rozporz. Prezydenta Rzplitej z dnia 13.XII 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach i pieczęciach. (Jednolity tekst Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 8 z 1939 r.).	66
Rozporz. Rady Min. z dnia 21.VII 1939 r. o oznakach urzędów i organów pomocniczych i wykonawczych w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 505).	68
Okólnik Prezesa Rady Min. Nr 45, z dnia 23. VIII 1945 r. (Oznaki i pieczęcie władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych)	71
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 28.VI 1929 r. o pieczęciach urzędowych w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości jako też w sądach i urzędów wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 396)	74
Rozporz. Rady Min. z dnia 28. I 1934 r. o uigach dla funkcjonariuszów państwowych, sędziów, prokur. oraz asesorów i aplikantów sąd. przy przejazdach kolejami państwowymi (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 79).	78

Okólnik Prezydium Rady Min. Nr 25 z dnia 20.V 1947 r. (legitymacje urzędowe i ulgi kolejowe) oraz Instrukcja . . .	str. 79
Rozporz. Rady Min. z dnia 12. IX 1945 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 228). . .	90
Komunikat w sprawie wykładni niekt. przepis. rozporz. Rady Min. z dnia 12. IX 1945 r. (Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 3 z 1946 r.). . .	104
Ustawa z dnia 7. II 1922 r. O państwowej służbie cywilnej; (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164). . .	105
Rozporz. Rady Min. z dnia 21. X 1925 r. w sprawie ustalenia służbie admin. w dziale Min. Sprawiedl. (Dz. U. R. P. Nr 114, poz. 804). . .	106
Rozporz. Rady Min. z dnia 19. I 1926 r. o służbie przygotow. i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w zarządzie centr. Min. Sprawiedl., jako też w sądach i urzędach wym. sprawiedl. (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 90) . . .	107
Rozporz. Rady Min. z dnia 4. VIII 1926 r. o służbie przygotow. i egzaminie kandydatów na stanowiska III kategorii w zarządzie Centr. Min. Sprawiedl. jako też w sądach i urzędach wym. sprawiedl. (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 504) . . .	114
Okólnik Nr 15/46 w sprawie uzupełnienia programu przeszkolenia urzędników wym. sprawiedl. (Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 2 z 1946 r.) . . .	119

Sądy Powszechne — Sędziowie i Prokuratorzy.

Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 1. XII 1932 r. o trybie postępowania przy przenoszeniu sędziów i prokuratorów na inne miejsce służbowe i w stan spoczynku (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 906) . . .	123
Dekret z dnia 22. II 1946 r. o rejestracji i przymus. zatrudnieniu we władzach wymiaru sprawiedl. osób, mających kwalifikację do objęcia stanowiska sędziowskiego (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 65) . . .	127
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 24. XII 1928 r. w sprawie prowadzenia wykazów stanu służby dla sędziów, prokur., ases. sąd. i aplik. sąd. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 937) . . .	129
Okólnik Nr 1874/B.P./38 w sprawie prowadzenia wykazów służbowych sędziów, prokuratorów i asesorów sądowych (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 5 z 1938 r.) . . .	138
Rozporz. Rady Min. z dnia 19. XII 1933 r. o zasadach zaszerzegowania do grup uposażenia sędziów, prok. oraz ases. i aplik. sąd., tudzież o dodatkach lokalnych i funk. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 782) . . .	139
Rozporz. Prez. Rzplitej. z dnia 28. X 1933 r. o uposażeniu sędziów oraz prokur. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 665) . . .	142

Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 15. XI 1932 r. w sprawie wprowadzenia togi i biretu jako stroju urzędowego dla sędziów i prokur. przy rozprawach (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 872)	143
Okólnik Nr 1880/II.N.S./38 w sprawie udziału prezesów sądów w posiedzeniach sądowych (Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 7 z 1933 r.)	145

Sąd Najwyższy.

Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 5. V 1947 r. Regulamin Sądu Najwyższego (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 189)	149
--	-----

Najwyższy Trybunał Narodowy.

Dekret z dnia 22. I 1946 r. o Najwyższym Trybunale Narodowym (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 327)	161
---	-----

Sądy Ubezpieczeń Społecznych

Ustawa z dnia 28. VII 1939 r. Prawo o sądach ubezp. społecznych (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 476)	165
Rozporz. Min. Sprawiedl. oraz Pracy i Op. Społ. z dnia 22. IX 1945 r. o sposobie przedstawiania kandyd. na ławników okr. sądów ubezp. społ., trybie powoływ. ławn. i zasadach powoływ. poszcz. ławn. na posiedzenia sąd. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 230)	185
Rozporz. Min. Sprawiedl. oraz Pracy i Op. Społ. z dnia 20. VIII 1945 r. o wysokości, zasadach ustalania i wypłacania odszkod. diet oraz kosztów przejazdu ławn. okr. sądów ubezp. społ. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 177)	188
Rozporz. Min. Pracy i Opieki Społ. z dnia 4. VI 1947 r. Regulamin urzędowania rzecznika interesu publicznego przy Trybunale Ubezp. Społ. (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 239)	189
Rozporz. Min. Sprawiedl. oraz Pracy i Op. Społ. z dnia 10. II 1947 r. O ustanowieniu okręgowych sądów ubezp. społ. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 113)	194

Sędziowie Handlowi.

Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 24. XII 1928 r. o prawach i obowiązkach oraz odpowiedz. dyscypl. sędziów handl. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 940)	197
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 24. XII 1928 r. O trybie powoływania sędziów handlowych (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 939)	200

Sądy Pracy.

Rozporz. Prez. Rzplitej z dnia 24. X 1934 r. Prawo o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 854)	207
Rozporz. 1r. Sprawiedl., Min. Opieki Społ., Min. Przemysłu oraz M. Spraw. Wewn. z dnia 19. I 1935 r. w sprawie powoływania ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okr. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 36)	214

Rozporz. Min. Sprawiedl. i Min. Op. Społ. z dnia 19. I 1935 r. w sprawie wyznaczania ławników sądów pracy oraz ławników sądów okr. do udziału w posiedzeniach sądu pracy i sądu okr. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 37)	217
Rozporz. Min. Sprawiedl. oraz Min. Pracy i Op. Społ. w poroz. z Min. Skarbu z dnia 19. I 1935 r. o należnościach ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okr. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 38)	220
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 12. XI 1945 r. o przekazaniu powoływania ławników sądów pracy i sądów okr. prezesom sądów apel. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 338).	221

Sądy Obywatelskie.

Dekret z dnia 22. II 1946 r. Prawo o sądach obywatelskich (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64).	225
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 14. XI 1947 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów obyw. oraz sądów gr. i okr. w sprawach rozpoznawanych przez sądy obywatelskie (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 437).	229
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 14. XI 1947 r. o odznace służbowej dla sędziego obywatelskiego (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 438)	249
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 14. XI 1947 r. o wynagrodzeniu sędziów obywatelskich i ławników (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 441)	250

Sądy szczególne .

Dekret z dnia 16. XI 1945 r. o postępowaniu doraźnym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 301)	253
Dekret z dnia 13. VI 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192)	254
Dekret z dnia 17. X 1946 r. o zniesieniu specjalnych sądów karnych (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 324)	255
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 27. XI 1945 r. o trybie powoływania oraz o prawach i obow. ławników w postęp. doraźnym i w sprawach o przestępstwa szczególnie niebezpieczne w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 303)	255
Komunikat w sprawie usprawnienia działalności sądów ławniczych (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 5 z 1946 r. oraz okólnik Nr 23).	258
Rozporz. Rady Państwa z dnia 18. VI 1947 r. w sprawie ustalenia przepisów dotycz. wewn. organizacji, sposobu urzędowania i trybu postępow. Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 244)	261

Sądy przysięgłych.

Dekret PKWN z dnia 15. VIII 1944 r. o wprowadzeniu sądów przysięgłych (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7).	269
--	-----

Aplikanci i asesorzy.

Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 25. X 1932 r. o aplikantach i asesorach sądowych (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 825)	273
Okólnik Nr 22/45 w sprawie instrukcji o przebiegu aplikacji sądowej, organizacji i prowadzenia seminariów aplikanckich oraz egzaminów sędziowskich, oraz Instrukcja (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 1 z 6. III 1946 r.)	283
Okólnik Nr 16/46 w sprawie uzupełnienia programu seminariów dla aplikantów sądowych (Dz. Urzędowy Min. Sprawiedl. Nr 2 z dnia 12. IV 1946 r.)	291
Rozporz. Prezydenta Rzplitej z dnia 9.XII 1924 r. o zmianie ustroju Prokuraturii Generalnej Rzplitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 107, poz. 967)	292
Rozporz. Rady Min. z dnia 20. V 1925 r. o aplikacji (służbie przygotowawczej) i zawodowych egzaminach referendarskich w Prokuraturii Generalnej Rzplitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 409)	292
Dekret z dnia 20. XII 1946 r. o ulgowych warunkach powoływania na stanowiska referendarskie w Prokuraturii Generalnej Rzplitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 5)	297

Ławnicy.

Dekret z dnia 4. XII 1945 r. o należnościach ławników za udział w posiedzeniach sądowych oraz o karach porządkowych na ławników (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 336).	298
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 25. III 1946 r. o należnościach ławników (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 96)	299

Komornicy.

Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 1. XII 1932 r. o komornikach (Dz. U. R. P. Nr 107, poz. 886)	303
--	-----

Biegli i tłumacze.

Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 24. XII 1928 r. o biegłych sądowych (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 945)	313
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 24. XII 1928 r. o tłumaczach przysięgłych (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 943)	316

Funkcjonariusze państwowi

Dekret z dnia 14. V 1946 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 139)	323
Rozporz. Prezydenta Rzplitej z dnia 28.X 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663)	325
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 31.XII 1935 r. w sprawie stroju urzędowego niższych funkcyj. sąd. i prok. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 81)	330

Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 4. XI 1947 r. o wyznaczeniu sądów grodzkich do prowadzenia i zakładania ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 429) .	335
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 4. XII 1947 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania Trybunału Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 453) .	337
Zarządzenie o wykazach czynności i składu osobowego sądów, prokuratur i komorników (Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 15 1947 r.) .	349
Rozporz. Min. Sprawiedl. z dnia 30.XII 1947 o taksie dla tłumaczy przysięgłych (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 11 z 1948 r.) .	385
Okólnik Nr 1/48 Szk. W sprawie szkolenia aplikantów sądowych (Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 1 z 1948 r.) .	387
Pismo okólne w sprawie sądów obywatelskich (Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 1 z 1948 r.) .	393
Komunikat w sprawie należności w razie podróży służbowej lub delegacji (Dz. Urzęd. Min. Sprawiedl. Nr 1 z 1948 r.) .	397

**Nakładem Ministerstwa Sprawiedliwości,
w opracowaniu
Wydziału Popularyzacji Prawa, ukazały się następujące wydawnictwa:**

N a z w a	C e n a		
	Normalna	dla pracowników wymiaru sprawiedliwości	dla urzędów państwowych
Kodeks Karny, wydanie II	w y c z e r p a n y		
Kodeks Zobowiązań	w y c z e r p a n y		
Kodeks Postępowania Cyw. wraz z Kodeksem Post. Niesp.	w y c z e r p a n y		
Kodeks postępow. karnego	150	100	120
Regulamin sądów i prokuratur	350	200	350
Przepisy o kasach sądowych	w y c z e r p a n e		
Zbiór Orzeczeń S. N. Izby cyw. rok 1945-1946, zeszyt I	170	85	120
Zbiór Orzeczeń S. N. Izby karnej, rok 1945-1946, zeszyt I i II	170	85	120
Zbiór Orzeczeń S. N. Izby karnej, rok 1947, zeszyt I	100	50	75
Prawo karne skarbowe	100	50	75
Prawo cywilne (cz. I prawo rodzinne, przepisy proc., akta stanu cyw.)	300	150	225
Prawo cywilne (cz. II prawo rzeczowe, prawo o księgach wiecz., przep. proced.)	200	100	150
Prawo cywilne (cz. III prawo spadkowe, przepisy proced.)	200	100	150
Informator Sądowy na rok 1947/48	500	250	350
Poradnik ławnika w sprawach karnych (Biblioteka Popul. Prawa Nr 1)	200	100	150
Prawo o ustroju adwokatury	150	75	100
Litera Prawa (Biblioteka Popul. Prawa Nr 2)	80	40	60
Kodeks Handlowy	400	200	300
Koszty Sądowe	260	150	195
Zbiór Orzeczeń S. N. Izby Cyw. rok 1947, zeszyt I	170	85	120

(Dalszy ciąg na str. 4 okł.)

BIBLIOTEKA WYDZIAŁU
PRAWA I ADMINISTRACJI UMCS
w Lublinie

L 316

N a z

Zbiór Orzeczeń S. N. I
zeszyt II

Odtwarzanie i umar
utraconych, zniszczon

Prawo o Sądach Ubez

Co każdy obywatel
o administracji państwowej (Biblioteka
Popul. Prawa Nr 3).

100

50

75

Zbiór Orzeczeń S.N. Izby Cywilnej, rok 1947
zeszyt II.

170

85

120

Ochrona Wynalazków i Znaków Towaro-
wych — Nieuczciwa Konkurencja

250

125

185

Zbiór Orzeczeń S. N. Izby Karnej, rok 1947,
zeszyt III

100

50

75

Zbiór Orzeczeń S. N. Izby Karnej, rok 1947,
zeszyt IV

100

50

75

1009122242

Zamówienia n
do Administr

zawał — 1993
eszo nr 53/55.